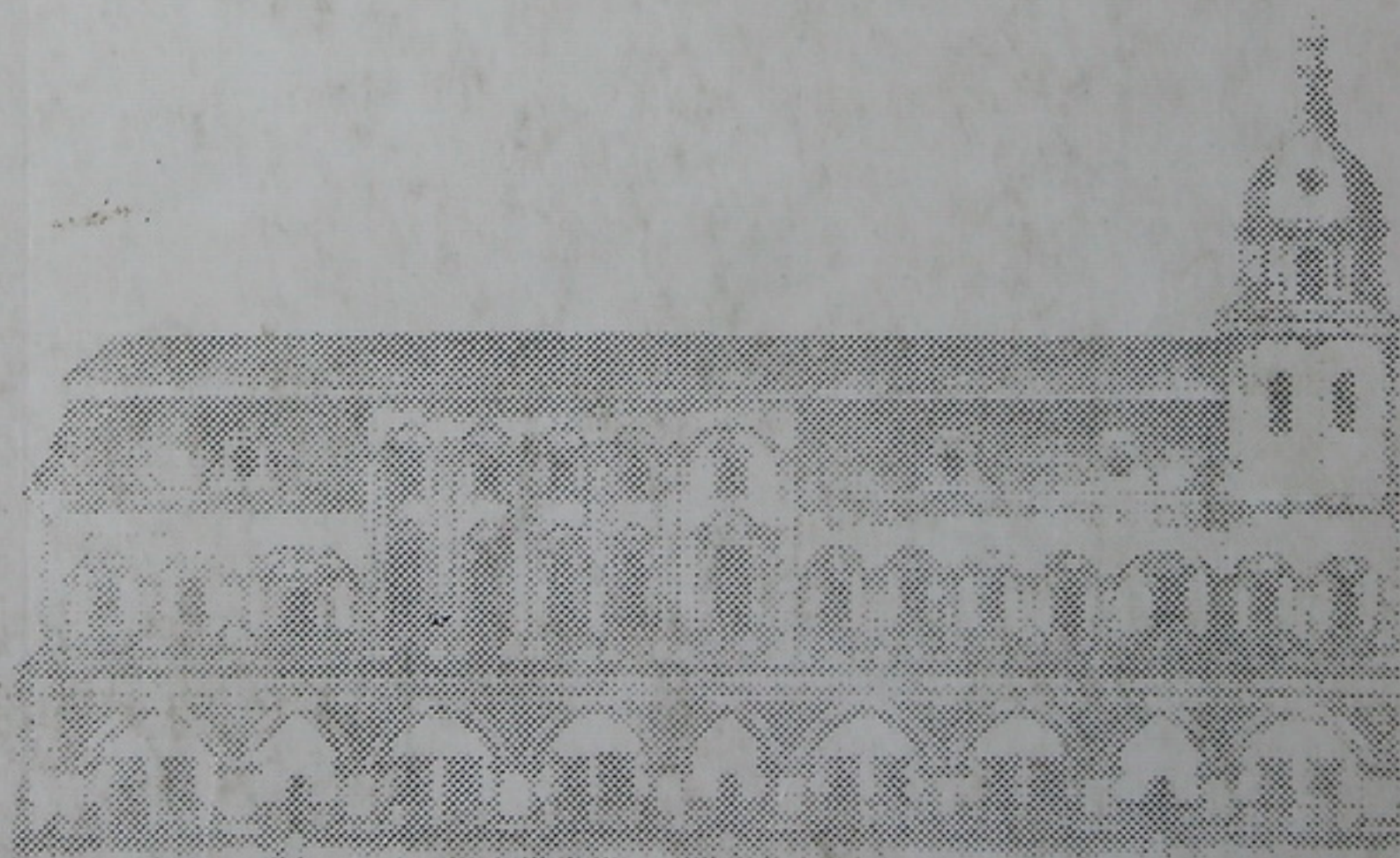

П. В. Голобуцький
Н. І. Моїсеєнко
З. І. Хижняк

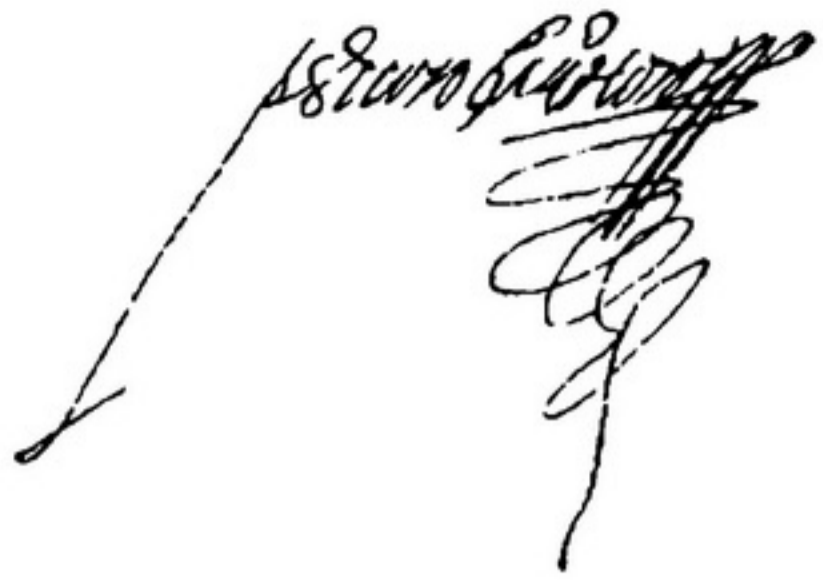
Петро Могिला

(1596-1647)

Бібліографічний покажчик

A handwritten signature in black ink, written in a cursive style. The signature is slanted to the right and consists of several overlapping loops and strokes. The top part of the signature is the most legible, appearing to read 'Петро Могила'.

Автограф П. Могили
(під документом, датованим
1641 р.)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛОТЕКА УКРАЇНИ
імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

П. В. ГОЛОБУЦЬКИЙ, Н. І. МОІСЕЄНКО, З. І. ХИЖНЯК

ПЕТРО МОГИЛА
(1596–1647)

Бібліографічний покажчик

Київ 2003

96383744

ББК 91:63.3(4УКР)8
УДК 929Могила(477)"17"
Г 61

Голобуцький П. В., Моїсеєнко Н. І., Хижняк З. І. Петро Могिला (1596–1647) : Бібліогр. покаж. / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія»; Редкол.: О. С. Онищенко (голова) та ін. – К., 2003. – [12], 248 с.

ISBN 966-02-2851-1

Бібліографічний покажчик присвячено визначному українському церковному та культурному діячу XVII ст. Петру Могилі, митрополиту Київському і Галицькому [31.12.1596 (10.1.1597)–1(11).1.1647]. До покажчика включено монографії, матеріали наукових конференцій, журнальні публікації, статті зі збірників, енциклопедій, довідників, газет, а також рецензії на книги та статті за період з XVII ст. до 2001 р.

Для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів, працівників бібліотек і видавництв та всіх тих, кого цікавить життя та діяльність Петра Могили.

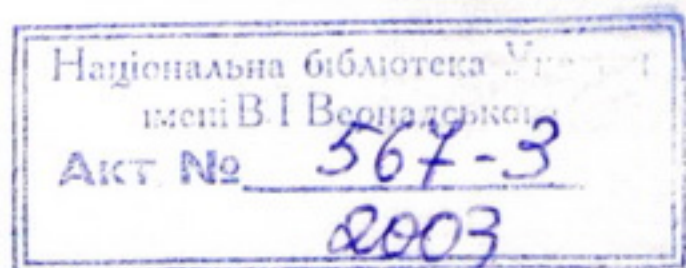
Редакційна колегія

О. С. Онищенко (голова), В. С. Брюховецький, В. М. Горовий,
Т. В. Добко, Л. А. Дубровіна, А. А. Лукашенко, В. Ю. Омельчук

Рецензенти

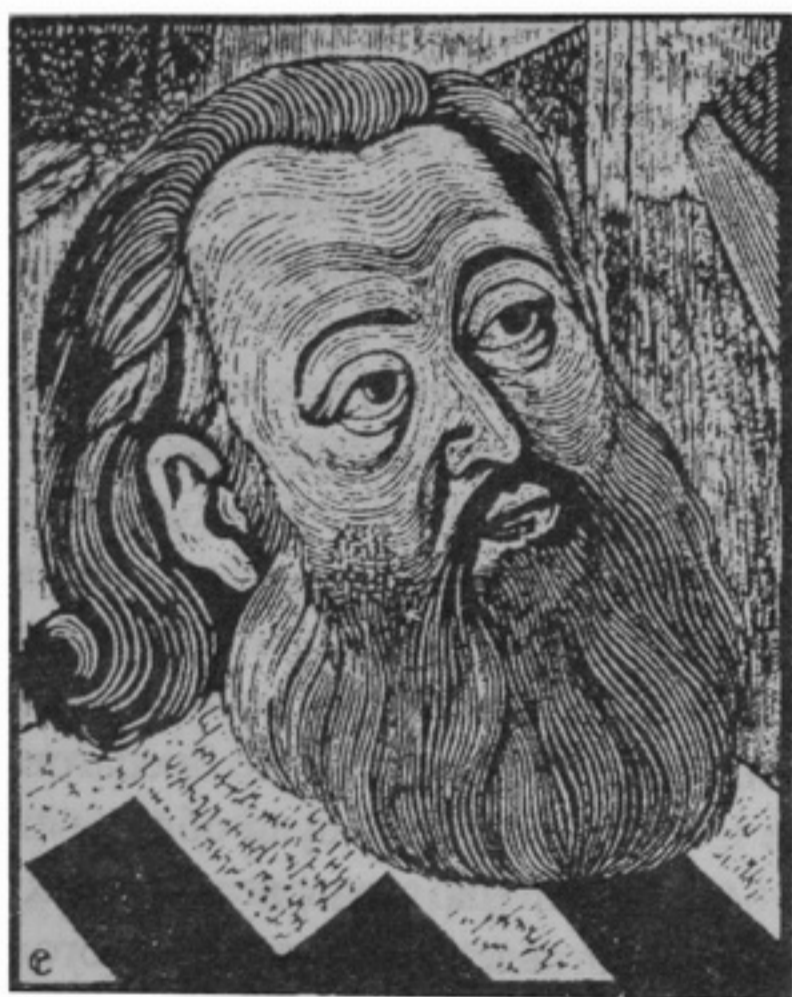
Л. В. Беляєва, Ю. А. Мицик, Л. В. Шаріпова

Затверджено до друку вченою радою
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

ISBN 966-02-2851-1

© П. В. Голобуцький, 2003
© Н. І. Моїсеєнко, 2003
© З. І. Хижняк, 2003
© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2003

Петро Могила
Киевський митрополит

Портрет П. Могили, виконаний на основі фрески в храмі Спаса на Берестові (1644-1645).
Внизу його автограф

На історичному небо-схилі України першої половини XVII ст. виділяється своєю монументальністю та багатогранністю постать київського православного митрополита Петра Могили. Третій син молдавського господаря Симеона Могили, Петро Могила по смерті батька переїхав разом з матір'ю на західноукраїнські землі. У Львівській братській школі він здобув початкову освіту, яку доповнив у Замоїській академії і, можливо, у вищих школах Західної Європи. Служив у польському війську, ймовірно, брав участь у невдалій для польського війська битві під Цецорою (1620) та, без сумніву, у битві під Хотином (1621), де козацьке військо, очолюване Петром Сагайдачним, разом з польським

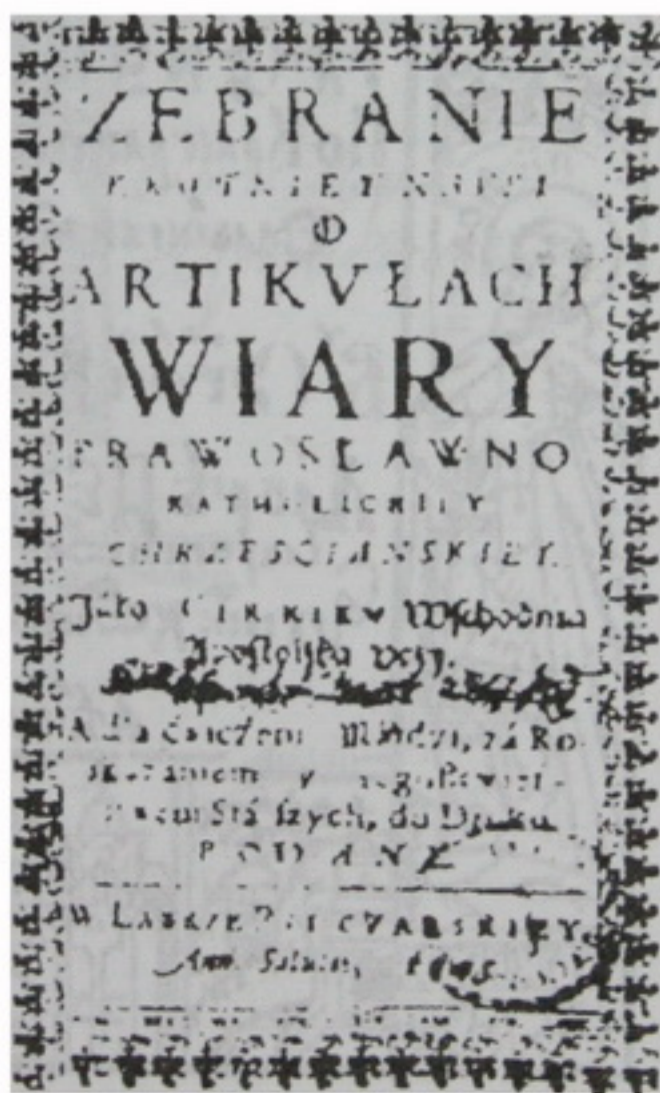
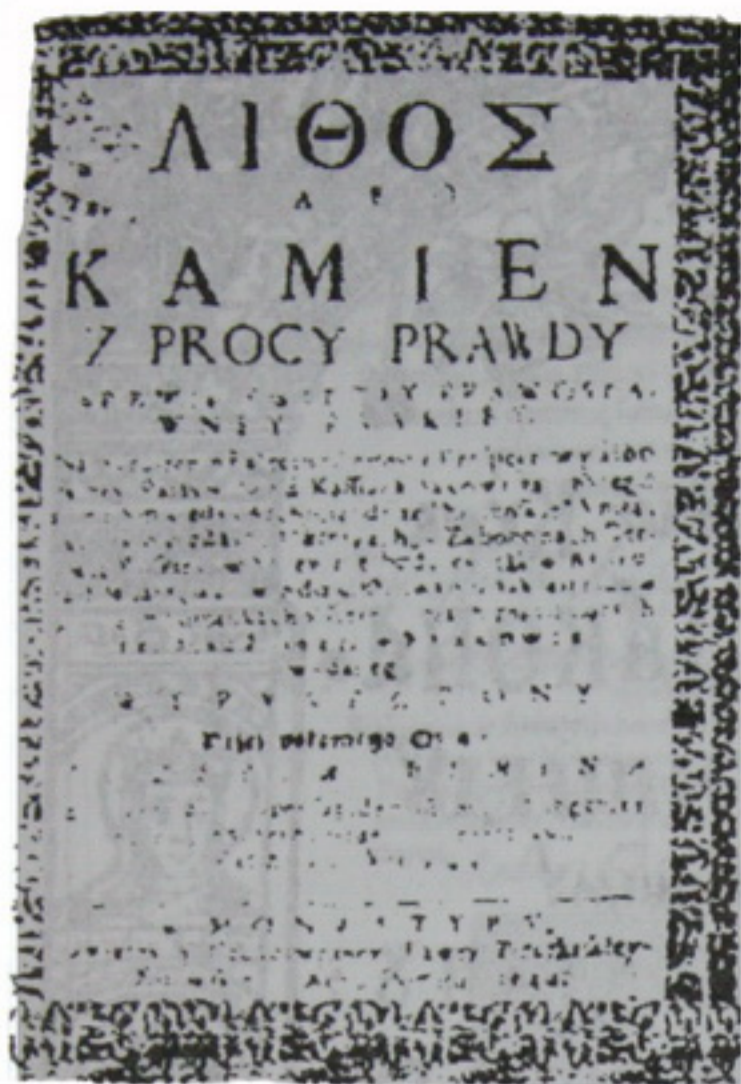
розбило армію султанської Туреччини. Певний час Могила мав намір по-

вернути собі молдавський трон. Тісно зійшовшись з Київським митрополитом Й. Борецьким, Петро Могила за його підтримки в 1627 р. прийняв чернецтво в Києво-Печерському монастирі і того ж року був обраний тут архімандритом. Відстоюючи права української православної церкви, він домогся її легалізації. Завдяки сприянню польського короля Володимира IV, родинним зв'язкам з українськими і польськими магнатами та прихильному ставленню до нього шляхти Петро Могила був обраний Київським і Галицьким митрополитом (1633).

Як архімандрит і митрополит Могила проводив величезну культурно-освітню діяльність, піклуючись не тільки про підвищення освітнього рівня українського православного кліру, а й загалом вищих і середніх прошарків українського суспільства. У 1631 р. він заснував у Києво-Печерській лаврі школу, яку наступного року об'єднав з братською школою на Подолі, що поклало початок славетній Києво-Могилянській академії – першому вищому навчальному закладу і визначному культурно-освітньому центрі в Україні XVII–XVIII ст. Могила дбав про розвиток друкарства, відновлював і реставрував церковно-історичні пам'ятки Києва, ініціював археологічні розкопки.

Довкола Могили утворився гурток визначних учених і культурних діячів, так званий «Могилянський Атеней» (Сильвестр Косів, Ісайя Трофимович-Козловський, Атанасій Кальнофойський та ін.), який під керівництвом митрополита займався великою науковою та богословською діяльністю. Він видав низку церковних праць, найбільш відомою серед яких була «Православне ісповідання віри», що давала відповідь української православної церкви на закиди в єресі та деградації. Зредаговане у вигляді катехізису «Православне ісповідання віри» було обговорено на соборах у Києві (1640) та Яссах (1642) і остаточно схвалене надалі східними патріархами. Не менш цінним є підготовлений Могилою і його гуртком «Євхологійон, або Молитвослов, або Требник» (1646), відомий також під назвою «Требник Петра Могили», або «Великий Требник Петра Могили», складений з використанням величезної кількості грецьких та латинських джерел. «Требник» є справжньою енциклопедією свого часу. Разом з ритуальною, обрядовою стороною церковного життя він містить найцінніший історичний матеріал про релігійно-побутові та культурні особливості українського народу, дає уяву про верстви українського суспільства і, через церковну обрядність, ставлення їх одне до одного. В «Требнику» відбито екуменістичні настрої і бажання Могили, що ще раніше знайшли свій прояв у проекті про утворення українсько-білоруського патріархату, хоча цьому проекту не судилося бути реалізованим.

Титульна сторінка твору Агали́та Диякона, присвяченого питанням держави і права. Видана П. Моголою 1628 р.

Elucidatio in omnes Psalmos

IVXTA VERITATEM VVLGATAE ET ECCLESIAE

VIRITATEM ADDITIONIS LATINAE, QUAE ET IPSA INTIORA ILLIBATA QVÆ

EX ADVERSO OPPONITUR: Psalmis singulis singula argumēta ante se mon-

strantibus, totam Psalmi virtutem atque materiam quasi per

modum epitonię summam complectentia post elu-

cidationem verò adiunctis prolixioribus

Annotationibus, quæ Commen-

tariorum locum

Psalmi Hebraice Artibus et usque Metrologia Riccardi

Adiuncta est Elucidatio canticorum, quæ Ecclesiasticus vsus appellat Ferialia.

Subsequuntur Annotationes ex Hebraeo atque Chaldo, in quibus quicquid ex veritate Hebraica occurrit difficultatis, tractatur & exponitur Per Fratrem Franciscum Titchmannum Hasselensem, ordinis Fratrum Minorum, sacrosanctam scripturam apud Louaniensem Fratrem.

Robt 1645. Kupilem u. exa Anatolia H. Bytowski

En tibi

*1645
Laura*

*1645
1646
1647*

Handwritten notes and signatures on the right side of the page, including 'Annot. G. G.' and 'Lijon de Laryndis'.

PARISIIS

Apud Ioannem Roiguy, sub Basilico & quatuor elemēticis & LVGDVNI sub scuto Colonienſi, apud Ioannem & Franciscum Frellos fratres.

*1640
Handwritten notes and signatures at the bottom of the page.*

12. 088

R O D O L P H I

AGRICO

LAE PHRSII DE INVENTIONE Dialectica Libri III. cum Scholijs Iohannis Matthæi Phrissemij, nunc auctis passim, ac recognitis, sublatis etiã multis erroribus, qui cum in Rodolpho ipso, tum etiã in Scholijs hactenus animaduersi non fuere.

Cum Indice locupletissimo, idem atque adeo cõmodius præstante, quod annotationes illæ marginales.

Leovius Mohita
Metropoli
16. 39.
Archidiaconus
in Kiouciensis
MAY 30.

Ex Biblioth. Mohitiana Kiouciensis

Melchior Nouestanus excudebat, Anno à CHRISTO nato, M. D. XXXVIII.

Книга нідерландського гуманіста Рудольфа Агриколи, яку читав П. Могила і залишив на ній свої помітки

Велике значення для православної догматики мав твір «Літос, або камінь віри» (1644), який також приписують Петру Могилі. Йому ж, як вважають дослідники, належить «Анфологіон» (1636), «Євангеліє учительне» (1637), низка друкованих проповідей тощо. Характерною особливістю проповідей Могилы є те, що, бажаючи зробити їх доступними і зрозумілими широким прошаркам українського люду, він майже всі біблійні тексти подає тогочасною українською мовою.

Петро Могила не був обділений увагою істориків різних поколінь, вітчизняних та іноземних. Вже його сучасники А. Кальнофойський і С. Косів високо оцінювали діяльність славетного митрополита, виділяючи його особливу роль як фундатора Київської колегії та автора ряду книг, необхідних для зміцнення православ'я. Навіть недруги його церковної політики, наприклад, відомий богослов і колишній ректор київської Братської школи К. Сакович, який прийняв уніатство, а потім і католицизм, ставилися з неприхованою повагою до його енергійної освітянської діяльності.

Перші бібліографічні дані про Петра Могилу містить хроніка сполонізованого православного шляхтича Я. Єрлича, яка вийшла у XVII ст. У своїх працях єзуїт Т. Рутка та уніатський єпископ Я. Суша акцентували на властивих митрополиту, як вони вважали, таємних симпатіях до католицизму. В свою чергу, на оборону правочинності поглядів Петра Могилы встали українські православні церковні діячі XVII ст. І. Галятівський та Л. Баранович. Згадки про П. Могилу знаходимо у українського козацького літописця XVIII ст. С. Величка, анонімного автора славетної «Історії Русів», також у книзі «Спроба історичного словника про російських письменників» (1722) російського просвітителя і книговидавця М. Новікова, у праці російського історика В. Татіщева «Історія Російська» та в ін.

Справжнє наукове вивчення життя і діяльності київського митрополита почалося в XIX ст. Праці митрополита Євгенія (Болховітінова), Ю. Венеліна (Гуци), В. Аскоченського, Ф. Терновського, а пізніше С. Голубева, М. Петрова, Ф. Тітова збагатили історіографічну та джерелознавчу базу і розуміння його діяльності. Вчені, професори Київської духовної академії дали високу оцінку Петрові Могилі. На противагу їм такі російські історики, як М. Коялович, Є. Голубинський, П. Знаменський, Г. Флоровський у цілому негативно оцінювали його суспільно-політичні та релігійні погляди, засуджували його як прибічника польсько-католицького впливу.

Не були одностайні в оцінці діяльності П. Могилы і видатні українські історики. Якщо П. Куліш різко негативно характеризував її, то М. Васи-

Герб Петра Могили
(зі «Служебника» 1629 р.)

Будинок, споруджений Петром Могилою для заснованої ним
1632 року колегії

ленко та М. Грушевський були дещо обережніші в характеристиці діяльності митрополита, а М. Костомаров, І. Огієнко, Н. Полонська-Василенко, О. Оглоблін дали їй високу оцінку. Надзвичайно цінними для показу екуменістичного характеру діяльності П. Могили стали праці Є. Шмурла, А. Великого і, передусім, найавторитетнішого сучасного фахівця в галузі могилознавства А. Жуковського.

Про П. Могилу писали західноєвропейські та американські вчені А. Мальві, М. Віллер, А. Раєс, А. Жубер, М. Жюжі, А. Венгер, А. Амман, Е. Вінтер, Р. Попівчак і багато інших, підкреслюючи церковно-теологічні питання його спадщини.

Особлива роль в могилознавстві належить румунським історикам попри їх намагання представляти П. Могилу румуном, який лише через обставини став українським діячем. Не забудемо польську історіографію, яка також тенденційно характеризувала київського митрополита виключно як адепта польської культури і оборонця Речі Посполитої (О. Яблонівський, К. Ходинський, В. Томкевич).

Хоча ще, мабуть, попереду всеохоплююча оцінка творчості П. Могили, проте, і вже наявні праці О. Барана, І. Власовського, В. Климова, Г. Лужницького, о. Ігоря (Ю. Ісіченка), Я. Ісаєвича, І. Нагаєвського, В. Нічик, І. Паславського, М. Поповича, Є. Сверстюка, Ф. Сисина, І. Шевченка та ін. зробили великий внесок для нового осмислення як діяльності самого київського митрополита, так і того історичного періоду, в який він жив.

Маємо надію, що цей бібліографічний покажчик послужить справі об'єктивного і всебічного висвітлення сучасними і майбутніми дослідниками місця видатного церковного та культурно-освітнього діяча, яким, безперечно, був Петро Могила в історії України.

* * *

Бібліографічний покажчик містить друковані видання за період з XVII ст. до 2001 р. У ньому зібрані видання творів самого Петра Могили, твори, де він виступав редактором чи автором передмови, а також література про нього, яка всебічно відображає різні аспекти його життя та діяльності. Панегірики та інші присвяти митрополиту згруповано в окремому розділі. Значне місце відведено друкованим джерелам, які вимальовують за допомогою сучасних йому документальних свідчень образ видатного українського церковного діяча.

До покажчика включено монографії, матеріали наукових конференцій,

статті з журналів, збірників, енциклопедій, довідників, газет українською, російською, румунською, молдавською, польською, англійською, французькою, німецькою, грецькою, латинською, старослов'янською мовами.

Рецензії на книги та статті розташовані під відповідним бібліографічним записом в полі анотації. Для більш змістовного розкриття тематики або у разі якщо заголовки не розкриває змісту, подаються уточнення, на яких саме сторінках представлено матеріал про Петра Могилу або короткі відомості, які відображають життя та діяльність митрополита. Збірники, присвячені Петру Могилі, а також монографії, які мають певні назви розділів, повністю або частково розписано в полі анотації.

Структура покажчика визначається характером і основними напрямками діяльності цього видатного діяча, зокрема, його церковною та культурно-освітньою діяльністю. Проте укладачі усвідомлюють умовність цього поділу. Окремими підрозділами виділено найзначніший внесок П. Могили у відбудову храмів, об'єднання церков, започаткування Києво-Могилянської академії, розвиток братств і книгодрукування.

Водночас, персоналія про П. Могилу розподілена за формальними ознаками, що дає змогу читачеві легше орієнтуватися у матеріалі систематичного змісту, уявити його друковану спадщину і різнохарактерні дослідження про нього.

Розділ «Іконографія Петра Могили» містить цікаві дослідження в галузі українського живопису XVII ст., які дають можливість порівняти портрети П. Могили, виконані різними художниками того часу, а також ознайомитися з ілюстраціями його друкованих творів. Панегірики – особливий вид релігійної літератури, характерної для доби XVI–XVII ст. Укладачі виокремили панегірики та інші присвяти П. Могилі як твори, що дають певну характеристику митрополиту та часу, в який він жив і працював.

Окремий розділ становить література стосовно молдавського коріння П. Могили і тієї сфери його діяльності, що сприяла культурно-освітнім зв'язкам України з Молдовою та Румунією у XVII ст.

Матеріали у покажчику систематизовано за розділами: матеріали до біографії Петра Могили та загальні оцінки його діяльності; Петро Могила як церковний діяч; Петро Могила як культурно-освітній діяч; друковані твори Петра Могили; література про праці Петра Могили; панегірики та інші твори, присвячені Петру Могилі; діяльність Петра Могили в світлі релігійних та культурно-освітніх зв'язків України з Мол-

довою та Румунією. В межах кожного розділу видання розміщені за абеткою прізвищ чи назв. Література латинською абеткою розташована в кінці відповідного розділу.

У розділі «Друковані твори Петра Могили» видання розташовані за алфавітом назв, а в межах однієї назви – за хронологією дат публікацій для наочності відображення всіх перевидань творів. Передмови згруповано в окремому розділі. Для більшої інформативності опис видань представлено у повному вигляді. Відомості про передмови подано у полі приміток.

Стародруки описані за титульним аркушем, зі спрощенням кириличної графіки. Грецькі слова в назвах транслітеровані кириличним та латинським шрифтами. У разі необхідності подано уніфіковані назви.

Справжні прізвища авторів, чиї псевдоніми розкриті, подаються в опису в квадратних дужках, а псевдонім наводиться за навкісною рисою після заголовка або назви публікації.

У покажчику застосовується система посилань, яка дає можливість уникнути дублювання робіт у різних розділах. Застосовуються посилання на окремі записи.

При складанні бібліографії були опрацьовані каталоги і фонди Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ), бібліотеки Львівського державного університету, Бібліотеки Народової (Польща) та ін. Бібліографічний опис відображених документів супроводжується шифром зберігання у фондах НБУВ.

У процесі роботи були опрацьовані загальні і галузеві бібліографічні посібники, видання органів державної рсестрації, прикнйжкова і підрядкова бібліографія з різних праць. Вони подаються у списку використаних бібліографічних видань.

Матеріали, які не переглянуті *de visu*, позначені астериском (*). У такому разі вказується джерело, на основі якого зроблено опис, а повна назва даного джерела подається у списку основних використаних бібліографічних видань.

Для зручності користування бібліографією, зокрема пошуку необхідних матеріалів, впроваджено допоміжний апарат, що складається з іменного покажчика, списку умовних скорочень та списку основних використаних бібліографічних видань. В іменному покажчику відображені всі особи, що є в основному тексті: автори, перекладачі, редактори та персоналії. У дужках після номера вказується участь кожної особи у створенні твору друку: (ред.) – редактор, (пер.) – перекладач. Персоналія – відповідний номер взято у дужки. Від розкритих псевдонімів і крип-

тонімів даються посилання на справжні прізвища авторів. Для розкриття псевдонімів і криптонімів, а також для уточнення написання ім'я та прізвища персони або автора були використані спеціальні словники, енциклопедії, а також інші довідкові видання.

Видання розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів, працівників бібліотек та видавництва, на всіх, кого цікавить життя та діяльність Петра Могили.

Складаємо щире подяку А. Жуковському (Париж), С. Сеник (Рим), Г. Бобине (Кишинів), Х. Ласкаржевській (Варшава) за люб'язно надані бібліографічні матеріали для даного покажчика. Наша вдячність рецензентам: головному бібліографу відділу національної бібліографії НБУВ Л. В. Беляєвій, доктору історичних наук Ю. А. Мицику, кандидату історичних наук Л. В. Шаріповій за поради та зауваження, висловлені під час роботи над покажчиком, співробітникам відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ: науковому співробітнику Н. Бондар за допомогу в редагуванні та складанні опису стародруків, старшому науковому співробітнику Л. М. Дениско за допомогу у підборі матеріалу; головному бібліотекарю відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ М. С. Рубльовій за допомогу у підборі та уточненні вихідних даних джерел, а також науковому співробітнику відділу пошуку та обліку документів Фонду президентів України НБУВ Г. Нежурбіді за забезпечення процесів автоматизації підготовки покажчика, і всім тим, хто сприяв роботі над даним бібліографічним виданням своїми порадами або консультаціями.

Розділ I
МАТЕРІАЛИ
ДО БІОГРАФІЇ
ПЕТРА МОГИЛИ
ТА ЗАГАЛЬНІ ОЦІНКИ
ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

1. ЗАГАЛЬНІ ПРАЦІ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. *Абліцов В.* Він вірив, що державу насамперед будує слово. 1996 рік оголошений роком Петра Могили // *Голос України*. – 1996. – 28 груд. – С. 11.

2. *Антонович В.* Коротка історія Козаччини: 3 іл. та картою України. – К.: Україна, 1991. – 158 с.: ілюстр. – (Книжк. арх.).

Із змісту: Гл. 4: ... Митрополит Петро Могила і видання релігійної свободи. – С. 51-60.

Ао255840

3. *Антонович В. Б.* Моя сповідь: Вибр. іст. та публіцист. твори. – К.: Либідь, 1995. – 814 с. – (Пам'ятки іст. думки України).

Загальна характеристика діяльності П. Могили. – С. 461.

Див. також імен. покажч. – С. 803.

Ва566443

4. *Аркас М.* Історія України-Русі. – Пб.: Обществ. польза, 1908. – 384 с.: ілюстр., 1 л. карт, табл.

ВИ4024; Кротевич / 331

5. Те саме. – Факс. вид. – К.: Вища шк., 1990. – 456 с.: ілюстр.,

1 л. карт.

BC27888

6. Те саме / Вступ. сл. і комент. В. Г. Сарбея. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища шк., 1991. – 456 с.: ілюстр., 1 л. карт.

Vc28826

7. Аркас М. М. Історія України – Руси / Передм. П. М. Гвоздецького. – 3-тє факс. вид. – К.: Вища шк., 1993. – 414 с.: ілюстр.

Рід Могили: Єремія Могила – дядько П. Могили, двоюрідна сестра Раїна (Могилянка) Вишневецька. Біографія П. Могили. – С. 161–163.

Vc29735

8. Арсеньев А. В. Словарь писателей древнего периода русской литературы IX – XVII века (862 – 1700 г. г.). – СПб.: Кн. маг. «Нового времени», 1882. – 136 с.

П. Могила. – С. 95–97.

VXXXIV 9/443

9. Архипова Є. І., Харламов В. О. Шиферна орнаментована плита з Успенського собору Києво-Печерської Лаври: [Плита з поховання Київ. митрополита Петра Могили, перша пол. XVII ст.] // Археологія. – 1992. – № 3. – С. 139–149.

Ж14310

10. Астряб М. Г. Лубенский Мгарский Свято-Преображенский монастырь. – Полтава: Електрич. тип. Г. И. Маркевича, 1915. – 52 с. – Библиогр. в подстроч. примеч. – Отт. из: Тр. Полтав. Учен. Арх. Комис. – 1915. – Вып. 13.

Раїна Могилянка та її участь в церковному житті. – С. 4. П. Могила і його боротьба з Ісаєю Копинським. – С. 4–6.

Ви18802

11. Бакулин В. С. Могила // Советская историческая энциклопедия. – М., 1966. – Т. 9. – С. 538.

V309513

12. Баранович А. И. Украина накануне освободительной вой-

ны середины XVII в.: (соц.-экон. предпосылки войны) / АН СССР. Ин-т истории. – М., 1959. – 209 с.

Характеристика діяльності П. Могили в сані митрополита. – С. 64, 161–162. Рідня П. Могили. – С. 157–158. Його думка щодо ролі духовенства в церковних справах. – С. 159.

BO740948; Попов / 2028

13. *Белебега І.* Українська еліта. – Х.: Березіль, 1999. – 345 с.

Коротка характеристика життя й діяльності П. Могили. – С. 185–186.
BA591741

14. *Білодід О.* Загадка Петра Могили // Київ. старовина. – 1993. – № 3. – С. 56–69.

Нова гіпотеза про рік народження П. Могили. Спростування цієї гіпотези у публікаціях С. Семчинського за № 174, 176, 197 даного покажчика.
Ж14441

15. *Білодід О.* Загадка Петра Могили. – К.: Вид-во «Б-ка українства», 1997. – 45 с.: ілюстр.

16. *Білодід О. І.* Могила Петро Симеонович [21 (30). XII 1574, за ін. відомостями – 31. XII 1596 (10. 1 1597), Молдова – 31. XII 1646 (10. 1) 1647, Київ] // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т. 3. – С. 394–395.

B335899

17. Те саме // Українська мова: Енцикл. – К., 2000. – С. 336.
Bc34830

18. *Білодід О., Харламов В.* Знахідки під фундаментом Успенського собору // Київ. – 1983. – № 9. – С. 148–157.

Цікаві подробиці з біографії П. Могили. Про знахідку в 1982 році срібних пластин з текстом епітафії та родовим гербом П. Могили на місці поховання митрополита.

Ж14227

19. *Божовский К.* Петр Могила, митрополит Киевский // Воскрес. чтение. – 1863/64. – № 47. – С. 1147–1160. – № 48. – С. 1177–1191. – № 57. – С. 1268–1279. – № 52. – С. 1298–1306.

20. [Болховітинов] Євгеній (митрополит Київський і Галицький). Вибрані праці з історії Києва / Упоряд., вступ. ст. та дод. Т. Ананьєвої. – К.: Либідь, 1995. – 485 с. – (Пам'ятки іст. думки України).

П. Могила див. імен. покажч. – С. 457–476.

ВА566261

21. Болховитинов Е. Историческое известие о митрополите Петре Могиле // Вестн. Европы. – 1813. – Ч. 72, № 21. – С. 35–44.

XV.2.12

22. [Болховитинов (Евгений, митрополит)] Описание Киево-софийского собора и Киевской иерархии с присовокуплением разных грамот и выписок, объясняющих оное, также планов и фасадов Константинопольской и Киевской Софийской церкви и Ярославова надгробия. Т. 2. – К.: Тип. Киево-Печер. Лавры, 1825. – 291, 270 с. – Авт. встановлено за вид.: УРЕ. – К., 1960. – Т. 2. – С. 32.

Біографія Петра Могили, його піклування про відбудову собору та інших церков. – С. 34–36, 47, 166–179, 205, 210–211. П. Могила і КМА. – С. 171–174. Праці П. Могили. – С. 175–177, 180.

Костомаров 122в; Галаган 188 Богосл.

23. [Болховитинов (Евгений, митрополит)] Словарь исторический о бывших в России писателях духовного чина греко-российской церкви. Т. 2. – 2-е изд., испр. и доп. – СПб.: Тип. И. Глазунова, 1827. – 337, LXXVI с.

П. Могила. – С. 156–167.

VXXXIV 9/446

24. Болховитинов (Евгений, митрополит). Словарь исторический о бывших в России писателях духовного чина Греко-Российской Церкви / П. В. Калитин (подгот. текста, сост. и предисл.). – [Репринт. изд.]. – М.: Русский Двор, Свято-Троицкая Сергиева Лавра, 1995. – 416 с.

П. Могила – С. 260–265.

ВА563762

25. *Борисенко В. Й.* Курс української історії: 3 найдавніших часів до ХХ ст.: Навч. посіб. – 2-е вид. – К.: Либідь, 1996. – 616 с. – Бібліогр.: с. 603–613.

Діяльність П. Могили. – С. 141, 143.

ВА587208

26. *Бочковська В.* Вшановуючи Петра Могилу // Літ. Україна. – 1997. – 23 січ. – С. 3.

27. *Брюховецький В., Хижняк З.* Світильник духовності // Кур'єр ЮНЕСКО. – 1996. – Груд. – С. 32–34.

Жс27313

28. *Бузина О.* Дату рождження Петра Могили считать недействительной? // Киев. ведомости. – 1995. – 11 нояб. – С. 1, 10.

Дискусія щодо року народження П. Могили. Див. також № 14, 167, 176, 177, 197.

29. *Бурко Д.* Митрополит Петро Могила: (До 360-ої річниці з дня народж.) // Рідна Церква. – [Карлсруе], 1956. – Ч. 26. – С. 4–7.

5379 укр

30. *Василенко Н. П.* Митрополиты юго-западной Руси // Христианство: Энцикл. слов.: В 3 т. – М., 1995. – Т. 2. – С. 132–135.

П. Могила. – С. 133.

В339328/2

31. *Василенко Н. П.* Очерки по истории Западной Руси и Украины. – К.: Тип. Т-ва И. Н. Кушнерева и К°. Кн. магазин Н. Я. Оглоблина, 1916. – [2], XI, 591 с. – (Рус. история в очерках и ст. / Под ред. М. В. Довнар-Запольского; Т. 3. Прил.)

Біографія і характеристика діяльності П. Могили. – С. 68, 69, 85–90, 95, 100–102, 104–115, 344–345, 359, 373–374, 397, 399–400, 414, 587–588.

Ви20633; Ви4263; Ви16210

32. *Велика історія України / Зі вступом І. Крип'якевича; Зладив М. Голубець.* – Л.: Вид. І. Тиктор, 1935. – 864 с.: ілюстр.

33. *Те саме / До 1923 р. опрац.: І. Крип'якевич і М. Голубець.*

До 1948 р. допов. Д. Дорошенка. Праісторію України допов. Я. Пастернака. – 2-е вид., допов. – Л.; Вінніпег: Вид-во І. Тиктора, 1948. – ХХІІІ, 967 с.

Оцінка діяльності П. Могили. – С. 452, 454. Реставраційна діяльність митрополита. – С. 619–622. Портрет П. Могили. – С. 449.

151 укр; 773 укр

34. *Велика історія України від найдавніших часів. У 2 т. Т. 2.* / Передм. І. П. Крип'якевича; Зладив М. Голубець. – К.: Глобус, 1993. – 398, [2] с. – Репринт. відтворення вид.: *Велика історія /* Видав І. Тиктор. – Л., 1935.

Обрання П. Могили Печерським архимандритом. Видавнича діяльність. – С. 53. Релігійна діяльність. – С. 55. Письменницька діяльність. – С. 167. Панегірики, присвячені П. Могилі. – С. 172. Реставраційна діяльність. – С. 197–199, 203–204.

В339533/2

35. *Венелин Ю.* Об украинском правописании // *Материалы по истории возрождения Карпатской Руси /* Собрал И. С. Свенцицкий. – Львов, 1905. – Т. 1: *Сношения Карпатской Руси с Россией в 1-ой половине XIX.* – С. 110–120.

Порівняння реформ Петра I і П. Могили та їхній вплив на Русь. – С. 114–116.

ВО300028

36. * *Венелин Ю.* Петр Могила и его время. – М., 1848.

37. *Видатні діячі України минулих століть: Мемор. альм. /* Редкол.: О. Шокало (голова) та ін. – К.: Євроімідж, 2001. – 624 с. – (Золоті імена України).

Текст укр. та англ. мовами.

П. Могила. – С. 364–365.

Со24384

38. *Викторовский П. Т.* Западно-русские дворянские фамилии, отпавшие от православия в конце XVI и в XVII вв. Вып 1. – К.: Тил. Акц. О-ва «Петр Барский в Киеве», 1912. – 272 с.

П. Могила і Ярема (Іеремія) Вишневецький. – С. 95. П. Могила та

князі Четвертинські. – С. 271.

Маслов / 2224

39. *Возняк М.* Історія української літератури. У 2 т. Т. 2. Віки XVI – XVIII. Ч. 1 / Т-во Просвіта. Наук. т-во ім. Шевченка. – Л., 1921. – 416 с.

П. Могила та книгодрукування. Видання Печерської друкарні за часів Могили. – С. 79, 81, 91–92. Печерська школа Могили та її об'єднання з Богоявленською. – С. 94–95. П. Могила і КМА. Просвітницька діяльність. – С. 99–110, 300. Біографічні відомості. – С. 100–102. «Требнику» Могили. – С. 110–111. Смерть Могили та його заповіт. – С. 111–112, 295, 329. Твори присвячені П. Могилі. – С. 192–193, «Імнологія». – С. 102. «Євхаристиріон». – С. 102–03. «Евфонія». – С. 103–104. П. Могила як релігійний діяч. – С. 247, 266–269, 274, 284–285, 293, 311. Праці П. Могили. – С. 290–292. Характеристика Могилянської доби. – С. 301–302.

В251888; ВА541755; РЛ № 3871/2.1

40. *Те саме.* У 2 кн. Кн. 1 / Передм. М. І. Гнатюка. – 2-е вид., випр. – Л.: Світ, 1992. – 696 с.: ілюстр.

П. Могила див. покажч. змісту. – С. 677–691.

В338941

41. *Возняк М. С.* Старе українське письменство: Вибір для серед. шк. – Л.: Накладом Укр. пед. т-ва, 1922. – 512 с.

Біографічні відомості про П. Могилу, характеристика його діяльності. – С. 290–292. Уривок з передмови М. Сльозки до Тріоди цвітної 1642 р. з характеристикою П. Могили. – С. 300–302.

ВО332114; Маслов / 3546; Попов / 7902

42. *Войтович Л.* Князівські династії Східної Європи (кінець IX – початок XVI ст.) Склад, суспільна і політична роль: Іст.-генеалог. дослідж. / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича. – Л., 2000. – 649 с.

Рід Могили див. імен. покажч. – С. 622.

Вс34878

43. *Галант И.* Арендовали-ли євреї церкви на Україні? – К.: Работник, 1909. – 16 с.

Ставлення П. Могили до євреїв. – С. 11–12.

44. *Голобуцький В. А.* Запорожское казачество. – К.: Госполитиздат УССР, 1957. – 462 с.: ил., карт.

П. Могіла. – С. 133, 223.

ВО666524; Попов / 2081; Айзеншток № 5007

45. *Голобуцький В. О.* Запорізьке козацтво. – 2-е вид., допов. та перероб. – К.: Вища шк., 1994. – 539 с.

Аналіз релігійних процесів в Україні напередодні Хмельниччини. – С. 203–207.

ВА555815

46. *Голобуцький П. В., Жлудько Є. М.* Могила Петро Симеонович // Соціологія: Корот. енцикл. слов. – К.: Укр. Центр духов. культури, 1998. – С. 334–336.

Ва588359

47. *Головащенко С.* До 400-річчя Митрополита Петра Могіли // Київ. старовина. – 1996. – № 6. – С. 68–70.

Ж14441

48. [Голубев С.] Биографические сведения о Петре Могиле до посвящения его в сан Киево-Печерского архимандрита / С. Г. (псевд.) // Киев. епарх. ведомости. – 1875. – № 1. – С. 1–6; № 3. – С. 95–102; № 6. – С. 213–221.

Лаз. 11

49. Те саме // Чтения в Ист. о-ве Нестора-летописца. – 1873. – 1877. – Кн. 1. – С. 86–101.

Ж Айзеншток / 9878; Ж Кротевич / 54; Х. 125. 1

50. *Голубев С.* В защиту киевского митрополита П. Могилы // Киев. епарх. ведомости. – 1893. – № 9. – С. 227–239; № 10. – С. 258–267; № 11. – С. 282–298.

Полеміка з П. Кулішем щодо його оцінки П. Могіли в роботі «Отпадение Малороссии от Польши». Див. № 104.

Лаз. 11

51. *Голубев С. Т.* Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники: (Опыт церк.-ист. исслед.): В 2 т. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1883 – 1898. – В доп.: Материалы для истории западно-русской церкви.

Т. 1. – 1883. – 559 с.

С VIII 5/284; Попов / 2086; Леб. 334.

Т. 2. – Тип. С. В. Кульженко, 1898. – 498 с.

С VIII 5/285

Див. також № 295.

Рец.: Знаменский П. // Христ. чтение. – 1886. – Июль-Авг. – С. 239–252.

Ж30138 / Кримськ

Рец.: Петров Н. И. Ответ автору книги «Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники» // Тр. КДА. – 1884. – №4. – С. 632–641. Ж6297; Ж30127 / Кримськ

Рец.: Петров Н. И. Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники: (опыт ист. исслед.) С. Голубева. Т. 1. 1883 // Журн. м-ва нар. просвещения. – 1884. – Ч. 231. – Янв. – С. 148–165.

I. 35. 48

52. *Голубев С.* Описание и истолкование дворянских гербов южно-русских фамилий в произведениях духовных писателей XVII в. (Писано на Евгениево-Румянцевскую премию) // Тр. КДА. – 1872. – Окт. – С. 295–382, 15 рис.

Тлумачення герба П. Могили, а також відомості про твори «Євангеліє учительне» (1637), «Євхаристиріон, албо Вдячність...» (1632), «Требнику» (1646), передмови та інші твори П. Могили. – С. 318, 320–321, 325, 332, 334, 343–344, 346–347, 352–354, 364, 366, 372, 375. Зображення герба П. Могили. – Мал. № 2–4.

Ж30127 / Кримськ

53. *Голубев С. Т.* По поводу рецензии в Журнале Министерства Народного Просвещения на книгу «Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники». Т. 1. – К., 1883. // Тр. КДА. – 1884. – № 3. – С. 416–484.

Див. № 51.

Ж30127 / Кримськ

54. [Горский А. В.] Петр Могила митрополит Киевский // Прибавления к изданию творений святых отцев, в русском переводе. – М., 1846. – С. 29–76.

Галаган 239

55. Грушевський М. С. Духовна Україна: Зб. творів / Редкол.: Ф. П. Шевченко (гол.) та ін.; Упоряд. та дод.: І. Гирича, О. Дзюби, В. Ульяновського. – К.: Либідь, 1994. – 560 с. – (Пам'ятки іст. думки України).

Церковна діяльність П. Могили. Питання об'єднання церков. – С. 72–83, 195, 335, 457–458, 481 – 482, 489, 513, 515. Біографічні відомості. – С. 403, 448–449, 455. Освітня діяльність П. Могили, приєднання колегії до братської школи. – С. 463, 467–472.

ВА557851

56. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.; Л., 1911. – 556 с.

П. Могила – С. 309–312.

Маслов / 2001

57. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України / АН України. Ін-т укр. археорграфії. Ін-т історії України; Вступ.: В. А. Смоля, П. С. Соханя. – К.: Наук. думка, 1992. – 543 с.: іл. – (Пам'ятки іст. думки України).

П. Могила. – С. 263, 268–270, 309–312. Портрет П. Могили. – С. 267.
В551459

58. Грушевський М. С. Історія України-Руси. – Л.: Накладом авт. Друк. Наук. т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1905. – (Зб. іст.-філос. секції / Наук. Т-во ім. Шевченка; Т. 8/9).

Т. 5: Суспільно-політичний і церковний устрій і відносини в українсько-руських землях XIV – XVII в. – VII, 686 с.

П. Могила. – С. 268, 283. Могила Ієремія. – С. 604.

Вр 508/5; Р 6813

Т. 5, ч. 2: Церковний устрій в українсько-руських землях XIV – XVII в.в. – С. 385–687: табл.

Могили: Раїна. – 265. Петро. – С. 268, 283. Єремія. – С. 604.

ВИ3364/5.2; Маслов / 2002

59. *Te same.* – К.; Л.: Накладом авт. Друк. П. Барського, 1907.
Т. 6: Житє економічне, культурне, національне XIV – XVII віків.
– 667, [3] с.

П. Могила. – С. 314, 464, 474, 478, 557.

В139436/6; Попов / 2103, Маслов 2002; СХІ 5/137

60. *Te same.* – (Зб. іст.-філос. секції / Наук. Т-во ім. Шевченка.;
Т. 11).

Т. 6, ч. 2: Житє економічне, культурне, національне XIV – XVII
віків. – 2, 235 – 667 с.

Ж РЛ

№ 6965

Т. 7: Козацькі часи – до р. 1625. – К.; Л.: Друк. П. Барського,
1909. – X, 624, [4] с. – Відб. зі: Зб. іст.-філос. секції Наук. Т-ва
ім. Шевченка; 1909–1910, Т. 12–13).

Могили: Єремія – молдавський господар, Петро, Олександр, Симеон,
див. імен. покажч. – С. 600.

В139653/7; ВИ17690/7; Попов 2104; Р 6815

Т. 8, ч. 1, роки 1626 – 1638. – К.; Л.: Друк. 1-ої Київ. Друкар.
Спільки, 1913. – 315 с.

П. Могила. – С. 12–17, 22–25, 81, 82, 85, 87–98, 100–101, 133, 134,
141, 143, 144, 146, 148, 150, 151, 155, 160, 162–164, 166, 168–172, 176,
177, 179–185, 187–189, 192, 193–197.

Ви4147/8.1; Попов / 2105

Т. 8, ч. 2: Роки 1639–1648. – К., 1916. – 4, 315–514 с.

П. Могила. – С. 398, 399, 402–414, 417, 419–429.

ВИ17690/8.2

61. *Грушевський М. С.* Історія України-Руси. – 2-е вид. – К.; Л.:
Друк. Наук. т-ва ім. Шевченка, 1922.

Т. 8, ч. 1: Від Куруківщини до Кумейщини (1626–1638). –
335 с.

Про П. Могилу див. розд. 1–3, передусім: «Компромісові течії в ерар-
хічних кругах», «Релігійна агітація», «Справа релігійного компромісу в
1628–9 р.», «Афера Смотрицького і собори 1629 р.», «Плани православ-
них», «Пункти заспокоєння православних», «Нова ерархія», «Полагоджен-
ня релігійної справи», «Боротьба» та ін.

В242902/8

Т. 8, ч. 2: Початки Хмельниччини (1638 – 1648). – К.; Відень, 1922. – 224 с.

Про П. Могилу див. розд. «Початок і причина війни Хмельницького. Українське громадянство перед Хмельниччиною». Характеристика діяльності П. Могили з найбільшою повнотою подана у параграфах під гаслами: «Обставини релігійного життя перед Хмельниччиною», «Українська церква за часів Могили», «Київський собор 1640 р.», «Видання – «Катехизис», «Літос», «Требник», інші видання і плани», «Організаційна діяльність», «Київська колегія, її організація», «Характер Могилянської науки, її слабкі сторони», «Ослаблення релігійного напруження в відносинах до латинської церкви», «Заходи проти унії, неприхильність до неї», «Правительственні плани релігійного компромісу», «Проект патріархату для Польщі і Литви», «Становище Могили», «Відносини могилянського гурту до козаччини» та ін.

62. *Грушевський М. С.* Історія України-Руси: В 11 т., 12 кн. / НАН України. Ін-т археографії. Ін-т історії, Укр. наук. ін-т Гарвард. ун-ту, Канад. ін-т укр. студій Альберт. ун-ту. Центр дослідж. історії України ім. П. Яцик; Редкол.: П. С. Сохань (голова) та ін. – Репринт. вид. – К.: Наук. думка, 1991. – (Пам'ятки іст. думки України).

Т. 5: Суспільно – політичний і церковний устрій і відносини в українсько- руських землях XIV – XVII вв. – 1994. – 704 с.

П. Могила. – С. 268, 283.

V337654/5

Т. 5: Те саме. – 2-ге вид. – 1998. – 687 с.

П. Могила. С. 268, 283.

V337654/5

Т. 6: Життя економічне, культурне, національне XIV – XVII віків. – 1995. – 674 с.

П. Могила. – С. 314, 464, 474, 478, 557.

V337654/6

63. *Грушевський М. С.* Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. – К.: Либідь, 1994. – (Літ. пам'ятки України).

Т. 6, кн. 1: [Літературний і культурно-національний рух першої половини XVII ст.]. – К., 1996. – 332 с.

П. Могила і братства, заснування лаврської школи та колегії, характеристика творів П. Могили, присвяти П. Могилі. – С. 22, 26, 31, 32, 34, 40,

50, 52–53, 88, 90, 95–96, 102–104, 106, 110, 113, 118–119, 125, 127, 146, 170, 214.

В339214/ 6, кн. 1

Т. 6, кн. 2 : *Te same.* – 280 с.

Із змісту: Ранні писання Могили. Малюнки середовища в його записках. – С. 157 – 199. Триумф П. Могили і могилянства. Писання, йому присвячені. – С. 200–242.

Могила Єремія, Могила Симеон та ін. див. імен. покажч. – С. 246.

В339214/ 6, кн. 2

64. *Гуслистий К.* Нариси з історії України. Вип. 3. Визвольна боротьба українського народу проти шляхетської Польщі в другій половині XVI і в першій половині XVII століття (60-ті роки XVI – 30-ті роки XVII століття) / АН УРСР. Ін-т історії України. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 187 с.

Обрання П. Могили у сав митрополита. Оцінка автором його діяльності на даній посаді. – С. 141. П. Могила і А. Кисіль. – С. 145. Культурно-освітня діяльність. – С. 166, 172–173.

В158627/3; Попов 2115

65. *Дедицький Б. А.* Народная история Руси от начала до новейших времен после наилучших историков. В 3 ч. Ч. 3. – Львов: Тип. ин-та Ставропиг., 1870. – 208 с.

П. Могила і Б. Хмельницький. – С. 15–17.

66. *Дорошенко Д.* Нарис історії України: У 2 т. – Варшава, 1932. – (Пр. / Укр. наук. ін-т; Т. 9, Сер.: Підруч.; Кн. 1).

Т. 1: (До половини XVII століття). – 1932. – 232 с.

П. Могила. – С. 213, 221–223, 229.

Ж РЛ/9.1.1

5753

Т. 2: (Від половини XVII століття). – 1933. – 368 с. – (Пр. / Укр. наук. ін-т; Т. 18, Сер.: Підруч.; Кн. 2).

П. Могила. – С. 11, 137.

Ж РЛ/18.2.2

5753

67. *Дорошенко Д. І.* Нарис історії України: У 2 т. – Репринт. вид. – К.: Глобус; Мюнхен: Дніпрова хвиля, 1991.

Т. 1: (До половини XVII століття). – 238 с.

В338214/1

Т. 2: (Від половини XVII століття). – 349 с.

В338862/2

68. Драгоманов М. П. Вибране: (... мій задум зложити очерк історії цивілізації на Україні) / Упоряд. та авт. іст.-біогр. нарису Р. С. Міщук; Прим. Р. С. Міщука, В. С. Шандри. – К.: Либідь, 1991. – 682 с.: портр. – (Пам'ятки іст. думки України).

Могила П. С. див. покажч. імен та період. вид. – С. 678.

ВА532684

69. [Житецкий И.] Петр Могила / И. Ж-цкий (псевд.) // Энциклопедический словарь / Ф. А. Брокгауз, И. А. Эфрон. – СПб., 1898. – Т. 23а. – С. 484–485.

В191

70. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України / Ред.: Я. Грицак, О. Романів. – Л.: Вид-во Наук. т-ва ім. Т. Шевченка у Львові, 1992. – 230 с., 24 л. іл. – (Українознав. б-ка НТШ; Ч. 1).

П. Могила. – С. 41.

Ва545537

71. Те саме. – Л., 1993. – 230 с.: іл.

ВА553832

72. Забуга М. (протоієрей). Петро Могила (розгадка дат життя): [До ювілею Київ. митрополита Петра Могили] // Православ. вісн. – 1996. – № 1. – С. 27–28.

Ж22513

73. Замлинський В. Молитва за Україну. Історія України в особах: [П. Могила] // Равок. – 1993. – № 1. – С. 30–34.

Жс26664

74. Замлинський В., Пащенко В. Петро Могила // Історія України в особах: IX – XVIII ст. – К., 1993. – С. 255 – 265.

ВА554470

74а. * *Иллюстрированный календарь товариства «Просвіта» на рок переступный 1892 / Коштом и заходом товариства «Просвіта».* – Рочник 15. – Львов: Друк. Т-ва им. Шевченка, 1891. – VII, 25, 43, 52, 136, 40, 112 с.: портр. – («Просвіта»; Ч. 135 – 139).

Розділ «Замітня Русинь» містить біографічний варис про Петра Могили.

Вид. «Просвіт»

75. *Историческая хрестоматия для изучения истории русской церковной проповеди, с общей характеристикой периодов ее, с биографическими сведениями о замечательнейших проповедниках русских (с XI – XVIII в. включ.) и с указанием отличительных черт проповедничества каждого из них / Сост. свящ. М. А. Поторжинский.* – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1879. – 600, [2] с.

Біографія та діяльність П. Могили. Характеристика творів, передмов П. Могиля. – С. 164–166.

ВХХ 5/92

76. *История городов и сел Украинской ССР: В 26 т. / АН УССР. Ин-т истории; Гл. редкол.: П. Т. Тронько (пред.) и др.* – К.: Гл. ред. Укр. Сов. Энцикл., 1979.

Києв / Редкол. тома: Т. В. Главак (пред.) и др. – 595 с.: ил.

П. Могила – митрополит Києво-Печерської лаври. – С. 49, 55. Просвітницька діяльність П. Могили, Києво-Могилянська академія. – С. 57–58. Поява твору української полемічної літератури трактату «Літос», або Камінь» під керівництвом П. Могили. Розвиток книжкового віршованого жанру (епіграм, панеїриків). Вірші Т. Земки на герб П. Могили, а також панеїрики, присвячені П. Могилі («Імнологія, си ест песнословіє», можливо Т. Земки та П. Беринди; «Євхаристиріон, албо Вдячність...», можливо С. Почаського; «Евфонія» та ін.). – С. 59–60. Повернення та відбудова за допомогою П. Могили Софійського собору. – С. 61. Реставрація П. Могилою храма Спаса на Берестові, портретне зображення П. Могили в сюжеті фрески «Поклоніння волхвів». – С. 62.

ВС18395

77. *Те саме.* – 3-е изд., доп. – К.: Гл. ред. Укр. Сов. Энцикл., 1982. – 624 с.: ил.

Вс20585

78. *История Киева*. В 2 т. Т. 1 / АН УССР. Ин-т истории; Редкол.: А. К. Касяменко (гл. ред.) и др. – К.: Изд-во АН УССР, 1963. – 664 с.

П. Могила. – С. 151–154, 157, 234, 449.
В312823 /1

79. *История Киева*: В 3 т., 4 кн. / АН УССР. Ин-т истории; Гл. редкол. Ю. Ю. Кондуфор (гл. ред.) и др. – К.: Наук. думка, 1982.

Т. 1: Древний и средневековый Киев / Редкол. тома: И. И. Артеменко (отв. ред.) и др. – 407 с.

Власні володіння П. Могили. – С. 260. Відновлення церков під керівництвом П. Могили. – С. 264, 328. Скарга вдови київського підкоморія Т. Горностая на архімандрита П. Могилу з обвинуваченням у наїзді на її володіння. – С. 277–278. Повстання населення Києва у 1629 р. та собор, де був присутній П. Могила. Відношення П. Могили до козацтва. – С. 296. Освітня діяльність П. Могили. – С. 308–309, 311, 351. Книгодрукування, панегірики П. Могили, видання «Літосу» та ін. творів П. Могили. – С. 316, 319, 323, 326. Розвиток іконографії: прижиттєве зображення П. Могили (фреска «Моління») та ілюстрування «Требника» П. Могили. С. 328, 330–331.

В331557/1

Т. 2: Киев периода позднего феодализма и капитализма / Редкол. тома: В. Г. Сарбей (отв. ред.) и др. – 1983. – 463 с.

Помітний вплив представників суспільно-політичної думки Києва (в т. ч. П. Могили) на укріплення ідейних зв'язків між південними та східними слов'янами. – С. 37. Важлива роль для розвитку освіти в Україні Києво-Могилянського колегіуму та бібліотеки, заснованої П. Могилою. – С. 40. Книгодрукування, нове видання «Требника» П. Могили (1652 р.). – С. 44.

В331557/2

80. *История Украинской ССР*: В 10 т. / АН УССР. Ин-т истории. Ин-т археологии; Гл. редкол.: Ю. Ю. Кондуфор (гл. ред.) и др. – К.: Наук. думка, 1981.

Т. 2: Развитие феодализма. Нарастание антифеодальной и освободительной борьбы. (Вторая половина XIII – первая половина XVII в. / Редкол.: И. С. Слабеев (отв. ред.) и др. – 1982. – 591 с.

П. Могила. – С. 360, 457, 471, 472, 474, 480, 490, 493, 515, 518, 532.

Ієремія Могила. – С. 360, 362.

В331553/2

Т. 3: Освободительная война и воссоединение Украины с Россией. Начало разложения феодализма и зарождение капиталистических отношений (вторая половина XVII – XVIII в.) / Редкол.: Г. Я. Сергиенко (отв. ред.) и др. – 1983. – 719 с.

П. Могила. – С. 15, 16, 21, 200.

В331553/3

81. *Іванеско М. І.* Син двох народів: Іст.-біогр. нарис про життя і діяльність Петра Могили (1596–1647) // Відродж. – 1995. – № 10. – С. 70–73.

Ж14102

82. *Історія Києва.* В 2 т. Т. 1 / АН УРСР. Ін-т історії; Редкол.: В. О. Голобуцький та ін. – К.: Вид-во АН УРСР, 1959. – 802 с.

П. Могила. – С. 170, 172, 176, 263, 528.

В305348/1

83. *Історія Києва:* У 3 т., 4 кн.: Пер. з рос. / АН УРСР. Ін-т історії; Гол. редкол.: Ю. Ю. Кондуфор (гол. ред.). – К.: Наук. думка, 1986.

Т. 1: Стародавній і середньовічний Київ / Редкол. тому: І. І. Артеменко (відп. ред.) та ін. – 382 с.

Власні володіння печерського архімандрита П. Могили. – С. 245. Відновлення церков при сприянні П. Могили. – С. 249, 308. Скарга вдови київського підкоморія Т. Горностая на П. Могилу, в якій вона звинувачує архімандрита в наїзді на її володіння. – С. 261–262. Повстання у Києві 1629 р. та собор, в якому приймав участь П. Могила. – С. 273. Відношення П. Могили до козацтва. – С. 279. Освітня діяльність П. Могили. – С. 290, 292. Книгодрукування та розвиток літератури: твори на честь П. Могили, публікація «Літосу» та ін. творів під керівництвом митрополита. – С. 296–298, 301, 306. Розвиток іконопису: ілюстрування «Гребника» П. Могили, прижиттєвий портрет П. Могили, який ввійшов у фреску «Моління» (церква Спаса на Берестові) та його зображення. – С. 308, 310.

В334011/1

Т. 2: Київ періоду пізнього феодалізму і капіталізму / Редкол. тому: В. Г. Сарбей (відп. ред.) та ін. – 439 с.

Серед праць з історії Києва XVII ст. згадується книга С. Т. Голубева «Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники: Опыт ист. исслед. Киев, 1883–1898. – Т. 1–2.» – С. 6. Вплив представників суспільно-політичної думки Києва (в т. ч. П. Могили) на зміцнення ідейних зв'язків між південними й східними слов'янами. – С. 36. Бібліотека Київського колегіуму, заснована П. Могилою. – С. 38. Розвиток книгодрукування: діяльність Печерської друкарні, випуск нового видання «Требника» П. Могили (1652 р.) та ін. видань. – С. 43.

V334011/2

84. *Історія міст і сіл Української РСР*: В 26 т. / Голов. редкол.: П. Т. Тронько (голова) та ін. – К.: Голов. ред. Укр. Рад. Енцикл. АН УРСР, 1968.

Київ / Редкол. тому: В. О. Бойченко (голова) та ін. – 586 с.: ілюстр.

Роль П. Могили у розвитку Києво-Печерської друкарні, а також у заснуванні Києво-Могилянського колегіуму. – С. 50. Видання збірок віршованих творів, авторами яких були вихованці Київської колегії. Панегірики на честь П. Могили. Повернення до православної митрополії та відбудова Софійського собору за допомогою П. Могили. – С. 51. Реставрація П. Могилою церкви Спаса на Берестові в Києві. «Поклоніння волхвів» – одна з фресок, розписаних у храмі. Серед постатей пастухів виділяється портретне зображення ктитора храму – П. Могили. – С. 53. Розвиток графічного мистецтва за часів П. Могили. – С. 55.

BC4477

85. *Історія світової культури. Культурні регіони*: Навч. посіб. / Авт.: Л. Г. Левчук (кер.), В. С. Грещенко, В. В. Єфименко та ін. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 1997. – 448 с. – Бібліогр. до розд.

П. Могила. – С. 434, 437.

Va579686

86. *Історія Української РСР*. У 2 т. Т. 1. / АН УРСР. Ін-т історії; Гол. редкол.: К. К. Дубина (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 1967. – 808 с.: ілюстр.

П. Могила. – С. 190, 197.

V316518/1

87. *Історія Української РСР*: У 8 т., 10 кн. / АН УРСР. Ін-т

історії; Гол. редкол.: Ю. Ю. Кондуфор (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 1979.

Т. 1: Первіснообщинний лад. Виникнення і розвиток феодалізму. (З найдавніших часів до середини XVII ст.). Кн. 2: Розвиток феодалізму. Наростання антифеодальної і визвольної боротьби. (Друга половина XIII – перша половина XVII ст.) / Редкол.: В. О. Голобуцький (відп. ред.) та ін. – 343 с.

П. Могила. – С. 236, 276 – 277, 306.

Вс328183/1.2

Т. 2: Визвольна війна і возз'єднання України з Росією. Початок розкладу феодалізму та зародження капіталістичних відносин: (Друга половина XVII – XVIII ст.) / Редкол.: Г. Я. Сергієнко (відп. ред.) та ін. – 616 с.

П. Могила. – С. 15–16, 21.

Вс328183/2

88. *Історія української та зарубіжної культури*: Навч. посіб. / Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін.; За ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – 3-є вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 326 с. – (Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка – 165 років).

П. Могила. – С. 119, 135.

ВА603977

89. *Кабанець Є.* 21 чи 13?: Про день народження Петра Могили // *Людина і світ.* – 1996. – № 10. – С. 12–14.

Ж28412

90. *Климов В.* Петро Могила та українське чернецтво – фундатори першого відродження // *Уряд. кур'єр.* – 1994. – 25 січ. (№ 14).

91. *Коваленко М. М.* Людина і суспільство: Розд. з підруч. Розд. III, *Культура: [З історії культури]* // *Трибуна.* – 1992. – № 4. – С. 28–36.

П. Могила. – С. 32.

Ж60336

92. *Коровицький І.* Василь Липківський, митрополит УАПЦ // *Укр. православ. календар на 1988 рік.* – Н.У., 1988. – Річник 38. – С. 109–118.

Петро Могила. – С. 117.

5571 укр

92а. Костомаров М. Історія України в житєписях визначнійших єї діячів / Переложив О. Барвінський. – 2-ге вид. ілюстроване з портретом автора на спомин 100-літніх єго народин. – Л.: Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1918. – 493, [2] с.

Петро Могила. – С. 193–234. Портрет П. Могили. – С. 210.

В134128

93. Костомаров М. І. Київський митрополит Петро Могила // Костомаров М. І. Галерея портретів: Біогр. нариси. – К., 1993. – С. 103–123.

Див. також приміт.: с. 301–304. Портрет П. Могили. – С. 105.

Вс29799

94. Костомаров М. Київський митрополит Петро Могила / Передм. В. Замлинського // Людина і світ. – 1989. – № 4. – С. 24–33; № 5. – С. 26–36.

Ж28412

95. Костомаров М. Київський митрополит Петро Могила // Між двох вогнів: Друга половина XVI – перша половина XVII ст. – К., 1996. – С. 319–351.

Ва566635

96. Костомаров М. І. Київський митрополит Петро Могила: [Пер. з рос.] / Комент. А. Головка // Наука і суспільство. – 1990. – № 1. – С. 51–68.

Ж26494

97. Костомаров Н. И. Собрание сочинений. Исторические монографии и исследования. В 8 кн., 21 т. Кн. 4, т. 9. Богдан Хмельницкий. – СПб.: Изд. О-ва для пособия нуждающимся литераторам и ученым («Литератур. фонда»). Тип. М. М. Стасюлевича, 1904. – 742 с.

П. Могила. – С. 60, 74–75, 145, 208.

Ви3382; 1 Київ. гімн. VI А. 359

98. *Коялович М. О.* Чтения по истории западной России. – 3-е изд. – СПб.: Тип. А. С. Суворина, 1884. – XII, 340 с., этнограф. карта. – Библиогр. в подстроч. примеч.

П. Могила. – С. 236, 237, 249.

АИ16845

99. *Крайній К. К.* Історики Києво-Печерської лаври ХІХ – початку ХХ століть. – К.: ТОВ Унів. вид-во «Пульсари», 2000. – 240 с.: ілюстр. – Бібліогр.: с. 234–238.

Характеристика творчої діяльності С. Т. Голубева – дослідника життя і творчості П. Могили. – С. 150–175. (Див. № 48–53, 297, 356, 397–405, 514, 617, 618, 712–717, 796–797, 890).

Ва602355

100. *Кримський С. Б.* Архетипи української культури // Феномен української культури: методол. засади осмислення. – К., 1996. – С. 91–112.

П. Могила – С. 101, 108, 111.

ВА573379

101. *Крип'якевич І.* Козаччина в політичних комбінаціях 1620 – 1630 р.р. – Л.: Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1914. – [2], 50 с. – Відб. із: Зап. Наук. Т-ва ім. Шевченка. – 1913. – Т. 117/118.

Про ставлення П. Могили до листа константинопольського патріарха Кирила Лукаріса до запорожців, в якому, як вважає І. Крип'якевич, обговорювалась можливість їх виступу проти поляків.

ВО12414; Айзеншток № 7889

102. *Кропива П.* Поборник православ'я [Петро Могила] // Демократ. Україна. – 1992. – 2 січ. – С. 3; 11 січ. – С. 4.

103. *Кулиш П. А.* История воссоединения Руси. В 3 т. Т. 3. – СПб.; М., 1877. – 374 с.

Оцінка діяльності П. Могили. – С. 371–372.

Вя3472/3

104. *Кулиш П.* Отпадение Малороссии от Польши (1340–1654). В 3 т. Т. 1. – М.: Моск. ун-т, 1888. – 283 с.

105. *Куліш П.* Твори. В 6 т. Т. 2. [Поезії епічні і ліричні]. – Л.: Вид. Т-ва «Просвіта». Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1909. – 559 с.: портр. – (Рус. письменність; [Кн.] 6, [т.] 2).

Ставлення автора до П. Могіли в поемі «Грицько Сковорода». – С. 292–293.

Айзеншток № 4798/2; РЛ № 4265/2; Ая2108/2

106. *Куліш П. А.* Хуторні недогарки. – Х.: Типо-литогр. «Печ. дело» К. Н. Гагарина, 1901. – 111 с.

Згадка автора про П. Могилу. – С. 27.

ЛН15952; АН17071; АО20034

107. *Курас І.* Ювілей Петра Могіли – подія європейського значення: (із вист. на Міжнар. колоквіумі в Парижі) // *Київ. старовина.* – 1996. – № 6. – С. 66–68.

Ж14441

108. *Куцук-Кочинський К.* Петро Могіла // *Укр. православ. календар на 1988 рік.* – Н.У., 1988. – Річник 38. – С. 99–105. – *Бібліогр.*: с. 105.

5571 укр

109. *Латичак Д.* Історія України в датах. – Л.: Ін-т народознав. НАН України, 1995. – 440 с.

П. Могіла. – С. 75, 77.

ВА566916

110. *Лебединцев П.* Петр Могіла, митрополит Киевский // *Киев. губ. ведомости.* – 1859. – № 43. – С. 297–300.

Ж1200

111. *Левицкий О.И.* Раина Могілянка, княгиня Вишневецкая // *Киев. старина.* – 1887. – № 11. – С. I–X.

Раїна Вишневецька (Могілянка) – двоюрідна сестра П. Могіли, мати

Яреми Вишневецького. Повідомлення про доповідь автора на засіданні «Исторического общества Нестора-летописца» під аналогічною назвою було подано в журналі «Чтения в Ист. о-ве Нестора-летописца». – 1888. – Кн. 2. – Отд. 1. – С. 283 (Ж. 125. 1; Ж Айзеншток / 9878 ; Ж Кротевич / 54).

Ж1197; Ж1626

112. *Левицький Ю.-М.* Святі Київської Церкви / Рецензент і наук. ред. Д. Степовик. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. – 120 с. – (До 2000-річчя Різдва Христового).

Серед святих Київської Русі-України автор подає біографічні дані та дату упокоєння святителя Петра Могилы (19 грудня або 1 січня за новим стилем), яку святкує Українська Православна Церква. – С. 114–115.

Ва597520

113. *Лисенко І.* Петро Могила // Україна. – 1991. – № 26. – С. 31–32.

Жс22447

114. *Лобовик Б.* На перехресті добра і зла // Віче. – 1996. – № 11. – С. 137–141.

До 400-річчя від дня народження П. Могилы.

Ж14474

115. *Лука Ю.* ЮНЕСКО вшановує Петра Могилу: До 400-ліття від дня народж. // Літ. Україна. – 1996. – 5 груд.

116. *Луцишин О.* Петра Могилу висвячували у Львові // Високий Замок. – 1996. – 25 черв.

Про урочисті збори у Львові, присвячені 400-річчю від дня народження митрополита Київського і Галицького П. Могилы.

117. *Ляхоцький В. П.* Тільки книжка принесе волю українському народові...: Кн., б-ка, архів у житті та діяльн. Івана Огієнка (митрополита Іларіона). – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. – 664 с.: ілюстр.

П. Могила. – С. 221, 310.

118. *Максимович М.* Об участии и значении Киева в общей жизни России: Речь на торжеств. собр. ун-та св. Владимира 2 окт.

1837 г. – К.: Унив. тип., 1837. – 21 с. – Отт. из: Журн. м-ва нар. просвещения. – 1837. – Ч. 16.

Характеристика діяльності П. Могили. – С. 15–16.

Ви18594; Ви15842; 1 Київ. гімн. ХХ. А. 12

119. *Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права; Редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. – К.: Довіра: Генеза, 1996. – 942 с.*

П. Могила. – С. 105, 115–116, 129, 150.

Вс31310

120. *Мальшевский И. Александрийский патриарх Мелетий Пигас и его участие в делах русской церкви. В 2 т. Т. 1. – К.: Тип. Киевопечер. Лавры, 1872. – XVI, 685, VIII с.*

Про політичні та релігійні обставини, за яких рід Могили вступив на волосько-молдавський престол. – С. 321–322.

Попов 12444

121. *Марченко М. І. Історія української культури з найдавніших часів до середини XVII ст. – К.: Рад. шк., 1961. – 286 с.: ілюстр. – Бібліогр.: с. 276–285.*

Церковна та культурно-освітня діяльність П. Могили, історія створення Києво-Могилянської академії, відновлення Софійського собору за допомогою П. Могили, відношення П. Могили до польської шляхти. – С. 210–212, 226, 246.

В0819631

122. *Марченко М. І. На ниві освіти: З нагоди 370-річчя від дня народження і 320-річчя від дня смерті П. С. Могили // Літ. Україна. – 1967. – 3 січ.*

123. *Масан О. Петро Могила і наш край [Буковина] // Буковин. журн. – 1996. – Ч. 3/4. – С. 121–134. – Бібліогр.: с. 134.*

123а. *Маслов А. Петр Могила // Правда Украины. – 2001. – 12 янв. – С. 11.*

124. *Маслов С. Культурно-національне відродження на Україні*

в кінці XVI і першій половині XVII століття // Укр. л-ра. – 1943. – № 12. – С. 100–113.

Оцінка діяльності П. Могили. – С. 110.

Ж22465

125. Те саме // Наук. зап. / АН УРСР. Ін-т мови та л-ри. – 1946. – Т. 2. – С. 3–20.

Оцінка діяльності П. Могили та його колегіуму. – С. 11–14. Сприяння друкарській справі. – С. 19.

Ж22479; Ж Айзеншток / 6965

125а. Митрополит – просвітител: До 405-річчя від дня народження П. С. Могили (1597–1647) // Календар знамен. і пам'ят. дат. 2002. 1 кв. – К., 2001. – С. 30–36.

Ж60630

126. *Могила* – молдавская дворянская фамилия // Энциклопедический словарь / Ф. А. Брокгауз, И. А. Эфрон. – СПб., 1896. – Т. 19а. – С. 567.

В191

127. *Могила (Петр)* // Справочный энциклопедический словарь / Под ред. А. Старчевского. – СПб., 1854. – Т. 8. – С. 176.

В098075

128. *Могила Петро* // Українські письменники: Біобібліогр. слов.: У 5 т. – К., 1960. – Т. 1: Давня укр. л-ра (XI–XVIII ст. ст.). – С. 415–427.

129. *Могила Петро (1596 – 1647)* // Ілюстрована енциклопедія історії України (від найдавнішого часу до кінця XVIII ст.). – К., 1998. – С. 135.

СО23848

130. *Могила Петро Симеонович (31. XII. 1596 – 11. I. 1647)* // Українська радянська енциклопедія. – К., 1962. – Т. 9. – С. 279.

В306670

131. *Могила Петро Симеонович* // Шевченківський словник: У 2 т. – К., 1976. – Т. 1. – С. 411.

В327658/1

132. *Могила Петро Симеонович* [31. 12. 1596 (10. 1. 1596) – 1 (11). 1. 1647] // Довідник з історії України: У 3 т. – К., 1995. – Т. 2. – С. 238–239.

В339535/2

133. *Те саме* // Довідник з історії України. – 2-ге вид., доопрац. і допов. – К., 2001. – С. 478.

Вс35322

134. *Могила Петр Симеонович* // Книговедение: энцикл. слов. – М., 1982. – С. 353.

Вс20758

135. *Моглянські читання: Матеріали щоріч. наук. конф. 1998 / Нац. Києво-Печер. заповідник; Упоряд. В. Рекеда.* – К.: Вид. дім «КМ Academia», 1999. – 136 с.: ілюстр.

П. Могила як культурно-освітній та церковний діяч. – С. 9, 47, 58, 92.

Ж70360

136. *Мостіпака О.* Аркадій Жуковський про Петра Могилу // Наук. вісн. Чернів. ун-ту: Зб. наук. пр. – Чернівці, 1996. – Вип. 6/7: Історія. – С. 12–23.

Ж69219/іст

137. * *Назарко І.* Київські і Галицькі митрополити: Біогр. нариси (1590–1960). – Рим, 1962. – ХХІІІ, 272 с.

138. *Невтомний борець за православ'я: [До ювілею Київ. митрополита Петра (Могили)]* // Православ. вісн. – 1996. – № 1. – С. 20–27.

Ж22513

139. *Немировский Е. Л.* Могила Петр Симеонович [31. 12. 1596

(10. 1. 1597), Молдавія – 1 (11). 1. 1647, Київ] // Книга: Енцикл. – М., 1998. – С. 418.

Стаття містить зображення герба П. Могіли.

Вс 33228

140. *Никитенко І. (протоієрей) Митрополит Київський Петро Могіла: (До 325-ої річниці смерті) // Православ. вісн. – 1972. – № 3. – С. 23–27.*

Ж22513

141. *Ніжинський М. П. Могіла Петро Симеонович [31. XII 1596 (10. I 1597), Молдавія – 1 (11). 1647, Київ] // Українська радянська енциклопедія. – 2-е вид. – К., 1982. – Т. 7. – С. 60.*

В328608

142. *Нічик В. «До бога слід звертатися лише рідною мовою» // Віче. – 1996. – № 11. – С. 131–137.*

До 400-річчя від дня народження П. Могіли.

Ж14474

143. *Нічик В. М. Петро Могіла в духовній історії України. – К.: Укр. центр духовн. культури, 1997. – 328 с.: ілюстр. – Бібліогр.*

ВА575367

Рец.: Шевченко В. Петро Могіла і українська філософія XVII ст. // Сіверян. літопис. – 1998. – № 3. С. 130–135.

Ж14754

144. *Нічик В. М., Литвинов В. Д., Стратій Я. М. Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні (XVI – початок XVII ст.) / АН УРСР. Ін-т філософії. – К.: Наук. думка, 1990. – 374 с.*

Характеристика діяльності П. Могіли. Його погляди на проблеми моралі й економічного статусу духовенства, співвідношення церковної і світської влади, українську державність. – С. 200 – 201, 243, 338, 342, 348, 365–371.

ВА529808

145. *Новицький І. Адам Кисіль, воєвода Київський // Коли земля стогнала: друга половина XVII ст. – К., 1995. – С. 319–382.*

Стосунки А. Кисіля з П. Могилою. – С. 335. Заповіт П. Могили. – С. 375.

BA561244

146. *Оглоблін О.* Могила // *Енциклопедія українознавства: Словник. ч.* – Париж; Нью-Йорк, 1966. – Т. 2. – С. 1632.

102 укр

147. *Оглоблін О.* Студії з історії України: Ст. і джерел. матеріали / *Укр. іст. т-во Укр. Вільна акад. Наук у США. Іст. секція; Ред. Л. Винар.* – Нью-Йорк; К.; Торонто, 1995. – ХЛП, 420 с.: фотогр.

П. Могила. – С. XXXI, 133, 241, 268, 271, 280, 282.

7806 укр

148. *Оглоблін О.* Українська церковна історіографія // *Укр. історик.* – Нью-Йорк; Мюнхен, 1969. – № 4. – С. 12–29.

П. Могила. – С. 14, 26.

1577 к/п

149. *Огоновский О.* История литературы русской. Ч. 1. – Л.: Накладом Т-ва ім. Шевченка, 1887. – 426 с.

Відомості про життєвий шлях та творчість П. Могили. – С. 265, 267–282, 286, 332.

VXXXV 7/345

150. *Олійник-Рахманний Р.* Літературно-ідеологічні напрямки в Західній Україні (1919 – 1939 роки) / *Передм. Ф. Погребенника.* – К.: Четверта хвиля, 1999. – 240 с.

П. Могила. – С. 198.

151. *Оляничин Д.* З життя й діяльності Мануїла-Михайла Козачинського (1699–1755), ректора славно-латинських шкіл у Сербії, професора й префекта Київської Академії та архимандрита Слуцького // *Наша культура.* – [Варшава], 1935. – Кн. 2. – С. 83–91.

Промова М. Козачинського на честь П. Могили. – С. 89.

152. *Онацький Є.* Могила Петро (1596–1647) // *Онацький Є.* Українська мала енциклопедія. – Буенос-Айрес, 1961. – Літери: Ме –

153. Опыт исторического словаря о российских писателях: Из разных печ. рукопис. книг, сообщен. известий и словес. преданий / Собрал Н. Новиков. – М.: Книга, 1987. – 264 с. – Факс. воспроизведение изд.: Санктпетербург, 1772. + Прил. (143 с.)

П. Могила. – С. 141–142.

Ао244686

154. *П. Могила*: богослов, церковний і культурний діяч : [Матеріали міжнар. наук. конф. «Петро Могила і сучасність», Київ, 1996 р.] / НАН України. Ін-т філософії. Від-ня релігієзнавства, Нац. ун-т «Києво-Могилянська акад.»; Відп. ред.: А. Колодний, В. Климов. – К.: Дніпро, 1997. – 216 с.: портр. – (До 400-річчя Петра Могили).

Із змісту: Колодний А., Климов В. Україна впановує митрополита П. Могилу. – С. 5–10; Нічик В. Проблема людського розуму і волі в творах Петра Могили. – С. 18–37; Ярмусь С. Петро Могила як виразник принципів християнського душпастирства. – С. 38–46; Колодний А., Филипович Л. Петро Могила – фундатор української богословської думки. – С. 47–60; Меєндорф П. Літургійні реформи Петра Могили: новий погляд. – С. 61–73; Климов В. Аскетико-містична проблематика в творах П. Могили. – С. 82–89; Степовик Д. Українська книга і гравюра при Петрі Могилі. – С. 90–106; Гаюк І. Дилеми біографічних пошуків. – С. 107–120; Бобине Г. Петро Могила – гуманіст. – С. 121–126; Хижняк З. Освіта, її роль в релігійних, культурних, політичних діяннях Петра Могили. – С. 127–136; Окара А. Петро Могила та занепад православної духовності XVII–XVIII століття (від «візантійського» стилю до бароко). – С. 142–148; Кабанець Є. Петро Могила і печерська канонізація 1643 року. С. 149–155; Саган О. Культуротворча діяльність П. Могили як об'єктивна необхідність. – С. 156–158; Нікітенко Н. Володимирський меморіал в Софії Київській часів Петра Могили. – С. 159–167; Кралюк С. Петро Могила і український націогенез у першій половині XVII ст.; Кашуба М. Петро Могила і традиція християнського гуманізму в українській духовній культурі. – С. 175–179; Сарапін О. Питання християнської етики в «Православному ісповіданні віри» П. Могили. – С. 180–182; Головащенко С. Реформи Петра Могили і православна церковність. – С. 183–189; Мицьк Ю. Маловідомий лист митрополита Петра Могили. – С. 190–192; Попов П. Невідомий прижиттєвий портрет Петра Могили. – С. 193–197; Пала-

мар І. П. Могила і проблеми православної церкви у XVII ст. – С. 198–210.

Ва575338

155. *Паславський І. В.* З історії розвитку філософських ідей на Україні в кінці XVI – першій третині XVII ст. / АН УРСР. Ін-т сусп. наук; Відп. ред. В. М. Нічик. – К.: Наук. думка, 1984. – 128 с.

Погляди П. Могили щодо незалежності церкви від світської влади. – С. 14, 73, 90. Освітницька діяльність митрополита, а також вірші, присвячені П. Могилі. – С. 96, 98, 99.

ВА421096

156. *Пекарский П.* Представители киевской учености в половине XVII-го столетия: Ист.-лит. очерки // Отеч. зап. – 1862. – № 2. – С. 552–594; № 3 – С. 196–228; № 4. – С. 367–391.

Характеристика культурно-освітньої і церковної діяльності П. Могили. XV. 2. 14

157. *Під знаком Петра Могили:* [До 400-ліття від дня народж. видатн. просвітителя, культур. і реліг. діяча] // Літ. Україна. – 1996. – 12 верес. – С. 2.

158. *Погребенник В.* Могила Петро (31. 12. 1596, Ясси – 11. 01. 1647, Київ) // Українська література у портретах і довідках: Давня л-ра – л-ра XIX ст. – К., 2000. – С. 204 – 205.

Ва602201

159. *Полонська-Василенко Н.* Видатні жінки України. – Вінніпег; Мюнхен: Накладом Союзу українок Канади з Фундації ім. Наталії Бобринської, 1969. – 160 с.

П. Могила згадується в зв'язку з Раїною Могилянкою, його тіточною сестрою, фундаторкою Прилуцько-Густинського, Ладинського, Лубенсько-Мгарського монастирів. – С. 84. П. Могила як фундатор Київської колегії. – С. 88.

160. *Полонська-Василенко Н.* Історія України: У 2 т. – Репринт. вид. – К.: Либідь, 1992.

Т. 1: До середини XVII ст. – 558 с.

Т. 2: Від середини XVII століття до 1923. – 606 с.

В338901/1–2

161. Те саме. – 2-е вид. – К.: Либідь, 1993. – Т. 1–2.

В339007/1–2

162. Те саме. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – Репринт. відтворення вид.: Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – Мюнхен, 1972–1976.

Т. 1: До середини XVII століття. – 588 с.

Т. 2: Від середини XVII століття до 1923 року. – 606 с.

П. Могила, а також Єремія і Семен Могили, Раїна Могилянка: див. імен. покажч.

В340017/1–2

163. Попович М. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 1998. – 728 с.: ілюстр. – (Трансформація гуманітар. освіти в Україні).

Петро Могила та його спадщина. – С. 186 – 189. Заснування Раїною Могилянкою (сестра П. Могили та мати Яреми Вишневецького) ряду монастирів. – С. 172. П. Могила та КМА. – С. 197.

Вс32932

164. Те саме. – К.: АртЕк, 1999. – 728 с.: іл.

ВС33256

165. Те саме. – 2-е вид., випр. – К.: АртЕк, 2001. – 728 с.: ілюстр.

Ва604780

166. Пыпин А. Н., Спасович В. Д. История славянских литератур. – 2-е изд., перераб. и доп. В 27 т. Т. I. – СПб.: Изд. тип. Стасюлявича, 1879. – 447 с.

П. Могила. – С. 332, 335, 339, 344, 523.

В46208/ I–II

167. Резакевич К. Суперечки з приводу Петра Могили / Пер. з рум. А. М'ястківського // Пам'ять століть. – 1997. – № 1. – С. 148–151.

Проблема походження та дати народження П. Могили.

Ж15156

168. Рибалко В. Великий просвітителъ: [До 400-річчя від дня

народж. Петра Могили] // Уряд. кур'єр. – 1996. – 17 груд. – С. 12.

169. [Рождественский С.] Петр Могила митрополит Киевский / С. Р. (псевд.) // Чтения в Имп. О-ве истории и древностей рос. при Моск. ун-те. – М., 1877. – Кн. 1 (100). – С. 1–161.

1 Київ. гімн. ИА / 102; X. 125. 6

170. Рудницький Яр. 390-та річниця народження Петра Могили / За М. Федоровичем і М. Вірним // Нар. Воля. – 1987. – № 10. – С. 3–6.

171. Саган О. Культурою долати безкультур'я // Віче. – 1996. – № 11. – С. 141–144.

До 400-річчя від дня народження П. Могили.

Ж14474

172. Садов'як, Димитрій (протоієрей). Петро Могила – митрополит Київський. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. – 159 с.

173. Сверстюк Є. Уроки й заповіти Петра Могили // Літ. Україна. – 1997. – 23 січ. – С. 3.

173а. [Свистун Ф. И.] Св. Петр Ратненский. Написал Ф. И. С. 2. Петр Могила. 3. Дальшіи жертви на будову дома Общества им. Мих. Качковского во Львові. 4. Радостное извѣщение. – Львов, 1904. – 48 с. – (Изд. О-ва им. М. Качковского; Ч. 340).

Львів. Наук. б-ка ім. В. Стефаника

174. Семчинський С. Коли народився Петро Могила?: [Дослідж.] // Київ. – 1996. – № 5/6. – С. 177–84.

Ж14227

175. Семчинський С. Петро Могила // Історія України в особах: Литов.-пол. доба. – К., 1997. – С. 188–201.

Ва575190

176. Семчинський С. Петро Могила – митрополит, учений: [До 2000-ліття Різдва Христового] // Пам'ять століть. – 1997. – № 3. – С. 114–159. – Бібліогр.: с. 157–159.

Біографія. Гіпотези та дослідження істориків з приводу походження роду Могил, дати народження П. Могили. Характеристика богословських праць П. Могили. Заповіт. Історичні дослідження та оцінка діяльності П. Могили. Зображення срібної пластини з родовим гербом П. Могили.

Ж15156

177. Сизон В. Молитва за Україну: «Круглий стіл», присвячений 400-річчю від дня народж. та 350-річчю від дня смерті видатного вченого, просвітителя XVII ст. митрополита Київського Петра Могили // Історія в шк. України. – 1996. – № 2. – С. 38–41.

Ж15624

178. Слабошпицький М. Ф. З голосу нашої Клію: (Події і люди укр. історії). – К.: Фірма «Довіра», 1993. – 255 с.

П. Могила. – С. 202–205.

ВА554972

179. Слабошпицький М. Пам'ятник Петрові Могилі // Однокласник. – 1993. – № 8. – С. 4–5.

180. Слабошпицький М. Українські меценати. Нариси з історії української культури. – К.: Вид-во М. П. Коць; Ярославів вал, 2001. – 327 с.

Із змісту: Людина, якій було тісно в своєму часі. – С. 37–46; Із заповіту митрополита Петра Могили. – С. 47–51.

ВС35279

181. Смолій В. А., Степанков В. С. Українська національна революція 1648–1676 рр. крізь призму століть: (350-річчя Нац. революції XVII ст. в Україні) // Укр. іст. журн. – 1998. – № 1. – С. 3–24.

П. Могила. С. 7.

Ж27630

182. Соловьев С. М. История России с древнейших времен: В 15 кн. / АН СССР. Ин-т истории; Отв. ред. Л. В. Черепнин. – М.: Соцэкгиз, 1961.

Кн. 5 (т. 9/10). – 755 с.

П. Могила. – С. 137, 447, 453–454, 456–458.

В306666

183. *Софроній (єпископ Черкаський і Канівський) Митрополит Київський Петро Могила* // Православ. вісн. – 1996. – № 2. – С. 10–17.

Ж22513

184. *Сперанский М. Могила Петр* // Энциклопедический словарь / Рус. библиогр. ин-т Гранат. – СПб., [Б. г.]. – Т. 29. – Стб. 197–198.

Вр1735

185. *Субтельний О. Україна: історія* / Пер. з англ. Ю. І. Шевчука; Вступ. ст. С. В. Кульчицького. – К.: Либідь, 1991. – 512 с.: ілюстр.

П. Могила. – С. 111–113, 142.

Вс29080

185а. *Сумцов М. Хрестоматія по українській літературі*. – 3-ге вид., поширене. – Х.: Вид-во «Союз» Харк. Кредит. Союзу Кооперативів, 1918. – (Шк.-пед. б-ка).

Т. 1: Народна словесність і стара література (XI – XVIII століття). – 152 с.

Коротка біографія П. Могили. Промова П. Могили «Хрест Христа Спасителя». Власноручні записи митрополита, опубліковані в Архіві Південно-Західної Росії. Панегірик «Євфонія веселобрмьяча» та інші присвяти митрополиту. – С. 102–104.

РЛ 2961/1

185б. *Те саме*. – 4-те вид., випр. та значно поширене. – Х.: Всеукр. держ. вид-во, 1922.

Т. 1: Народна словесність. Письменство XI – XVIII в. в. Матеріали до Слова о Полку Ігорвім. Теме XI – XVIII для студій над Т. Шевченком. – 244, 35, [2] с.

Коротка біографія П. Могили. Промова П. Могили «Хрест Христа Спасителя». Власноручні записи митрополита, опубліковані в Архіві Південно-Західної Росії. Панегірик «Євфонія веселобрмьяча» та інші при-

святи митрополиту. – С. 164–169.

РЛ 2161/1

185в. *Сумцов М.* Хрестоматія по українському письменству. – 3-тє вид., поширене. – Х.: Всеукр. держ. вид-во, 1922.

Т. 1: Народня словесність. Письменство XI–XVIII в.в. – 218 с.

Коротка біографія П. Могили. Промова П. Могили «Хрест Христа Спасителя». Власноручні записи митрополита, опубліковані в Архіві Південно-Західної Росії. Панегірик «Евфонія веселобрмьяча» та інші присвяти митрополиту. Уривок з Межигірського літопису про похорон П. Могили. – С. 164–169.

Білодід № 783/1

186. *Сюндюков І.* Петро Могила – екуменіст і просвітитель // *День.* – 2001. – 13 січ. – С. 5.

187. *Тарнашинська Л.* Петро Могила і сучасність // *Літ. Україна.* – 1997. – 23 січ.

188. *Терновский С.* Исследование о подчинении Киевской митрополии Московскому патриархату. – К.: Губерн. тип., 1872. – 172 с.

П. Могила. – С. 30–33, 40.

Ц. 24. 39; Маслов / 2261

[Рец.] // *Киев. епарх. ведомости.* – 1873. – № 8. – Отд. 2. – С. 224–241; № 9. – С. 256–276.

Біографія П. Могили, характеристика його діяльності, відбудова храмів, заснування КМА. «Катехизис» П. Могили. – С. 256–259, 261, 269–271.

Лаз. 11/10 1873

189. *Терновский Ф.* Киевский митрополит Петр Могила: (Биогр. очерк) // *Киев. старина.* – 1882. – Т. 2. – Апр. – С. 1–24.

Ж1197

190. *Тимофій (протоієрей).* Унії в історії Вселенського Православ'я та Русі-України. – [Б. м.], 1985. – 119 с. – (Вид. спілка «Українська спадщина» / Publ. by the Ukrainian Heritage Assoc. Inc.).

Із змісту: Петро Могила. Доля православ'я в Україні. (Короткий есей). – С. 94–100.

АО249715

191. *Толочко П.* Феномен Петра Могили: (Із вист. на Міжнар. колоквиумі у Парижі) // Київ. старовина. – 1996. – № 6. – С. 62–66.

У статті подається портрет Петра Могили невідомого художника кінця ХІХ ст. Полотно, олія. (НМІУ, № 1284).

Ж14441

192. *350 років від дня смерті П. С. Могили (1596–1647) // Календар знамен. і пам'ят. дат '97. 1 кв.* – К., 1996. – С. 25–31. – Бібліогр.: с. 30–31.

Ж60630

193. *Українська ідея: Іст. нарис / В. Ф. Солдатенко, В. П. Крижанівський, Ю. А. Левенець та ін.; НАН України. Ін-т нац. відносин і політології.* – К.: Наук. думка, 1995. – 131 с.

П. Могила. – С. 28–31.

ВА564442

194. *Українська церква між Сходом і Заходом / НАН України. Ін-т філософії. Від-ня релігієзнавства; Редкол.: А. Колодний (відп. ред.) та ін.* – К., 1996. – 225 с.

П. Могила. – С. 107–108.

ВА567405

195. *Ульяновський В. І.* Історія церкви та релігійної думки в Україні: Навч. посібник. У 3 кн. Кн. 2. Сер. ХV – кінець ХVІ ст. / Гол. ред. С. В. Головка. – К.: Либідь, 1994. – 254 с. – Бібліогр.

П. Могила. – С. 93, 95, 96, 98.

В339865/2

196. *Ушкалов Л. В.* Світ українського барокко: Філол. етюдн, пов'язані з іменами П. Могили, І. Гізеля, Л. Барановича та ін. – Х.: Вид-во «Око», 1994. – 108, [1] с.

197. *Феномен Петра Могили : Біографія. Діяльність. Позиція / НАН України. Ін-т філософії. Від-ня релігієзнавства; Відп. ред.*

В. Климов. – К.: Дніпро, 1996. – 270 с.: ілюстр., портр. – (До 400-річчя Петра Могили).

Зміст: Розд. I: Митрополит Петро Могила (Біогр. нарис). Гл. 1: Жуковський А. Молдавський воєводич на Київському митрополичому престолі. – С. 8–40; Гл. 2: Семчинський С. До дискусії про рік народження Петра Могили. – С. 40–48; Розд. II: Петро Могила і церковні проблеми в Україні. Гл. 1: Головащенко С. Могилянська церковна реформа у Київській митрополії. – С. 49–74; Гл. 2: Филипович Л., Сарапін О. Богослов'я могилянської доби: суть і розвиток. – С. 74–111; Гл. 3: Жуковський А. Проблема єдності церков у творчості Петра Могили. – С. 111–125; Розд. III: Нічків В. «Требнику» Петра Могили в контексті його церковної і культурної діяльності. – С. 126–180; Розд. IV: Климов В. Петро Могила і українське чернецтво. – С. 181–211; Розд. V: Колодний А. Петро Могила і сучасні релігійні процеси в Україні. – С. 212–240.

ВА573010

198. *Флоря Б. Н.* Древнерусские традиции и борьба восточнославянских народов за воссоединение // Пашуто В. Т., Флоря Б. Н., Хорошкевич А. Л. Древнерусское наследие и исторические судьбы восточного славянства. – М., 1982. – С. 151–238.

Оцінка діяльності П. Могили. – С. 214–218, 221–223, 228.

ВА380462

199. *Чижевський Д.* Філософія на Україні: (спроба історіогр.). – Прага: Сіяч, 1926. – 198 с.

Автор зупиняється на припущенні В. Щурата (див. № 208–209) про можливий зв'язок П. Могили з єзуїтом та філософом-схоластом Вароном, який був учителем у єзуїтській колегії Ла Флеш під час можливого навчання там П. Могили. – С. 39–40, 49.

1569 укр

200. *Чубатий М.* Українська католицька церква. – Регенсбург: «Укр. слово», 1946. – 24 с. – (Відбитка із Загальної Української енциклопедії – з найконечнішими доп.).

7282 укр

201. Те саме. – Л., 1996. – 23 с.

П. Могила. – С. 12.

202. *Шаринова Л. В.* Еще о «человеке многих миров»: Петр

Могिला – традиціоналіст, реформатор, опшортуніст // *Ab Imperio*. – Казань, 2000. – № 1. – С. 53–74.

На підставі нової інформації, отриманої переважно в процесі книгознавчого дослідження книг з бібліотеки митрополита Петра Могили, висувуються та аналізуються деякі гіпотези стосовно умов формування його особистості.

203. Шаров І. Ф. Могिला Петро Симеонович (1596–1647) – святий; політичний, церковний і освітній діяч України, митрополит Київський і Галицький (з 1632) // Шаров І. Ф. 100 видатних імен України. – К., 1999. – С. 256–261.

Ва604850

204. Шевчук В. Петро Могिला. Його життя і творчість // *Укр. культура*. – 1996. – № 4. – С. 30–32.

Ж26021

205. Шерех Ю. [Шевельов Ю.] Третя сторожа: література, мистецтво, ідеології. – Балтимор; Торонто: Укр. незалеж. вид-во «Смолоскіп» ім. В. Симоненка, 1991. – 455 с.

Про оцінку П. Кулішем митрополита П. Могили. – С. 41.

5407 укр; Ао257150

206. Щербак В. О. Антифеодальні рухи на Україні напередодні визвольної війни 1648 – 1654 / АН УРСР. Ін-т історії. – К.: Наук. думка, 1989. – 128 с.

Ставлення П. Могили до польської шляхти та католицизму. – С. 52, 59, 68, 99.

ВА495957

207. Щербак В. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV ст. – середина XVII ст. – К.: Вид. дім «КМ Academia», 2000. – 298 с.

П. Могिला і козаки. – С. 201–202, 223–225.

ВА603901

208. Щурат В. Українські жерела до історії філософії: Іст.-філософіч. начерк. – Л.: Накладом М. Петрицького. Друк. «Народова», 1908. – 32 с.

Автор припускає, що П. Могила отримав освіту у Франції в єзуїтській колегії Ля Флеш, де вчився Декарт і де учителем був філософ-схоласт Варон, або в Сорбоні. – С. 26–27, 29–30.

В221463; ВІ21471; Маслов 3582; Попов 16238; Попов 16239

209. Те саме // Діло. – [Львів]. – 1908. – 16 – 21 берез. (№ 59–64).

П. Могила. – № 63, с. 1; № 64, с. 1.

210. *Эйнгорн Виталий*. Очерки из истории Малороссии в XVII в. Т. I. Сношения малороссийского духовенства с московским правительством в царствование Алексея Михайловича. – М.: Университет. тип., 1899. – [2], XIV, 3, 1104 с.

П. Могила див. імен. покажч.

В194938/1; В2785И; 1 Київ. гімн. VI А. 349; Галаган 992 Іст.

211. *Яковенко Н. М.* Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст.: (Волинь і Центральна Україна) / АН України. Ін-т укр. археографії. Укр прав. фундація; Відп. ред. В. А. Смолій. – К.: Наук. думка, 1993. – 416 с.: ілюстр.

Родина Могили: Єремія. – С. 301; Катерина. – С. 285; Петро. – С. 163, 198, 270; Раїна Могилянка Михайлова Вишневецька. – С. 75, 301. Зображення герба Петра Могили. – С. 241.

ВА554724

* * *

212. *A Thousand Years of Christianity in Ukraine : An Encyclopedic Chronology / Compl. and ed. by O. Zinkewych, A. Sorokowski*. – New York; Baltimore; Toronto : Smoloskyp Publishers, 1988. – 312 p.: ill., foto. – (The National Committee to Commemorate the Millenium of Christianity in Ukraine).

П. Могила. – С. 37, 42, 43, 124–131, 140, 142, 149, 154.

5693 укр

213. **Атманн А. М.* Abriss der ostslawischen Kirchengeschichte. – Wien, 1950. – XVI, 748 s.

Загальна характеристика П. Могили як релігійного діяча, характерис-

тика його творів, роль КМА для сусідніх православних країн.

Жуков. № 209

214. **Arbore Z. Petru Movilă, mitropolitul Kievului // Tinerimea română.* – [Bucarest], 1898. – Т. 16. – 94 s.

Caz. № 1

215. **Balan P. Schimbând sabia pe cruce. (Mitropolitul Petru Movilă) // Balan P. Icoana sufletului nostru.* – Chisinau, 1992. – P. 57–66; *Moldova Suverană.* – 1992. – 22 aug.; *Moldova.* – 1989. – № 12. – P. 21.

Змінивший шаблю на хрест. (П. Могила).

Bob.; P. M., c. 3

216. **Balmuş P. Mereu cu gândul la ai săi: (380 de ani de la naşterea lui Petru Movilă) // Cultura.* – 1976. – 25 dec. – P. 7.

Постійно з думкою про людей: 380-річчя від дня народження П. Могили.

Bob.; P. M., c. 3

217. **Bezviconi Gh. Mitropolitul Petru Movilă // Fapte trecute și basarabeni uitați.* – Chisinau, 1992. – P. 19–20.

P. M., c. 3

218. **Blazejowskyi D. Hierarchy of the Kyivan Church (861 – 1990).* – Roma, 1990. – 539 p.

Ієрархи Київської митрополії, в т. ч. П. Могила.

219. **Bobână Gh. Idei și tendințe umaniste în activitatea și opera lui Petru Movilă // Un veac de aur în Moldova (1643 – 1743). Contribuții la studiul culturii și literaturii române vechi.* – Chișinău; București, 1996. – P. 18–35.

Гуманістичні ідеї та тенденції в діяльності та творах П. Могили.

Bob.

220. **Bobână Gh. Petru Movilă.* – Chișinău: Știința, 1996. – 108 p.

221. **Bobână Gh. Simpozionul științific «Petru Movilă – teolog,*

prelat și om de cultură»: (Kiev, 13 – 14 ianuarie 1994) // Rev. de filozofie și drept. – 1994. – № 3. – P. 65–66.

Інформація про науковий симпозиум, присвячений Петру Могили (Київ, 13–14 січня 1994 р.).

Bob.; P. M., с. 3

222. **Bobâna Gh.* Umanismul lui Petru Movilă // Analele Universității București. Filozofie. – 1993. – Anul. 42. – P. 41–47.

Гуманізм П. Могили.

Bob.

223. **Bogdan D. P.* Les Enseignements de Pierre Movila adressés à son frère Moïse Movila // Cyrillomethodianum. – [Thessalonique], 1971. – № 1. – P. 1–25.

Піклування Петра Могили про освіту свого брата Мойсея Могили.

Caz. № 6

224. **Bogdan N. A.* Herbul mitropolitului Petru Movilă // Arhiva. Organul Societății istorico-filologice din Iași. – Iași, 1922. – T. 29, № 1. – P. 120–121.

Герб митрополита П. Могили. Подано репродукцію герба П. Могили, взятого з книги П. М. Польового «Історія російської словесності», Т. 1. Див. № 664.

Caz. № 7

225. **Ciobanu Șt.* Petru Movilă // Ciobanu Șt. Istoria literaturii române vechi. – Chișinău, 1992. – P. 264–270.

Bob.; P. M., с. 4

226. **Ciubucciu V.* Mitropolitul Petru Movila // Viata satului. – 1991. – 27 mart. – P. 6.

P. M., с. 4

227. **Cojocaru T.* O viață zbuciumată. (Petru Movilă) // Literatura și arta. – 1992. – 23 apr.

П. Могила: неспокойне життя.

Bob.; P. M., с. 4

228. *Collected Works of Meletij Smotryc'kyj* / With an introd. by D. A. Frick; Ukrainian Research Institute of Harvard University. – Cambridge, Mass., 1987. – XXXVIII, 805 p. – (Harvard library of early Ukrainian literature; Vol. 1).

П. Могіла. – С. XV, XXVI, XXXVI.
6998 укр

229. **Erbiceanu C. Petru Movilă* // Biserica ortodoxă română. – București, 1909 – 1910. – Т. 33, № 5, 6, 8, 10.

Bob.; Caz. № 17

230. **Eremia A. Mitropolitul Petru Movilă* // Curierul de seară. – 1992. – 23 oct.

Р. М., с. 4

231. *Gorovei Șt. La domnia ereditară a Movileștilor* // Anuarul Institutului de Istorie și Archeologie A. D. Xenopol. – Iași, 1978. – № 15. – P. 529–530.

Господарі з роду Могил.

Ж36506

232. *Gorovei Șt. O lămurire: domnia ereditară a familiei Movilă* // Revista de istorie. – 1975. – Т. 28, № 7. – P. 1091–1092.

Найвидатніші представники роду Могил.

Ж33271

233. **Gorovei Șt. Petru Movilă. Contribuții* // Mitropolia Moldovei și Sucevei. – 1981. – Anu. 57, № 10/12. – P. 714–715.

Bob.

234. **Gorovei Șt. Un memorialist uitat: Petru Movilă* // Cronica. – Iași, 1983. – Anu. 18, № 17.

Bob.

235. **Holban I'h. Contribuții la istoria domniei muntenești a lui Simeon Movilă* // Revista istorică. – 1937. – Anu. 23, № 4–6.

Господар Свмеон Могіла – батько П. Могіла.

Bob.

236. **Ionesco T.* La vie et l'oeuvre de Pierre Movila, Métropolita de Kiev. – Paris: impr. Nidot, 1944. – 260 p.

П. Могіла і Києво-Печерський монастир, заснування Колегії, церковні реформи та його видавнича діяльність. Характеристика «Православного ісповідання віри».

Патр. I, № 988; Воб.

Ред.: Борщак І. // Соборна Україна – [Париж], 1947. – Ч. 3/4. – С. 134–135.
Жуков. № 93

237. **Irimia I.* Mitropolitul Petru Movilă // Luminătorul. – Chişinău, 1993. – № 3/4. – P. 199–209.

Воб.; Р. М., с. 5

238. **Joubert A.* De Luther a Mohila. La Pologne dans la crise de la Chrétienté. 1517–1648. – Paris: Institut d'Etudes Slaves, 1974. – 836 p.

В монографії Антуана Жубера «Від Лютера до Могіли» представлені релігійні процеси у Польщі від 1547 до 1648 р. У розділах, присвячених українській церкві, автор дає характеристику діяльності П. Могіли, підкреслює вплив на нього церковно-реформаційних процесів в Європі, а також взаємини з митрополитом уніатської церкви Йосифом Рутським.

239. *Te same. – Grenoble: Presses Universitaires de Grenoble, 1974. – 484 p.

Патр. I, № 988

240. *Joukovsky A.* Abrege de l'Histoire de l'Ukraine. – Paris, 1997. – 63 p.: с.

Характерика діяльності П. Могіли. – С. 6, 24.

iB196248

241. **Jugie M.* Moghila // Dictionnaire de Théologie Catholique. – P., 1929. – T. 10, part. 2. – Col. 2063–2081.

Жуков. № 83

242. **Kaltenbergh L.* Kopczyk zacny chwały żołnierskiej w dawnej legendzie, dockumencie, porzekadle, opowieści, przekazie, gad ce i pamiętniku. – Warszawa: W-wo Ministerstwa obrony Narod., 1966. – 420 s.

Про зв'язки П. Могіли з майбутнім вінницьким і брацлавським полковником Іваном Богуном. – С. 110.

243. *Kłoczowski J.* Polska – Ukraina. Związki religijno-kulturowe wspólnej historii // Polska – Ukraina: 1000 lat sąsiedztwa. – Przemyśl, 1994. – Т. 2: Studia z dziejów chrześcijaństwa na pograniczu kulturowym i etnicznym. – S. 9–16.

П. Могіла. – С. 15.

244. *Kowalska H.* Movilă (Moghilă, Movilă) Piotr // Polski Słownik Biograficzny. – Wrocław, 1976. – Т. 21, № 3. – S. 568–572.

245. *Kowalów W. J. (ksiądz).* Propolska orientacja metropolity Petra Mohyły – jako przykład wzajemnego polsko-ukraińskiego przenikania się na polu kultury religijnej // Польська культура в житті України. Історія. Сьогодення: Матеріали II Міжнар. наук. конф., Київ, 6–9 лист. 1997 р. – К., 2000. – С. 91–97.

На думку автора, пропольська орієнтація П. Могіли є прикладом взаємного польсько-українського впливу на терені релігії і культури.

ВА603660

246. *Lubomirski J. T.* Adam Kisiel – wojewoda Kijowski. – Warszawa: Gebethner i Wolff., 1905. – 353 s., 1 tab.

А. Кисіль і П. Могіла. – С. 115.

А67829; X. 140. 72

247. **Malanețchi V.* Mormântul lui Petru Movilă: [Noi materiale privitor la viața și activitatea lui P. Movilă] // Literatură și artă. – 1984. – 9 aug. – P. 8.

П. Могіла в пам'яті народу.

Bob.; P. M., с. 6

248. **Mateescu N.* Petru Movilă, Mitropolitul Kievului, 1596 – 1646. Teză pentru licență în teologie de Nicolae Mateescu. – București: Tipografia modernă, 1896.

Bob.

249. **Mazilu D. H.* Personalități românești în conștiința Estului european (Petru Movilă, Matei Basarab) // Mazilu D. H. Vocația

européană a literaturii române vechi. – București: Minerva, 1991. – P. 202–218.

П. Могила і волоський господар Матей Басараб (1632–1654).
Bob.

250. **Medlin W. K., Patrinelis C. G.* Renaissance influences and religious reforms in Russia: Western and post-Byzantine impacts on culture and education (16th – 17th centuries). – Genève: Librairie Droz, 1971. – 179, [3] p.

Життя та діяльність Петра Могили у 1627 – 1646 рр. – С. 124–149.

251. *Mickewicz A.* Dzieła. 10. Literatura Słowiańska. – 2 kurs. – W-wa: Czytelnik, 1955. – 500 s.

Роль П. Могили у розвитку культури в Україні на початку XVII ст. Автор характеризує П. Могилу як, передусім, польського діяча. – С. 20.
Біографічні відомості про П. Могилу. – С. 434.

Айзеншток № 10176/10

252. *Ohloblyn O., Zhukovsky A.* Mohyla, Petro (Rumanian: Movilă, Petru) // Encyclopedia of Ukraine. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – Vol. 3. – P. 432–433.

5671 укр

253. **Panaiteescu P. P.* Un autograf al lui Petru Movilă pe un Tetravanghel al lui Ștefan cel Mare // Revista istorică română. – 1939. – T. 9. – P. 82–87.

Автограф П. Могили на «Тетраевангелії» Стефана Великого. Запис 1637 р. на рукопису 1493 р., що зберігається в Мюнхені.

Caz. № 43

254. **Picot E.* Pierre Movila (Mogila) // Legrand E. Bibliographie hellénique du XVIIe siècle. – P., 1896. – T. 4. – P. 104–159.

Жуков. № 86

255. *Pierre Mohyla.* Actes du Colloque consacré au 4ème Centenaire de sa naissance (Siège de L'Unesco, le 5 novembre 1996) / Textes réunis et présentés par J. Kochubej et A. Joukovsky. – Paris, 1997. – VIII, 94 c. – (Unesco; Société Scientifique Ševčenko; Ambassade d'Ukraine en France).

Зміст: I. Привітання. Гобей М. Промова на відкритті Міжнародного колоквиуму, присвяченого 400-річчю від дня народження Митрополита Петра Могили (ЮНЕСКО, Париж, 5 листоп. 1996 р.). – С. 7–8; Те саме (фр. мовою). – С. 5–6; Курас І. – С. 9–12; Анатолій [Дублянський Митрополит УПЦ]. – С. 13–14; Гринчишин М. 400-ліття від дня народження Митрополита Петра Могили. – С. 15–16; Єренюк Р. Привіт Колегії Св. Андрея ЮНЕСКО з нагоди вшанування Митрополита Петра Могили (1596–1996), Париж – 5-го листоп. 1996 р. – С. 17–18; Ярмусь С. Могилянський колоквиум в Парижі 5 листопада 1996 р. Привітальна заява. – С. 19–20. II. Доповіді. Kochubej J. La vie et les oeuvres du Metropolitte Pierre Mohyla. – С. 23–29; Філарет [Денисенко], Патріарх Київський і Всієї Русь-України. Життя та діяльність Київського митрополита Петра Могили. – С. 30–36; Толочко П. Феномен Петра Могили. – С. 37–41; Dupuy B., op. Les vues de Pierre Mohyla sur l'unité religieuse. – С. 42–50; Joukovsky A. Pierre Mohyla, fondateur du Collège (Académie) de Kyev et réformateur de l'enseignement en Ukraine. – С. 51–60; Keleher S. The Vindication of Saint Peter (Mohyla), Metropolitan of Kyiv-Halych and All Rus', Exarch of the Ecumenical Throne of Constantinople. – С. 61–70; Arrigon J.-P. Sauvegarde et restauration de l'héritage architectural de Kyev sous le règne de Pierre Mohyla (1632-1647). – С. 71–76; II. Канонізація. Архієрейський Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату, 12 груд. 1996 р. Діяння Освяченого Архієрейського Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату. Про канонізацію Святителя Петра Могили (1596–1647), Митрополита Київського. – С. 79–81; Те саме (фр. мовою). – С. 82–83; IV. Бібліографія. Вибрана бібліографія праць про митрополита Петра Могилу. – С. 87–92.

7645 укр

256. *Platon Gh. Petru Movilă și epoca sa. O ipostază reprezentativă a umanismului est-european // *Academica*. – 1993. – Anul 3, № 4. – P. 4.

Петро Могила та його епоха.

Bob.

257. Ramet P. Religion and Nationalism in Soviet and East European Politics. – Durham, N. C.: Duke Press Policy Studies, 1984. – 282 p.

II. Могила. – С. 61.

940 укр

258. Rosca F. Wkład metropolity Piotra Mohyły w kulturę religijną Rusi Kijowskiej // *Polska – Ukraina: 1000 lat sąsiedztwa. Studia z*

dziejów chrześcijaństwa na pograniczu etnicznymi. – Przemyśl, 1990. – S. 59–64.

Внесок митрополита Петра Могили в релігійну культуру України.
B274670/1

259. **Scriban Filaret. Viața mitropolitului Petru Movilă // Mărturisirea ortodoxă a apostoliceștei și catoliceștei biserici de răsărit.* – Mănăstirea Neamț, 1844; *Zimbrul.* – Iași, 1851. – № 2. – P. 105–108; *Vestitorul românesc.* – Bucarest, 1851. – № 16. – P. 305–307, 309–310; *Foaie pentru minte, inimă și literatură.* – Bucarest, 1851. – № 14. – P. 337–339.

Життя митрополита П. Могили. Передмова до румунського видання «Православного ісповідання віри» П. Могили.
Caz. № 60–61

260. *Serczyk W. A. Historia Ukrainy.* – Wrocław etc.: Narodowy im. Ossolińskich wydawnictwo, 1979. – 500 s.

П. Могила. – С. 79, 80, 85, 112. Портрет П. Могили. – С. 79.
iB164590

261. *Te same.* – 3 wyd. – Wrocław etc.: Zakład Narodowy im. Ossolińskich wydawnictwo, 2001. – 427 s.

П. Могила. – С. 65, 68, 89
iB199766

262. *Ševcenko I. The Many Worlds of Peter Mohyla // Ševcenko I. Byzantium and the Slavs.* – Cambridge, Mass., 1991. – P. 651–687.

Роль П. Могили в культурному та церковному житті Києва і митрополії, його інтелектуальні горизонти, ставлення колегії та її засновника до польської держави та українського козацтва.

B274586/1; Патр. III, № 515

263. *Te same / Ukr. Stud. Fund., Harvard Univ.* – Cambridge, USA, 1985. – 44 p. – (The Millennium Ser.). – [Окрема відбитка з англомовних «Гарвардських укр. студій». – 1984. – Т. 8, № 1/2].

264. *Te same // Harvard Ukrainian Studies.* – Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2: *The Kiev Mohyla Academy.* – P. 9–40.

Ж40220

265. **Shimoniak W.* The reforms of Peter Mohyla / Marguette University. Slavic Institute. – Milwaukee, 1965. – 23 p.

266. *Siarczynski Fr.* Obras wieku panowania Zygmunta III króla polskiego i szwedzkiego, zawieraiacy opis osób żyjących pod jego panowaniem, znamienitych przez swe czyny pokoju i wojny, cnoty lub występki, dzieła pismienne, zasługi użyteczne i celne sztuki, porządkiem abecadla ułożony. Cz. I. – Lwow, 1828. – 355 s.

П. Могила. – С. 328–330.

CV 10/284

267. **Tomkiewicz Wł.* Jeremi Wiśniowiecki (1612–1651). – W-wa, 1933. – 406 s., 4 tabl.

П. Могила та його стосунки з Ст. Жолкевським і Яремою Вишневецьким. – С. 67, 106–109. П. Могила та Ісаїя Копинський. – С. 107–108.

268. **Vasilescu E.* Petru Movilă, apărător al ortodoxiei // *Gândirea*. – București, 1941. – Т. 20. – Р. 563–568.

П. Могила – захисник православ'я.

Caz. № 68

269. *Ware K.* Petr Moghila // *The Encyclopedia of Religion: In 16 vol.* – New York; London, 1987. – Vol. 11. – P. 261.

B274464

270. **Wiszniewski M.* Historia literatury Polskiej. Т. 8. – Kraków: Nakladom autora, 1851. – 504 p.

П. Могила. – С. 266–267.

Див. також № 287, 319–320, 341–342, 571, 670, 674, 683, 693, 727, 799, 955, 967, 973, 997, 1004, 1007, 1009, 1013, 1024, 1032, 1049–1050.

2. ДЖЕРЕЛА

271. *Акты, издаваемые Виленскою Археографическою комиссиею: В 39 т.* – Вильна, 1865 – 1896.

Т. 16: Документы, относящиеся к истории церковной унии в

России. – Вильна: Тип. А. Г. Сыркина, 1889. – СХLII, 704 с.

Пояснення Берестейського уніатського капітулу на пункти запитань митрополита Булгака щодо виникнення, прав, фондушей та сучасного (1819 р.) стану капітулу. – С. 457–491. Про «Катехизис» або «Православне ісповідання віри», складений при участі П. Могили. – С. 466.

B157582/16

272. *Акты исторические, относящиеся к России, извлеченные из иностранных архивов и библиотек. Т. 2. Выписки из ватиканского тайного архива и из других римских библиотек и архивов, с 1584 по 1719 год. Прибавление, содержащее в себе акты, относящиеся до других славянских земель, с 1231 по 1308 год. Акты, извлеченные из архивов и библиотек Англии и Франции, с 1557 по 1679 год / Собрал А. И. Тургенев . – СПб.: Тип. Э. Праца, 1842. – С. 215–216.*

Тит. арк. парал. рос. та латин. мовами.

Лист папи Урбана VIII до Петра Могили з пропозицією об'єднання Української Православної церкви з римо-католицькою (Рим, 3. X. 1643)]
С 4109/2; 1 Київ. гімн. VI. В. 1

273. *Акты исторические, собранные и изданные Археографической комиссией: В 5 т. – СПб., 1841–1843.*

Т. 4: 1645 – 1676. – СПб.: Тип. 2-го отд. Е. И. В. канцелярии, 1842. – 565; 8; 15 с.

Царська грамота (від 31. XII. 1659), підтверджуюча маєтності, які віддав Петро Могила Києво-Братському училищу.

С V 2/8

274. *Акты, касающиеся отобрания Киево-Софийского собора от униатов: Выпись из книг кгородских воеводства Киевского // Киев. епарх. ведомости. – 1873. – № 13. – Отд. 2. – С. 365–372.*

Протестація уніатського митрополита Й. В. Рутського від 1633 року щодо відібрання П. Могилою від уніатів церкви Києво-Софійського собору.

Лаз. II

275. *Акты, относящиеся к истории Западной России, собран-*

ные и изданные Археографической комиссией: В 5 т. – СПб., 1846–1853.

Т. 5: 1633–1699. – СПб.: Тип. Э. Праца, 1853. – VII, 288, 7, 22 с.

Грамота Петра Могилы, яка підтверджує дозвіл за королівським привілеєм та грамотою колишнього Володимирського і Брестського єпископа Іпатія Потія на влаштування бельськими православними мещканцями братства при соборній Богоявленській церкві зі школою, лікарнею та притулком для бідних (від 24. У. 1634). – Док. № 9, с. 18–19.

Запис Петра Могилы Білоруському єпископу Йосифу Горбацькому про передачу Києво-Печерських монастирських сіл Печерська, Борсуків, Цвиркова і Тарасовичів у володіння Могильовської архиєрейської кафедри за правом заміни їх на волость Попову – Гору, як суміжну з лаврськими землями (від 9. XII. 1644). – Док. № 19, с. 72–73.

276. *Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археографической комиссией: В 15 т. – СПб., 1863–1892.*

Т. 3: 1638–1657. – СПб.: Тип. П. А. Кулиша, 1861. – 604; 134; 22 с.

Чолобитна Петра Могилы царю Михайлу Федоровичу з проханням коштів на упорядження зруйнованих уніатами церков (від 29. X. 1640). – Док. № 18, с. 27–29.

Уривок царської грамоти Петру Могилі про жалування на упорядження церков (від 1640). – Док. № 27, с. 35.

Чолобитна Петра Могилы царю Михайлу Федоровичу про побудову монастиря в Москві для монахів Києво-Братського монастиря та навчання ними московських боярських та «простого чину» дітей грецькій та слов'янській грамоті (від 7. IV. 1640). – Док. № 33, с. 39.

Уривок листа Петра Могилы до царя Михайла Федоровича з подякою за прислане сусальне золото та з інформацією про події у Молдавії (від 6. III. 1644). – Док. № 60, с. 65.

Чолобитна Петра Могилы царю Олексію Михайловичу з проханням царської милостині на монастирі (від 13. I. 1646). – Док. № 66, с. 68–70.

Ресстр подарунків царю Олексію Михайловичу від Петра Могилы, присланих з попередньою чолобитною (від 13. I. 1646). – Док. № 67, с. 70–71.

Чолобитна Петра Могилы до царя про надання дозволу лубенським монахам приїхати до Москви (від 12. II. 1646). – Док. № 74, с. 79–80.

Див. також: с. 5, 8, 26, 32, 34, 36, 37, 40–44, 46–48, 50, 52, 56, 66, 81–88.

CVI 2/10

277. *Алепский П.* Путешествие Антиохийского патриарха Макария в Москву в XVII веке: (Извлеч.) / Пер. с араб. Г. А. Муркоса. – СПб., 1898. – 464 с.

Розквіт української церкви за часів П. Могили. П. Могила – господар Києво-Печерської лаври. – С. 34.

278. *Алепський П.* Подорож патріарха Макара // Життя і знання. – [Львів], 1935. – Ч. 4–12; 1936. – Ч. 1–8.

Публікація українською мовою фрагментів з «Подорожі...», які безпосередньо стосуються України та П. Могили.

Ж УНД № 72

279. *АПОЛМЕІА АПОЛОГІИ*, книжки діалектом руским написаної, полским зась ве Львове друкованої, вкоротце а правдиве зсумованая ... – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1628. – 4°. – [3], 9 арк.

Короткий опис київського собору 1628 р., на якому за участю Іова Борецького, Ісаї Кошинського, Петра Могили та ін. було засуджено «Апологію» М. Смотрицького. Праця передрукована С. Голубєвим у виданні: Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники (Т. I, с. 302–317, див. № 51).

Р. 1743(11)

Запаско, Ісаєвич І, № 169

280. *Арсений (архимандрит).* Летопись церковных событий и гражданских, поясняющих церковные от Рождества Христова до 1879 года. – Изд. новое, испр. и доп. – СПб.: Слав. Печатня, 1880. – 853, XVIII с.

П. Могила. – С. 644, 647, 648, 652, 653, 657.

Р. 4631; Е III 1/131

281. *Археографический сборник документов*, относящихся к истории Северозападной Руси, издаваемый при управлении Виленского учебного округа: В 10 т. – Вильна, 1867 – 1874.

Т. 2. – Вильна: Печатня губ. правления, 1867. – 256, 27 с.

Королівська грамота П. Могилі на Київську митрополію (від 12. Ш. 1633). – Док. № 36, с. 48–49.

Заборона Петром Могилою Могильовському братству обирати архимандрита в братський монастир без благословіння єпископа (від 4. XI. 1634). – Док. № 39, с. 53.

Послання П. Могилі православним мешканцям Могильова з повідомленням про те, що відвідає Могильов по дорозі з Кутейнського монастиря (від 30. VI. 1635). – Док. № 42, с. 56.

Грамота-благословіння П. Могилі на заснування Могильовського Богоявленського братства (від 15. VII. 1635). – Док. № 43, с. 57–60.

Т. 7: Собранный в Несвиже и изданный П. Гильтебрандтом и А. Миротворцевым. – Вильна: Печатня А. Г. Сыркина, 1870. – XXIV, 375 с.

Лист П. Могилі до литовського польного гетьмана Христофора Радзивілла (від 6. VI. 1632). – Док. № 263, с. 300.

282. *Архив Юго-Западной России*, издаваемый временною Комиссиею для разбора древних актов, высочайше учрежденною при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе. – К.: Тип. Киев. ун-та, 1859 – 1914. – Ч. 1–8.

Ч. 1, т. 6: Акты о церковно-религиозных отношениях в Юго-западной Руси. (1322–1648 гг.). – 1883. – 939 с.

Документи, що характеризують різні сторони взаємин Петра Могилі з землевласниками, селянами, міщанами, шляхтою, духовенством, в тому числі уніатським. Див. імен. покажч. – С. 840.

С V 3/11; Аа 610; V. 3. 263; XXII 3/1

Ч. 1, т. 7: Памятники литературной полемики православных южно-руссов с латино-униатами. – 1887. – XVI; 800 с.

Сказання Петра Могилі про дивовижні та незвичайні явища в церкві православної (українській, молдово-волооській та грецькій). – С. 49–132.

Канони та інші церковні співи, складені Петром Могилою. – С. 133–170.

Міркування Петра Могилі про високе значення чернечого життя. – С. 171–180.

Нотатки Петра Могилі про пожертвування на відновлення Києво-Софійського собору та Десятинної церкви. – С. 181–183.

Господарчі та деякі інші нотатки Петра Могилі. – С. 184–185.

Каталоги книг, куплених Петром Могилою у Варшаві і Кракові в 1632–1633 рр. – С. 186–189.

XXII 3/11

Ч. 1, т. 8, вып. 1: Памятники литературной полемики православных южно-руссов с протестантами и латино-униатами в Юго-западной Руси за XVI и XVII ст. – Лито-тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1914. – 798 с.

В творі «Екзегезис» одного з найближчих соратників П. Могили Сильвестра Косова, обраного митрополитом після його смерті, визначається роль відкритих П. Могилою шкіл для наближення українців до європейської освіти і особливе значення в цьому зв'язку запровадження в його школах латинської мови. – С. 422–424. Див. № 305.

С V 3/11; И. 1706

Ч. 1, т. 10: Акты, относящиеся к истории Галицко-русской православной церкви (1423–1714 гг.). – Тип. Унив. св. Владимира АО печат. и изд. дела Г. Т. Корчак-Новицкого, 1904. – 28, 966 с.

Клятво-Сповідна грамота Петру Могилі єпископа Львівського, Галицького та Кам'янець-Подільського Арсенія (Желіборського). – С. 568–577.

С V 3/11; Z. 3060; ХХІІ 3/1

Ч. 7, т. 1: Акты о заселении Юго-Западной России. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1886. – 647, XII с.

Про уплату подимного податку з монастирських земель архімандритом Києво-Печерського монастиря П. Могилою. – С. 389. Див. № 305.

С V 3/17

283. *Бантыш-Каменский Д. Н.* История Малой России от водворения славян в сей стране до уничтожения гетманства: В 3 ч. – 4-е изд. Печ. с 3-го изд. без изм. – Спб. и др.: Южно-рус. книгоизд-во Ф. А. Иогансона, 1903. – IX, 609 с.

3 частини в одній книзі.

ВИ4163; ВИ17009; В158579; ВО383706; Кротевич / 330

284. *Те саме / Авт. предисл. О. И. Гуржий.* – К.: Час, 1993. – 656 с.: іл.

П. Могила. – С. 129–130.

ВА552300

285. *Бантыш-Каменский Н.* Историческое известие о возникшей в Польше унии, с показанием начала и важнейших, в продолжении оной чрез два века, приключений, паче же о бывшем от

римлян и униатов на благочестивых тамошних жителей гонения. – М.: Синод. тип., 1805. – [4], 434 с.

1 Київ. гімн. П. А. 69; Костомаров 1082; Галаган 492/3042 Іст.

286. Те саме. – Перепеч. с изд. 1805 г. – Вильно: Тип. А. Сыркина, 1866. – 387 с.

П. Могила. – С. 90.

В250657; Во94138; Ви150946

287. Бевзо О. А. Львівський літопис і Острозький літописець: Джерелознав. дослідж. / АН УРСР. Ін-т історії; Відп. ред. Ф. П. Шевченко. – 2-е вид. – К., 1971. – 199 с.

Родина Могили та Петро Могила. – С. 75, 76, 111, 112, 130, 131, 136, 137, 145, 147, 148, 150, 157–160.

Ва164067

288. Великий А. І. ЧСВВ [чин святого Василя Великого]. З літопису Християнської України: церков.-іст. радіолекції з Ватикану. Т. 5. XVII ст. – Рим: Вид-во оо Василіян, 1972. – 287 с. – (Українська духовна бібліотека).

Лист папи Урбана VIII до П. Могили в справі унії. – С. 116–117. Анонімний проект П. Могили щодо поєднання церков. – С. 121–125. Доля церковного проекту П. Могили. – С. 126–130. П. Могила див. також. – С. 62, 65–69, 96–98, 100.

289. Величко С. Летопись событий в Юго-Западной России в XVII веке: В 4 т. / Времен. Комис. для разбора древ. актов. – К., 1848–1864.

Т. 2. – Тип. Заведение И. Вальнера, 1851. – 612, XVII, III с.

П. Могила. – Т. 2, С. 77.

Т. 4. – Тип. Федорова, 1864. – XI, 407 с.

П. Могила. – Т. 4, С. 154, 180, 296, 307.

Ви157753; Галаган 18 Іст.; Костомаров № 769

290. Величко С. Літопис: В 2 т. / Пер. з книж. укр. мови та вступ. ст. В. Шевчука; Редкол.: О. Т. Гончар, М. Г. Жулинський, Ю. М. Мушкетик, П. П. Толочко та ін. – К.: Дніпро, 1991.

Т. 1. – 374 с.

П. Могила. – С. 80, 302.

Т. 2. – 642 с.

П. Могіла. – С. 40.

С9797/1–2

291. *Воссоединение Украины с Россией*: Документы и материалы: В 3 т. / АН СССР. Ин-т истории; Редкол.: П. П. Гудзенко, А. К. Касименко, А. А. Новосельский и др. – М.: Изд-во АН СССР, 1954.

Т. 1: Украина накануне освободительной войны. 1620–1647 годы / Сост.: Е. М. Апанович, С. П. Майборода, Н. С. Сидоренко и др. – 585 с.

Ряд документів відомі за актами «Архива ЮЗР» та додатками до книги С. Голубева «Киевский митрополит Петр Могіла и его сподвижники: Опыт ист. исслед. К., 1883–1898. – Т. 1–2» (див. № 51).

З раніш неопублікованих виділимо документ № 68, де севський воевода С. Стрешнев повідомляє московському царю про події на Україні і про позицію П. Могіли щодо польського уряду (29. IX. 1631). – Док. № 68, с. 119.

В313897/1

Т. 2: Освободительная война украинского народа и борьба за воссоединение с Россией. 1648–1651 годы / Сост.: П. П. Гудзенко, М. К. Козыренко, И. Л. Бутич и др. – 560 с.

П. Могіла див. імен. покажч. – С. 529.

В313897/2

292. *Выпись из книг Киевской ратуши об отдаче Петром Могілой Братскому монастырю села Поздняков* (8. III. 1635) // Мухин Н. Киево-Братский училищный монастырь: Ист. очерк. (Писано на Евгение-Румянцевскую премию). – К., 1893. – С. 328–330.

Ви23250; Ви23121

293. *Галант И. В. Киевский митрополит Петр Могіла и его отношение к евреям*: [архив. документ] // Киев. старина. – 1905. – Т. 89. – Май. – С. 149–152.

Ж1197

294. *Галятовский Иоаникій. Месіа правдивый Іисус Христос син божій. От початку света през все веки людем, от бога обещан-*

ный, и от людей очекиванный, и в останьи часы для збавеня людского на свет посланы... – [К.]: Друк. Киево-Печер. лаври, 1669. – 4°. – [12], 429, [5] арк.: 3 грав.

Про скликання П. Могилою собору в 1640 р. в Києві. – Арк. 320–321. Кир. 40–43 та ін., 679–680, 937

Запаско, Ісаєвич І, № 457

295. [Гогара В.] Иерусалимское хождение / Сообщил И. М. // Временник Имп. Моск. О-ва истории и древностей рос. – М., 1851. – Т. 10. – Отд. 3. – С. 14–23.

Згадка про зустріч з митрополитом П. Могилою у записках казанського купця Василя Яковича Гогари (Гагари) під час мандрів до Єрусалиму і назад до Росії (1634–1637), куди він повертався через Болгарію, Молдавію, Польщу і Україну. – С. 22–23.

Костомаров № 673

Икон.: с. 1888 – 1889; Будов: с. 190.

296. Головацкий Я. Ф. Библиографические находки во Львове. – СПб.: Тип. Имп. Акад. Наук, 1873. – [2], 43 с. – (Сб. Отд. рус. яз. и словесности имп. Акад. наук; Т. 10, № 7).

Відомості про полемічний твір «Indicum, to iest pokazanie cerkwie prawdziwey» (1638), складений монахом вінницького монастиря, де йдеться про напад уніатів на православні церковні процесії в м. Острозі та Києві в 1637 р. Під час останнього сам П. Могила з духовенством ледве встиг сховатись в церкві Успіння Пресвятої Богородиці від розбурханого уніатами натовпу. – С. 31. Про це див. також: Голубев С. Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники. Т. 2, с. 153 – 154, № 51.

В116619/10.7

297. Голубев С. Материалы для истории западно-русской церкви. Вып. 1. – К.: Тип. ун-та св. Владимира, 1891. – 83 с.

Протестація від імені уніатського митрополита Йосифа Вельямина Рутського на православного митрополита Петра Могилу (29 берез. 1636 р.). – С. 79–80.

СVІ 4/49; ЕІІ 1/161

298. Грамота Петра Могилы к Могилевскому Братству // Могилев. губ. ведомости. – 1847. – № 49. – С. 1127–1129.

299. *Деяния Киевского собора 1640 года*, по рассказу Кассияна Саковича // Русская историческая библиотека, издаваемая Археограф. комис.: В 39 т. – СПб.: Тип. А. Траншеля, 1878.

Т. 4: Памятники полемической литературы в Западной Руси, кн. 1. – Стб. 21–48.

П. Могила як організатор і учасник собору. – Ствп. 21–26, 31–32, 37–38, 43–44. Див. також примітки. – С. 19–20.

С8434/4; С1265/4; Костомаров 699

300. *Диариуш Берестейского игумена Афанасия Филипповича, 1646 г.* // Там само. – Стб. 49–156.

Взаємини П. Могили з Афанасієм Филиповичем. – Стб. 49, 52, 79–81, 92, 95–96, 146. Див. також примітки. – С. 19–20.

С8434/4; С1265/4; Костомаров 699

301. *Дополнения к актам историческим, относящимся к России. Собранные в иностранных архивах и библиотеках и изданы Археографическою комиссиею.* – СПб.: Тип. Э. Праца, 1848. – XV, 542 с.

Тит. арк. парал. рос. та латин. мовами.

Грамота Володислава IV (Краків, 14. Ш. 1633), яка підтверджувала вибір митрополита П. Могили в сан Київського митрополита, а також трьох інших єпископів (луцького, перемиського і могильовського). – С. 169–171.

СО1523; С VI 1/2

302. *Духовное завещание Иова Борецкого, митрополита Киевского (1631 г.)* // Киев. епарх. ведомости. – 1863. – № 21. – С. 640–647.

Згадки про П. Могилу. – С. 642, 644.

Лаз. 11

303. [Зубрицкий Д.] *Летопись Львовского Ставропигиального братства, по древним документам составленная Дионисием Зубрицким* // Журн. м-ва нар. просвещения. – 1849. – Ч. 62. – Отд. II. – С. 1–22; 1850. – Ч. 66. – Отд. II. – С. 61–96; Ч. 67. – Отд. II. – С. 1–43.

Готуючись до сейму 1637 р., де мав відбутися розгляд питання про примирення православних з уніатами, П. Могила розіслав грамоти православним братствам з порадою обговорити цю справу і обрати до сейму депутатів, відомих своєю відданістю православ'ю. – С. 83.

I. 35. 48; I. 35. 19

304. *Історія Русів* / Пер. І. Драча; Вступ. ст. В. Шевчука. – К.: Рад. письменник, 1991. – 318 с.

П. Могила. – С. 88.

BA533566; BA541871

305. *Коссов Сильвестр. Exegesis ...* / Пер. на рус. яз. С. Голубева // Киев. епарх. ведомости. – 1874. – № 24. – С. 1–49 (доп.).

Про відкриття П. Могилою шкіл в Києві та Вінниці. – С. 5–7. Див. також № 282.

Лаз. 11

306. *Лазаревский А.* Записка Г. А. Полетики о начале Киевской Академии // Чтсния в Ист. о-ве Нестора-летописца. – 1896. – Кн. 11. – С. 46–47. – Доп.: Лист Г. Полетики до Печерського архимандрита Зосими Валькевича (19. II. 1758). – С. 47–48.

П. Могила. – С. 46–47. Див. також № 315.

X. 125. 1

307. *Літопис Самовидця*: [Історіогр. пам'ятка XVII ст.] / Вид. підгот. Я. І. Дзира; Редкол.: А. Д. Скаба (відп. ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 1971. – 207 с.: іл. – (Джерела з історії України).

П. Могила. – С. 176.

BA162040; Айзеншток № 1105.

308. [Лободовский С.] Историческое сведение о бывшем ставропигиальном Киево-Межигорском монастыре. – К.: Киевопечер. тип., 1830. – [2], 17 с.

Запис П. Могили про ігумена Варнаву. – С. 13.

309. *Люта Т. Ю.* Земельна власність Києво-Братського Богоявленського монастиря у XVII ст. // Наук. зап. / Нац. ун-т «КМА». – К., 2000. – Т. 18, ч. 1. – С. 119.

П. Могила. – С. 116–118.

Ж69184

310. *Описание документов Архива западнорусских униатских митрополитов, 1470–1700. Т. I. – СПб.: Синод. тип., 1897. – VIII, 502 с.: ил.*

№ описів документів, що торкаються взаємин П. Могили з королівською та місцевою владою з приводу церковних справ та різного роду майнових суперечок та ін. – 554, 569, 571, 582, 585, 586, 593, 601, 613, 623, 625–627, 631, 634, 636, 638, 656, 674, 685, 686, 697, 698, 700, 701, 723–726, 733, 739–745, 752, 757, 763, 767, 769, 770, 786, 808.

V336703/1; Ee 1048; C VII 3/32

311. *Памятники, изданные Киевскою комиссиею для разбора древних актов. Т. 1–3. – 2-е изд., доп. – К.: Тип. Н. Т. Корчак-Новицкого, 1897–1898.*

Т. 1. – 1898. – VI, 378 с.

Отд. I: Памятники Киевского Богоявленского братства.

Послання Петра Могили до Луцького братства із запрошенням його членів на акт посвячення його в митрополити у Львові (від 14. V. 1633 р.). – Док. № 18, с. 60–61.

Послання Петра Могили до Луцького братства із запрошенням його членів на Київський собор (від 24. V. 1640 р.). – Док. № 22, с. 68–70.

Т. 2. – К., 1897. – С. 379–616, 2 мал.

Духовний заповіт Київського митрополита Іова Борецького, де він наказує, щоб училище в Києві було засновано при Богоявленському братстві з призначенням Петра Могили його опікуном (від 1. III. 1631 р.). – Док. № 8, с. 406–410.

Документ, який підтверджує обіцяння Петра Могили щодо забезпечення коштами вчителів, яких він запросив для заснованого ним училища в Києві (від 15. V. 1631). – Док. № 11, с. 410–412.

Акт Київського братства, наданий П. Могилі з викладенням умов, за якими мали об'єднатись Лаврська школа з братською Богоявленською (від 30. XII. 1631) – Док. № 10, с. 412–415.

Акт Київського братства, наданий П. Могилі з викладенням умов, за якими мали об'єднатись Лаврська школа з братською Богоявленською від імені митрополита Ісаї Копинського, єпископів та всього духовенства, що належало до Київського братства (від 5. I. 1632). – Док. № 11, с. 415–418.

Військовий лист гетьмана Івана Петрижицького і всього Війська Запорізького з виявленням їх згоди на об'єднання лаврської Могиллянської школи з братською Богоявленською та з обіцянкою завжди мати її в своїй обороні (12. III. 1632). – Док. № 12, с. 418–421.

Наказ гетьмана Івана Петрижицького київському атаману і козакам про рішення Війська Запорізького не заважати передачі братських установ у завідування Печерському архимандритові П. Могилі (17. Ш. 1632). -- Док. № 13, с. 421–423.

Лист Петра Могилі до московського царя Олексія Михайловича з клопотанням про прихильний прийом направлених до Москви іноків Київських монастирів та проханням про допомогу в справі відновлення та прикрашення київських храмів (29. І. 1640). – Док. № 14, с. 423–428.

Духовний заповіт митрополита Петра Могилі (22. XII. 1646). – Док. № 16, с. 429–439.

С VI 4/51-2; R. 477; R. 471.

312. *Памятники православия и русской народности в Западной России в XVII–XVIII вв.* Т. I. Акты по истории заграничных монастырей Киевской епархии XVII–XVIII вв. Ч. 1. Исследование и карта Западной Руси в XVII–XVIII вв. / Под ред. свящ. Ф. Титова. – К.: Изд. КДА, 1905. – 528 с., 1 л. карт.

Віросповідання і клятвенна обітниця, що була дана Київському митрополитові Петру Могилі Сильвестром Косовим, обраним єпископом Мстиславським, Оршанським та Могильовським, близько 1634–35 р. (з указанням в примітках подібних варіантів, які знаходяться в віросповіданні і клятвенній обітниці, даних митрополиту П. Могилі ієромонахом Арсенієм Желіборським, обраним єпископом Львівським, Галицьким і Кам'янець-Подільським в 1641 р.). – С. 9–16.

Грамота митрополита Йосафа Кроковського, передана через Михайла Пузину, ігумена Тупичевського монастиря, в котрій він за проханням білоруських монастирів підтверджує грамоти митрополитів Петра Могилі та Варлаама Ясинського, за якими всі білоруські монастирі повинні були знаходитися в безпосередній залежності від Київського митрополита, тоді як від Білоруського єпископа за своїм добровільним побажанням вони могли отримувати лише ставлеників (від 2. Ш. 1712). – С. 50–52.

ВИ20162/1.1

313. *Петров Н.* Описание рукописей церковно-археологического музея при Киевской духовной Академии. Вып. I. – К.: Тип. С. Т. Еремеева, 1875. – 683, CVII с.

П. Могіла. – С. 50, 175, 180, 183, 195, 196, 208, 211, 212, 520, 599, 613, 617.

Попов 3783

314. *Петров Н. И.* Описание рукописных собраний, находящихся в городе Киеве. Вып. 1–3. – М.: Унив. тип., 1892–1904.

Вып. 1. – 1892. – VIII, 321 с.

П. Могила див. імен. покажч.: с. 310.

Вып. 2. – 1897. – 294 с.

П. Могила див. імен. покажч.: с. 275–276.

Вып. 3. – 1904. – IV, 308, LVIII с.

П. Могила див. імен. покажч.: с. XXXII.

V244889/1–3

315. *Петрушевич А. С.* Сводная Галицко-русская летопись с 1600 по 1700 год. – Львов: Ставропиг. ин-т. Под зарядом Стеф. Гучковского, 1874. – 700 с.

П. Могила. – С. 70–71, 80, 85, 87–88, 93, 190, 467, 482, 497, 505–507, 510.

Вя20719

316. *Полетика Г.* О начале возобновления и распространении учения и училищ в России и о нынешнем оных состоянии: Письмо первое к приятелю // Чтения в Ист. о-ве Нестора-летописца. – 1896. – Кн. II. – С. 49–59.

П. Могила. – С. 54–59.

X. 125. 1

317. *Правда про унію: Док. і матеріали / Упоряд. В. О. Бунченко, Н. Ф. Врадій, Я. Д. Ісаєвич та ін.; Редкол.: В. Ю. Маланчук (голова) та ін.; Передм. Ю. Сливки.* – Л.: Каменяр, 1965. – 376 с.

П. Могила. – С. 50–51.

BO975471

318. *Те саме.* – 2-е вид., доп. – Л.: Каменяр, 1968. – 423 с.

П. Могила. – С. 51–52, 71.

BA75253

319. *Те саме.* – 3-є вид., доп. – Л.: Каменяр, 1981. – 447 с.

Лист київського греко-католицького митрополита Й. В. Рутського до півського римо-католицького єпископа Р. Корсака, де митрополит Й. В. Рутський скаржить на П. Могилу, який доручив своїм монахам,

слугам та козакам захопити церкву і маєтки святої Софії – Док. № 27, С. 52–53.

В публіцистичному творі невідомого автора «Такими навітами православною віру і церкви, монастирі малоросійські іскореняють от многих літ донині ляхи» згадується «Літос», написаний групою київських письменників за ініціативою і активною участю Петра Могили і виданий у 1644 р. в Києві. – Док. № 41, с. 71.

ВА370946

320. *Сборник летописей, относящихся к истории Южной и Западной Руси, изданный Комиссией для разбора древних актов, состоящей при Киевском, Подольском и Волынском Генерал-Губернаторе / Предисл. В. Антоновича.* – К.: Тип. Г. Т. Кочак-Новицкого, 1888. – II, LIX, 323 с.

«Літопис або короткий опис головних подій, які відбувалися в Україні, а також хто і коли був козацьким гетьманом у 1506 – 1737 рр.» подає деякі відомості з біографії П. Могили. – С. V, 6, 7.

«Межигірський літопис (1608 – 1700)» подає відомості про відбудову у 1634 р. за допомогою П. Могили Софійського собору та смерть П. Могили у 1647 р. – С. 96, 97.

П. Могила і козацьке повстання 1630 р. – С. 116.

ВИ3417

321. *Сборник материалов для исторической топографии Киева и его окрестностей / Времен. Комис. для разбора древних Актов при Киев., Подол. и Волын. Генерал-Губернаторе; Предисл. М. Юзефовича.* – К.: Тип. Е. Я. Федорова, 1874. – II, 48, 179, 176, X с.

Квитанція, видана П. Могилі про виплату ним подимного податку за майно Видубицького монастиря та за селища Осокори і Свиноїди (від 9 серп. 1638 р.). – С. 68.

Витяг з духовного заповіту П. Могили (від 22 грудня 1646 р.). – С. 72. В15896И; Д VI 3/76; Р. 375; Попов / 13433

322. *Собрание древних грамот и актов городов Минской губернии, православных монастырей, церквей и по разным предметам.* – Минск: Губерн. тип., 1848. – 402 с.

Грамота митрополита Петра Могили із затвердженням даного митро-

политом Іовом Борецьким 25 серп. 1624 р. благословіння на відкриття в Мінську при Петропавлівській церкві жіночого монастиря (від 17. VI. 1635). – Док. № 98, с. 185–188.

Випис протесту уніатського духовенства м. Мінська про напад під час перебування тут православного та греко-католицького митрополитів П. Могили і Й. В. Рутського на повернутий до унії Мінський Вознесенський монастир православним священиком Єлисеєм з підбуреними ним мешканцями міста (від 30. VI. 1635). – Док. № 99–100, с. 188–191.

Грамота Київського митрополита Петра Могили Мінському Хрестоносному братству, в якій він повідомляє про відновлення з боку католиків і уніатів гоніння на православ'я та запрошує Братство до прийняття участі в зібранні грошей для пошуку оборони на сеймі (від 2. III. 1640). – Док. № 112, с. 223–227.

Грамота митрополита Петра Могили до Слуцького православного братства з повідомленням про призначення в Києві на день Різдва Богородиці церковного собору (від 24. VI. 1640). – Док. № 115, с. 228–231.

CVII 1/17

323. *Татищев В. Н.* История Российская: В 7 т. / АН СССР. Ин-т истории. Ленингр. отд-ние. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1962 – 1968.

Т. 1. – 1962. – 500 с.

Т. 2. – 1963. – 352 с.

Т. 4. – 1964. – 555 с.

Т. 7. – 1968. – 483 с.

П. Могила див. імєн. покажч.

В310033

324. *Універсал запорожского гетмана Григория Савича Чорного* с запрещением козакам нарушать права Киево-Печерского монастыря на владения в Черкасском старостве землей и лесом (28 февраля 1630 г.) / Записал И. М. Каманин // Чтения в Ист. о-ве Нестора-летописца. – 1894. – Кн. 8. – Отд. 3. – С. 9–10.

Універсал з приводу скарги архімандрита Києво-Печерської лаври П. Могили на протиправні дії козаків.

Х. 125. 1; Ж Айзеншток / 9878; Ж Кротевич / 54

325. *Універсал киевского митрополита Петра Могилы* Мінському православному братству о притеснениях от католиков и уни-

атов и проч. 1640 г. / Сообщил О. Малафеев // Чтения в Имп. О-ве истории и древностей рос. при Моск. ун-те. – 1848. – Кн. 6. – С. 64–66 (разд. паг.).

І Київ. гімн. ІА / 102; Х. 125. 6

326. *Южнорусские летописи, открытые и изданные Н. Белозерским*. Т. 1. – К.: Унив. тип., 1858. – 164 с.

П. Могіля. – С. 16, 18.

Ан1762; Ви18628; Ао10350/1; Ви16120

* * *

327. [Denisowich H]. *Parergon cudow swiętych obraza przeczystey Bogarodzice w monastyrу Kupiatickim. Napisanych od wieleb. oycá Hilariona Denisowicza, igumena tegoż swiętego monastyга przez eiusdem Teraturgimatis Authorá w. oycá Athanasiusa Kalnofoyskiego przydáne, Paraencsesami przywiętszone y druk podáne*. – К.: W Druk. Kijowopieczarskiey ławry, 1638. – 4°. – [2], 52 s.

Написаний в одночас з «Тератургимною» А. Кальнофойського (див. № 335) цей твір ігумена Іларіона Денисовича присвячений описанню чудес, які відбувались в Купятницькому монастирі. «Парергон» складений, як зазначено в VI розділі, «за наказом ясневелебного його милості отця Петра Могіли, архієпископа і митрополита Київського». – С. 22.

Р. 1356(3), 1426(2), 1427(3), 1741(1), Ін.-580(3)

Голуб. 2, с. 309; Запаско, Ісаєвич І, № 265

328. *Documenta Pontificum Romanorum historiam Ucrainae illustrantia (1075–1953)*. In 2 vol. Vol. I. 1075–1700 / Collegit introductione et adnotationibus auxit P. Athanasius G. Welykyj OSBM. – Romae, 1953. – XX, 686 p.: 8 tab., ill. – (Ser. II, «Analecta OSBM», sectio III. Documenta Romana Ecclesiae unitae in terris Ucrainae et Bělorussiae. Cura pp. Basilianorum collecta et edita. Documenta Pontificum Romanorum).

Документи Римської курії, що відображають історію України. Документи за роки життя П. Могіли див. імен. покажч. – С. 678.

В267695/II, ЗДР, 1

329. *Epistolae Josephi Velamin Rutskyj Metropolitae Kioviensis Catholici (1613–1637) / Collegerunt adnotationibus illustrarunt et introductione auxerunt R. P. Theodosius Haluščynskyj – P. Athanasius G. Welykyj, ordinis S. Basilii magni. – Romae, 1956. – XXXII, 410 s. – (Ser. II, «Analecta OSBM»), sectio III. Documenta Romana Ecclesiae Catholicae in terris Ucrainae et Bielarusjae. Cura pp. Basilianorum collecta et edita. Epistolae Metropolitanarum, Archiepiscoporum et Episcoporum. Vol. 1).*

Відомості про П. Могилу у листуванні уніатського митрополита Й. В. Рутського. – С. 207, 230, 288, 289, 295, 302, 307, 308, 319, 323, 325-328.

B267695/II. 3. EMAE, I

330. **Gembicki A. Sobór kiiowski schismaticcki przez Oyca Piotra Mohilę złożony 1640... z ruskiego na polski przez ... Kassiana Sakowicza przełożony. – 2 wyd. – Kraków: Druk. Marcina Filipowskiego, 1642. – 4°. – 8 nlb.*

Estr. 17, p. 83.

331. **[Grabowski Ambr.] Władysława IV, króla polskiego, ... listy i inne pisma urzędowe, które do znakomitych w kraiu mężów z kancelaryi królewskiej wychodziły / Z rękopismów zebrał Ambr. Grabowski. – Kraków, 1845.*

Серед іншого розпорядження Володислава IV про закриття вінницької школи, заснованої в середині 1634 р. П. Могилою та про зведення статусу київської колегії до рівня нижчого учбового закладу (заборона викладання латинської мови): 1. Лист до П. Могили (від 29. X. 1634). 2. Лист до вінницького старости (від того ж числа). 3. Лист до київського воєводи (від 27. XI. 1634).

Голуб. 2, с. 92–94

332. **Hurmuzaki E. Documente privitoare la istoria Romanilor. 1600–1649. Vol. 4, part. 1. – Bucuresti, 1882.*

Лист П. Могили (від 16. IX. 1644) до константинопольського патріарха з проханням роз'яснити московським церковникам про неканонічність перехрещення латинян (римо-католиків) при їх переході до православ'я. – № 612, p. 693–694.

Грамота папи Урбана VIII волинському воєводі А. Сангушку, в якому

схвалюються наміри останнього, а також П. Могили та луцького єпископа Атанасія (Пузини) привести всіх русинів (українців) до унії з Римом на основі постанов Флорентійського собору (10.VII 1636 р.). – Док. № 357, с. 412. Див. також № 353 даного покажчика.

Голуб. 2, с. 121, 379–380

333. **Iorga N. Acte și fragmente cu privire la istoria românilor. Vol. 1. – București, 1995.*

Румунські документи, в яких містяться відомості про часи П. Могили.
Bob.

334. *Jerlicz J. Latopisiec albo kroniczka J. Jerlicza. T. 1. / Z rękopismu wyd. K. Wł. Wojcicki. – W-wa, 1853. – LIV, 187 s.*

У хроніці, яка охоплює період 1620–1672 рр., автор характеризує П. Могилу як церковного діяча та його відносини з Ісаєю Копинським. – С. 47–48, 56–59.

Au1782

335. *Kalnofoyski A. Teratourgema lubo cuda, ktore były tak w samym świętocydotwornym Monasteryu Pieczarskim... – [K.]: Druk. Kiiowo-pieczarskiey ławry, 1638. – 4°. – [34], 322 s.*

Твір А. Кальнофойського, складений за розпорядженням П. Могили, як продовження та завершення праці С. Косова «Патерікон». Останній ставив перед собою завдання показати подвиги киево-печерських святих «відомих світу» та описував здійснені ними чудеса, передусім за їх життя (XI–XIII ст.), тоді як Кальнофойський показує, що чудеса продовжували здійснюватись в лаврі і за його часу. «Тератургіма», за словами Кальнофойського, «була сумлінно відполірована в Могилянському Атенеї» та отримала благословіння Петра Могили.

П. Могила та козацьке повстання 1630 р. – С. 318.

R. 1426 (1); R. 1427 (2)

Запаско, Ісаєвич I, № 266

336. *Lassota E., Beauplan W. Opisy Ukrainy / Przekł. Z. Stasiewskiej i S. Mellera; pod red., ze wstęp. i koment. Z. Wójcika. – Warszawa, 1972. – 212 s.*

Подаючи матеріал про українські церковні звичаї, автор згадує П. Могилу. – С. 149. Характеристика культурно-освітньої діяльності П. Могили. Організація КМА – центру української культури XVII ст. – С. 192.

337. *Lipiński W.* Stanisław Michał Krzyczewski. Z dziejów walki szlachty ukraińskiej w szeregach powstańczych pod wodzą Bohdana Chmielnickiego. (R. 1648–1649) // Z dziejów Ukrainy: Księga pamiątkowa ku czci Włodzimierza Antonowicza, Paulina Świącickiego i Tadcusza Rylskiego / Wyd. staraniem J. Jurkiewicza, F. Wolskiej, L. Siedleckiego, W. Lipińskiego. – K., 1912. – S. 145–466.

Реляція П. Павловського, посла гетьмана Конєцпольського. Павловський прибув до козацького війська з метою вербовки козаків до походу під Смоленськ (липень 1633 р.) під час польсько-московської війни. Благословіння цієї козацької виправи перебувавшого в козацькому таборі П. Могили, і позиція Ісаї Копинського, що також знаходився в цей час у війську.

Попов / 18079

338. *Litterae Episcoporum Historiam Ucrainae illustrantes* (1600–1900). Vol. I. 1600–1640 / Collegit, paravit, adnotavit editionemque curavit P. Athanasius G. Welykyj. – Romae, 1972. – 336 p. – (Ser. II. «Analecta OSBM»; sectio III.).

Лист Петра Могили до Волинського воєводи Адама Сангушка (від 30. XII. 1634). – С. 261–262.

Його ж лист до Кирила Лукаріса, патріарха Константинопольського (від 27. X. 1638). – С. 293–296.

Патр. I, № 90

339. * *Litterae Nuntiorum Apostolicorum Historiam Ucrainae illustrantes*. (1550–1850). Vol. 1–13 / Collegit ... A. G. Welykyj. – Romae, 1959–1969.

Т. 4–7 містять листи папських нунціїв, які висвітлюють суспільні, культурні та церковні події України за 1621–1651 рр., в т.ч. діяльність П. Могили.

Патр. I, № 91; Жуков. № 65, с. 207

340. *Litterae S. C. de Propaganda Fide Ecclesiam Catholicam Ucrainae et Bielarusjae spectantes*. Vol. 1–7 / Collegit et adnotationibus illustravit P. Athanasius G. Welykyj. – Romae, 1954 – 1957. – (Ser. II. «Analecta OSBM»; sectio III).

Vol. 1: 1622–1670. – XV, 332 p.

Документи, що стосуються П. Могили див. імен. покажч. – С. 320.
B267695/П. 3. LCPF, I

341. **Michailovici P.* Două documente de legătură culturală dintre Români și Ruși. – Iași, 1930.

Два документи, які свідчать про культурні зв'язки Румунії з Росією (в т. ч. з Україною).

Caz. № 34

342. *Niesieckij K.* Herbarz Polski Kaspara Niesieckiego S. I. powiększony dodatkami z późniejszych autoryw, rękopismuw, dowodyw urzędowych i wydany przez J. N. Bobrowicza. T. 6. – Lipsk: Nakładem i drukiem Breitkopfa i Haertela, 1841. – 588 s.: il.

Про походження роду П. Могіли. – С. 447 – 450. Зображення гербів роду Могіл. – С. 447–448.

B243333/6

343. **Niesiecki K.* Korona polska przy złotej wolności starożytnemi Rycerstwa Polskiego y Wielkiego Xięstwa Litewskiego kleynotami, naywyższemi honorami, heroicznym męstwem, y odwagą, wytworną nauką, a naupierwey cnotą, pobożnością y swiętobliwoscją ozdobiona. Potomnym zaś wiekom na zaszczyt y nieśmertelną sławę pamiętnych w tey Oyczyźnie synow podana: In 4 t. – Lwow: Collegium Societatis Jesu, 1728–1743.

T. 3: 1740. – 937 s.

Про легендарних предків П. Могіли, відомості про герб П. Могіли, життя та діяльність митрополита. – С. 288–290.

344. *Parthenius[z.]*. Listy swiętego oycza Partheniusza ... archiepiskopa konstantinopolskiego... pisane do... Piotra Mohily... na polski ięzyk przelożone y wydane. – [Kijów]: Druk. Pieczarskiego monastera Kijowskiego, 1643. – 4°. – K. 20 nlb.

Листи константинопольського патріарха Парфенія до П. Могіли.

Centr. kat. Polonikyw. Bib-ka Pub-na Warszawy; Fink. № 14215, Estr. 24, p. 99.

345. **Potocki W.* Wojna Chocimska / Z autografa wydał i opracował A. Brückner. – Kraków: Zakł. Nar. im. Ossolińskich, [1924]. – XXXVI, 405 s. -

Польський поет В. Потоцький в своїй поемі згадує П. Могілу як учас-

346. *Radziwiłł A. St. Memoriale rerum gestarum in Polonia. 1632–1656* / Oprac.: A. Przyboś, R. Żelewski: In 5 t. – Wrocław etc.: W-wo PAN, 1968 – 1975. – (PAN – oddz. W Krakowie, materiały komisji nauk historycznych).

Т. 3. – 342 р.

Мемуари великого литовського канцлера князя А. С. Радзивілла (1595–1656) містять відомості про взаємини католицької, уніатської та православної церков Речі Посполитої, боротьбу православних делегатів на конвокаційному сеймі (1632) за визнання рівноправ'я своєї церкви, відношення короля Володислава IV до їхніх вимог тощо. Про смерть П. Могили і обстановку в цей час в українських колах. – С. 304.

Ж37106/М

347. **Relacye nuncyuszów apostolskich i innych osób w Polsce od roku 1548 – 1690. T. 1–2* / Albertrandy J. C., Rykaczewski Er. – Berlin, 1864. – (Wyd. bibl. pol. w Paryżu).

В збірнику «Звіти папських нунціїв», що представляє значну групу документів, виявлених й скопійованих з оригіналів Ватиканського архіву польським істориком Яном Альбертранді (1731–1808) та лінгвістом Еразмом Рикачевським (1802–1873). До часів П. Могили передусім відносяться інструкції відправленим до Польщі нунціїв, їх звіти, переписка з папами, кардиналами, єпископами тощо, де розглядаються церковні питання, пов'язані із взаєминами католицької, уніатської та православної церков, плани створення українського православного патріархату та ін.

П. Могила див.: Т. 2, с. 116–135, 156–178, 187–277, 286–288 та ін.

Fink. № 1379; Ков. «Источниковедение», с. 59–60.

348. *Rutka T. (Bogumił). Goliat swoim mieczem porażony.* – Lublin: Druk. Koleium Soc. Jesu, 1689. – 4°. – [6], 171, [5] s.

Єзуїт Теофіл Рутка доводив, що П. Могила не міг написати «Літос», тому що нібито був таємним прихильником католицизму. – С. 167.

Р. 1745(1), Р. 1746(1)

Голуб. 2, с. 227.

349. **/[Sakowicz K.] Επανόρθωσις* albo *Perspectiwa* y objaśnienie błędow, herezyey y zabobonow grekoruskiej cerkwi Disunitskiej, tak w artykułach wiary, iako administrowaniu Sakramentow y w inszych obrządkach y ceremoniach znayduiacych się zebrana y napisana przez wiel. X. Kassiana Sakowicha, przed tym archimandritę Dubińskiego unita, a teraz kapłana Rzymskiego Kościoła, per dispensam Sanctae Sedis Apostolicae, dla wieliego prześladowania od Rusi, że im te błędy y zabobony y herezey w ich wierze pokazywał, ktore z ich że służebnikow, trebnikow, to iest mszałow, y agend, y ustawow, takze z skribentow są wybrane, y nie w inszy cel y koniec na śwydane, tylko żeby katholicy Rzymianie, o nich wiedząc, z miłości ku narodowi Ruskiemu, chceli go z błędow wywodzić, y do iedności skuteczney z Kościołem S. Rzymskim przywodzić. – Kraków: Druk. Waleriana Piątkowskiego, 1642. – 119 c.

Твір К. Саковича «Перспектива» поклав початок полеміки між ним і науково-богословським оточенням П. Могили, що викликало появу книги «Літос». Не схвалюючи в цілому церковну практику (ритуал) українського православ'я і відкидаючи деякі його догматичні постулати, К. Сакович, разом з тим, з певною повагою ставиться до П. Могили, передусім за організовані ним школи в Києві і Гощі. - С. 103–104, 111–113.

350. **/[Sakowicz K.] Oskard* albo młot na skruszenia kamienia schizmatyckiego rzuconego z Fary Kiiowskiej Pieczarskiej od nieiakiogoś Euzebia Pimina, przeciw *Perspektywie* W. O. K. Sakowicza o błędach y zabobonach grekoruskich schizmatyckich napisaney, wykonany od tegoż authora *Perspektywy* y prawd Rzymskiego Kościoła św. Katholickiego zastalony y zahartowany y za różność uniey do schizmy y czegoby potrzeba Rusi do skuteczney uniey z Kościołem Św. Rzymskim. – Kraków, 1646.

Полемічний твір написаний проти «Літоса» (див. № 864). Польський бібліограф К. Естрейхер зауважує, що дану книгу ніхто не бачив надрукованою, а О. Яблоновський (див. № 775–776) та С. Голубев (див. № 51) цитують її як рукопис. Так само на неї дивиться і М. Грушевський у творі «Історія України – Руси» (Т. 8, ч. 2, с. 92, № 61).

Estr. 27, p. 29.

351. **/[Sakowicz K.] Sobór Kiiowski schismaticcki* przez Oycy Piotra Mohiłę złożony 1640, w którym, iż wielkie absurda y przeciwności

wierze S. znajduią się, przeto czułością y staraniem X. Andrzeia Gembickiego biskupa Łuckiego na przestroгę Rusi nie w Unii będącey z Ruskiego na Polski przelożony (20 septembra 1641). – Warszawa, 1641. – 4°. – 2 ark.

Друге видання даного твору К. Естрейхер подає під прізвисьцем Gembicki A. (див. № 330).

Estr. 27, p. 29–30; Biblioteka Narodowa (Варшава) № XVII. 3. 4754 adl.=Mf. 82610.

352. **Susza Jacob Jan (biskup uniat. chelm.) Saulus et Paulus ruthenae Unionis, sive vita Meletii Smotricii.* – Romae, 1666.

Уніатський єпископ Яків Суша стверджував, що П. Могила був таємним католиком і, навіть, перед смертю сповідувався латинському капелану. Голуб. 2, с. 227; Fink. № 8034

353. **Theiner Augustinus. Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae gentiumque finitimarum historiam illustrantia ex tabulariis vaticanis Rome.* T. 3. (1585–1696). – Romae, 1863.

Грамота папи Урбана VIII волинському воєводі А. Сангушку, в якій схвалюються наміри останнього, а також П. Могили та луцького єпископа Атанасія (Пузини) привести всіх русинів (українців) до унії з Римом на основі постанов Флорентийського собору (10. VII. 1636 р.). – Док. № 357, с. 412.

Лист папи Урбана VIII до П. Могили в справі зближення церков (Рим, 3. X. 1643 р.). – Док. № 358, с. 425.

Див. також № 185а–185в, 468, 596.

3. ІКОНОГРАФІЯ ПЕТРА МОГИЛИ

354. *Альбум заслужених русинів: [Дод. до львів. «Зорі»].* – [Б. м.; Б. р.]

Портрет П. Могили № 32.

Бібліотека Б. Грінченка № 1221.

355. *Білецький П. О. Українське мистецтво XVII – XVIII ст. ст.* – К.: Мистецтво, 1963. – 71, [14] с.: ілюстр. – (Бесіди з історії мистецтва).

Опис фрескового портрету П. Могили в оновленій його заходами Київській церкві Спаса на Берестові. Порівняння його із зображенням П. Могили на портреті Кирилівської церкви та портретом олією П. Могили, що висів над місцем поховання митрополита в Успенському соборі. – С. 15.

BO895293

356. *Голубев С. Т.* Рисунки к сочинению: «Описание и истолкование дворянских гербов южно-русских фамилий в произведениях духовных писателей XVII в.». – К.: [Б. и.], 1872. – 16 л.

Герб П. Могили. – Мал. II–IV.

Попов / 16838; Попов / 18912

357. **Доманицький В.* Альбом Українських історичних портретів // Рада. – 1909. – Ч. 36.

Зображення П. Могили серед портретів інших історичних осіб.

358. *Жолтовський П.* Образотворче мистецтво в українській літературі XVI – XVIII ст. // Укр. мистецтвознавство: Респ. міжвід. зб. – К., 1967. – Вип. 1. – С. 86–99.

П. Могила. – С. 88, 91.

Ж60659

359. *Жолтовський П. М.* Український живопис XVII – XVIII ст. / Відп. ред. Я. П. Запаско. – К.: Наук. думка, 1978. – 328 с.

Про портрет П. Могили в церкві Спаса на Берестові. – С. 137–138.

BC16725

360. *З української старовини: Альбом / Текст Д. І. Яворницького; Пер. з рос. та упоряд. Ю. О. Іванченка.* – К.: Мистецтво, 1991. – 316 с.

Портрет П. Могили. Олія. 18 см. – С. 294.

CO22958

361. *Запаско Я. П.* Пам'ятки книжкового мистецтва: Укр. рукоп. кн. – Л.: Світ, 1995. – 480 с.: ілюстр.

Київський митрополит П. Могила як власник «Службника» і «Требника» 1632 р. Посилаючись на статтю П. М. Попова (№ 375–№ 376), автор

362. *Изображения людей знаменитых или чем-нибудь замечательных, принадлежащих по рождению или заслугам Малороссии.* – М.: Тип. Авт. Семена при Имп. Мед.-Хирург. акад., 1844. – 42 с.: ил.

Портрет П. Могили. -- С. 1.
B15986И; X. 140. 336

363. *Истомин М.* К вопросу о древней иконописи Киево-Печерской лавры // *Чтения в Ист. о-ве Нестора-летописца.* – 1898. – Кн. 12. – С. 7-19.

Піклування П. Могили про іконопис Печерської Лаври. - С. 11, 17-18.
X. 125. 1; Ж Айзеншток/9878 ; Ж Кротевич/54

364. *К портрету Петра Могилы* // *Киев. старина.* – 1882. – Т. 2. – Апр. – С. 175-176.

Характеристика портрета П. Могили, вміщеного у додатку до «Истории Малой России» Д. М. Бантиц-Каменського, який є фототипією його портрета, що перебував у Петербурзькій Академії Художеств і був експонований на художній виставці 1870 р. Див. № 283-284.

Ж1197

365. *Калиниченко Л., Уманцев Ф.* Украинское искусство 14-17 веков // *Всеобщая история искусств.* В 6 т. Т. 2, кн. 1: Искусство средних веков. – М., 1960. – С. 182-193.

Про портрет П. Могили в церкві Спаса на Берестові. – С. 190-191.
B302195/2

366. *Коровицький Іван.* Портрет Митрополита Петра Могили // *Наша культура.* – [Варшава], 1935. – Кн. 7, жовт. – С. 461-463. – Ред. на ст.: *Stefanesku J. D. Etudes d'iconographie et d'histoire. Portraits iconnus de Georges Mogila, métropolitte de Moldavie et Pierre Mogila métropolitte de Kiev* // *Revista istorică Română.* – 1934. – Vol. 4. – P. 71-75.

Див. № 380-381.

367. *Логвин Г. Н.* Монументальний живопис XIV – першої половини XVII століття // Історія українського мистецтва: В 6 т. – К., 1967. – Т. 2: Мистецтво XIV – першої половини XVII століття. – С. 157–207.

Фресковий портрет П. Могили «Моління» в Київській церкві Спаса на Берестові, як вважається, виконаний на замовлення митрополита афонськими живописцями в 1644–1646 рр. Однак, автори роблять припущення, що його створив хтось з місцевих київських художників. Малюнки № 141–142. – С. 204–205, 207.

В316027/2

368. *Логвин Г.* Петро Могила в живопису: [Портрет. риси культ.-освіт. діяча XVII ст. П. Могили на іконах м. Києва і Любліна] // Мистецтво. – 1968. – № 2. – С. 21–22.

Ж26780

369. *Логвин Г.* Украинское искусство X–XVIII вв. – М.: Искусство, 1963. – 292 с.: ил. – (Очерки по истории и теории изобразит. искусства).

П. Могила. – С. 154–155.

АО163949

370. *Макаров А. М.* Світло українського бароко. – К.: Мистецтво, 1994. – 288 с., іл.

Портрет П. Могили, виконаний невідомим художником XVIII ст. – С. 43.

Архітектура Великої лаврської церкви за часів П. Могили. – С. 269.

Ва558827

371. *Маловський М. М.* Видатні діячі України: Альбом лінограв. – К.: Друк. Братів Калитенко, 1992. – 15 арк.

Портрет Петра Могили розміром 50 x 40.

372. *Міляєва Л.* Ідеї національно-визвольної боротьби в стінопису міста Потелича // Укр. мистецтвознавство: Респ. міжвід. зб. – К., 1967. – Вип. 1. – С. 99–121.

Зображення П. Могили в стінопису міста Потелича. – С. 108, 110, 115, 118.

Ж60659

373. Міляєва Л., Логвин Г. Українське мистецтво XIV – першої половини XVII ст. – К.: Мистецтво, 1963. – 111 с. – (Бесіди з історії мистецтва).

П. Могила. – С. 49, 56.

Фресковий портрет П. Могили у церкві Спаса на Берестові.

BO898814

374. Овсійчук В. А. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVII ст. (Гуманістичні та визвольні ідеї) / АН УРСР. Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. Львів. від-ня; Відп. ред. П. М. Жолтовський. – К.: Наук. думка, 1985. – 183 с.: ілюстр.

Характеризуючи портрет П. Могили, який знаходиться у церкві Спаса на Берестові у Києві (1644 р.), автор стверджує, що стиль і живописні якості зображення митрополита свідчать про те, що портрет був створений не грецьким майстром, а українським художником. – С. 176–177.

BA438007; BA431491

375. Попов П. Невідомий прижиттєвий портрет Петра Могили // Нар. творчість та етнографія. – 1969. – № 6. – С. 41–46.

Ж27482

376. Те саме // Укр. Православ. Календар на 1971 рік. – [Нью-Йорк], 1971. – Річник 21. – С. 99–102.

Характеристика акварельного малюнка портрета П. Могили, виконаний Л. Яковичем. (Київ, 1632 р.). Порівняння цього портрета з ілюстраціями «Службника» і «Требника» та портрета з журналу «Киевская старина» (1882 р. – Т. 2. – Апр. – С. 175–176), який автор вважає блискучим зразком мистецтва України I половини XVII століття, притому точно датованим. – С. 217. Див. також № 364.

5572 укр

377. Сарбей В. Колекціонував для блага рідного народу // Історичний календар. 1997. – К., 1996. – 400 с.

Опис колекції творів мистецтва В. Тарновського, серед яких портрети діячів історичного минулого, в т. ч. П. Могили. – С. 134.

Ж69229

378. Степовик Д. В. Українська графіка XVI – XVIII століть.

Еволюція образної системи / АН УРСР. Ін-т мистецтвознав. ім. М. Рильського. – К.: Наук. думка, 1982. – 331 с.: ілюстр.

Оформлення гравюр у виданнях друкарні Києво-Печерської лаври при Петрі Могили. – С. 43, 50–52, 60, 63, 131, 211, 310, 313–314, 330. Серед них гравюра анонімного автора 1632 р., на якій Петро Могила зображений у вигляді Іоанна Златоуста. – С. 214–215. Портрет Петра Могили 1749 р. – С. 125. Герб П. Могили з «Требника» 1646 р., написаний живописцем Іллею. – С. 301, 303.

ВА389035; Зубков С. Д. № 656.

* * *

379. **Brătulescu V.* Portretul logofătului Ioan Movilă (monahul Ioanichie) în tabloul votiv de la Sucevița // *Mitropolia Moldovei și Sucevei.* – 1966. – № 42. – P. 23–53.

Автор вважає, що портрет, про який повідомляє Д. Штефанеску, є зображенням логофета (канцлера) Іона Могили (в монашестві Іоніхія), батька Георгія, Єремії та Симеона Могили. Див. № 380–381.

Caz. № 65

380. **Stefanesku J. D.* Etudes d'iconographie et d'histoire. Portraits inconnus de Georges Mogila, métropolitain de Moldavie et Pierre Mogila, métropolitain de Kiev // *Revista istorică Română.* – 1934. – Vol. 4. – P. 71–75, deux planches.

І. Штефанеску в знайдених ним малюнках Сучевецького монастиря побачив постаті молдавського митрополита Георгія (Юрія) Могили та київського митрополита Петра Могили, що на малюнку представлені у силі віку в чернечому клобуку під час молитви, стоячи на колінях. Маляр зігнорував різницю віку між набагато старшим Георгієм Могилою, єпископом з 1580 р. і молодим ще на той час (бл. 1627 р.) П. Могилою. В монастирі переховувався також портрет П. Могили в повному літургичному одязі, писаний 1824 р. з оригіналу 1630 р. І. Штефанеску твердить, що, помічається однаковість характеру фігур у цих двох малюнках. Приналежність стінного малюнка і портрета 1824 р. П. Могили заперечують в своїх працях румунські дослідники Ulca S. (№ 382) та Brătulescu V. (№ 379).

M. Caz. № 65

381. **Stefanesku J. D.* Portretele lui Petru Movilă // *Biserica ortodoxa română.* – 1947. – Vol. 65, № 1/3. – P. 4–8.

Портрети П. Могіли.
М. Caz. № 64

382. **Ulea S.* Portretul unui ctitor uitat al mănăstirii Sucevița: Teodosie Barboschi, mitropolit al Moldovei // *Studii și cercetări de istoria artei.* – [Bucarest], 1959. – № 2. – P. 241–249.

Автор стверджує, що портрет П. Могіли, про який повідомив І. Штефанеску (№ 380–381), представляє одного з фундаторів Сучевницького монастиря – молдавського митрополита Теодосія Борбосху (Borboscha).

Caz. № 65

Див. також № 33, 57, 76–77, 79, 83–84, 92а, 93, 154, 191, 260, 483, 631, 664, 693, 775.

**ПЕТРО МОГИЛА
ЯК ЦЕРКОВНИЙ ДІЯЧ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПРАЦІ

383. *Амвросий (епископ Пензенский и Саратовский)*. История российской иерархии. В 6 ч. Ч. 2. – М.: Синод тип., 1810. – СХLIX, 658, 5 с.

П. Могила. – С. 48-49.
СVII 11/1551

384. *Антонов В.* Петр Могила, митрополит Киевский, поборник православия в борьбе с униєю. – К.: Тип. Киево-Печер. лавры, 1889. – 8 с.

XXI. 3/108
КПЛ № 6002

385. *Антонович В. Б.* Монографии по истории Западной и Юго-Западной России. Т. 1. – К.: Тип. Е. Я. Федорова, 1885. – 351 с.

П. Могила. – С. 270, 275.
Ви3346/1; Ви15725; Попов/2006; 1 Київ. гімн. VI. А. 317;
Галаган 900/5606 Іст.

386. *Аскоченский В.* Петр Могила на Краковском сейме // Киев. губ. ведомости. – 1855. – № 14. – С. 90–91.

Уривок з кн. виценазаного автора «Киев с древнейшим его училищем Академисю». Див. № 698.
Ж1200

387. *Барсов Т.* Константинопольский патриарх и его власть над русскою церковью. – СПб.: Тип. П. А. Ремезова, 1878. – 578 с.

П. Могила. – С. 439–440, 492–493.

Е. III 1/134; В XXI 4/14

388. *Батюшков П. Н.* Белоруссия и Литва. Исторические судьбы Северо-Западного края. – СПб.: Тип. Товарищества «Обществ. польза», 1890. – XXIV, 376, 183 с.: ил.

П. Могила. – С. 71, 73–74, 230–233, 235–236, 276.

В236614

389. *Батюшков П. Н.* Памятники русской старины в западных губерниях. Вып. 8. Холмская Русь (Люблинская и Седлецкая губ., Варшавского генерал-губернаторства). – СПб.: Тип. Т-ва «Обществ. польза», 1885. – 570 с.

П. Могила. – С. 247, 251, 253, 298, 412–413, 435–438.

CVIII 3/112; CO 873/8

390. *Близьке і далеке світло Петра Могили:* [Фрагм. доп. учасників міжнар. конф. «Петро Могिला і сучасність», 14–16 берез. 1996 р.] // Віче. – 1996. № 6. – С. 102–107.

Із змісту: Колодний А. Сьогоднішнє православ'я ще чекає свого Петра Могили. – С. 102–104; Пупар П. Український митрополит, по-стать Вселенської Церкви. – С. 104–105; Жуковський А. Він спробував здійснити єдність церков. – С. 105–106; Ісаєвич Я. Петро Могила людина бароко. – С. 106–107.

Ж14474

391. *Викул П.* Киевский митрополит Иов Борецкий (1620–1631) // Подол. епарх. ведомости. – Часть неофиц. – 1894. – № 24. – С. 433–440; № 25. – С. 458–465; № 26. – С. 481–492; № 27. – С. 513–522; № 28. – С. 541–551.

П. Могила. – С. 435, 437, 438, 460, 463, 464, 483, 484, 490, 491, 514–516, 518–520, 543–545, 547, 549.

392. *Власовський І.* Нарис історії Української Православної Церкви. [У 4 т., 5 кн.] / Укр. Православ. Церква Київ. Патріархату. – К.: Укр. Православ. Церква, 1998. – Репринт. відтворення вид. 1955 р.

Т. 1: [X – XVII ст.]. – 1998. – 294 с.

П. Могила див. імен. покажч. – С. 287.

Т. 2: [XVIII ст.]. – 397 с.

П. Могила див. імен. покажч. – С. 390.

В342385/1–2

393. *Г. Памфлет на Мелетия Смотрицького // Киев. епарх. ведомости. – 1875. – № 17. – С. 556–561.*

Стосунки П. Могили з М. Смотрицьким. – С. 560–561.

Лаз. II

394. *Гирич І. Києво-Печерська лавра в контексті української історії і культури // Пам'ять століть. – 1996. – № 1. – С. 102–119.*

П. Могила – архімандрит Києво-Печерської лаври (з 1628 по 1632 рр.). – С. 106, 107.

Ж15156

395. *Те саме // Історичний календар. 2001. – К., 2001. – С. 14–26.*

П. Могила. – С. 15–17.

Ж69229

396. *Говорский К. Униатский митрополит Иосиф Вельямин Рутский // Вестн. Юго-Зап. и Зап. России. – 1864. – Март. – Т. 3. – С. 138–150.*

П. Могила. – С. 147, 149.

397. *Голубев С. Вступление Петра Могилы на киево-печерскую архимандрию: (Отр. из соч.: Киевский митрополит П. Могила и его сподвижники) // Киев. епарх. ведомости. – Часть неофиц. – 1880. – № 45. – С. 1–5; № 46. – С. 3–7.*

Лаз. II

398. *Голубев С. Западно-русская церковь при митрополите Петре Могиле (1633–1646) // Киев. старина. – 1898. – Т. 60–61. – № 1–6.*

№ 1. – С. 1–34; № 2. – С. 240–264; № 3. – С. 397–420; № 4. – С. 26–50; № 5. – С. 202–221; № 6. – С. 309–346.

Ж1147

399. *Голубев С.* Когда и кем введены в южно-русскую обрядность *пассии?* // Киев. епарх. ведомости. – 1874. – № 7. – С. 161–165.

Про введення П. Могилою взятого від католицької церкви обряду пасій, що проводиться у великий піст як спомин страждань Спасителя. -- С. 162–163.

Лаз. 11

400. *Голубев С. Т.* О вступлении Петра Могилы в Киево-Печерскую архимандрию // Чтения в Ист. о-ве Нестора-летописца. – 1888. – Кн. 2. – Отд. I. – С. 77.

Х. 125. 1; Ж Айзеншток / 9878; Ж Кротевич / 54

401. *Голубев С. Т.* Память митрополита Петра Могилы в Киевской Академии 31 декабря 1754 года: (К истории рус. проповедничества за вторую половину XVIII ст.) // Тр. КДА. – 1910. – Т. 3, кн. 12. – С. 628–684.

Ж30127 / Кримськ

402. *Голубев С. Т.* Петр Могила и Исаия Копинский: (Вступление Петра Могилы на киевскую митрополию и его отношения к Ис. Копинскому) // Православ. обозрение. – 1874. – № 2. – С. 210–243; № 3. – С. 303–321.

Ж6297

403. *Голубев С.* По поводу рецензии на статью «Петр Могила и Исаия Копинский» / С. Г-въ (псевд.) // Киев. епарх. ведомости. – 1874. – № 10. – С. 280–287; № 13. – С. 361–374.

Лаз. 11

404. *Голубев С. Т.* Прискорбные столкновения Петра Могилы с своим предшественником по митрополии и Киево-Никольскими иноками // Тр. КДА. – 1897. – № 10. – С. 208–276.

Ж30127 / Кримськ

405. *Голубев С.* Удаление Исаии Копинского из Киево-Михайловского монастыря: (К характеристике отношений между Петром Могилою и Исайею Копинским) // Киев. епарх. ведомости. – 1874. – № 1. – С. 11–18; № 2. – С. 41–48.

Лаз. 11

406. Григоренко А. Уния в истории Украины – Руси: Крат. ист. очерк. – Новосибирск: Паритет, 1991. – 105 с.

П. Могяла. – С. 47–50, 52.

BA556734

407. Гришин А. Д., Писларий И. А., Черепанов И. Ф. Печерский монастырь в конце XVI – первой половине XVII вв. // Очерки истории Киево-Печерской лавры и заповедника. – К., 1992. – С. 48–61.

П. Могяла. – С. 55–59.

BA544081

408. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні. – К.: Освіта, 1992. – 192 с. – Репринт. відтворення вид.: Львів, 1925 р.

Характеристика церкви могилянської доби. – С. 94–106, 112, 126.

AO256920

409. Дмитриев М. В. Православие и Реформация : реформационные движения в восточно-славянских землях Речи Посполитой во второй половине XVI в. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 135 с.

П. Могяла – С. 17, 60, 66, 119.

BA522133

410. Дорошенко Д. Православна церква в минулому і сучасному житті українського народу. – Берлін, 1940. – 69 с.

Характеристика могилянського періоду в історії української церкви. – С. 36.

764 укр

411. Дятлов В. Монастыри Украинской Православной Церкви: справ.-путеводитель. – К., 1997. – 91 с.

Києво-Печерська лавра за часів П. Могяли. – С. 12–14.

BA581859

412. Жукович П. Н. Религиозно-церковный элемент в казацком восстании 1630 года (под предводительством Тараса) // Христиан. чтение. – 1911. – Июль – Авг. – С. 777–802.

Про скаргу П. Могили на козаків, що нападали на землі Києво-Печерського монастиря. – С. 786.

Ж30138 / Кримськ

413. Жукович П. Сеймовая борьба православного западно-русского дворянства с церковной унией (с 1609 г.): В 6 вып. – СПб.: Тип. М. Меркушева, 1903–1912.

Вып. 1: (1609 – 1614 гг.). – 1903. – VI, 148с.

П. Могила. – С. 42, 52, 112.

Вып. 2: (1615 – 1619 гг.). – 1904. – V, 121с.

П. Могила. – С. 22, 43.

Вып. 3: (1620 – 1621 гг.) Восстановление иерархии. – 1906. – VIII, 203 с.

П. Могила. – С. 31, 45, 194.

Вып. 4: (1623 – 1625 гг.). – 1908. – VI, 31 с.

П. Могила. – С. 25, 52, 58, 59; прил. 15.

Вып. 5: (1625 – 1629 гг.). – 1910. – VIII, 199 с.

П. Могила. – С. 9, 57, 70, 132, 155, 156, 158, 181, 185.

Вып. 6: (1629 – 1632 гг.). – 1912. – VI, 199 с.

П. Могила. – С. 2, 10, 12, 13, 16, 20, 21, 26-28, 50, 60, 147, 148.

ВИ2324/І–VI

414. Завитневич В. З. Палинодия Захарии Копыстенского и ее место в истории западно-русской полемики XVI и XVII вв. – Варшава, 1883. – 400, LXXV с.

П. Могила. – С. 269, 270, 284, 314, 388.

Попов / 15869

415. Заикин В. Участие светского элемента в церковном управлении, выборное начало и «соборность» в Киевской митрополии в XVI и XVII веках. – Варшава: Синод. тип., 1930. – 162 с.

Зокрема, про ставлення П. Могили до участі світського елемента в церковній діяльності.

Рец.: Ціховський Г. [Рецензія] // Зап. ЧСВВ. – 1932. – Т. 4, № 1–2. – С. 378 – 385; Іщак А. [Рецензія] // Богословія. – 1932. – Т. 10. – С. 321–323; Той самий // Przegląd Powszechny. – Т. 190. – S. 125; Той самий // Przewodnik Hist.-prawny. – 1931. – S. 2–3; Той самий // Orientalia Christ. – Т. 22. – S. 261.

Патр. І, № 716.

416. *Иларион (иеромонах). Феофановский скит близ г. Киева // Благовест. – 1887. – № 11. – С. 2 – 7; № 12. – С. 6–10.*

Про влаштування Петром Могилою в Феофанії (Лазарівщині) диспутів та церковних співів. – № 11, с. 4.

417. *Ильинский Ф. Внешнее состояние православия на Волыни. – Почаев, 1892. – 135 с.*

Про зв'язки П. Могили з соцініанами. – С. 65.

418. *Истомин М. Описание иконописи Киево-Печерской лавры // Чтения в Ист. о-ве Нестора-летописца. – 1898. – Кн. 12. – С. 34–89.*

На сторінках рукопису початку XVIII ст., що зберігається в бібліотеці Києво-Печерської лаври під № 204, згадується митрополит Петро Могила. – С. 38.

X. 125. 1; Ж Айзеншток / 9878; Ж Кротевич / 54

419. *Історія православної церкви в Україні: Зб. наук. пр. / НАН України. Ін-т релігієзнавства. Від-ня релігієзнавства; Редкол.: П. Яроцький (відп. ред.) та ін. – К.: Четверта Хвиля, 1997. – 298 с. – (До 400-річчя від дня народж. і 350-річчя пам'яті Святителя Петра Могили, митрополита Київського).*

П. Могила і братства. – С. 102–103, 105. П. Могила як релігійний діяч. Реформи П. Могили у внутрішньоцерковному житті. Питання об'єднання церков. – С. 113–115, 118–131, 140, 146, 152–155.

BA576198

420. *Історія релігії в Україні: У 10 т. / Укр. асоц. релігієзнавців. НАН України. Ін-т філософії. Від-ня релігієзнавства. Укр. центр духов. культури; Редкол.: А. Колодний (голова) та ін. – К., 1996 – 1998.*

Т. 2: Українське православ'я. – 1997. – 376 с. – Бібліогр.: с. 361–372.

Реформаційна діяльність П. Могили: відновлення єдиної системи церковно-адміністративного управління. Питання об'єднання церков. – С. 245, 251, 283, 284, 286–290, 292–300, 303, 305–306, 309–310, 341, 342, 358–359.

B341276/2

421. *Історія релігій в Україні: Тези повідомл. Міжнар. круглого столу* (Львів, 3 – 5 трав. 1995 р.): В 5 ч. / НАН України. Ін-т укр. археографії, Львів. від-ня. Ін-т філос. та ін.; Редкол.: В. В. Гаюк та ін. – Київ; Львів, 1995. – Ч. 1–5.

П. Могила: Ч. 2. – С. 121. Ч. 3. – С. 263, 281. Ч. 4. – С. 383–384. Ч. 5. – С. 510–511.

В340306/1–5

422. *Киево-Печерская Лавра и её значение в истории украинского народа.* – К.: Тип. Киево-Печерской Успенской Лавры, 1918. – 36 с.

П. Могила. – С. 19.

ВО139268; П. 2382

423. *Кизя Л. Є., Коваленко М. М. Вікова боротьба українського народу проти Ватикану.* – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1959. – 292 с.

Оцінка діяльності П. Могили радянськими істориками. – С. 59, 60, 72, 73.

ВО736513; Попов / 17197

424. *Киприанович Г. Я. Исторический очерк православия, католичества и унии в Белоруссии и Литве с древнейшего до настоящего времени.* – Вильно: Тип. И. Блюмовича, 1895. – 236 с.

П. Могила і Білоруська церква. – С. 86–88, 92.

СVII 10/946

425. *Климов В. Петро Могила та українське чернецтво – фундатори першого відродження // Уряд. кур'єр.* – 1994. – № 14.

426. *Климов В. В. Православні монастирі в Україні: соціокультурний вимір // Церква і національне відродження / АН України. Ін-т нац. відносин і політол.* – К., 1993. – С. 378–387.

П. Могила. – С. 378.

Ва556686

427. *Ключевский В. Западное влияние и церковный раскол в России XVII в.: (Ист.-психолог. очерк) // Ключевский В. Очерки и речи: Второй сб. ст.* – М., 1913. – С. 386 – 470.

Побудова під Москвою за порадою П. Могили Андріївського монастиря, для якого взірцем став Києво-Братський монастир. – С. 412.

ВО3319/2; В151074/2; Попов / 1655; Галаган 1210 Іст.

428. *Костомаров Н. И.* Петр Могила перед судом исследователю нашего времени // Костомаров Н. И. Собр. соч. – СПб., 1905. – Т. 14, кн. 5. – С. 591–602.

Про взаємини П. Могили та Ісаї Копинського, загальна характеристика Київського митрополита як державного діяча. Див. також № 644.

СХ 7/409

429. *Коялович М.* Литовская церковная уния: В 2 т. – СПб., 1859 – 1861.

Т. 1. – 316 с.

Т. 2. – 442 с.

П. Могила та його значення в історії унії. – Т. 1, с. 151–152, 155–156, 180–88, 190–191, 193–194, 212.

ВИ2856; 1 Київ. гімн. VI. А. 133

430. *Кралюк П. М.* Духовні пошуки Мелетія Смотрицького. – К.: Укр. центр духов. культури, 1997. – 192 с. – (Духовні скарби України).

Впровадження П. Могилою елементів католицизму в практику православної церкви. – С. 39, 43–44, 178, 192. Із записок П. Могили про відносини М. Смотрицького та Л. Карповича. – С. 89. Засудження «Апології...» М. Смотрицького. – С. 160–163.

Ао259036

431. *Крижанівський О. П., Плохій С. М.* Історія церкви та релігійної думки в Україні: Навч. посіб. У 3 кн. Кн. 3. Кінець XVI – середина XIX ст. – К.: Либідь, 1994. – 336 с.

Українські церкви після Берестейської унії (1 половина XVII ст.). Реформа Петра Могили. – С. 62–66. Спроби «поєднання Русі», ідея Київського патріархату. С. 66–69.

В339865/3

432. *Крыловский А. С.* Львовское ставропигиальное братство: (опыт церков.-ист. исслед.). – К.: Тип. Имп. Ун-та Св. Владимира Акц. О-ва печ. и издат. дела Н. Т. Корчак-Новицкого, 1904. – 230 с.

Боротьба П. Могили за відміну утисків православної церкви з боку польського уряду після смерті Сигізмунда III. – С. 107.

CVII 10/949

433. *Лебединцев П.* Киево-Печерская Лавра в ее прошедшем и нынешнем состоянии. – К.: Тип. А. Давиденко, 1886. – 116 с., прил. Во36642; С VII 10/1239

434. [*Лебединцев П.*] Киево-Печерская лавра в ее прошедшем и нынешнем состоянии, с фасадами великой Лаврской церкви, планом ее и планом пещер / П. Л. (псевд.). – 2-е изд., испр. – К.: Тип. С. В. Кульженко, 1894. – 132, III с.: ил. – Библиогр. в подстроч. примеч.

Характеристика П. Могили як ігумена Києво-Печерської лаври. – С. 37, 125–126.

Ви22685

435. *Левицкий О.* Афанасий Филиппович, игумен Брест-литовский, и его деятельность в защиту православия против унии. – К.: Университет. тип., 1878. – [2], 30 с.

Відносини П. Могили з Афанасієм Филиповичем. – С. 21–23.

ВО130454; Попов / 12432

436. *Левицкий О.* Внутреннее состояние западно-русской церкви в Польско-Литовском государстве в конце XVI в. и уния. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1884. – 108 с.

П. Могила. – С. 9, 60, 106, 108.

Ви17769; ВО130454

437. *Левицкий О.* Социнианство в Польше и юго-западной Руси // Киев. старина. – 1882. – Т. 2. – Апр. – С. 25–57; Май. – С. 193–224; Июнь. – С. 401–432.

Социніанство і П. Могила. – С. 206. Закладення православної школи в Гощі на місці колишнього центру соцініанства і призначення П. Могили її опікуном. – С. 220.

Ж1197

438. *Левицкий О.* Южно-русские архиереи в XVII в. // Киев. старина. – 1882. – Т. 1. – С. 49–100.

439. *Левицький О.* Внутрішній стан західно-руської церкви в Польсько-литовській державі в кінці XVI ст. та Унія // Розвідки про церковні відносини на Україні-Руси XVI–XVIII вв. – Л.: Накладом Наук. Т-ва ім. Шевченка. Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1900. – [VI], 162 с. – (Руська іст. б-ка / Видає Наук. Т-во ім. Шевченка; Т. 8).

П. Могила. – С. 8, 46, 80.

Вн17592/8; X. 125. 31

440. Те саме. – Репринт. вид. – Л., 1991. – 154 с. – (Б-ка «Меморіалу»).

Ва538181

441. *Ленцик В.* Важніші постаті Української церковної історії // Дорога, Правда і Життя. – [Торонто], 1988. – С. 66–77.

Серед інших визначних постатей української церкви подається короткий нарис про П. Могилу.

Патр. III, № 886

442. *Липинський В.* Релігія і церква в історії України. – Л.: Накладом «Дружини», 1933. – 133 с.

П. Могила. – С. 59–60, 79.

Маслов /2240; РЛ № 5797

443. Те саме. – Нью-Йорк: Накладом вид-ва корпорації «Булава», 1956. – 111 с.

Характеристика церковної та культурно-освітньої діяльності П. Могили. – С. 33, 48–49.

5330 укр

444. Те саме / Передм. М. Слабошпицького; Ред. Л. Лупій. – К.: Рада, 1995. – 96 с.

П. Могила. – С. 45.

Ва 562611

445. *Липинський В.* Україна на переломі (1657–1659): Замітки до історії укр. держ. будівництва в XVII ст. – Репринт. вид. – К.: Дніпро, 1997. – 304 с.

Підтримка духовенством, в т. ч. П. Могилою українського державництва. – С. 112.

BA575733

446. *Лужницький Г.* Українська церква між Сходом і Заходом: Нарис історії укр. церкви. – Філадельфія, 1954. – 724 с.

Могила П. див. імен. покажч. – С. 712.

447. *Макарий (Булгаков М. П.)* История русского раскола известного под именем старообрядства. – СПб.: Тип. Королева и К°, 1855. – 367, VII с.

Ставлення П. Могили до церковних обрядів. – С. 97–98.

П. 578

448. *Макарий (Булгаков М. П.)* История Русской Церкви / Макарий (Булгаков), митрополит Московский и Коломенский. – М.: Изд-во Спасо-Преображ. Валаам. монастыря, 1994. – (850-летию основания Москвы посвящается).

Кн. 6: Период самостоятельности Русской Церкви (1589 – 1881). Патриаршество в России (1589–1720), отд. 1: Патриаршество Московское и вся Великия России и Западнорусская митрополия (1589–1654). – 1996. – 797, [1] с.: ил., карты. – Библиогр. в прил.

П. Могила див. імен. покажч. – С. 784.

Кн. 7: Период самостоятельности Русской Церкви (1589–1881). Патриаршество в России (1589–1720), отд. 2: Патриаршество Московское и вся Великия, и Малыя, и Белья России – воссоединение Западнорусской Церкви с Восточнорусской (1654–1667). – 1996. – 671, [1] с.: ил. – Библиогр. в прил.

П. Могила див. імен. покажч. – С. 650.

B340958/6–7

449. *Максимович М. А.* Заметка к акту избрания Петра Могилы в митрополиты киевские // Киев. епарх. ведомости. – 1867. – № 8. – С. 243–248.

Лаз. 11

450. *Мальшевский И. И.* Западная Русь в борьбе за веру и народность: В 2 ч. – СПб.: Синод. тип., 1897. – 402, IX с.

П. Могила. – С. 332–333, 336–339, 345, 347–351, 354–360, 367, 369–370.
BO127907; Галаган 284 Богосл.;

451. *Мальшевский И.* Киевские церковные соборы // Труды КДА. – 1884. – Т. 3, № 12. – С. 487–538.

Участь П. Могилы в соборах 1627, 1628, 1629 та 1640 рр. – С. 528–530, 532–537.

Ж6297; Ж30127 / Кримськ

452. *Маркевич Г.* Выборное начало в духовенстве в древнерусской, преимущественно юго-западной церкви до реформы Петра I // Труды КДА. – 1871. – № 8. – С. 225–273; № 9. – С. 484–550.

П. Могила. – С. 455–457.

Ж30127 / Кримськ

453. *Мартирологія українських церков: У 4 т.* – Торонто; Балтимор: Укр. вид-во Смолоскип ім. В. Симоненка, 1987.

Т. 1: Українська православна церква: Док., матеріали, християн. самвидав України / Упоряд. і ред.: О. Зінкевич і О. Воронин. – 1207 с.

П. Могила. – С. 12, 42, 98, 176, 718, 757.

V342657/4; 3691 укр

454. **Месндорф П.* Літургійні реформи Петра Могилы: новий погляд // St. Vladimir's Theological Quarterly. – 1985. – Vol. 29, № 2.

Див. також № 154.

455. *Мухин Н.* Киево-Братский училищный монастырь: Ист. очерк. (Писано на Евгение-Румянцевскую премию). – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1893. – 407 с.: 8 фот.

П. Могила – протектор монастиря. – С. 63–80, 82–83. Церковна діяльність П. Могилы. – С. 284, 289, 297, 302–303, 328–330, 333. Панахида по Петру Могилі, що справлялася в Братському монастирі ще в ХІХ ст. – С. 306. Напрестольний хрест П. Могилы. – С. 289, фото № 4–5.

Ви23250; Ви23121

456. *Нагаєвський І.* Католицька церква в минулому і сучасно-

му України. – Філадельфія: Накладом автора. З друкарні «Амери-
ки», 1950. – 88 с.

П. Могила і уніатська церква. – С. 5, 41–44.

1960 укр

457. *Нечуй-Левицький І. С.* Унія і Петро Могила Київський мит-
рополит / І. Левицький. – К.: Тип. М. П. Фрица, 1875. – 40 с.

ВО94650; ВИ3397; ВО305181; ВО107357

458. Те саме. – 2-е вид. – Черкаси: Сіяч, 1918. – 46 с. – (Т-во
«Сіяч»; № 33).

Аи 922 /33

459. [*Огієнко І. І.*] Українська церква: Нариси з історії укр. пра-
вослав. церкви: У 2 т. / Іларіон Огієнко (архієпископ Холмський і
Підляський). – Прага: Вид-во Юрія Тищенка, 1942.

Т. 1. – 234 с. – (Наук. б-ка «ЮТ»; Ч. 16–18).

РЛ № 6208/1

Т. 2. – 220 с. – (Наук. б-ка «ЮТ»; Ч. 19–21).

460. Те саме. – 2 вид., виправ. і доп. / Ред. протоієрей С. Яр-
мусь. – Вінніпег: Консисторія УГП Церкви, 1982. – 366 с.

2 т. в одній книзі.

П. Могила. – С. 99–100, 102, 104, 191, 198, 288, 294, 312, 322, 325,
330.

2969 укр

461. *Огієнко І. І.* Українська церква: Нариси з історії укр. пра-
вослав. церкви: У 2 т. – К.: Україна, 1993. – 284 с. – Репринт.
відтворення вид. 1942 р.

2 т. в одній книзі.

П. Могила. – С. 76, 77, 81, 86, 129, 242, 258, 266, 269, 273–276, 278.

ВА549787

462. *Огієнко І.* Українська вимова богослужбових текстів // *Наша культура*. – [Варшава], 1936. – Кн. 6 (15). – С. 430–441.

П. Могила. – С. 435–440.

463. Орловский П. Киевский Церковный собор 1629 года // Тр. КДА. – 1905. – Т. 2, № 8. – С. 651–659.

Про участь в соборі П. Могилы. – С. 658.

Ж30127 / Кримськ

464. Паславський І. Берестейська унія і українська християнська традиція / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича. – Л.: Вид-во Отців Василіян «Місіонер», 1997. – 63 с.

П. Могила – реформатор українського позаунійного православ'я. – С. 51, 53.

ВА578824

465. Пассия // Энциклопедический словарь / Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1897. – Т. 22а. – С. 933.

Церковний обряд, введений у східному православ'ї П. Могилою.

В191

466. Петров Н. Очерк истории православной духовной школы на Волыни // Тр. КДА. – 1867. – Т. 2. – С. 180–242.

Благословіння П. Могилою фундації Кременецького Богоявленського братсько-училищного монастиря. – С. 219.

Ж30127 / Кримськ

467. Платон (митрополит Московский). Краткая церковная российская история. В 2 т. Т. 2. – 3-е изд. – М.: Синод. тип., 1829. – 352 с.

П. Могила. – С. 210.

1838 – 72; Леб. 1061; С. VII 7/363

468. Площанский В. М. Прошлое Холмской Руси по архивным документам XV–XVIII в. и др. источникам. Т. 2. а). Холмская епархия православной и б. униатской церкви. Ч. 2. 1630 – 1730; б). Холмская епархия римско-католической церкви. Ч. 1. 1418 – 1733. – Вильна, 1901. – 240 с.

Про взаємини П. Могилы з холмськими уніатськими єпископами. – С. 14–15.

СVII 10/ 993

469. **Покровский А.* К истории и характеристике соборов Юго-Западной Руси XV–XVII веков // Перед церковным Собором: Тр. Моск. комис. по церков. вопр. – М., 1906. – С. 205–245.

Кіівський церковний собор 1640 р. і П. Могила. – С. 242–244.

470. *Покровский А. И.* О соборах Юго-Западной Руси XV–XVII веков. – Сергиев Посад: Тип. Св.-Тр. Сергиевой лавры, 1906. – 44 с.

П. Могила. – С. 9, 11, 14–16, 37, 39–42.

CVIII 9/789

471. Те саме // Богосл. вестн. – Сергиев Посад, 1906. – Т. 3. – С. 108–151.

П. Могила. – С. 116, 121–123, 144, 146–149.

Ж 30004 / Кримськ

472. *Рогов А. И.* Киевский митрополит Петр Могила как анти-униатский полемист // Славяне и их соседи. – М., 1991. – Вып. 3: Католицизм и православие в средние века. – С. 109–117.

Ж68268

473. *Розумна О.* «Світ» в українській проповіді XVII століття // Сіверян. літопис. – 2001. – № 1. – С. 69–73. – Бібліогр.: 9 назв.

П. Могила і розвиток українського проповідництва XVII ст.
С. 69, 72.

Ж14754

474. *Рудаков А. (протоиерей.)* История христианской православной церкви. – СПб.: Тип. В. Безобразова и комп., 1867. – V, 240, IV с.

П. Могила. – С. 233, 234.

XIV 3/70

475. *Руцинский Л. П.* Религиозный быт русских по сведениям иностранных писателей XVI–XVII веков / Имп. О-во Истории и Древностей Рос. при Моск. ун-те. – М.: Унив. тип. (Катков и К°), 1871. – 335, [2] с.

Церковно-богословська діяльність Петра Могили очима іноземців. – С. 33–34.

ВО32430; ВО807674 / Кримськ; 1872–9

476. *Сеник С.* Українська церква в XVII столітті // Ковчег: 36. ст. з церков. історії. – Л., 1993. – Ч. 1. – С. 23–66.

П. Могила. – С. 25, 35 – 40.

Ж69192

477. *Сеник С.* Українська Церква в добу Хмельницького / Монастир Монахів Студійського Уставу. – Л.: Вид. від. «Свічадо», 1994. – 22 с. – (Мала б-ка «Свічадо»).

П. Могила. – С. 5–6.

Р78325

478. *Сквар О.* Митрополит Київський Петро Могила і його проповідницька діяльність // Православ. вісн. – 1996. – № 5. – С. 75–82.

Ж22513

479. *Словарь исторический о святых, прославленных в российской церкви, и о некоторых подвижниках благочестия, местно чтимых.* – СПб., 1836. – VIII, 303 с.

П. Могила. – С. П.

Попов / 12556; 1 Київ. гімн. ІА.53; П. 3. 176

480. Те саме. – СПб., 1862. – XII, 260, 14 с.

П. Могила. – С. III.

1865–299

481. *Смирнов Ф.* Виленский Св. – Духов. монастырь: ист. описание. – Вильна: Св.-дух. монастырь, 1888. – [4], 376 с.: ил.

П. Могила. – С. 76–77, 89–91, 94–95.

CVI 12/727

482. *Спасский И.* Митрополит Петр Могила (его борьба с иезуито-униатским влиянием на Украине и в Белоруссии) // Журн. Моск. Патриархии. – 1951. – № 1. – С. 44–52; № 3. – С. 40–49.

Ж12100

483. *Степовик Д.* Історія Києво-Печерської лаври=Stepovuk D. A history of the Kyiv Caves Monastery. – К.: Вид. від. Укр. Православ. Церкви Київ. Патріархату, 2001. – 558 с. – Рез. англ.

Герб Петра Могили. – С. 383. Портрети П. Могили. – С. 381–382.
П. Могила див. імен. покажч.

Вс35444

484. *Строев П.* Списки иерархов и настоятелей монастырей российской церкви. – Спб: Изд. Археограф. комис., 1877. – 1056, 68 кол.

П. Могила. – Кол. 4, 13.
Костомаров 141

485. *Т-ский А.* Характеристика южно-русской схоластической проповеди в связи с проповедью западно-европейской и польской // Руководство для сел. пастырей. – 1875. – № 7. – С. 217–226; № 8. – С. 251–264; № 10. – С. 322–334.

П. Могила. – С. 223, 333–334.

486. *Терновский Ф.* Южно-русское проповедничество XVI и XVII вв. (по латино-пол. образцам). – К.: Тип. И. А. Давиденко, 1869. – 80 с.

П. Могила, КМА та українське проповідництво. – С. 4, 7–8.
Ви15149; Ви21699

487. *Тимошенко Л. В.* З історії уніатської церкви на Київщині (XVI–XIX ст.) / Дрогоб. держ. пед. ін-т ім. І. Франка. Ред. журн. «Патріархат» (Нью-Йорк). – К.: ТОВ «Міжнар. фін. Агенція», 1997. – 70 с.

П. Могила. – С. 4, 19, 20, 23.
ВА581299

488. *Титов Ф.* Русский царствующий дом Романовых в отношении его к Киево-Печерской Лавре. 1613–1913 г. г. – К.: Тип. Киево-Печер. Успен. Лавры, 1913. – 172, CXLV, XVIII (указ.), 18 с.: ил.

П. Могіла. – С. 14–17, 21–24, 57, 147, 15, XVIII, LXXXI, CX.
Сн5427; Попов / 1944

489. *Тихомиров Д.* Могилевские епископы с краткими биографическими о каждом из них сведениями. – Могилев на Днепре: Скоропечатня и лит. Ш. Фридланда, 1887 – 19 с.

П. Могіла. – С. 1, 2.
CVIII 5/513

490. *Феофан (иеромонах).* Краткое историческое описание Киево-Печерской лавры. – К.: Тип. Киево-Печер. Лавры, 1817. – 290 с.

П. Могіла як архимандрит Києво-Печерської лаври. – С. 144–150.
XXIV 7/51

491. *Харішин М. В.* Історія підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату: Моногр. – К.: Вентурі, 1995. – 176 с. – Бібліогр.: с. 159 – 171.

П. Могіла. – С. 46–70, 78, 84, 93, 153.
BA562321

492. *Харлампович К. В.* Малороссийское влияние на великорусскую церковную жизнь. Т. 1. – Казань: Кн. магазин М. А. Голубева, 1914. – XXIV, 878, [2], LXVI с.

П. Могіла див. імен. покажч. – С. XXX.
BI20496/1; Попов / 2393

493. *Хойнацкий А.* Западно-русские униатские часословы, октоихи, триоди, тrefологионы или анфологионы, месячные минеи и уставы // Тр. КДА. – 1868. – Т. 3. – С. 468–518.

Полеміка П. Могіли з К. Саковичем про шанування десятої п'ятниці по пасхі (п'ятидесятниці). – С. 481–482.

494. *Чепурний В.* Святитель Петро Могіла в контексті сучасної релігійної ситуації в Україні // Сіверян. літопис. – 1998. – № 2. – С. 100–106.

Ж14754

495. Яроцький П. Чотири століття Берестейської унії // Віче. – 1996. – № 11. – С. 102–115.

П. Могіла. – С. 107.

Ж14474

* * *

496. *Andrusiak M.* Sprawa patriarchatu kijowskiego za Władysława IV // *Prace historyczne w 30-lecie działalności profesorskiej Stanisława Zakrzewskiego.* – Lwow, 1934. – S. 269 – 285.

Проект створення київського патріархату на чолі з П. Могілою.
Biblioteka Narodowa (Варшава)

497. **Bobâna Gh.* «Pro Fide et Patria» în concepția lui Petru Movilă // *Revista de filosofie și drept.* – 1992. – № 2. – P. 17–23.

Характеристика діяльності П. Могіли.

Bob.

498. *Chrześcijaństwo w Polsce: Zarys przemian 966 – 1979 / Praca Zespołowa pod. red. J. Kłoczowskiego.* – Lublin, 1992. – 767 s.: rys. – (Biblioteka historii społeczno-religijnej / Inst. Geografii historycznej kościoła w Polsce. T-wo naukowe Katolickiego Uniw. Lubelskiego; 7).

П. Могіла. – С. 224, 226, 252, 367, 674.

B275023/7

498a. *Frick D. A.* Meletij Smotryc'kyj / *Harvard Ukr. Research Inst.* – Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1995. – 395 p.: ill.

П. Могіла див. імен. покажч. – С. 389.

IB200057

499. **Iorga N.* *Istoria Bisericii Romanesti.* – 1908.

Румунський історик Н. Йорга пише про домовленість Константинопольського патріарха Парфенія з П. Могілою про засудження кальвіністських поглядів Кирила Лукаріса. – С. 31.

500. *Kubala L.* *Jerzy Ossoliński.* T. I. – 2-e wyd. – W-wa, 1924. – 508 s.

П. Могіла. – С. 165, 253, 422.

501. *Likowski Edw. (ksiądz)*. Historia unii Kościoła Ruskiego z kościołom Rzymskim. – Poznań, 1875. – 288 s.

П. Могила і уніатський митрополіт Й. В. Рутський. – С. 109–111.

502. *Morawski S.* Arjanie Polscy. (Z ośmioma gycinami). – Lw-w, 1906. – 564 s.

П. Могила і польські аріани (аріанство – течія в християнстві, в Польщі і в Україні XVI–XVII ст. представники течії відомі як содиніани). – С. 165, 166.

503. **Negrescu P.* Mitropolitul Petru Movilă înfățișat în noua literatură teologică rusă // *Ortodoxia*. – Bucarest, 1952. – Vol. 4, № 1. – P. 135–160.

П. Могила і нова українська богословська література.
Caz. № 40

504. **Onoszko K.* Nauka Piotra Mohily o Kosciele i jego hierarchji. – Kraków, 1931.

505. *Seventeenth--Century Writings on the Kievan Caves Monastery / With an introd. by P. Lewin; Ukrainian Research Institute of Harvard University.* – Cambridge, Mass., 1987. – XXXV, 429 p. – (Harvard library of early Ukrainian literature; Vol. 4).

П. Могила. – С. XI–XIII, XVII–XXI, XXIV–XXVI, XXXIII.
6999 укр

506. **Śliwa Tadeusz (ksiądz)*. Kościół prawosławny w Rzeczypospolitej w Latach 1596–1696 // *Historia Kościoła w Polsce*. – Poznań; Warszawa, 1974. – T. I. Do roku 1764. – S. 309–323.

П. Могила. – С. 313–315, 321.

507. **Suttner E. C.* Peter Mogilas Eintreten für die Taufe abendländischer Christen // *T. J. Chr.* – 1988. – S. 903–914.

Відношення Московської церкви до західного обряду хрещення в першій половині XVII ст. і позиція П. Могили.

Патр. III, № 518

508. *Szaraniewicz Izydor.* Patryjarchat wschodni wobec kościoła

ruskiego i Rzeczypospolitej Polskiej z źródeł współczesnych. – Kraków, 1879. – 172 s.

П. Могила. – С. 103–104, 106, 107, 108–110, 163.

509. *Załęski St. (ksiądz)*. Jezuiti w Polsce. T. 4, cz. 3. Kolegia i domy założone w drugiej dobie rządów Zygmunta III i za rządów Władysława IV. 1608–1648. – Kraków, 1905. – 1480 s.

П. Могила і єзуїти. На думку автора, П. Могила нібито сприяв єзуїтам і був в душі католиком. – С. 1439, 1443.

Див. також № 12, 34, 39, 55–64, 75–77, 121, 135, 144, 154–156, 188, 190, 197–198, 213, 236, 238–240, 262–264, 268, 276–277, 279–282, 294, 299, 309–312, 322, 332–334, 577, 585, 603–604, 690, 1009, 1016, 1021, 1024, 1030, 1037–1038, 1041, 1049–1050, 1053.

2. ПЕТРО МОГИЛА І ВІДБУДОВА КИЇВСЬКИХ ХРАМІВ

510. *Антонин (иеродиакон)*. Киево-Подольская Успенская соборная церковь: Ист.-стат. исслед. студента 4-го курса КДА иеродиакона Антонина. (Писано на Евгение-Румянцевскую премию). – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1891. – 114 с.

Успенська церква в часи П. Могили, перенесена ним в 1633 р. до Софійського собору митрополичої кафедри. – С. 14, 33.

Попов / 13401

511. *Ассев Ю.* Доля тисячолітньої пам'ятки: [Про Десятинну церкву у Києві] // *Людина і світ*. – 1988. – № 6. – С. 26–30.

Десятинна церква за часів П. Могили.

Ж28412

512. *Берлинский М. Ф.* Краткое описание Киева. – Репринт. изд. – К.: Час, 1991. – 224 с.

П. Могила. – С. 51, 64, 65, 67, 75, 96, 97, 137, 148, 150, 152, 170.

АО255854

513. *Берлинский М. Ф.* История міста Києва / АН УРСР. Археограф. коміс. Ін-т археол. Ін-т історії; Підгот. тексту до друку, пе-

редм., комент. М. Ю. Брайчевського. – К.: Наук. думка, 1991. – 320 с. – (Пам'ятки іст. думки України).

П. Могила та його піклування про київські храми. – С. 109, 156, 177, 181, 183, 198, 211, 212, 235, 241, 261, 272, 274.

Ва536898

514. *Голубев С.* О древнейшем плане города Киева 1638 года // Чтения в Ист. о-ве Нестора-летописца. – 1898. – Кн. 12. – С. 20–96.

Участь П. Могили у відбудові київських церков: Симеонівської та Спаської на Берестові. – С. 39–40, 73–75, 77–81.

Х. 125. 1; Ж Айзеншток / 9878; Ж Кротевич / 54

515. *Грабарь И.* История живописи. Т. 1. До-петровская эпоха. – М.: Изд. И. Кнебель, [Б. г.]. – 537 с. – (История русского искусства; Т. 6. Живопись).

Відбудова храму Святої Софії за допомогою П. Могили. – С. 110. Розпис у церкві Спаса на Берестові, виконаний в 1644 р. в часи П. Могили. – С. 120. П. Могила як реставратор київської старовини. – С. 458. Порівняння П. Могили з І. Мазепою, як реформаторів і фундаторів західно-європейських форм в українському мистецтві. – С. 472.

С 307/6

516. *Десятинная церковь в Киеве* // *Нива*. – 1883. – № 20. – С. 475–476.

Петро Могила та збереження Десятинної церкви.

XV/C 2. 22

517. *Ернст Ф.* Українське мистецтво XVII – XVIII віків. – К.: Вид. Т-во «Криниця», 1919. – 32 с., 12 л. ілюстр.

Відбудова та реставрація храмів за часів П. Могили. – С. 12, 14.

РЛ № 8432

518. *Закревский Н.* Описание Киева: В 2 т. – М.: Тип. В. Грачева и комп., 1868.

Т. 1. – С. 1–455.

Т. 2. – С. 455–951.

Київські храми за часів П. Могили. – С. 49, 52–55, 153–155, 157–158, 243–245, 251 271, 282–285, 620, 692, 735–740, 769, 783, 865.

Сн 5428 /1–2; 1 Київ. гімн. ХХ. А. 18

519. Те саме // Киев. старина. – 1904. – № 9. – С. 213–274; № 10. – С. 10–64; № 11. – С. 155–216; № 12. – С. 516–685.

Ж1197

520. *Иловайский Д. И.* История России. Т. 5. Алексей Михайлович и его ближайшие преемники. – М., 1905. – 663 с.

Киево-Печерський монастир та храм Святої Софії після смерті П. Могили (за Павлом Алепським, див. також № 277–278). – С. 119–121.

521. *Історія української культури: У 5 т. / НАН України; Гол. редкол.: Б. Є. Патон та ін.* – К.: Наук. думка, 2001.

Т. 1: Історія культури давнього населення / Ю. С. Асеев, В. Д. Баран, І. А. Баранов та ін. Редкол.: П. П. Толочко (гол. ред.) та ін. – 1135 с.: ілюстр.

Відбудова церкви Спаса на Берестові за допомогою П. Могили. – С. 854. Відновлення П. Могилою Софійського собору у 1644 р. – С. 916.

В343912/1

522. *Каргер М. К.* Древний Киев. Очерки по истории материальной культуры древнерусского города: В 2 т. / АН СССР. Ин-т истории материальной культуры. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1958.

Т. 2: Памятники киевского зодчества X–XIII в. в. – 1961. – 661 с.: ил.

Розкопки П. Могилою Десятинної церкви в Києві. – С. 12–13.

В304383/1–2; Попов / 13413

523. *Киев, его святыни и памятники / Сост. Н. Н. [Н. И.] Петров; Под ред. В. И. Шемякина.* – СПб.: Тип. М-ва Путей Сообщ., 1896. – 4, 180 с., 1 план.

Участь П. Могили у відбудові церков м. Києва: церкви Спаської на Берестові. – С. 57; Києво-Печерської лаври. – С. 68–69, 72; Михайлівської церкви Видубецького монастиря. – С. 79; Василівської церкви Михайлівського монастиря. – С. 98; Воздвиженської та Андріївської церков. – С. 104. Софійського собору. – С. 122; Богоявленського монастиря. – С. 151–153.

Ви23290

524. *Київ: Провідник / ВУАН; Ред. Ф. Ернст.* – К., 1930. – 797 с., 4 л. карт.

П. Могила і відновлення церков. – С. 299, 312, 315, 341–342, 482–485, 500, 538, 586. П. Могила та КМА. – С. 575–576.

Ар 2188; Ая10437

525. *Красицкий Д. Ф., Федоренко П. К.* Усыпальница Юрия Долгорукого. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1948. – 36 с.: ил. – (АН СССР. Ин-т истории, заповедник «Киево-Печерская лавра»).

Про меморіальний напис на стіні храму Спаса на Берестові, в якому сказано про відновлення храму П. Могилою в 1646 г. Напис грецькою мовою, який переклав відомий еллініст і сходознавець Порфирій Успенський в 60-х р. XIX ст., оповіщає, що «Петро Могила, архієрей Бога, сей храм благоліпний спорудив Господу Владиці та, закінчивши славний і прекрасний дім сей з камнів, розписав його перстами греків... в літо від Христа 1644, в квітні місяці, від створення світу 7152, індікта 12». – С. 29–31.

Попов / 1686

526. *Лашкарев П.* Церковно-археологические очерки, исследования и рефераты. – К., 1898. – 240 с.

П. Могила як відбудовник київських церков. – С. 107, 114, 116, 127–128, 139–140.

Ви5232; 1 Київ. гімн. VI. А. 381

527. *Лашкарев П.* Что осталось от киевской древней церкви Спаса на Берестове? // Тр. КДА. – 1867. – Т. 3. – С. 127–138.

Про відбудову церкви П. Могилою. – С. 129, 136, 138.

Ж30127 / Кримськ

528. [*Лебединцев П.*] Описание Киево-Софийского кафедрального собора / П. Л. (псевд.). – К.: Тип. Е. Т. Керер, 1882. – 101 с., пл.

Відбудова П. Могилою Києво-Софійського кафедрального собору. – С. 11, 13, 67.

Во139288

529. [*Лебединцев П.*] Церковь Спаса на Берестове в Киеве, бывшая придворною св. великого князя Владимира, древнейшая всех ныне существующих в России церквей: ист. известие / П. Л. (псевд.) – К., 1862. – 16 с.

530. *Логвин Г. Н.* Украинское искусство. X–XVIII вв. – М.: Искусство, 1963. – 290 с.

Відбудова П. Могилою храму Спаса на Берестові. – С. 154, 157.

AO163949

531. [*Максимович И.*] Паломник киевский или путеводитель по монастырям и церквам киевским, для богомольцев, посещающих святыню Киева / И. М. (псевд.). – К.: Тип. Киево-Печ. Лавры, 1842. – 106 с.

Усипальниця П. Могили в Успенському соборі Києво-Печерської лаври. Відбудова та прикрашення київських храмів, заснування П. Могилою колегії тощо. – С. 19, 21, 45, 50, 55, 74, 93.

1842 / 496

532. Те саме. – 3-е изд., испр. и доп. – К.: Тип. Феофила Гликсберга, 1849. – [6], VI, 5, 130 с.

Вя24227

533. Те саме. – 4-е изд. – К.: Унив. Тип., 1854. – 140 с.

Реставрація П. Могилою Видубецького монастиря, церкви Спаса на Берестові, Десятинної церкви, церкви Трьох Святителів у Михайлівському монастирі, а також опікування ним Софійським собором. – С. 29, 35, 43, 47, 66 – 68, 75, 85. П. Могила та КМА. – С. 107, 110–112, 114.

Галаган 108 Геогр.; 1900–2445

534. *Нікітенко Н.* Петро Могила і Софія Київська // Просемінарій. Медієвістика. Історія Церкви, науки і культури. – К., 1999. – Вип. 3. – С. 156–169.

Ж70192

535. *Нікітенко Н.* Під покровом Святої Софії: Некрополь Софійського собору в Києві / Укр. т-во охорони пам'яток історії і культури, Укр. центр біограф. некрополістики; Відп. ред. І. Дивний. – К., 2000. – 96 с. – (Сер. «Некрополі України»; Вип. 10).

П. Могила. – С. 10, 11, 13, 20–28, 51, 56–57, 74–76. Портрет П. Могили. – С. 20.

BA604663

536. Нікітенко Н. М., Нікітенко М. М. Княжий портрет у Софії Київській в контексті східнохристиянської культурної традиції // Наук. зап. / Нац. ун-т «КМА». – К., 1997. – Т. 2. Культура. – С. 141–150.

П. Могяла. – С. 142, 144–145.

Ж69184

537. *Описание Десятинной церкви в Киеве.* – К.: Тип. И. и А. Давиденко, 1872. – 25 с., 2 л. плана.

Про відновлення церкви П. Могилою. – С. 7–9, 15, 17.

ВА68109; Лазаревский 461. 43

538. *Описание Киево-Софийского собора по обновлению его в 1843–1855 годах.* – К.: Тип. Ф. Глюксберга, 1854. – 90, 1 с.: ил.

Відбудова собору П. Могилою. – С. 28, 51, 53, 55. Євангеліє з бібліотеки з власноручним підписом П. Могіли. – С. 86.

Галаган 213

539. *Орловский П. (протоиерей). Св. София Киевская ныне Киево – Софийский кафедральный собор.* – К., 1898. – 60 с.

П. Могила і відбудова собору, церковні речі подаровані ним. – С. 13–15, 23, 26–27, 31, 54, 58.

Попов / 12485

540. *Петров Н. И. Альбом достопримечательностей церковно-археологического музея при императорской Киевской Духовной академии. В 5 вып. Вып. 4/5.* – К.: Фото-лито-тип. С. В. Кульженко, 1915. – VIII, 62 с., XL табл.

Відбудова П. Могилою великої церкви Києво-Печерської лаври, Спаської церкви на Берестові та Десятинної церкви. Припущення, що П. Могила побудував також кам'яну трапезну Борисоглебської церкви. – С. 44–45.

Табл. 27. Приналежності престолу та жертovníка, що П. Могила офірував на Спаську на Берестові церкву: 1 – срібна чаша; 1 и 3 – срібний напрестольний хрест; 4 – напрестольне євангеліє в срібному окладі. – С. 47.

С7920/4–5; Си5423/4–5

541. *Петров Н. И.* Древняя стенопись в Киевской Спасской на Берестове церкви. – К.: Тип. И. И. Горбунова, 1908. – 33 с.

Реставрація церкви в 1640–1644 р.р. завдяки заходам митрополита П. Могили. – С. 1–5, 8–11, 14, 21–22, 24–27.

ВО329164

542. *Петров Н. И.* Новые материалы для истории Юго-западной России и в частности г. Киева // Киев. епарх. ведомости. – 1874. – № 9. – С. 204–213; № 14. – С. 375–383; № 18. – С. 510–515; № 23. – С. 640–646.

П. Могила. – С. 211, 511, 644.

Лаз. 11

543. *Петров Н. И.* Что сделал Киевский митрополит Петр Могила для украшения великой церкви Киево-Печерской Лавры? // Киев. старина. – 1900. – № 3. – С. 145–147.

Ж1197

544. *Повстенко О.* Катедра св. Софії у Києві / Укр. Вільна Акад. наук у США. – Нью-Йорк, 1954. – 470 с. – Текст укр. та англ. мовами.

П. Могила та відбудова храму Святої Софії. – С. 15, 16, 18, 24, 66, 93, 96, 98, 143, 457, 458.

317 к/п; 621 укр; 622 укр

545. *Повстенко О.* Пограбування релігійно-мистецьких цінностей Софії Київської // Нар. творчість та етнографія. – 1997. – № 4. – С. 80–87.

Заходи П. Могили щодо відбудови і прикрашення храму. – С. 82–83.

Ж27482

546. **Покровский А.* К истории и характеристике соборов Юго-Западной Руси XV–XVIII веков // Перед церковным собором: Тр. Моск. комис. по церков. вопр. – М., 1906. – С. 205–245.

П. Могила. – С. 239–245.

547. *Пугачева Н. Т.* Идеино-политический смысл реставрационной деятельности Петра Могилы // Человек и история в средневековой философской мысли русского, украинского и белорусско-

го народов: Сб. науч. тр. – К., 1987. – С. 132–139.

ВА463937

548. *Пуцько В. Г.* Про заснування Десятинної церкви у Києві // Укр. іст. журн. – 1990. – № 9. – С. 93–97.

П. Могила. С. 94.

Ж27630

549. *Самойлов Н.* Киев в начале своего существования, блеске, славе, величии, разрушении и возобновлении. С историческим описанием двух первых церквей, сооруженных равноапостольным князем Владимиром, по восприятию святого крещения в 989 году и существующих поныне в Киеве, с планом и видами оных церквей. – М.: Тип. Лазаревых ин-та вост. яз., 1834. – 72 с.+ 4 вкл. л. пл.

П. Могила і його роль у відбудові церкви Спаса на Берестові. – С. 43–45, 49–52, 54–60.

Во32495

550. *Сементовский Н. М.* Древнейшая в России церковь Спаса на Берестове, построенная Святым Великим Князем Владимиром в Киеве в 989 году. – К.: Тип. Сементовского, 1877. – 22, III с., 14 мал.

Реставрування П. Могилою храму. – С. 14–17, 20–22. Мал № 2 подає грецький напис П. Могили на західній стіні храму 1644 р.

Галаган 112 Іст.

551. *Сементовский Н.* Киев, его святыня, древности, достопамятности и сведения, необходимые для его почитателей и путешественников. – К.: Тип. Сементовского, 1864. – 242 с.

Ви24232

552. Те самс. – 4-е изд. – К.: Тип. Губерн. упр., 1871. – 238, V с., 3 к.

Ви22785

553. Те саме. – 6-е изд., испр. и доп. – К.; Спб.: Изд. книгопродавца Н. Я. Оглоблина, 1881. – VI, 264 с.

П. Могила. – С. 33, 42–43, 48, 61, 77–78, 80, 149–150, 190, 193, 199, 207–208, 221–222.

Попов/13435

554. Сементовский Н. Киев и его достопамятности. – К.: Губерн. тип., 1852. – IV, 257 с.

Значення діяльності митрополита П. Могили у відновленні київських храмів: Софійського собору, Десятинної церкви та ін. – С. 119, 125, 127, 134, 141, 168–170. Характеристика портрету П. Могили, який знаходиться в Печерській лаврі та місце поховання митрополита. – С. 211–213.

Аи1779

555. Толочко П. До 1000-річчя Десятинної церкви // Київ. старовина. – 1996. – № 6. – С. 3–10.

П. Могила і відбудова Десятинної церкви. С. 5, 7.

Ж14441

556. Тоцька І. Петро Могила і оздоблення Софії Київської в першій половині XVII ст. // Петро Могила і сучасність: (Зб. тез до 400-річчя від дня народж.). – К., 1996. – С. 43–44.

557. Троцкий П. Киево-Выдубицкий монастырь во время занятия его униатами (с 1596 по 1637 гг.) // Вестн. Зап. России.: Ист.-лит. журн., изд. К. Говорским. – [Вильно], 1865/66. – Т. 3, кн. 9. – С. 159–178; Т. 4, кн. 10. – С. 1–41; Т. 4, кн. 11. – С. 58–109; Т. 4, кн. 12. – С. 141–154.

П. Могила. – Т. 3, кн. 9. – С. 164, 175–176. Т. 4, кн. 10. – С. 1–11, 14.

558. Троцкий П. Возобновление древних киевских храмов митрополитом Петром Могилою // Киев. епарх. ведомости. – 1864. – № 9. – Отд. 2. – С. 260–281.

Лаз. 11

559. Фундуклей И. Обзорение Киева в отношении к древностям. – К.: Тип. И. Вальнера, 1847. – 111 с.

П. Могила і відбудова київських храмів. – С. VII, VIII, 28, 31, 32, 57–59, 80, 81. Малюнок церкви, збудованої П. Могилою з решток стародавньої Десятинної. – С. 28. Хрест, подарований П. Могилою. – С. 81.

1 Київ. гімн. XX А. 20; Галаган 683/4476 Іст.; Галаган 882/5456 Іст.; СИ 5432

560. Фурман Р. Петро Могила і ідейні витоки теми Акафісту

Богородиці в Софії Київській // Петро Могила і сучасність: (Зб. тез до 400-річчя від дня народж.). – К., 1996. – С. 44–45.

561. *Церковь Спаса на Берестове*, бывшая придворною св. Владимира, древнейшая всех ныне существующих храмов России // Киев. епарх. ведомости. – 1862. – № 21. – С. 668–681.

П. Могила та його діяльність по відновленню та прикрашенню церкви. – С. 674–676, 679–680.

Лаз. 11

562. *Шероцький К. В.* Київ: Путівник. – К.: УКСП «Кобза», 1995. – 376 с. – Репринт. відтворення вид. 1917 р.

П. Могила. – С. 40, 56, 81, 89, 97, 98, 156–159, 161, 163, 176, 196, 272, 274, 275, 277, 289, 291.

АО258568

* * *

563. *Kowalska M.* Ukraina w połowie XVII wieku w relacji arabskiego podróżnika Pawła, syna Makarego z Aleppo / Pol. Akad. Nauk. Kom. nauk orientalistycznych. – Warszawa: Państwowe wydawnictwo naukowe, 1986. – 120 s., il.

Посилаючись на записки відомого мандрівника Павла Алепського (див. № 277–278), автор показує великий обсяг реставраційних робіт в українських храмах, проведених за сприянням П. Могили. – С. 57, 69, 98, 100.

D266688a/33; Biblioteka Narodowa (Варшава)

Див. також № 22, 33–34, 76–79, 84, 121, 154, 188, 282, 310, 311, 314, 632, 634–636, 654–657, 693.

3. ПЕТРО МОГИЛА І ПИТАННЯ ОБ'ЄДНАННЯ ЦЕРКОВ

564. *Алексій (Громадский, архиепископ).* Отношение митрополита Петра Могилы к унии с Римом. – Варшава: Синод. тип., 1932. – 88 с.

На основі документів, віднайдених російським істориком церкви С. Шмурлом, автор висвітлює відношення П. Могили до об'єднання з Римом. Див. також № 590, 681.

Патр. I, № 934

565. Баран О. Спроби єдності Церков в Католицькій перспективі // 36. праць Ювілейного Конгресу. – Мюнхен: Наук. Конгрес у 1000-тя, 1988–1989. – С. 236–268.

Йдеться про спроби об'єднання церков, починаючи з Флорентійської унії, причому головна увага приділяється діяльності в цьому напрямі Київського уніатського митрополита Й. В. Рутського та П. Могили.

Патр. III, № 416

566. Берестейська унія та внутрішнє життя Церкви в XVII столітті: Матеріали Четвертих «Берестейських читань», Львів, Луцьк, Київ, 2–6 жовт. 1995 р. / Львів. Богосл. Акад. Ін-т історії церкви; Ред.: Б. Гудзяк, співред. О. Турій. – Л., 1997. – 156 с. – (400-ліття Берестейської унії).

П. Могила див. імен. покажч.: с. 148–154.

Ва586232

567. Борисова О. В., Климов А. О. Історичні підвалини Київського патріархату / Луган. держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ: Альма-матер, 2001. – 116 с.

Характеристика досліджень, пов'язаних з постаттю та діяльністю П. Могили. – С. 8–9, 11. Погляди та діяльність П. Могили щодо питання формування Київського патріархату і об'єднання церков. – С. 63–73, 77, 79, 82.

Ва610084

568. *Великий А. Г. Анонімний проект П. Могили по з'єдиненню Української Церкви 1645 р. // Зап. ЧСВВ. – 1963. – № 4. – С. 484–497.

Автор аналізує документ, написаний латинською мовою від 1645 р. «Думка одного польського шляхтича грецької релігії» і доводить, що він належить П. Могилі. Документи, які відображають історію української церкви див. розділ «Джерела».

Патр. I, № 1001

569. Те саме // Світло і тінь української історії. – Рим: Вид-во О. О. Василян, 1969. – С. 56–74.

Патр. I, № 1001

570. Жуковський А. Ідея церковної єдності у творчості Петра Могили (1597 – 1647) // Церква й життя. – 1990. – Вип. 2. – С. 23–28.

571. Жуковський А. Петро Могила й питання єдності церков / Передм. Н. Полонської-Василенко. – Париж, 1969. – 282 с. – (Укр. Вільний Ун-т; Сер. Монографії; Ч. 17).

Рец.: Коровицький І. // Укр. історик. – 1970. – Т. 7, ч. 1/3 (25/27). – С. 187–189.

Ж68768

Рец.: Madey J. «Kyrios» X. – Berlin, 1970. – 125 s.

Спроба оцінки могилознавства, біографічний нарис та діяльність митрополита П. Могили. Найбільше уваги автор приділяє ідеї єдності церков у діяльності П. Могили.

1427 укр

Патр. I, № 948

572. Те саме. – К.: Мистецтво, 1997. – 302 с.: ілюстр., портр. – (До 400-річчя від дня народж. видат. діяча укр. церкви та культури, митрополита Київського і Галицького Петра Могили). – Рез.: англ., фр.

В додатку: Анонімні геральдичні вірші на честь П. Могили / Пер. В. Шевчук. – С. 220; Гімнологія / Пер. В. Шевчук. – С. 221; Почаський С. Евхаристиріон / Пер. В. Шевчук. – С. 230; Евфонія веселобриняча / Пер. О. Шугай. – С. 247; Пам'ять слави, праць і трудів Петра Могили / Пер. Р. Радишевський. – С. 253; Анонім. Київські гори. Про смерть П. Могили / Пер. В. Маслюк. – С. 257; П. Могила. Київські чуда / Пер. В. Шевчук. – С. 257; Вступ, написаний П. Могилою до «Требника». – С. 285; Заповіт П. Могили. – С. 291.

ВА574190

573. *Жуковський А. Спроба єдності Церков у XVII ст. (Православна перспектива) // Зб. праць Ювілейного Конгресу. – Мюнхен: Наук. Конгрес у 1000-тя, 1988 – 1989. – С. 208–235.

Спроби об'єднання церков в XVII ст., де центральною постаттю був П. Могила.

Патр. III, № 483

574. Ігор, єпископ Харк. і Полтав. (Юрій Ісіченко). Рим на ба-

роковій мапі Європи: (зі спостережень над ідеєю Риму в моделі світу книжників кола митрополита Петра Могили) // Україна XVII ст. між Заходом і Сходом Європи: Матеріали I-го укр.-італ. симп., 13–16 верес. 1994 р. – К.; Венеція, 1996. – С. 471–482.

Ва573205

575. *Історичний контекст, укладення Берестейської унії і перше поунійне покоління: «Матеріали Перших Берестейських читань»* (Львів, Івано-Франківськ, Київ, 1–6 жовт. 1994 р.) / Ін-т Історії Церкви Львів. Богослов. Акад.; Ред. Б. Гудзяк, співред. О. Турій. – Л., 1995. – 188 с. – (400-ліття Берестейської унії, дискусії). – Бібліогр. після кож. доп.

П. Могила. – С. 146, 149, 164, 170, 172.

ВА567642

576. *Косуха П. І. Єдина національна церква в Україні: ідея і реалії життя // Церква і національне відродження.* – К., 1993. – С. 171–188.

П. Могила – прихильник ідеї унії. – С. 171.

Ва556686

577. *Кримський С. Б. Архетипи української культури // Феномен української культури: методолог. засади осмислення.* – К., 1996. – С. 91–112.

Ідеї П. Могили щодо християнської єдності усього культурного світу, концепція синтезу східнослов'янських та західноєвропейських культур. Характеристика церковної діяльності. – С. 101, 108, 111.

ВА573379

578. *Крип'якевич І. Нові матеріали до історії соборів 1629 р. // Зап. НТШ.* – 1913. – Т. 116. – С. 5–39.

Про кандидатуру П. Могили на патріарха української церкви і його оцінка уніатським митрополитом Й. В. Рутським. – С. 7–8.

Ж Айзеншток / 4631

579. *Кулиш П. Отпадение Малороссии от Польши (1340–1654).* В 3 т. Т. 2. – М.: Моск. ун-т, 1888. – 399 с.

Автор характеризує ставлення П. Могिला щодо унії. – С. 182.
В18587/2; Лаз. 144

580. * *Курилас Б.* Митрополит Петро Могила // Логос. – Брюссель; Мюнхен, 1962. – С. 36–52, 94–104.

П. Могила і питання об'єднання церков.
Патр. II, № 1008

581. * *Нагаєвський І.* Об'єднання церкви й ідея патріархату в Києві. – Торонто, 1963. – 201 с.

Проект організації окремого українського патріархату і обрання на патріарха П. Могилу.

582. *Паславський І. В.* Між Сходом і Заходом: Нариси з культ.-політ. історії Укр. Церкви. – Львів, 1994. – 144 с.

П. Могила як поборник об'єднання церков. Антимосковська позиція П. Могили та його прибічників. – С. 7, 69, 126–128.

ВА559163

583. *Плохий С. Н.* Папство и Украина. (Политика римской курии на украинских землях в XVII вв.). – К.: Вища шк., 1989. – 224 с.

П. Могила і питання об'єднання церков. – С. 140–142, 144, 149–154, 171, 173.

ВА497895

584. *Тимошенко Л. В.* Артикули Берестейської унії 1596 р.: До 400-річчя Берестейської унії // Укр. іст. журн. – 1996. – № 2. – С. 15–28.

П. Могила. – С. 25.

Ж27630

585. *Томсон Ф. Д.* Мелетий Смотрицкий и уния с Римом: религиозная дилемма в Рутении XVII века // 400 лет Брестской церковной унии (1596–1996): критич. переоценка. – [М.]: Библейско-богосл. ин-т св. апостола Андрея, 1998. – С. 177–218.

Роль Петра Могили в церковному житті України кінця 20-х років XVII ст. – С. 197–202.

586. *Українська церква між Сходом і Заходом / НАН України.*

Ін-т філософії. Від-ня релігієзнавства; Редкол.: А. Колодний (відп. ред.) та ін. – К., 1996. – 225 с.

П. Могила та українські православна та уніатська церкви. – С. 82, 84, 89, 127, 128–130.

ВА567405

587. **Хома І.* Київська Митрополія в Берестейському періоді. – Рим: Укр. Кат. Університет, 1979. – X, 262 с.

Зображення відносин Могили з уніатами, що ґрунтуються на мало-відомих документах, поданих у книзі сучасного греко-католицького вченого Івана Хоми.

Патр. III, № 321

588. *Чубатий М.* Українська католицька церква. – Регенсбург, 1946. – 24 с. – (Відб. з Заг. Укр. Енцикл., доп.)

П. Могила і питання об'єднання церков. – С. 12–13.

7282 укр

589. *Шевців І. О.* Справа Українського Католицького Патріярхату в минулому і сьогодні // Шевців І. О. Збірник. Статті, доповіді, промови і т. п. на тему: Церква, Поєднання Церков, Патріархат, Українська Католицька чи Греко-Католицька церква? Українська Католицька Церква в Австралії і т. п. – Сідней; Л., 1996. – С. 99–109. – (Причинок до ювілею 400-ліття Берестейської Унії).

П. Могила і питання об'єднання церков. – С. 104–105.

ВА573020; Вc32556

590. **Шмурло Е.* Римская курия на русском православном востоке в 1609 – 1654 г.г. – Прага, 1928. – VIII, 354, 256 с.

Плани укладання унії між католицькою і православною церквою і роль в цьому Петра Могили. – С. 52, 96, 98 та ін. Погляди П. Могили на єдність верховної влади в церкві і першенства Римського папи, як спадкоємця апостола Петра. – С. 113–144.

591. *Шуба О. В.* Релігія в етнонаціональному розвитку України: (політол. аналіз). – К.: Криниця, 1999. – 324 с. – Бібліогр.: с. 316–323.

Ставлення П. Могили до питання об'єднання церков. – С. 244–245.

Ва591693

592. **Baran A.* Die Bemühungen um die kirchliche Einheit aus katholischer Sicht // *Jahrbuch der Ukrainekunde.* – München, 1988. – S. 97–127.

Висвітлюється питання прагнення Української церкви до унії починаючи з XIII ст. від Ліонського Собору 1245 р. через Флорентійський та Берестейський собори до пізніших спроб об'єднання Католицької та Української православної церков, зокрема, за митрополитів Й. В. Рутського та П. Могили.

969 укр; 5018 укр

Патр. III, № 440

593. *Chodyncki K.* Kosciol Prawoslawny a Rzeczpospolita Polska: Zarys historyczny. 1370 – 1632. – Warszawa, 1934. – XXI, 632 s.

П. Могила і справа об'єднання уніатів і православних. – С. 481, 485, 488–490, 492. Відносини П. Могили з Швецією, Польщею і Московою. – С. 525–526, 528, 530.

594. **Dupuy B.* Recherches sur l'Union de Brest. – Paris, 1990. – 72 p. – (Fascicule tiré de la revue *ISTINA*; Т. 35, № 1).

Ставлення греко-католицького та православного митрополитів Й. В. Рутського та П. Могили до об'єднання церков. – С. 72. У додатку подано список Київських та Московських митрополитів.

Патр. III, № 442

595. **Hryniewich W.* Unia bez zniszczenia. Memoriał unijny metropolity Piotra Mohyły (1644–1645) // *Studia i dokumenty ekumeniczne.* – 1993. – Rocz. 9, № 1 (31). – S. 21–32.

596. **Hryniewich W.* Unio sine destructione. Ein Unionsdokument des Metropoliten Petr Mogila // *Ostkirchliche Studien.* – 1993. – № 2/3. – S. 172–187.

Унія без знищення. Проект з'єднання церков П. Могили. В тому числі про лист 1644 р., який написав П. Могила разом з А. Киселем до папи Урбана VIII. В листі пропонується утворення самостійної української церкви, яка б об'єднала православних та уніатів і мала б зв'язок, як з Константинополем, так і з Римом.

Патр. III, № 1015

597. **Ionescu T.* Mitropolitul Petru Movilă și catolicismul // Vestitorul. Paris, 1942. – Vol. 3, № 7/8. – P. 10–19.

Митрополит П. Могіла і католицизм.

Caz. № 22

598. *Joukovsky A.* Der Versuch einer Kirchenvereinigung in 17. Jahrhundert. Aus der Perspektive der Orthodoxen // Jahrbuch der Ukrainekunde. – München, 1988. – S. 72–96.

Спроби об'єднання обох українських церков у першій половині XVII ст. і роль в цьому П. Могіли.

969 укр; 5018 укр; Патр. III, № 502

599. **Krawchenko O. A.* l'Eglise orthodoxe en Ukraine apres l'Union de Brest // Irenikon. – 1992. – № 2. – P. 180–193.

Подаючи короткий історичний огляд Української Церкви, автор окремо зупиняється на екуменічній діяльності П. Могіли.

Патр. III, № 505

600. *Kulesz J. A.* Wiara prawoslawna Pismem Swietym, Soborami, Oycami Swietymi mianowicie Greckimi y Historya Koscielna. – Wilno: Druk. Acad. S. I., 1704. – 1156 s.

Історія взаємин українських православної та уніатської церков, у часи П. Могіли. – С. 221–267.

D IX 11/1333

601. **Martinaș I.* Petru Movilă și catolicismul. – Iași, 1943.

П. Могіла і католицизм.

Bob.

602. *Pelesz J.* Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart. Mit oberhirtlicher Bewilligung. Bd. 1–2. – Wien, 1878 – 1880.

B. I. – 640, XXIV S.

B. II. – 1095 S.

План об'єднання церков та роль в цьому П. Могіли. – С. 210–214, 220.

C. I. 8/340; II. 24. 143

603. *Schuver U. M.* Die Unie van Brest 1596. Boiende periode uit

de Oekraïens Katolieke Kerk. – Maastricht: Ernest van Aelst, 1969. – 62 p.

Подаючи короткий нарис Берестейської унії, автор зупиняється на характеристиці її такими відомими церковними діячами, як І. Потій, Й. В. Рутський та П. Могила.

Рец.: Хом'як Р. [Рецензія] // Логос. – Брюссель; Мюнхен, 1971. – С. 156–157.

Патр. I, № 404

604. *Sysyn F. E. Between Poland and the Ukraine: The dilemma of Adam Kysil. 1600 – 1653 / Harvard Ukr. Research Inst. – Cambridge: Harvard Univ. Press, 1985. – 406 p.*

Ставлення А. Киселя і П. Могили до унії з Римом. Загальна характеристика церковної та культурно-освітньої діяльності Київського митрополита. – С. 42, 65–74, 118–128, 172.

Львів. Наук. б-ка ім. В. Стефаника

605. *Tomkiewicz Wł. Cerkiew dyzunicka w Rzeczypospolitej Polskiej. Okres walki z Unją Koscielną 1596–1633 // Przegląd Powszechny. Miesięcznik poświęcony sprawom religijnym, kulturalnym i społecznym. – 1933. – T. 200, № 599. – Listopad. – S. 149–179.*

П. Могила та його ставлення до унії. – С. 166–167, 174–176.

Ж3900

606. *Tomkiewicz Wł. Cerkiew dyzunicka w dawnej Rzeczypospolitej Polskiej 1635–1795 // Ibid. – 1934. – T. 201, № 602. – Luty. – S. 196–220.*

П. Могила та його плани об'єднання церков. – С. 196–202.

Ж3900

607. *Winter E. Russland und das Papsttum. Teil I. Von der Christianisierung bis zu den Anfängen der Aufklärung. – Berlin: Akademie – Verlag, 1960. – 376 S. – (Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Quellen und Studien zur Geschichte Osteuropas; Bd. 6).*

П. Могила і А. Кисіль про створення самостійного київського пат-

608. **Wojtyła A. De tentaminibus novae Unionis Universalis in Polonia-Lithuania anno 1636 factis // Orientalia Christ. Per. – [Roma]. – 1952. – Vol. 18. – P. 158–197.*

Відомості про намагання польського короля Володислава IV та уніатського митрополита Й. В. Рутського з одного боку та П. Могили – з другого до об'єднання церков шляхом створення Київського патріархату.

Патр. I, № 488

Див. також № 55–63, 190, 197, 272, 288, 302, 317–319, 353, 384, 390, 406, 413, 419–420, 431, 456, 464, 472, 495, 610, 975.

ПЕТРО МОГИЛА ЯК КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ДІЯЧ

1. ЗАГАЛЬНІ ПРАЦІ

609. *Белокуров С.* Адам Олеарий о греко-латинской школе Арсения Грека в Москве в XVII в. – М.: Тип. Л. А. Снегиревых, 1888. – 2, 43 с.

Активна участь П. Могили у відкритті греко-латинської школи в Москві у 1640 р. - С. 24–25, 27.

В184242; Б-ка Арх. Харьк. 4 1/36

610. *Берестейська унія і українська культура XVII століття: Матеріали Третіх «Берестейських читань»*, Львів, Київ, Харків, 20–23 черв. 1995 р. / Львів. Богосл. Акад. Ін-т історії церкви; Ред.: Б. Гудзяк, О. Турій. – Л., 1996. – 185 с.

Оцінка культурно-освітньої і творчої діяльності П. Могили див. імен. покажч. С. 185.

ВА574116

611. *Білодід О. І., Кримський С. Б.* Ідеї просвітництва в діяльності Петра Могили // Роль Києво-Могилянської академії в культурному єднанні слов'янських народів: Зб. наук. пр. – К., 1988. – С. 85–93.

ВА476065

612. *Бокань В. А., Польовий Л. П.* Історія культури України: Навч. посіб. / Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – 2-ге вид., доп. – К., 2001. – 256 с. – Бібліогр.: с. 245–249.

П. Могила. – С. 64–65, 74, 94.

Ва605050

613. *Борисенко В. Й.* Нариси історії України / Київ. держ. пед. ін-т ім. М. П. Драгоманова; Відп. ред. Ф. П. Шевченко. – К., 1993. Вип. 1: (До середини XVII ст.). – 115 с. – Бібліогр. в дод.: с. 108–113.

Культурно-просвітницька діяльність П. Могилы. – С. 106–107.
В339335/1

614. *Брайчевський М.* Конспект історії України / Ред. О. Сущенко. – К.: Видавн.-полігр. центр «Знання», 1993. – 203 с. – (Б-ка журн. «Пам'ятки України»; Кн. 18. Сер. 1, «Укр. відрод. Історія і сучасність»; Вип. 5/6).

Просвітницька діяльність П. Могилы. – С. 80.
ВА559687

615. *Вакулюк П. Г.* Путівник по історичних об'єктах Києва. – К.: «Укрцентркадриліс», 2001. – 154 с.

П. Могилы. – С. 60, 95, 106.
Ва609243

616. *Варченко А. М.* Украинская национальная школа XVI и начала XVII ст. // Сов. педагогика. – 1941. – № 6. – С. 74–88.

П. Могилы. – С. 84.
Ж13299

617. *Голубев С.* О составе библиотеки Петра Могилы // Тр. III археол. съезда в России, бывшего в Киеве в авг. 1874 г. – К., 1878. – Т. 2. – С. 257–268. – Бібліогр. в подстроч. прим.

Си5704/3. 2

618. Те саме // Киев. епарх. ведомости. – 1876. – № 8. – Отд. 2. – С. 253–269; № 9, (прибавления). – С. 299–326.

Лаз. 11

619. *Гординський Я.* Україна й Італія. Огляд взаємин до 1914 р. // Зб. заходознавства / ВУАН. – Х.; К., 1930. – Т. 2. – С. 3–71.

Культурні зв'язки П. Могилы з Італією. Відомості про те, що П. Могилы купував у Польщі твори італійських авторів. – С. 35, 41.

В338334/2

620. *Горожанский Я.* Дамаскин Семенов-Руднев, епископ Нижегородский (1737–1795): его жизнь и труды. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1894. – 294 с. – (компакт).

Автор висловлює думку, що П. Могила одержав освіту в Замойській академії. Сприяння П. Могили продовженню навчання випускників Київської колегії за кордоном. – С. 15.

CVII 10/1018

621. *Діак І. В.* Українське відродження чи нова русифікація?: Науч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти. – К.: Гранослов, 2000. – 304 с.

П. Могила як освітній діяч. – С. 25–26, 29.

Ва600876

622. *Добрянський М. Д.* Україна й Росія: Іст. нариси на теми рос. імперіалізму. – Рим, 1989. – 172 с. – (Вид. Укр. Католического ун-ту св. Климента папи; Т. 67).

Вплив П. Могили на культуру і громадську думку російського суспільства. – С. 95, 131.

2979 укр; 6309 укр

623. *Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст.* / Акад. наук України. Ін-т літ. ім. Т. Шевченка. – К.: Наук. думка, 1993. – 374 с.

П. Могила. – С. 67, 105, 329–334, 336, 341, 343–344, 355.

Ва553332

624. *Житецкий П.* Очерк литературной истории малорусского наречия в XVII веке. С прил. Словаря книжной малорусской речи по рукописи XVII века. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1889. – II, IV, 162, 102 с.

П. Могила. – С. 2, 4, 10–13, 40, 44, 52, 141, 153.

ВИ17618; ВИ18707; ВИ1014

625. *Жуковський А.* Петро Могила – засновник Київської колегії – Академії і реформатор освіти в Україні // Укр. слово. – 1997. – 30 січ.

626. *Зеленецький К.* О языке церковно-славянском, его начале, образователях и исторических судьбах. – Одесса: Тип. А. Брауна, 1846. – 123 с.

Вплив П. Могили на розвиток граматичних форм церковно-слов'янської мови. – С. 92–93.

1847–6

627. *Зеленко Т.* Видатний просвітитель // Поділ. вісті. – 1996. – 27 черв.

До 400-річчя від дня народження П. Могили, митрополита Київського і Галицького.

627а. *Зленко П.* Українські приватні бібліотеки. 2. Бібліотеки українського духовенства (М. Смотрицького, Є. Славинецького, П. Могили) // Укр. книга. – 1937. – № 2. – С. 52–56.

628. *Ісаєвич Я.* Освітній рух в Україні XVII ст.: східна традиція і західні впливи // Київ. старовина. – 1995. – № 1. – С. 2–9.

П. Могила як виразник ідей православної контрреформації. – С. 5.

Ж14441

629. *Ісаєвич Я. Д.* Українська культура в середньовіччі і на світанку нової доби // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 31–49.

Автор стверджує, що П. Могила «зумів позбавити братства будь-якого істотного впливу на справи митрополії» і що його діяльність «мала контрреформаційне спрямування і вела до відсунення мирян не тільки від церковної адміністрації, але й від керівництва культурно-освітнім рухом». – С. 41–42.

Ж68562

630. *Історія України: нове бачення: У 2 т. / НАН України. Ін-т історії України; Під ред. В. А. Смолія.* – К.: Україна, 1995.

Т. 1 / О. І. Гуржій, Я. Д. Ісаєвич, М. Ф. Котляр та ін. – 350 с.

Освітницька діяльність П. Могили. – С. 150–151.

В340588 / 1

631. *Історія українського мистецтва*: В 6 т. / АН УРСР. – К.: Укр. рад. енцикл., 1966.

Т. 2: Мистецтво XIV – першої половини XVII ст. / Редкол.: Ю. П. Нельговський (відп. ред.) та ін.; Авт. вступ. ст. Ю. П. Нельговський. – 1967. – 471 с.: ілюстр.

П. Могила і розвиток українського мистецтва в другій чверті XVII ст. див. імен. покажч.

В316027/2

632. *Історія української культури* / І. Крип'якевич, В. Радзикович, М. Голубець та ін.; Під заг. ред. І. Крип'якевича. – Л.: Вид. І. Тиктора, 1937. – 718 с.: ілюстр.

Могилянська колегія. – С. 127, 256–258. Про твори П. Могили. – С. 259, 267. Панегирики на честь П. Могили. – С. 274. Відбудова церков за допомогою П. Могили. – С. 547–550.

Попов / 16967

633. *Те саме*. – 2-ге вид., доп. – Вінніпег: Тиктор, Клуб. Приятелів укр. книжки, 1964.

Т. 1: 1/ Мітологія, 2/ Побут, 3/ Письменство / М. Подворняк (доп. зложив). – 1964. – 480 с.: ілюстр.

П. Могила і КМА. – С. 155, 160, 284 – 286. Друкування нових богослужбних і наукових видань за допомогою П. Могили. – С. 287.

1425 укр

634. *Те саме* / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – Нью-Йорк: Накладом Ради Оборони і допомоги України Укр. Конгресового комітету Америки, 1990. – 718 с.: ілюстр. – Репринт. відтворення вид. І. Тиктора 1937 р.

4160 укр

635. *Те саме*. – К.: Либідь, 1994. – 656 с., 80 арк. ілюстр.

П. Могила і Києво-Могилянська академія. – С. 124, 245–246. Відновлення храмів за допомогою митрополита. – С. 501–503. Друкування нових видань за ініціативою П. Могили. – С. 246–247, 500. Меценатство П. Могили. – С. 502–503.

ВА558857

636. Те саме. – 2-е вид. – К.: Либідь, 1999. – 656 с., 80 арк. ілюстр.

Ва590997

636а. Те саме: У 5 т. / НАН України; Голов. редкол.: Б. Є. Патон (голов. ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 2001.

Т. 2: Українська культура XIII – першої половини XVII століть / Авт. тому: В. С. Александрович, В. Г. Балущок, М. Б. Боянівська та ін. – 847 с.: ілюстр.

П. Могила див. імен. покажч.

В343912/2

637. *Історія української літератури: У 2 т. / АН УРСР. Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка; Редкол.: І. О. Дзеверін (голова) та ін.* – К.: Наук. думка, 1987.

Т. 1: Дожовтнева література / М. П. Бондар, О. І. Гончар, М. С. Грицюта. – 632 с.

Культурно-освітня діяльність П. Могили. – С. 61, 66, 76, 80, 84, 94, 98. Ідея П. Могили про створення українського корпусу християнської агіографії. – 116.

В335067/1

638. *Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін.; За ред.: С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука.* – К.: Вища шк.: Т-во «Знання» КОО, 1999. – 325 с. – (Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка – 165 років).

П. Могила, як культурно-освітній діяч. – С. 119, 135–136.

Ва594316

639. Те саме. – 2-е вид., стер. – К.: Вища шк.: Т-во «Знання» КОО, 2000. – 325 с. – (Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка – 165 років).

ВА601385

640. Те саме. – 3-тє вид., стер. – К.: Т-во «Знання» КОО, 2001. – 325 с. – (Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка – 165 років).

ВА603977

641. *Історія філософії на Україні: У 3 т. / АН УРСР. Ін-т філософії; Гол. редкол.: В. І. Шинкарук (гол. ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 1987.*

Т. 1: Філософія доби феодалізму / В. М. Нічик та ін.; Редкол.: В. М. Нічик (відп. ред.) та ін. – 400 с.

Філософські погляди П. Могили. – С. 262–265, 301–302.

В334897/1

642. *Каптерев Н.* Патриарх Никон и его противники в деле исправления церковных обрядов. Вып. 1. Врмя патриаршества Иосифа. – М.: Унив. тип. (М. Катков), 1887. – IV, 175 с.

П. Могила. – С. 95–97.

CVII 10/1018

643. *Каптерев Н.* Патриарх Никон и его противники в деле исправления церковных обрядов: время патриаршества Иосифа. – 2-е изд. – Сергиев Посад: Изд. М. С. Елова, 1913. – IV, 271 с.

Звернення П. Могили до московського царя про створення в Москві школи і про виникнення тут згодом з благословення патріарха Іосифа за проектом П. Могили Андріївського монастиря, в якому жили ченці з українських монастирів. – С. 98–101. Про перевидання у Москві в 1649 р. «Короткого Катехизису» Петра Могили, надрукованого у 1645 р. в Києво-Печерській типографії. – С. 259–260.

ВО308052; Попов / 12394

644. *Костомаров Н.* Петр Могила пред судом исследователей нашего времени // Вестн. Европы. – 1874. – № 5. – С. 429–441.

П. Могила, як прихильник західної освіти. Див. також № 428.

XV. 2. 12

645. *Крекотень В.* Освітня реформа Петра Могили й утвердження бароко в українській поезії // Зап. НТШ. – 1992. – Т. 224. – С. 7–24.

Ж20869

Патр. III, № 707

646. *Максимович М. А.* Книжная старина южнорусская // Максимович М. А. Собр. соч. – К., 1880. – Т. 3: Языкознание. История словесности. – С. 661–716.

Роль П. Могили в розвитку книгодруку в Києві. – С. 693. П. Могила як редактор, перекладач, автор. – С. 699–700. Присвячений Могилі панегірик «Мнемозина», який поклав початок виникненню під кінець XVII ст. багатьох інших панегіриків. – С. 708.

ВИ2691

647. *Максимович М. О.* Київъ явился градом великим...: Вибр. українознав. твори / Упоряд. та авт. іст.-біогр. нарису В. О. Замлинський; Приміт. І. Л. Бутича; Переднє слово В. В. Скопенка. – К.: Либідь, 1994. – 448 с. – (Пам'ятки іст. думки України).

Історичні, етнографічні та мовознавчі студії вченого присвячені розвитку самостійності та самобутності української мови та культури і пов'язані з пам'ятними місцями української столиці. Розділи про Богоявленське братство, Печерську лавру, Лаврську школу, Видубицький монастир, розвиток книгодрукування в Україні висвітлюють культурно-освітню діяльність П. Могили. Подано панегірики та інші присвяти митрополиту. – С. 116–119, 125–126, 128–136, 139–144, 150, 154, 168, 315, 323, 326–328, 376.

Ва557888

648. *Маланюк Є.* Нариси з історії нашої культури. – К.: АТ «Обереги», 1992. – 80 с. – Репринт. відтворення вид. 1954 р., Нью-Йорк.

П. Могила. – С. 48, 54, 56.

ВА545589

649. *Марченко М.* На ниві освіти: З нагоди 370-річчя від дня народж. і 320-річчя від дня смерті П. Могили // Літ. Україна. – 1967. – 3 січ.

650. *Мельник Л., Сакада Л.* Про культурні процеси на Україні наприкінці XVI – першій пол. XVII ст. як ідеологічну передумову визвольної війни українського народу 1648–1654 р. р.: (До 325-річчя возз'єднання України з Росією) // Вісн. Київ. ун-ту. Іст. науки. – 1979. – Вип. 21. – С. 59–65.

П. Могила. – С. 63.

Ж28079/іст.

651. *Нічик В. М.* Культурна і церковна діяльність П. Могили та процес національного відродження України // Церква і національ-

не відродження / АН України. Ін-т нац. відносин і політол. – К., 1993. – С. 342–355.

Ва556686

652. *Нудьга Г. А.* На літературних шляхах: Дослідж., пошуки, знахідки. – К.: Дніпро, 1990. – 349 с.

П. Могила. – С. 50, 58, 60–62, 74–75, 86–87, 149, 155, 220, 222, 225.

АО252690

653. *Нудьга Г.* Перші магістри і доктори: Укр. студенти в ун-тах Європи XIV – XVIII ст. // Жовтень. – 1982. – № 3. – С. 89–101.

П. Могила. – С. 90, 92–93, 99–100.

Ж26476

654. *Огієнко І.* Українська культура: Корот. історія культ. життя укр. народа: Курс, читаний в укр. нар. ун-ті: З мал. і портр. укр. культ. діячів. – К.: Вид-во книгарні Є. Череповського, 1918. – 272 с.: ілюстр. – Бібліогр. у підрядк. прим.

Письменницька діяльність П. Могили. Про праці П. Могили. – С. 16, 18, 38, 39, 58, 73, 75, 89, 100, 136, 141–142. Відновлення Києво-Софійського собору. – С. 63. Освітня діяльність. – С. 64.

Айзеншток № 6910; Маслов / 2744; РЛ № 7769

655. Те саме. – Катеринослав; Лейпціг: Укр. вид-во в Катеринославі, 1923. – 272 с.

ВА339616; 2009 укр; 7547 укр

656. Те саме. – 3-є вид. – Вінніпег: Т-во «Волинь», 1970. – 271 с.: ілюстр.

3455 укр

657. Те саме. – К.: Абрис, 1991. – 272 с. – Репринт. відтворення вид. 1918 р.

АО255576

658. *Отамановський В. Д.* Вінниця в XIV – XVII століттях: Іст. дослідж. – Вінниця: Континент-прим, 1993. – 464 с. – (Іст. б-ка Поділля; № 1).

Про колегію, відкриту П. Могилою при Вінницькому Братському (Вознесенському) монастирі. – С. 262, 396.

ВА565020

659. *Плющ В.* Нариси з історії української медичної науки та освіти. Кн. 1. (Від початків української державності до 19 століття) / Укр. вільна акад. наук. – Мюнхен, 1970. – 342 с.

П. Могила. – С. 44.

1986 укр; 3920 укр

660. *Полевой П.* История русской литературы в очерках и биографиях (862–1852). – СПб.: Тип. А. Траншеля, 1872. – XVI, 675 с.

П. Могила. – С. 160–161, 166.

Костомаров 413; I Київ. гімн. XV А. 454

661. Те саме. – 2-е изд., знач. доп. – СПб.: Тип. и хромолитогр. А. Траншеля, 1874. – XV, 765 с., 3 с. с рис.

П. Могила. – С. 149–150, 155.

Костомаров 414; В15893 / 8703

662. Те саме. – 3-е изд., знач. доп. – СПб.: Тип. А. М. Котомина, 1878. – X, 628, IV с.

П. Могила. – С. 175–176, 182.

Попов / 6912

663. Те саме. Ч. I. Древний период. – 4-е изд., знач. доп. – СПб.: Тип. Товарищества «Обществ. польза», 1881. – [3], 284, [9] с.

П. Могила. – С. 182–183, 189.

В158813/1

664. *Полевой П. Н.* История русской словесности с древнейших времен до наших дней: В 3 т. – СПб.: Изд. А. Ф. Маркса, 1900.

Т. 1. – VII, 651 с.

П. Могила. – С. 242–243, 247, 257, 265. Портрет П. Могилы. – С. 254.

Герб роду Могил. – С. 256.

В97421

665. *Русское духовенство*. – Берлін: Тип. К. Шульцга, 1859. – 373 с.

П. Могила згадується, як фундатор і керівник духовних учбових закладів. – С. 102.

CVI 12/748

666. *Семчишин М.* Тисяча років української культури: Іст. огляд культ. процесу / Передм.: А. Карася, Г. Лужницького. – 2-ге вид., фототип. – К.: АТ «Друга рука»; МП «Фенікс», 1993. – 550 с.: ілюстр.

П. Могила див. імен. покажч. – С. 544.

Вс29683

667. *Смолій В. А., Степанков В. С.* Українська національна революція 1648–1676 рр. крізь призму століть: До 350-річчя Національної революції XVII ст. в Україні // Укр. іст. журн. – 1998. – № 1. – С. 3–24. – Бібліогр.: с. 20–24.

П. Могила. С. 7.

Ж27630

668. *Смолій В., Степанков В.* Українська національна революція середини XVII ст.: пробл., пошуки, рішення / НАН України. Ін-т історії України. – К., 1999. – 107 с.

Просвітницька діяльність П. Могили. – С. 11.

Ва591709

669. *Сторожев В. Н.* Из истории русского просвещения XVII века // Киев. старина. – 1889. – № 11. – С. 328–349.

П. Могила та організація шкіл в Москві. -- С. 336–339.

Ж1197

670. *Сумцов Н. Ф.* Иоанникий Галатовский: (К истории южно-рус. лит. XVII в.) // Киев. старина. – 1884. – № 1. – С. 1–20; № 2. – С. 183–204; № 3. – С. 271–390; № 4. – С. 565–588.

П. Могила, як культурно-освітній діяч. – № 1, с. 2–3, 12. Про твори П. Могили. – № 2, с. 186. Відомості про видання книги І. Галатовського «Небо нове з новими зірками створене...», про герб П. Могили на другій

сторінці видання цієї книги 1665 р. і присвяту двоюрідній сестрі Петра Могили Ганні Потоцькій. – № 3, с. 373.

Ж1197

671. *Українська культура: історія і сучасність*: Навч. посіб. / С. О. Черепанова, В. Г. Скотний, І. В. Бичко та ін. – Л.: Світ, 1994. – 456 с.: ілюстр.

П. Могила. – С. 56–57.

ВА558848

672. *Українська культура: Лекції за ред. Дм. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; Вступ. ст. І. М. Дзюби; Перед. сл. М. Антоновича; Дод.: С. В. Ульяновської, В. І. Ульяновського.* – К.: Либідь, 1993. – 592 с.: ілюстр. – (Пам'ятки іст. думки України).

П. Могила. – С. 11, 54–56.

Ва553324

673. *Українська та зарубіжна культура: Прогр. курсу для вищ. та навч. закл. / М-во освіти України. Ін-т систем. дослідж. освіти. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Уклад.: С. М. Клапчук, Б. І. Білик, Ю. А. Горбань та ін.* – К., 1996. – 36 с.

П. Могила. – С. 12.

Р79794

674. *Федів Ю. О., Мозгова Н. Г. Історія української філософії: Навч. посіб.* – К.: Україна, 2001. – 512 с.

Гуманістичні тенденції у творчості П. Могили. – С. 92. Заснування П. Могилою у 1631 році вищої Лаврської школи, яка після злиття з Київською Братською школою у 1632 році перетворюється на Київську колегію. – С. 113. Коротка біографія та характеристика діяльності П. Могили, пов'язана зі становленням та розвитком Києво-Могилянської академії. – С. 115–117.

Ва603283

675. *Філософія Відродження на Україні / М. В. Кашуба, І. В. Паславський, І. С. Захара та ін.; АН УРСР. Ін-т сусп. наук; Відп. ред. М. В. Кашуба.* – К.: Наук. думка, 1990. – 336 с.

Погляди П. Могили на розвиток науки і освіти (курс на західно-європейську науку). Присвяти П. Могилі.

676. *Харлампович К.* Борьба школьных влияний в до-петровской Руси // Киев. старина. – 1902. – № 7/8. – С. 1–76; № 9. – С. 358–394; № 10. – С. 34–61.

Створення П. Могилою шкіл за західноєвропейським зразком і негативна реакція на це з боку частини православного кліру і польсько-католицьких кіл. – № 7/8, с. 36, 38–39, 42–44, 47–48, 51, 55, 70, 73.

Ж1197

677. *Чижевський Д.* Нариси з історії філософії на Україні. – Прага: Укр. громад. видавн. фонд, 1931. – 174 с.

Vc28327; Айзеншток № 8179; Маслов / 3519; Попов / 6027

678. Те саме. – 2-е вид. – Мюнхен, 1983. – 175 с. – (Моногр. / Укр. вільний ун-т; Ч. 34).

1121 укр

679. Те саме. – Нью-Йорк: Накл. Ради оборони і допомоги Україні Укр. конгресового ком. Америки, 1991. – 175 с.: ілюстр.

4858 укр

680. Те саме. – Випр. вид. – К.: Орії, 1992. – 230 с.

Культурно-просвітницька діяльність П. Могили. – С. 33, 35, 39.

BA546117

681. *Шмурло Е. Ф.* Курс русской истории: Учеб. пособие для студ. высш. и сред. спец. учеб. заведений / Рос. Акад. образования. Сев.-зап. отд-ние; Отв. ред. А. А. Корольков. – СПб.: Алетейя, 1999. – (Б-ка рус. педагогики).

Т. 2: Русь и Литва. – 443 с.

Із змісту: Просвещение до Петра Могили. – С. 424–426. Просвещение при Петре Могиле. – С. 426–428.

V342956/2

682. *Charipova L.* A survey of the history of the library of the Kiev Mohyla Academy (1632 – 1780) // *Solanus: International Journal for Russian and East European Bibliographic.* – 1997. – № 11. – P. 5–25. – (Library and Publishing Studies).

Особиста бібліотека Петра Могили. – С. 17–18.

683. *Charipova L.* The library of the Kiev Mohyla Academy (1632–1780) in its historical context: Dissertation submitted for the Doctorate in Philosophy. – Cambridge, 1999. – [3], IV, 361p.: 7 il.

Глава 5 дисертації висвітлює біографію Петра Могили. – С. 100–135.
В главі 7 подано відомості про власну бібліотеку Петра Могили. – С. 166–187. Дисертацію на правах рукопису депоновано в бібліотеці Кембриджського університету.

684. *Charipova L. V.* The library of Petro Mohyla // *The Ukrainian Review: A Quarterly Journal of Ukrainian Studies.* – London; Toronto, 1997. – Vol. 44, № 4. – P. 55–76.

Характеристика та дослідження книг з бібліотеки Петра Могили, інформація про які досі була відсутньою в науковому обігу.

Ж41421

685. *Chynczewska-Hennel T.* Między Ukrainą a Polska. Mecenat kulturalny Piotra Mochuły // *Польсько-українські студії: Зб. наук. пр.* – К., 1993. – [Вип.] 1: Україна – Польща: історична спадщина і суспільна свідомість: Матеріали міжнар. наук. конф., Кам'янець-Подільський, 29–31 трав. 1992 р. – С. 96–106.

В339532/1

686. *Eichler E.* Johann Leonhard Frisch und die russische Sprache. Ein Kapitel deutscher Ruslandkunde // *Die Deutsch-Russische Begegnung und Leonhard Euler. Beiträge zu den Beziehungen zwischen der Deutschen und der Russischen Wissenschaft und Kultur im 18. Jahrhundert / Hrsg. in Verbindung mit P. N. Berkow, N. A. Figurovskij und V. P. Zubov; von E. Winter.* – Berlin, 1958. – S. 94–111. – (Quellen und Studien zur Geschichte Osteuropas; B. I).

П. Могила. – С. 102.

687. *Franko I.* Beiträge Geschichte und Kultur der Ukraine. Ausgewählte deutsche Schriften des revolutionären Demokraten 1882–1915 / Deutsche Akademie der Wissenschaften; Unter Mitarbeit von O. I. Bilećkyj und Y. I. Bass; hrsg. und eingeleitet von E. Winter und P. Kirchner. – Berlin : Akademie – Verlag, 1963. – 578 S. – (Quellen und Studien zur Geschichte Osteuropas; Bd. 14).

П. Могила. – С. 80, 126.

B270666/14

688. **Lupan S.* Mare ctitor al culturii (Petru Movilă) // *Învăţământul public.* – 1987. – 12 dec.

П. Могила як культурно-освітній діяч.

Bob.

689. **Mazilu D. H.* Petru Movilă sau fascinaţia cărţii // *Secolul.* – Bucurest, 1977. – Vol. 20, № 11/12. – P. 98–104.

П. Могила як бібліофіл.

Caz. № 29

690. **Thomson F. J.* Peter Mohyla's ecclesiastical reforms and the Ukrainian contribution to Russian culture: A critique of Georges Florovsky's theory of pseudomorphosis of Orthodoxy // *Slavica Gandensia.* – 1993. – № 20. – P. 67–119.

Церковні реформи П. Могили та внесок України в російську культуру. Критика теорії Георгія Флоровського.

691. *Załęski St.* (ksiądz). Iezuici w Polsce. – Kraków: Drukiem i nakładem drukarni W. L. Anczyca i Sp., 1900–1906. – T. 1 – 5.

T. 4, cz. 3: Kolegia i domy założone w drugiej dobie rządów Zygmunta III i za rządów Władysława IV. 1608–1648. – 1905. – 1480 s.

Використання П. Могилою при закладенні ним колегії досвіду єзуїтських шкіл і, разом з тим, його опір прониканню єзуїтів в духовне життя та освіту України. – С. 1405, 1439, 1442–1443.

T. 4, cz. 4: Kolegią i domy założone za królów Jana Kazimierza, Michała, Jana III, obydwóch sasów i Stanisława Augusta. 1648 – 1773. – 1905. – 1881 s.

Відкриття за допомогою П. Могили друкарні в Кременці в 1638 р. – С. 1638.

Див. також № 55–64, 76–77, 79, 83, 121, 135, 143, 154–156, 180, 196–197, 251, 262–264, 276, 282, 305, 311, 316, 335–336, 349, 443–444, 1005–1006, 1009, 1012, 1014–1015, 1017, 1019, 1025–1026, 1034, 1039–1041, 1049–1050, 1053.

2. РОЛЬ ПЕТРА МОГИЛИ В ЗАПОЧАТКУВАННІ ТА РОЗВИТКУ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

692. *Алексієвець Л.* Києво-Могилянська академія у суспільному житті України (XVII–XVIII ст.) / Терноп. держ. пед. ун-т, Терноп. обл. асоц. істориків. – Т.: Лілея, 1997. – 158 с.

Піклування П. Могили про надання колегії статусу вищого навчального закладу. – С. 26–28. Суспільно-політичні погляди П. Могили. – С. 52–54.

ВА588539

693. *Алексієвець Л. М.* Києво-Могилянська академія у суспільному житті України і зарубіжних країн (XVII – XVIII ст. ст.). – Т.: Збруч, 1999. – 264 с.: ілюстр. – (До 385-річчя). – Бібліогр.: с. 219 – 254.

Діяльність П. Могили, пов'язана з Києво-Могилянським колегіумом. – С. 48–51, 67, 92–93, 139. Портрет П. Могили. – С. 49. Біографія, роль П. Могили у розвитку освіти в Україні. – С. 68–69. Реставрація храмів за допомогою П. Могили. – С. 70. Суспільно-політичні погляди митрополита. – С. 70–71, 116. Творча діяльність П. Могили. – С. 151, 194. Пропозиція П. Могили цареві Михайлу Федоровичу організувати в Москві силами київських учених школу для навчання «дітей боярських і простого народу грамоті грецькій і слов'янській». – С. 163. Переклад А. Багратіоні грузинською мовою «Катехізису» П. Могили. – С. 210.

ВА596863

694. [Анастасевич В.] О Киевской академии // Улей. – 1811. – № 10. – С. 293–297.

П. Могила. – С. 294.

695. *Архангельский А.* Духовное образование и духовная ли-

тература в России при Петре Великом. – Казань: Тип. имп. ун-та, 1883. – 212 с.

Про вплив Києво-Могилянської академії та її засновника П. Могили на розвиток духовної освіти та літератури. – С. 12, 53.

1884–28

696. *Архангельский А. С.* Очерки по истории западно-русской литературы XVI–XVII в. в. Борьба с католичеством и западно-русская литература конца XVI – первой половины XVII в. I–II. – М.: Унив. тип., 1888. – 137 с. + 166 с. прил.

П. Могила як видавець богословських книг і засновник Києво-Могилянської академії. – С. 40–42, 46–48, 51, 63–64.

1888–1705; Попов / 6448

697. *Аскоченский В.* Избрание Петра Могилы протектором Киево-Братского училища // Киев. губ. ведомости. – 1855. – № 29. – С. 198–200.

Ж1200

698. *Аскоченский В. И.* Киев с древнейшим его училищем Академиею: В 2 ч. Ч. 1. – К.: Унив. тип., 1856. – 370 с.

Діяльність П. Могили, пов'язана з київською колегією. Співпраця П. Могили та І. Трофимовича-Козловського над «Православним ісповіданням віри». Заповіт П. Могили. – С. 101–103, 107–122, 125–129, 131, 133, 135, 137, 149, 152–159, 170–171, 174, 187.

Попов 16635; С IX 5/304; Дд.157; ХП 5/8

699. *Белявский Ф.* О реформе духовной школы. В 2 ч. Ч. 1. Краткий очерк прошлого средней духовной школы. – СПб.: Синод. тип., 1907. – VI, [2], 230 с.

П. Могила та КМА. – С. 2–3, 5, 10–11, 17, 25, 29.

700. *Берлинский М.* О Киевской академии // Соревнователь просвещения и благотворения: Тр. вольного о-ва любителей рос. словесности. – 1819. – Ч. 7, кн. 7. – С. 94–112.

П. Могила і КМА. – С. 99–102.

701. *Білодід І. К.* Києво-Могилянська академія і розвиток східно-слов'янських літературних мов у XVII–XVIII ст.: Доп. на

VII Міжнар. з'їзді славистів (Варшава, серп. 1973). – К.: Наук. думка, 1973. – 25 с.

П. Могіла. – С. 13.

P1399; Білодід № 755

702. *Блажейовський Д.* Митрополит Петро Могіла, його доба і його колегія // Блажейовський Д. Берестейська ре-унія та українська історична доля і недоля. – Л., 1995. – Т. 1: Внутрішня вартість медалі. – С. 360–394.

V340484/1

703. *Борисенко В. Й.* Нариси історії України / Київ. держ. пед. ін-т; Відп. ред. Ф. П. Шевченко. – К., 1993.

Вип. 1: (До середини XVII ст.). – 115 с. – Бібліогр. в дод. с. 108–113.

Об'єднання братської школи та школи при Києво-Печерській лаврі у Київську колегію. – С. 106.

V339335/1

704. *Братасюк М.* Києво-Могилянська академія як оплот вільнодумства в Україні XVII – XVIII ст. // Культурне відродження в Україні: історія і сучасність. – Т., 1993. – С. 104–118.

П. Могіла. – С. 108–109, 118.

BA558494

705. *Всеволодский – Гернгросс В. Н.* История театрального образования в России. Т. I. (XVII–XVIII вв.). – СПб.: Изд-во дирекции имп. театров, 1913. – 463, XXII с.

П. Могіла. – С. 15.

706. *Галан Я.* Що таке унія: Памфлети / Упоряд. та авт. прим. Й. Т. Цьох. – Львів: Каменяр, 1983. – 104 с.

П. Могіла – засновник Києво-Могилянської академії. – С. 31.

Ва405718

707. *Герич Ю.* Exegesis Сильвестра Коссова. – Йорктон, [Б. р.]. – 86 с. – (Б-ка Логосу; Т. 26).

Автор аналізує роботу С. Косова «Exegesis», в якій, зокрема, останній захищає П. Могила від обвинувачень у запровадженні латинської мови в заснованих ним колегіях.

Патр. I, № 526

708. *Голенищев-Кутузов И. Н.* Гуманизм у восточных славян. (Украина и Белоруссия): Докл. сов. делегации V Междунар. съезда славистов (София, сент. 1963) / АН СССР. Отд-ние лит. и языка. – М., 1963. – 95 с.

П. Могила. – С. 51, 60.

BO886176

709. *Голобуцький П. В.* З історії Києво-Могилянської Академії // Києво-Могилянська Академія у док. і рідкісних вид. Центр. наук. б-ки ім. В. І. Вернадського. Вид. XVIII – першої чверті XX ст.: Матеріали до бібліогр. посіб. – К., 1995. – Вип. 1. – С. 13–25.

П. Могила. – С. 16–19.

710. *Голобуцький П.* Києво-Могилянська академія: До 380-річчя заснування // Людина і світ. – 1996. – № 1–2. – С. 10–14.

П. Могила. – С. 11–13.

Ж28412

711. *Головацкий Я. Ф.* Начало и действие Львовского Ставропигийского братства по историческо-литературному отношению. – Львов: Тип. Ставропигийского ин-та, 1860. – 48 с.

П. Могила – засновник Києво-Могилянської академії. – С. 35.

1877–1500

712. *Голубев С. Т.* История Киевской Духовной Академии: (Период до-Могилянский) // Киев. унив. изв. – 1885. – Нояб. – С. 1–24; Дек. – С. 25–56; 1886. – Май. – С. 57–88; Июнь. – С. 89–104; Авг. – С. 105–234, I–IV, прил.; 1886. – Апр. – С. 1–64; Май. – С. 65–88; Июнь. – С. 89–104; Авг. – С. 105–179, IV.

П. Могила. – 1885. – Дек. – С. 27, 31–39, 42; 1886. – Май. – С. 73–74, 77, 79 – 80; Авг. – С. II, 139, 173.

1. 34. 2; 1. 34. 1

713. *Голубев С. Т.* Киево-Могилянська колегія при житті свого фундатора, Київського митрополита Петра Могили: (Речь, произнесенная на годовичном акте Киевской духовной академии 26 сент. 1890 г.) – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1890. – 23 с. – Отт. из: Тр. КДА. – 1890. – Т. 3, № 12.

Маслов / 2846

714. Те саме // Тр. КДА. – 1890. – Т. 3, № 12. – С. 535–557.

Ж30127 / Кримськ

715. *Голубев С.* Київська Академія в кінці XVII і началі XVIII століть: (Речь, произнесенная на торжеств. акте Киевской Духовной Академии 26 сент. 1901 г.). – К., 1901. – 101 с.: ил.

Про тяжке становище Києво-Могилянської колегії після смерті її фундатора Петра Могили. – С. 1.

Попов / 3415

716. *Голубев С. Т.* Памяти митрополита Петра Могили в Киевской Академии 31 декабря 1754 года (К истории русского проповедничества за вторую половину XVIII столетия) // Тр. КДА. – 1910. – № 12. – С. 628–684. – Библиогр. в подстроч. прим.

Ж30127 / Кримськ

717. *Голубев С.* Панегирик, поднесенный в 1591 году львовским братством митрополиту Михаилу Рогозе // Киев. епарх. ведомости. – 1874. – № 5. – С. 113–133; № 6. – С. 145–157.

Порівняння панегириків до часу П. Могили з панегириками що склалися в Києво-Могилянській колегії та інших школах, організованих за її зразком. – № 6, с. 150–154, 157.

Лаз. 11

718. *Дедицкий Б. А.* Народная история Руси от начала до новейших времен после наилучших историков. В 3 ч. Ч. 2. – Львов: Тип. ин-та Ставропиг., 1868. – 200 с.

Про П. Могилу як фундатора КМА. – С. 176.

719. *Забуга М. (протоієрей)* Києво-Могилянська колегія як праматір Київської духовної академії: (Іст. нотатки): [До ювілею Київ.

митрополита Петра Могили] // Православ. вісн. – 1996. – № 1. – С. 29–31.

Ж22513

720. Збандутто С. Ф. Киевская академия XVI–XVIII в. в. // Сов. педагогика. – 1946. – № 7. – С. 59–79.

П. Могила. – С. 64, 67–69.

Ж13299

721. Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид.: У 28 т. / Гол. редкол.: В. Смолій (голов. ред.), В. Горбик, В. Гусаков та ін. – К.: Голов. ред. Зводу пам'яток історії та культури при вид-ві «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 1999.

Київ: Кн. 1, ч. 1 / Редкол. тому: П. Тронько (відп. ред.) та ін.; Упоряд.: В. Горбик, М. Кіпоренко, Л. Федорова. – 608 с.: іл. – Бібліогр.: с. 531–546.

П. Могила і КМА. – С. 29–31, 80, 87, 116, 194, 196, 199, 201–203, 225, 241, 251, 276, 304, 349.

С10067

722. Каптерев П. Ф. История русской педагогики. – СПб.: Изд. О. Богдановой, 1910. – VII, 540 с.

Реформування П. Могилою школи Богоявленського братства в Києві. – С. 97–98, 102.

І Київ. гімн. XVI А. 304

723. Кисіль О. Український театр: Дослідж. / Упоряд. Олена Кисіль; Вступ. ст. М. Рильського. – К.: Мистецтво, 1968. – 259 с.

П. Могила і КМА. – С. 42.

АО184424

724. Компан О. Під опікою Кліо: [Київська академія – визначний центр науки і культури XVI–XVII ст.] // Вітчизна. – 1981. – № 6. – С. 171–178.

П. Могила. – С. 174, 176.

Ж22465

725. Крип'якевич І. Доба перемін: [Урив. з кн. «Історія української культури»] // Київ. – 1992. – № 5. – С. 157–163.

Характеристика Київської колегії, яка згодом перетворилася в академію. П. Могила. – С. 158–159, 162.

Ж14227

726. Кучерук О. Хронічка або опис подій до фундації шкіл братських Київських дотичних во славу добродійки пані Галшки Гулевичівни Стефанової Лозчиної та превелебного пана отця кир митрополита Київського Ісаї Копинського словами уст серця щирого писана в Луцьку місті року Божого 1652, місяця квітня дня 12 // Неопалима купина. Народознавство. Історія. Архіви. – 1993. – № 2. – Лип. – С. 117–170.

Стилізований під мову XVII ст. нарис сучасного українського письменника із згадкою П. Могили як фундатора КМА. – С. 140–141, 148–155, 157–166, 169–170.

727. Лебедев Н. А. Исторический взгляд на учреждение училищ, школ, учебных заведений и ученых обществ, послуживших к образованию русского народа в 1025 по 1855 год. – 2-е изд., испр. и доп. – СПб.: Тип. Циммермана, 1875. – 226 с.

Походження роду Могил. Заснування братством Богоявленської церкви школи в Києві в 1589 р., яка завдяки П. Могилі стала колегією. – С. 19.

ВО126738; ВО130259

728. Линчевский М. Педагогика древних братских школ и преимущественно древней Киевской Академии // Тр. КДА. – 1870. – № 7. – С. 104–154; № 8. – С. 437–500; № 9. – С. 535–588.

Ж30127 / Кримськ

729. Лотоцький О. Схід і Захід у проблемі української культури // Сьогочасне й минуле. – Л., 1939. – № 2. – С. 3–15.

Характеристика Могиллянської школи та її значення в історії освіти України. – С. 5, 9–14.

Ж Айзеншток / 6963

730. Макарий (Булгаков М. П.) История Киевской Академии /

Макарий (Булгаков), митрополит Московский и Коломенский. – СПб.: Тип. Константина Жернакова, 1843. – 226 с.

П. Могила як засновник Київської колегії. – С. 52–55, 74, 77, 79.
1847–1092

731. Максимович М. О Лаврской Могилянской школе: (читано в заседании 25 сент. 1847 г.) // Чтения в Императорском Обществе истории и древностей российских при Московском университете. – 1847. – № 6. – С. 77–80.

1 Київ. гімн. ИА / 102; Х. 125. 6

732. Максимович М. А. О Лаврской Могилянской школе // Максимович М. А. Собр. соч. – К., 1877. – Т. 2. – С. 210–215.

Ви2691

733. Мальшевский Ив., проф. КДА. Речь по случаю поминовения Киевскою духовною академиею ее основателей, благодетелей, начальников и всех в ней учивших и учившихся, совершаемого ежегодно 31 декабря, в день кончины митр. Петра Могилы, сказанная 31 декабря 1865 года. – К.: Тип. Киевопечер. Лавры, 1865. – 18 с.

Ви23708; Галаган 203 Богосл.

734. Те саме // Киев. епарх. ведомости. – 1866. – № 2. – С. 44–61.
Лаз. 11

735. Микитась В. Л. Давньоукраїнські студенти і професори. – К.: Абрис, 1994. – 288 с. – Бібліогр. в підряд. прим.

П. Могила. – С. 71–92, 98, 101, 105, 111, 113, 122.
ВА559520

736. Мухин Н. Киево-Братский училищный монастырь: Исторический очерк. (Писано на Евгение-Румянцевскую премию). – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1893. – 407 с., 8 фот.

П. Могила та КМА. – С. 63–68.
Ви23250; Ви23121

737. Нариси з історії вітчизняної психології (XVII – XVIII ст.):

36. ст. / М-во освіти УРСР. НДІ психології; Ред. С. Г. Костюк. – К.: Рад. шк., 1952. – 256 с.

П. Могила – засновник Києво-Могилянської академії. – С. 8, 10, 11.
ВО463074

738. Нічик В. М. Києво-Могилянська академія і німецька культура. – К.: Укр. Центр духовн. культури, 2001. – 252 с. – Бібліогр.: с. 183–188.

П. Могила див. імен. покажч. С. 199.
ВА605663

739. Нічик В. М. Внесок діячів Києво-Могилянської академії в єднання духовних культур російського, українського і білоруського народів // Філософ. думка. – 1974. – № 5. – С. 67–80.

П. Могила. – С. 70, 71.
Ж61798

740. Нудьга Г. Перші магістри і доктори: Укр. студенти в ун-тах Європи XVI – XVIII ст. // Жовтень. – 1982. – № 3. – С. 89–101.

П. Могила. – С. 90, 92, 93, 99, 100.
Ж26476

741. *Открытие Богоявленского братства при КДА.* – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1882. – 5 с.

Петро Могила як патрон Богоявленського братства і школи при ньому. 1883–867

742. *Панихида в Киевской Духовной Академии [31 декабря 1865]* // Киев. епарх. ведомости. – 1866. – № 2. – С. 75–78.

Панахида на день смерті Петра Могили – фундатора Києво-Могилянської академії. – С. 75, 78.
Лаз. 11

743. *Пекарский П.* Наука и литература в России при Петре Великом. – СПб.: Изд. Т-ва «Обществ. польза», 1862.

Т. 1: Введение в историю просвещения в России XVIII столетия. – VI, 578 с.

Про вплив заснованої П. Могилою колегії на освіту Росії. – С. 1–5, 194, 377.

В332583; Костомаров 658; Попов / 3295

744. *Перетц В.* К характеристике общественных отношений в Малороссии в XVII в. // Изв. отд. рус. яз. и словесности АН. – 1903. – Т. 8, кн. 2. – С. 159–168.

Протести певної частини українського суспільства проти польсько-латинського характеру навчання відкритої П. Могилою колегії. – С. 159–160.

Ж1523; Ж 30067 / Кримськ; VП. 129. 15

745. *Порфирьев И.* История русской словесности. Ч. I. Древний период. – Казань: Тип. имп. ун-та, 1891. – 724, IVс.

Перетворення П. Могилою училища Богоявленського братства на Київську колегію. – С. 604–605, 615–616.

1872–2

746. *Роль Києво-Могилянської академії в культурному єднанні слов'янських народів:* Зб. наук. пр. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К.: Наук. думка, 1988. – 182 с.

П. Могила. – С. 46, 50, 85–93, 96, 103, 111, 119, 131, 133, 139, 142, 143, 161–162, 164, 166, 168, 174.

ВА476065

747. *Ротач П.* Як вчилися наші предки: З життя бурсаків і студентів Києво-Могилянської Колегії і братських шкіл // Український календар. 1970 / Укр. сусп.-культ. т-во в Польщі. – Варшава, 1969. – С. 332–338.

П. Могила. – С. 332–334.

5861 укр

748. *Рудницький Яр.* Могилянська – Мазепинська Академія: 350. З подорожі 1982. – Philadelphia; Ottawa, 1982. – 48 р.

П. Могила, як фундатор КМА.

749. *Соціологічна думка України:* Навч. посіб. / М. В. Захарченко, В. Ф. Бурлачук, М. О. Молчанов, В. П. Степаненко. – К.: Заповіт, 1996. – 424 с.

Из змісту: Гл. 3, §5. Значення Києво-Могилянської колегії та інституційних реформ П. Могиля для розвитку просвітництва і протосоціологічного знання (П. Могила, Й. Кононович-Горбацький, І. Гізель, Л. Баранович, Ф. Прокопович, Г. Кониський). – С. 112–132.

BA567738

750. *Сперанский М.* История древней русской литературы: Пособие к лекциям в ун-те и на высш. жен. курсах в Москве. – М.: Склад в кн. маг. В. С. Спиридонова и А. М. Михайлова. Типо-литограф. Т-ва И. Н. Кушнерев и К°, 1914. – X, 599 с., 2 к.

П. Могила і КМА. – С. 560, 563–564, 589.

BO41392; BO862583

751. Те саме. – 2-е изд., пересмотр. – М.: Типо-литограф. Т-ва И. Н. Кушнерев и К°, 1914. – X, 634 с., 2 л. карт.

B127560

752. *Стратий Я. М., Литвинов В. Д.* Описание курсов философии и риторики профессоров Киево-Могилянской академии / АН УССР. Ин-т философии. – К.: Наук. думка, 1982. – 346 с.

П. Могила. – С. 6, 11, 13, 15, 38, 65.

BA391700

753. *Татарский И.* Симеон Полоцкий. (Его жизнь и деятельность): Опыт исслед. из истории просвещения и внутр. церков. жизни во вторую половину XVII века. – М.: Тип. М. Г. Волчанинова (бывшая Н. М. Лаврова и К°), 1886. – 342 с.

П. Могила та заснована ним колегія. – С. 35–36.

1887 – 448; Маслов / 7070

754. *Терновский Ф.* Южно-русское проповедничество XVI и XVII в. / Ф. Т. (псевд.) // Руководство для сел. пастырей. – 1869. – Т. 2, № 22. – С. 117–143; № 31. – С. 464–477; № 35. – С. 626–640; Т. 3, № 36. – С. 11–23.

Про вплив колегії, заснованої П. Могилою, на проповідницьку діяльність українського духовенства XVII ст. – Т. 2, № 22. – С. 121, 124–125.

755. *Терновский Ф.* Южно-русское проповедничество XVI и

XVII вв. (по латино-пол. образцам). – К.: Тип. И. А. Давиденко, 1869. – 80 с.

Розвиток за часів П. Могили церковного проповідництва, що стало результатом діяльності відкритої ним колегії та його проповіді як зразок гомілетичного мистецтва. – С. 4, 7.

ВИ15149; ВИ21699

756. [Титов Ф.] К вопросу о значении Киевской Академии для православия и русской народности XVII–XVIII вв. (Может ли Киевская Академия быть признаваема «единственно только посредницею между западною и восточною культурою, не имевшею в себе ничего самостоятельного, ничего оригинального» на протяжении времени ее существования 1615 – 1800 гг.? По поводу статьи г. Яблоновского А. под заглавием: «W sprawie «Akademii Kijowsko-Mohilan'skiej», wydanej w 1900 г. «ad honorem quingentesimi anniversarii almae matris Jagellonicae». См. Kwartalnik Historyczny. Rocznik XVI zeszyt 4 за 1902 г. we Lwowie): [Реф., читанный в Церков.-Ист. и Археолог. О-ве при Киев. Дух. Акад. 13 окт. 1903 г.] / Ф. Т. (псевд.) // Тр. КДА. – 1903. – № 11. – С. 375–407; 1904. – № 1. – С. 59–100.

П. Могила. – № 11, с. 381, 397, 399, 401, 405; № 1, с. 84, 86.

Ж30127 / Кримськ

757. Те саме. – К.: Тип. И. И. Горбунова, 1904. – 74 с. – Отт. из журн.: «Тр. КДА». – 1903. – № 11; 1904. – № 1.

П. Могила. – С. 7, 12, 23, 31, 58, 60.

Попов / 17834

758. Титов Ф. И. Память о св. равноапостольном князе Владимире в Императорской Киевской духовной академии в связи с характеристикой нравственно-воспитательного дела в старой Киевской Академии // Тр. КДА. – 1916. – № 2/3. – С. 264–342.

П. Могила. – С. 272–275, 281, 285–289, 292–294, 314.

Ж30127 / Кримськ

759. Фетисов Н. Н. Свящ. Слово в день годовичного поминовения почивших основателей, благодетелей, учивших и учившихся

в Киевской Духовной Академии. Значение прошлого Академии для нас // Тр. КДА. – 1914. – Т. I, кн. 1. – С. I–VIII.

Про П. Могилу як засновника КДА.

Ж30127 / Кримськ

760. *Фундуклей И.* Обзорение Киева в отношении к древностям. – К.: Тип. И. Вальнера, 1847. – 111 с.

П. Могила як фундатор Київської колегії. – С. 73–74, 104.

1 Київ. гімн. XX А. 20; Галаган 683/4476 Іст.; Галаган 882/5456 Іст.; СИ 5432

761. *Харламович К.* Западно-русские православные школы XVI и начала XVII века и отношение их к иностранцам. – Казань: Типо-литогр. имп. ун-та, 1898. – XIV, 524, LXII с.

Про П. Могилу і засновану ним Київську колегію. – С. 165, 211, 351, 357–363, 365–366, 387, 389–390, 398–399, 402, 405–408, 415, 430, 434–435.

Ви20494; Ви20495

762. *Хижняк З. И.* Киево-Могилянская академия. – К.: Вища шк. Изд-во при КГУ, 1988. – 266 с.: ил.

П. Могила. – С. 19, 37, 53–63, 81, 83, 95, 136, 169, 170.

ВА486431

763. *Хижняк З.* Києво-Могилянська Академія: Іст. нарис. – К.: Видавн. дім. «КМ Академія», 2001. – 20 с.

Роль П. Могили у створенні Києво-Могилянської академії. – С. 7–9, 16.

764. *Хижняк З. І.* Києво-Могилянська академія: [Історія виникнення і розвитку]. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1970. – 173 с.: ілюстр.

АО194873; Попов / 3487

765. Те саме. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища шк., 1981. – 235 с.: ілюстр. – (Києву – 1500 років).

Портрет П. Могили. – С. 48. Діяльність П. Могили, пов'язана з Київською колегією. – С. 31, 39–41, 43–47, 49, 70, 112, 119, 143, 150, 162, 193, 195. Письменницька діяльність П. Могили. Присвяти митрополиту

П. Могилі. – С. 16, 60–61, 67, 90, 152, 180.

ВА373405

766. *Хижняк З. І.* Києво-Могилянська академія: Сусп.-політ. й ідеолог. передумови виникнення вищої освіти на Україні. – К., 1991. – 80 с.: ілюстр. – (Сер. I, «Час і суспільство» / Т-во «Знання» України; № 8).

ВА536067

767. *Хижняк З. І.* Осередок освіти, науки і культури України й всієї Східної Європи: До 375-річчя заснування Києво-Могилян. акад. // Вісн. АН УРСР. – 1990. – № 12. – С. 88–99.

П. Могила. – С. 90–93, 96.

Ж20611

768. *Человек и история в средневековой философской мысли русского, украинского и белорусского народов: Сб. науч. тр. / АН УССР. Ин-т философии.* – К.: Наук. думка, 1987. – 160 с.

П. Могила і заснована ним колегія. – С. 144.

Ва463937

769. *Чистович И. А.* Руководящие деятели духовного просвещения в России в первой половине текущего столетия. – СПб.: Синод. тип., 1894. – 381 с.

П. Могила. – С. 283, 327, 375.

1895–61

* * *

770. *Baran A.* The Kievan Mohyla-Mazepa Academy and the Zaporozhian Cossacks // Укр. историк. – Нью-Йорк; Торонто; К. и др., 1975. – Vol. 45/46. – P. 70–75.

Київська Могило-Мазепінська Академія та запорізькі козаки. Підтримка запорізькими козаками організованої П. Могилою колегії. – С. 71–75.

Ж68768

771. *Baran A., Gajecy G.* The cossacks in the Thirty years war: In 2 vol. Vol. 2. – Rome, 1969 – 1983. – 124 p.

Про підтримку закладеної П. Могилою колегії запорізькими козаками, що автори розглядають, як безпосередній результат участі частини козаків в Тридцятирічній війні (1618–1648) і знайомство їх з європейською освітою. – С. 75–77.

772. *Cracraft J.* Theology at the Kiev Academy During Its Golden Age // *Harvard Ukrainian Studies*. – Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2: The Kiev Mohyla Academy. – P. 71–80.

Теологія в Київській колегії за часів П. Могіли. С. 73–74.
Ж40220

773. *Dubiecki M.* Historia literatury polskiej na tle dziejow narodu skreslona: In 2 t. T. 2. – W-wa, 1888. – 458, IV S.

П. Могіла як фундатор Київської колегії. – С. 176.

774. *Gajecy G.* The Kiev Mohyla Academy and the Hetmanate // *Harvard Ukrainian Studies*. – Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2: The Kiev Mohyla Academy. – P. 81–92.

П. Могіла. – С. 82, 84.
Ж40220

775. *Jabłonowski A.* Akademia Kijowsko-Mohilańska. Zarys historyczny na tle rozwoju ogólnego cywilizacji zachodniej na Rusi. – Kraków: Druk. W. Z. Anczyca i Spółki, 1899 – 1900. – 318 s.: il. – (Fontes et commentationes historiam scholarum superiorum in Polonia illustrantes).

На шмуцтитулі подано портрет П. Могіли.
П. Могіла див. імен. покажч. – С. 310.
Попов / 18090

776. *Jabłonowsky A.* W sprawie «Akademii Kijowsko-mohilanskiej», wydanej w 1900 r. Ad honorem quingentesimi anniversarii almae matris Jagellonicae // *Jabłonowsky A. Pisma*. – Warszawa, 1910. – T. 2: Kresy Ukraine – S. 281–345.

П. Могіла. – С. 291–295, 303, 315, 319.

777. *Koropecky R.* The Kiev Mohyla Collegium and Seventeenth Century Polish Literary Contacts: a polish translation of Henry Montagu's *Manchester al Mondo* // *Harvard Ukrainian Studies* –

Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2: The Kiev Mohyla Academy. – P. 136–154.

П. Могіла. – С. 147, 152.

Ж40220

778. **Kortschmaryk F.* The Kievan Academy and its role in the Organization of Education in Russia at the Turn of the Seventeenth Century. – New York: Shevchenko Scientific Society, 1976. – 96 p.

П. Могіла. – С. 6, 7, 9, 11, 14, 27, 83–88.

Переклад англійською мовою заповіту П. Могіли. – С. 83–88.

Патр. II, № 834

779. *Łuzny R.* Pisarze Kragu Akademii Kijowsko-Mohylanskiej a literatura Polska: Z dziejów związków kulturalnych polsko-wschodniosłowiańskich XVII–XVIII w. – Kraków, 1966. – 169 s., tabl. 3. – (Zeszyty naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego; 142. Prace historycznoliterackie; Z. 11.)

П. Могіла. – С. 5–13, 108–109, 132–133.

780. *Okenfuss M. J.* The Jesuit origins of Petrine education // The eighteenth century in Russia. – Oxford, 1973. – P. 103–106.

В статті стверджується, що основи «європейських» реформ Петра I було закладено при створенні Києво-Могилянського колегіуму в 30-х роках XVII ст.

781. *Pritsak O.* The Kiev Mohyla Academy in Ukrainian History // Harvard Ukrainian Studies. – Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2: The Kiev Mohyla Academy. – P. 5–8.

П. Могіла. – С. 7–8.

Ж40220

782. **Sydorenko A.* The Kievan Academy in the seventeenth century. – Ottawa: Univ. of Ottawa Press, 1977. – XV, [1], 194 p. – (Univ. of Ottawa Ukr. Stud.; № 1).

Короткий аналіз діяльності Петра Могіли на терені української культури, освіти та релігійного життя I половини XVII ст., зокрема, про заснування ним Києво-Могилянського колегіуму. – С. 17, 20, 26–39 та ін.

783. *Sysyn F. E. Peter Mohyla and the Kiev Academy in Recent Western Works: Divergent Views on Seventeenth Century Ukrainian Culture // Harvard Ukrainian Studies. – Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2: The Kiev Mohyla Academy. – P. 155–187.*

Петро Могила та Київська Академія в сучасних західних працях: погляди на українську культуру XVII століття.

Ж40220

784. *Die Ukraine: Beiträge / H. A. Barwinsky, prof. Dr. P. Cremer, Dr. E. Lewicky, Dr. F. Schupp. – Berlin: Verlagsbuchhandlung C. A. Schwetschke und Sohn, 1916. – 104 S. – (Kriegs-politische Einzelschriften; H. № 12).*

П. Могила – засновник Києво-Могилянської академії. -- С. 26–27.

В3936И

Див. також № 22, 39, 55–63, 76–77, 83–84, 121, 163–165, 188, 213, 236, 255, 262–264, 336, 486, 524, 533, 607, 632–636а, 674, 794, 1059.

3. ПЕТРО МОГИЛА І БРАТСТВА

785. *Грінченко Б. Братства і просвіта в Україні // Між двох вогнів: Друга половина XVI – перша половина XVII ст. – К., 1996. – С. 242–264.*

П. Могила. – С. 261–264.

Ва566635

786. *Ісаєвич Я. Д. Братства та їх роль в розвитку української культури XVI–XVIII ст. / Львів. держ. ун-т ім. І. Франка. АН УРСР. Ін-т сусп. наук. – К.: Наук. думка, 1966. – 251 с.: ілюстр.*

П. Могила. – С. 39, 141–143.

АО174640; Білодід І. К. № 1756; Попов / 17540

787. *Каманин И. Еще о древности братства и школы в Киеве. – К.: Тип. Г.Т. Корчак-Новицкого, 1895. – 20 с.*

П. Могила. – С. 7, 11–12.

Вя23561

788. Те саме // Чтения в Ист. о-ве Нестора-летописца. – 1895. – Кн. 9. – С. 165–182.

П. Могила. – С. 169.

Х. 125. 1; Ж Айзеншток / 9878 ; Ж Кротевич / 54

789. *Мединський Є. М.* Братські школи України і Білорусії в XVI – XVII століттях / Пер. з 1-го рос. вид., перероб. і доп. авт. – К.: Рад. шк., 1958. – 211 с. – Бібліогр.: с. 208 – 209.

П. Могила та українські братства. – С. 5, 27, 83, 89, 91, 105, 111–138, 188–189, 191, 193, 196–197, 205.

ВО695678; Попов / 3356

790. *Медынский Е. Н.* Братские школы Украины и Белоруссии в XVI – XVII в. в. и их роль в воссоединении Украины с Россией. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1954. – 174 с. – Библиогр.: с. 116–122.

П. Могила. – С. 5, 52, 57, 67, 87, 89–103.

ВО499762

791. *Папков А. А.* Оживленная деятельность православных братств в эпоху митрополита Петра Могилы (1632 – 1647) // Богосл. вестн. – Серг. Посад, 1898. – № 8. – С. 141–182.

Відомості про діяльність братств у Вільні, Могильові, Мінську, Оршаві, Пінську, Бересті, Більську, Замостю, Люблині, Луцьку, Крем'янці, Львові та Києві.

Ж5085; Патр. I, № 880.

792. *Паславський І. В.* Київське братство і духовна культура України // Жовтень. – 1981. – № 5. – С. 110–114.

П. Могила. – С. 110–111.

Ж26476

793. *Савич О.* Нариси з історії культурних рухів на Україні та Білорусі в XV – XVIII в. – К., 1929. – 336 с. – (36. / ВУАН. Іст.-філол. від.; № 90).

П. Могила. – С. 55, 57, 158, 161, 164–165, 183, 269.

ВИ1926/90; Ж Айзеншток / 8923/90

794. *Сенченко Н. И., Тер-Григорян-Демьянюк Н. Э.* Киево-Могилянская академия: История Киево-братской школы. – К.: Серж, 1998. – 176 с.

Школа Богоявленського братства до її об'єднання з лаврською школою. П. Могила. – С. 64, 73.

Вс32875

795. *Флеров Иоанн (свящ.).* О православных церковных братствах противоборствовавших унии в юго-западной России в XVI, XVII и XVIII столетиях. – Спб.: Изд. книгопродавца Н. Г. Овсянникова, 1857. – III, 200 с.

П. Могила. – С. 21, 59, 61–62, 117–119.

В15152И; В15153И; В18304И

Див. також № 55–63, 281, 309, 311, 322, 419, 629, 647.

4. ПЕТРО МОГИЛА І КНИГОДРУКУВАННЯ

796. *Голубев С. Т.* О начале книгопечатания в Киеве // Киев. старина. – 1882. – Т. 2. – Июнь. – С. 382–400.

П. Могила і книгодрукування в Києво-печерській типографії. – С. 400.
Ж1197

797. *Голубев С. Т.* Объяснительные параграфы по истории западно-русской церкви. – К.: Тип. И. И. Горбунова, 1906. – 50 с.

Про видання XVII–XVIII ст. типографії Києво-Печерської лаври, Львівського братства та ін., в тому числі про праці, які належать Петру Могили або пов'язані з його особою. Взаємини українського друкаря Михайла Сльозки та П. Могили. – С. 6–11.

Попов / 12299

798. *Книга і друкарство на Україні / АН УРСР. Ін-т мистецтвознав., фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського, Держ. публ. б-ка; За ред. П. М. Попова; Передм. І. К. Білодіда.* – К.: Наук. думка, 1964. – 315 с.: ілюстр.

Сприяння П. Могили українському друкарству. – С. 46, 82–88.

ВО956668; Попов / 3674; Попов / 12007–12010

799. *Огієнко І.* Історія українського друкарства / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та приміт. М. С. Тимошик. – Репринт. вид. 1925 р. – К.: Либідь, 1994. – 448 с. – (Пам'ятки іст. думки України).

П. Могила, Могила М. та Могилянка Ір. див. імен. покажч. – С. 433.
ВА557837

800. *Православна церква в Україні XVII–XVIII ст.*: від ренесансу до втрати незалежності. Монастирське книгодрукування як фактор національної культури // Українська церква між Сходом і Заходом. – К., 1996. – С. 135–150.

Піклування П. Могили про українське книгодрукування. – С. 138–141.
ВА567405

801. *Свєнцицький І.* Початки книгопечатання на землях України. В пам'ять 350-ліття першої друкованої книжки на Україні у Львові 1573–4 р. – Жовква: Накладом Наук. Фундації Галиц. Митрополита Андрея Шептицького, 1924. – ХХІІ, 86 с., 152 л. ілюстр.

Сприяння книгодрукуванню в Україні та редакторська діяльність П. Могили. – С. 40, 42, 70.

Попов / 3585

802. [*Собко Н. П.*] Очерк книгопечатного дела в России / Н. С. (псевд.) // Рус. библиография (1878). – СПб.: Тип. А. С. Суворина, 1879. – Вып. 2. Систематический указатель журнальных статей за 1878 г. и очерк книгопечатного дела в России. – С. 1–48. – (В дод. до покажч.).

Петро Могила та книгодрукування в Україні та Росії в першій половині XVII ст. – С. 15–16.

803. *Титов Ф.* Типография Киево-Печерской Лавры: ист. очерк. 1606–1616–1916 г.г. Т. I. (1606 – 1616 – 1721 гг.). – К.: Тип. Киево-Печер. Успен. Лавры, 1916. – 504 с., 3 мал.

П. Могила та книгодрукування див. імен. покажч.
В262923; Попов / 3591; В259197

804. Харламов В. О. Нові дані про початок книгодрукування у Києві // Укр. іст. журн. – 1990. – № 9. – С. 98–106.

П. Могіла. – С. 101–103.

Ж27630

* * *

805. *Shevchenko I.* A neglected Byzantine source of Muscovite ideology // *Harvard Slavic Studies.* – 1954 – № 2. – P. 141–179.

Про слов'янський переклад середньовічного візантійського твору «Агапіта Диякона Главізни Повчальні». Автор, зокрема, торкається виправленого за грецькими джерелами видання цього твору, що 1628 року вийшло з друкарні Києво-Печерської лаври під наглядом Петра Могіли. – С. 176–177.

Див. також № 34, 39, 83, 125, 236, 633–636а, 646–647, 691, 696, 1003, 1007–1008, 1011, 1049–1050, 1052, 1058, 1064.

1. ОКРЕМІ ВИДАННЯ ТВОРІВ. ПУБЛІКАЦІЇ РУКОПИСИ

806. *[Акафісти]* Пречестные акафисты пресладкому господу нашему Иусу Христу, пресвятей Богородици и святому іерарху Ніколі, и прочая спасителныя молебны. Благословеніем, повеленіем и опасным исправленіем от греческаго... Петра Могилы... – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1629. – 4°. – [6], 308 с.: грав.

Герб Петра Могили (зворот титулу).

Кир. 10 п/а (в НБУВ скз. дефект.)

Запаско, Ісаєвич І, № 186; Махновець І, с. 416–417; Петров № 102

807. *Акафисти* успінню богородиці, Миколаю та ін. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 8. XI. 1636. – 4°. – [8], 360 с.: грав.

Герб Петра Могили (зворот титулу).

У передмові «Увіщеніі читателю» сказано, що видання с передруком видання 1629 р., однак додані молитви до причастя і після причастя «з барзо пожитечними до того науками», а також «правила албо служба по-вседневная». Українською мовою надрукована «Наука, яко ся чоловік при-готовляти маєт...» (с. 281–284) і деякі інші пояснення.

Запаско, Ісаєвич І, № 251

808. *Анфологія*, сиріч молитвы и поученія душеполезная. В душевную ползу слудеов и всіх благочестивых любомолитвеник. Вкратці собрана и благочинні расположена тцаніем... Петра

Могилы. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 24. V. 1636. – 16°. – [12],
418 арк.: грав.

Запаско, Ісаєвич І, № 252; Махновець І, с. 417

809. *Выписка из рукописи П. Могилы: (Из собр. Соф. б-ки № 155) // Киев. епарх. ведомости. – 1862. – № 7. – Отд. 2. – С. 215–219.*

Про пожертви 1635 р. на відновлення Софійського собору.
Лаз. П

Евхологiон див.: Требник

*Зобраніє короткоє науки... див.: Зобраніє короткои науки
о артикулах віры...*

810. «Казання про владу» та «Передмова до шлюбу» з «Требника» Петра Могилы у перекладі сучасною українською мовою О. В. Логвиненка: Дод. // Нічик В. М. Петро Могила в духовній історії України. – К., 1997. – С. 278–310.

ВА575367

811. *[Катехізис] Ортодоксос омологіа сиріч Православное исповіданіє віры соборныя и апостольскія церкве восточныя ново-преведеса с еллиногреческого языка... / [Могила Петр, Трофимович-Козловский Исая]. – М., [1696]. – 2°. – 28, 180; 28 с.*

Перше повне московське видання.

Кир. 246, 4298п – 4299п та ін.; Попов № 24

Махновець І, с. 418; Петров № 339

812. Те саме. – М., [1696]. – 12°. – 332 с., 14 арк.

Кир. 3106п

КДА № 2663; КПЛ № 1510; Махновець І, с. 418; Петров № 340

813. *[Катехізис] Православное исповеданіє веры... / [Могила Петр, Трофимович-Козловский Исая]. – М., 1702. – 30 арк., 332 с.*

Махновець І, с. 418

814. [Катехізіс] Православное исповеданіе веры соборныя и апостольскія церкве восточные новопреведеса с еллиногреческого языка .../ [Могила Петр, Трофимович-Козловский Исая]. – М., 1709. – 8°. – 1, 19 арк., 357 с., 30 арк.

Зернова № 76; Махновець I, с. 418

815. [Катехізіс] Катихисис сиріч исповіданіе православныя віры кафоліческія и апостолскія церкве восточныя.../ [Могила Петро, Трофимович-Козловський Исая]. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1712. – 4°. – 12, 111 арк.

Передрук видання 1709 р.

Кир. 215п, 267п – 270п

Запаско, Ісаєвич 2, № 874; КПЛ № 1518; Махновець I, с. 418; Петров № 426

816. [Катехізіс] Катихисис или краткое поученіе о вірі святой православно-кафоліческой.../ [Могила Петро, Трофимович Козловський Исая]. – Чернігів: Друк. Свято-Троїцького монастиря, 1715. – 8°. – 2, 42 арк.

Кир. 489

Запаско, Ісаєвич 2, № 899; Махновець I, с. 418; Петров № 441

817. [Катехізіс] Православное исповіданіе віры, соборныя и апостольскія церкве восточныя, новопреведеса с эллиногреческого языка, с достоверным свидетельством.../ [Могила Петр, Трофимович-Козловский Исая]. – СПб., 1717. – 8°. – [1], 19, 356 с., 30 арк.

Кир. 4497п, 5482п

Зернова № 1313; Махновець I, с. 419; Петров № 455

818. [Катехізіс] Православное исповеданіе веры соборныя и апостольскія церкве восточныя.../ [Могила Петр, Трофимович-Козловский Исая]. – СПб., 1722. – 8°. – 19, 357 с., 30 арк.

Зернова № 1347; КПЛ № 1511; Махновець I, с. 419

819. Те саме. – СПб., 1739. – 4°. – 1, 9 арк., 161 с.

Зернова № 1389; Махновець I, с. 419

820. Те саме. – 12°.
Зернова № 1388
- 820а. Те саме. – СПб., 1740. – 12°. – 16 арк., 332 с.
Друковано у липні місяці.
Зернова № 1393
- 820б. Те саме.
Друковано у серпні місяці.
Зернова № 1394
821. Те саме. – М., 1743. – 8°. – [1], 19, 356 с., 30 арк.
Друковано у лютому місяці.
Кир. 3489п – 3493п, 5019п
Зернова № 308; КПЛ № 1512; Махновець I, с. 419; Петров
№ 603
822. Те саме.
Друковано у вересні місяці.
Зернова № 313; Махновець I, с. 419
823. Те саме. – М., 1744. – 8°. – [1], 19, 356, 30 с.
Кир. 3494п
Зернова № 322; КПЛ № 1513; Махновець I, с. 419
824. Те саме. – 4°. 17, 178 арк.
Зернова № 346; Махновець I, с. 419; Петров № 618
825. Те саме. – Чернігів: Друк. Свято-Троїц. монастиря, 1745. –
8°. – [1], 19, 179, 29 арк.: грав.
Кир. 2061п
Запасю, Ісаєвич 2, № 1512; КПЛ № 1514; Махновець I, с. 418;
Петров № 631
826. Те саме. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1750. – 8°. – [1],
18 арк., 395 с.
Кир. 119, 581п – 583п
КПЛ № 1515; Петров № 667
827. Те саме. – Чернігів: Друк. Свято-Троїц. монастиря, 1752. –

8° . – [1], 19, 179, 29 арк.

Кир. 482, 2065п

Запаско, Ісаєвич 2, № 1791; КПЛ № 1516; Махновець I, с. 419;
Петров № 681

828. Те саме. – М., 1763. – 4° . – 16, 152 арк.

Кир. 3705п

Махновець I, с. 419; Петров № 803

828а. [Катехізіс] Православное исповедание веры кафолическія и апостольскія церкви кафолическія и апостольскія церкви восточныя... / [Могила Петр, Трофимович-Козловский Исая]. – [М.]: Имп. Моск. ун-т, 1769. – 8° . – 162 с.

СКРК № 5230

829. [Катехізіс] Православное исповеданіе веры кафолическія и апостольскія церкви восточныя... / [Могила Петр, Трофимович-Козловский Исая]. – [М.: Унив. тип., 1781]. – 8° . – 368 с.

Заголовки і текст подано також грецькою, латинською, німецькою мовами. Видання в світ не вийшло.

Махновець I, с. 419; СКРК № 5231

830. [Катехізіс] Православное исповеданія веры / [Могила Петр, Трофимович-Козловский Исая]. – М., 1794. – 4° . – [1], 17, 178 арк.

Кир. 4169п

Зернова № 1194; Махновець I, с. 420; Петров № 1216

831. [Катехізіс] Православное исповеданіе веры соборныя и апостольскія церкви восточныя / [Могила Петр, Трофимович-Козловский Исая]. – СПб., 1819. – 2, 16, 294 арк.

Махновець I, с. 420

832. Те саме. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1823. – 426 с.

II 7/167

КПЛ № 1517

833. [Катехізіс] Православное Исповеданіе Кафолической и Апостольской Церкви Восточной, с приложеніем двух слов Св.

Іоанна Дамаскіна о святых іконах и изложенія Вѣры, по откровенію Св. Григорія чудотворца, епископа Неокесарійскаго / [Могила Петр, Трофимович-Козловскій Исаяя]; Пер. с греч. яз. в С.-Петербур. духов. акад. – СПб.: Синод. тип., 1830. – 12°. – 260 с.

АХ 10/328; Мрв 941 (1163)

КДА № 2666

834. [Катехізіс] Православное Исповѣданіе Кафолической и Апостольской Церкви Восточной, с приложеніем двух слов Св. Іоанна Дамаскіна о святых іконах и изложенія Вѣры, по откровенію Св. Григорія чудотворца, епископа Неокесарійскаго / [Могила Петро, Трофимович-Козловскій Исаяя]; Пер. с греч. яз. в С.-Петербур. Духов. Акад. – К.: Тип. Киево-Печер. Лавры, 1838. – 12°. – 522 с.

П 7/168; АХ 10/329; Муз.Д 154

КПЛ № 1519; КДА № 2667

835. [Катехізіс] Православное Исповѣданіе Кафолической и Апостольской Церкви Восточной, с приложеніем двух слов Св. Іоанна Дамаскіна о святых іконах и изложенія Вѣры, по откровенію Св. Григорія чудотворца, епископа Неокесарійскаго / [Могила Петр, Трофимович-Козловскій Исаяя]; Пер. с греч. яз. в С.-Петербур. духов. акад. – СПб.: Синод. тип., 1840. – 8°. – 204 с.

П 7/169

КПЛ № 1520

836. [Катехізіс] Православное Исповѣданіе Кафолической и Апостольской Церкви Восточной, с приложеніем двух слов Св. Іоанна Дамаскіна о святых іконах и изложенія Вѣры, по откровенію Св. Григорія чудотворца, епископа Неокесарійскаго / [Могила Петр, Трофимович-Козловскій Исаяя]; Пер. с греч. яз. в С.-Петербур. Духов. Акад. – М.: Синод. тип., 1866. – 12°. – 166 с.

V 6/127

КПЛ № 1521

837. [Катехізіс] Православное Исповѣданіе Кафолической и Апостольской Церкви Восточной, с приложеніем двух слов

Св. Іоанна Дамаскина о святых иконах и изложенія Віры, по откровенію Св. Григорія чудотворца, епископа Неокесарійскаго / [Могила Петро, Трофимович-Козловський Ісайя]; Пер. с греч. яз. в С.-Петербур. Духов. Акад. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1876. – 171 с.

V 6/128

КПЛ № 1522

838. *Катехізіс* Петра Могили / Наук. Т-во ім. Шевченка в Європі; Упоряд. А. Жуковський; Пер. В. Шевчука. – К.: Вид-во «Воскресіння»; Париж: [Б. в.], 1996. – 285, [2] с.: іл., портр. – (Вид. присвячується 400-річчю від народж. Петра Могили). – Репринт. відтворення вид.: *Короткий Катехізіс*. – К.: Києво-Печер. Лавра, 1645.

У передмові до видання А. Жуковський дає загальне уявлення, що таке «Катехізіс» і характеризує твір за розділами: 1. Катехізіси на Україні до 1645 року. 2. Історія «Катехізісу» Петра Могили: а) Київський собор 1640 р., б) нарада-собор у Яссах 1642 р., в) затвердження «Катехізісу» православними патріархами. 3. Зміст «Катехізісу». 4. Видання «Катехізісу» Могили. 5. Порівняння «Малого Катехізісу» з «Православним ісповіданням віри». 6. Оцінка «Катехізісу». Вміщено текст оригіналу «Катехізісу» видання 1645 року і відтворення тексту в перекладі сучасною українською мовою.

ВА569477

Малий Катехізіс див.: Збраніє короткоє науки..., Сбраніє короткои науки о артикулах віри..., Zebranie krotkiey nauki o artikulach wiary...

839. **Книга души, нарицаемое злото*, полазная о наслідованію Господа Бога, Спаса нашего Ісуса Христа і о пріймованію Божественных таин особоми духовным і свіцким. На дві часті розділена. До читаня и забавы, для пажитку душе полезнаго збудована. Трудолюбієм Петра Могили, воеводича землі Молдавскои, Милостію божією архимандриты...: Рукопис. – К.: Києво-Печер. лавра, [1623]. – 69 арк. – (Від. рукописів Наук. б-ки НАН України ім. Стефаніка; Ф. М. В., № 3).

Маловідомий твір кінця 20-х років XVII ст., авторство якого, на думку ряду дослідників (Я. Гординського, І. Франка, В. Щурата, М. Возняка, В. Перетца, В. Нічик), належить П. Могилі. Детальніше про даний твір див. кн.: П. Могила: богослов, церковний і культурний діяч. – К.: Дніпро, 1997. – С. 87–89. Див. № 154.

840. *Крест Христа спасителя* и каждого человека на казаню публичном през ясневелебного в Бозі его милости господина и отца кир Петра Могилу ... выраженный... – К.: Друк. Киево-Печер. лаври, 1632. – 4°. – [8], 56 с.

Запасю, Ісаєвич І, № 230; Махновець І, с. 417

841. *Крест Христа Спасителя* и каждого человека на казаню публичном, през ясневелебного в Бозі его милости господина и отца кир Петра Могилу, милостию Божією архимандрита святыя великія Лавры Печерскія кієвскія, в неділю Крестопоклонную в кротце выраженный ... [1632 р.] // Архив Юго-Западной России, издаваемый Комис. для разбора древ. актов. – К.: Тип. Киев. ун-та, 1914. – Ч. 1, т. 8, вып. 1. – С. 386 – 421.

С V 3/11; И. 1706

Молитвослов див.: Евхологiон

842. **О кресте Господа нашего* и каждого христианина // Христиан. чтение. – 1837. – (В рус. пер.).

Пречестные акафисты... див.: *Акафiсти*

843. *Поучение к вступающим в брак* // Историческая христоматия для изучения истории русской церковной проповеди, с общей характеристикой периодов ее, с биографическими сведениями о замечательнейших проповедниках русских (с XI – XVIII в. включительно) и с указанием отличительных черт проповедничества каждого из них. – К., 1879. – С. 166–171.

VXX 5/92

Ортодокс осомологія..., *Православне ісповіданіє віри...* див.: *Катехізіс*

844. *Прибавленіє на похвалу Божію к Уставу церковному, предложенное чину духовному совітовательно: пред Святою Неділею П'ятдесятного.* [Памятник Сей Митрополита Киевского Петра Могилы, при жизни его напечатанный и разосланный по малороссійским церквам Кіевской митрополіи 1640 г.]. – К.: Тип. Киево-Печер. лавры, [1640]. – [18] с.

VI 4/5

КПЛ № 2975

845. *Сказанія митрополита Петра Могилы о чудесах от мощей святого Иоанна Сочавского // Киев. епарх. ведомости.* – 1862. – № 3. – Отд. 2. – С. 78–82.

Лаз II

846. *Сказанія Петра Могилы из времен унии // Киев. епарх. ведомости.* – 1861. – № 18. – С. 521–525; № 19. – С. 545–550; № 20. – С. 575–579; 1862. – № 2. – Отд. II. – С. 45–52.

Из записів П. Могилы, що зберігались в бібліотеці Києво-Софійського собору.

Лаз. II

847. *Собраніє короткои науки о артикулах віры православно-кафолической христіанской ведлуг вызнаня и науки церкве св. восточной соборной апостолской, для цвiченя и науки, всім в школах ся цвiчачим христіанским православным дітем. За розказаньем и благословенством старших. Первій языком полским, а тепер діалектом руским з друку выданое / [Могила Петро, Трофимович-Козловський Ісайя].* – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1645. – 8°. – [4], 102 арк.: грав.

Кир. 4722п

Запаско, Ісаєвич I, № 333; КДА № 2662; Махновець I, с. 418; Петров № 163;

848. Те саме. – 4°. – 102 арк.

Запаско, Ісаєвич I, № 334; Махновець I, с. 418

849. *[Собраніє] Зобраніє короткоє науки о артикулах віри / [Мо-*

гила Петро, Трофимович-Козловський Ісайя]. – Л.: Друк. А. Желіборського, 1646. – 4°. – [3], 90 арк.: іл.

Передрук «Катехізісу» П. Могили з деякими орфографічними змінами.

Запаско, Ісаєвич 1, № 350

850. Собрание науки об артикулах віры православно-кафолической христіанской: ведлуг признаня и науки церкве св. восточной соборной апостолской, для цвеченя и науки, всем в школах ся цвечачим христіанским православным детем. За росказаньем и благословенством старших. Первей языком полским, а тепер діалектом руским з друку выданое / [Могила Петр, Трофимович-Козловский Ісайя]. – М., 1649. – 8°. – 8, 77 арк.

Махновець 1, с. 418

851. Собрание краткія науки о артикулах віри... / [Могила Петро, Трофимович-Козловський Ісайя]. – Почаїв: [Друк. Успен. монастиря], 1782. – 8°. – 8, 78 арк:

Передрук московського видання 1649 р.

Кол. Вітта № 82;

Запаско, Ісаєвич 2, № 3120; Махновець 1, с. 419

852. Те саме. – Почаїв: [Друк. Успен. монастиря], 1783. – 8°. – 8, 78 арк.

Передрук московського видання 1646 р.

Кир. 2451; Кир. 2451п(2)

Запаско, Ісаєвич 2, № 3185; Махновець 1, с. 420; Петров № 1075

853. Те саме. – [Б. м. (Почаїв? Вільно?)], 1785. – 8°. – 120, 22 арк.

Передрук московського видання 1645 р.

Запаско, Ісаєвич 2, № 3294; Махновець 1, с. 420

854. Те саме. – Супрасль, 1788. – 128 арк.

Махновець 1, с. 420

Собрание короткои науки о артикулах віры... див. також: Zebranie krotkiey nauki o artikulach wiary...

855. *Стихири и канон в благодарность за чудесное избавление К. Печерской Лавры от неприятельского разорения в 1630 году // Киев. епарх. ведомости. – 1861. – № 17. – С. 491–500.*

Церковні пісні П. Могили за рукописом, знайденим в бібліотеці Києво-Софійського собору.

Лаз. II

856. *[Требник] Евхологion, албо Молитвослов, или Требник, иміяй в собі церковная различная послідованія іереом подобающая. От святых апостол прежде, потомже от святых и богоносных отц в различных временах преданая. Нынѣ же благословеніем, и повеленіем ... Петра Могилы, митрополиты Кіевскаго и проч. издан ... : [В 3 ч.]. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 16. XII. 1646. – 2°.*

Ч. 1. – 1, [20], 890, 900–946 с.

Ч. 2. – [4], 263 с.: грав.

Ч. 3. – [2], 430 с.: грав.

Вірш на герб Могили українською мовою (зворот титулу). Передмова II. Могили до «Требника» українською мовою.

Кир. 745, 1120п – 1122п та ін.

Запаско, Ісаєвич I, № 354; Петров № 164

857. *Требник Петра Могилы / Упоряд. А. Жуковський; УАПЦ в Австралії і Новій Зеландії, НТШ в Європі. – Канберра; Мюнхен; Париж: Акад. вид-во П. Белея, 1988. – 430 с. – Факс. відтворення вид.: К.: Тип. Києво-Печер. Лаври, 1646.*

Після вступу українською, англійською, французькою та німецькою мовою А. Жуковський аналізує «Требник» за розділами: 1) Стан церковних обрядів і видань требників до 1646 на Україні; 2) Підготовка і обставини видання «Требника» Могили; 3) «Требник» Петра Могили 1646 р. і його зміст; 4) Аналіз та джерела «Требника» Могили; 5) Мистецьке оформлення; 6) Авторство Могилиного «Требника»; 7) Вплив «Требника» Могили на пізніші видання требників на Україні; 8) Загальна оцінка «Требника». Далі йде список літератури і передмова П. Могили в українському перекладі та зміст «Требника» – в оригіналі та в українському перекладі. Завершує видання факсимільний передрук самого «Требника».

П. 3110

Патр. Ш, № 72

858. *Требник митрополита Петра Могили* : У 2 т. – К.: Інформ.-вид. центр. Укр. Православ. Церкви, 1996. – (До 400-річчя від дня народж. Петра Могили, Митрополита Київ. та 350-річчя виходу з друку складеного ним «Євхологіона альбо Молитвослова, или Требника»). – Репринт. відтворення вид. 1646 р., м. Київ.

[Т. 1]. – 872 с.: портр.

[Т. 2]. – 816 с.: портр.

С9991/1–2

859. *Чин бываемый на одіянніе рясы и камилавхи*, послідованіе малаго образа, еже есть мантия, послідованіе великаго ангельскаго образа, послідованіе провода иноческаго и чин бываемый о хотящем затворитися иноце, или в пустыню ити единому или двом и тамо водворитися. – К.: Тип. Киево-Печер. лавры, [Б. г.]. – [104 с.]. – [Передрук з «Требника» Петра Могили 1646 г., с. 891–994].

Ш 3/3

КПЛ № 2361

860. *Чин на одіянніе рясы и камилавхи*, послідованіе малаго образа, еже есть мантия, послідованіе великаго Ангельскаго образа, еже есть схима – К.: Тип. Киево-Печер. лавры, 1883. – 22 л. – [Передрук з «Требника» Петра Могили].

XVIII 2/18

КПЛ № 2362

861. *Чин на одеяніе рясы и камилавхи*, последованіе малаго образа, еже есть мантия, последованіе великаго Ангельскаго образа, еже есть схима. – СПб.: Синод. тип., 1901. – 22 л.

XVIII 2/19

КПЛ № 2363

* * *

862. *Λίθος, abo kamień z procy prawdy cerkwie świętey prawosławney ruskiey na skruszenie fałecznościemney Perspektywy abo raczey paszkwilu od Kassiana Sakowicza ... wypuszczony przez pokornego ojca Evzebia Pimina.../ Pimin Eusebius (псевд.).* – К.: Друк. Киево-Печер. лаври, 1644. – 4°. – 4, 424 s.

Більшість дослідників вважає, що «Літос» був написаний за ініціативою і активною участю Петра Могили.

Іп594; ВХVІ 4/82

Запаско, Ісаєвич І, № 329; Махновець І, с. 417; КДЛ № 1680

863. *Mowa duchowna przy szluby Janusza Radziwila... z... Magią córka ... Wasilia woiewody u hospodara Woloskiego.* – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1645. – 4°. [13] арк.

Запаско, Ісаєвич І, № 344; Махновець І, с. 418

864. *Orthodoxa confessio catholicae atque apostolicae ecclesiae orientalis, cum interpretatione Latina et versione Germanica. Praemissa est historia hujus ОМОЛОГІАС Seu Catechismi, a.d. Carolo Gottlob Hofmanno.* – Wratislaviae (Wrocław): Apud Io. Jacob Korn, 1751. – 8°. – [26], 359, [1] р.

Видання містить «Православне ісповідання віри» грецькою, латинською, німецькою мовами. Детальніше про це див. СКРК № 5231.

Р. 6074

КДА № 2670

865. *Zebranie krótkiey nauki o artikulach wiary prawosławno-katholickiey chrześciańskiey...* / [Могила Петро, Трофимович-Козловський Ісайя]. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1645. – 8°. – 202 с.

Перше скорочене видання «Катехізиса».

Запаско, Ісаєвич І, № 345; Махновець І, с. 417–418

866. [Катехізис] / [Могила Петро, Трофимович-Козловський Ісайя (Трофимович-Козловский Исайя)]. – [Б. м.], 1885. – Япон. мовою.

Аа 707; А X 10/330–331; А VІІІ 10/238; Q.1086; Q.1087

КДА № 2635, №2 668

2. ПЕРЕДМОВИ. ТВОРИ ЗА РЕДАКЦІЄЮ ПЕТРА МОГИЛИ

867. *Аганіт (діакон)*. Царю Іустиніану главізны поучителны. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1628. – 4°. – [6], 22 с.: грав.

У післямові редагування перекладу приписано П. Могилі.

Кир. 14(2); Попов № 89

Запаско, Ісаєвич І, № 168; Махновець І, с. 416; Петров № 96

868. *Евангеліе Учительное*, албо казаня на кождую неділю и свята урочистыі. През св. отца нашего Калліста, святійшого архиепископа константінополского и вселенского патріарху, по грецку написано, а тепер повторе ново з грецкого и словенского языка на рускій переложеное благословеніем же и повеленіем... Петра Могилы. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 25. VIII. 1637. – 2° – [16], 1031 с.

Частина примірників містить передмову-посвяту П. Могилі до Федора Проскура-Суцанського (с. [3-11]), у інших примірниках до Богдана Стеткевича (с. [3-10]). У НБУВ є примірники з власноручними вкладними записами П. Могилі.

Кир. 25, 30п – 33п та ін.; ХІІ 3/5

Запаско, Ісаєвич І, № 256; КПЛ № 3522; Петров № 125

Лейтургіаріон див.: Служебник

869. *Номоканон*, си ест законоправилник, имія по сокращенію правила святых апостол седми соборов и промістных нікіих. К сему и вселенских учителей и преподобных отец третіе с болшим исправленіем изданный. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, І. І. 1629. – 4°. – 16, 175 с.: грав.

Герб П. Могилі (зворот титулу).

З передмовою Петра Могилі.

Запаско, Ісаєвич І, № 188; Махновець І, с. 416

870. *Те саме* / Фотопередрук О. Горбача; Укр. Католический Університет ім. Св. Климента Папи. – Рим, 1989. – 206 с. – (Пр. Богосл. ф-ту; Т. 70).

Пагр. ІІІ, № 54

871. *[Службник] Леітургіаріон*, си ест Службник от литургій св. Василя, Іоанна Златаустаго, и преждеосвященных и служеній іерейских и діаконых повседневных ноцных же и дневных в себѣ содержимых, реченный. Благословеніем и исправленіем ... Петра Могили. – 2-е вид. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1. IV. 1629. – 2°. – [28], 144, 300, [4] с.: грав.

Герб П. Могили та вірш Тарасія Земки «Петра скала...» (укр. мовою) на герб Могили. – С. [8]. Передмова П. Могили. – С. [3 – 6].

Кир. 15п – 17п, 31; ВХ VШ 2/36; Муз. С. 160

Запаско, Ісаєвич І, № 193; КДА № 4325; Махновець І, с. 416; Петров № 104

872. *[Службник] Леітургіаріон*, си ест Службник от литургій св. Василя, Іоанна Златаустаго и преждесвященных и служеній іерейских и діаконых повседневных, ноцных же и дневных в себѣ содержимых, реченный. Благословеніем и исправленіем Петра Могили. – 3-є вид. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 24. V. 1639. – 4°. – [16], 720, 8, 128 с.: грав.

Передмова від імені П. Могили. – С. [3 – 16].

Кир. 1117п – 1119п; ДХ 9/799; Муз. С. 548

Запаско, Ісаєвич І, № 273; Махновець І, с. 417; Петров № 133

873. *Титов Хв.* Матеріали для історії книжної справи на Україні в XVI – XVII вв.: Всезбірка передм. до укр. стародруків. – К., 1924. – 546 с.: ілюстр. – (Зб. іст.-філол. від. / Укр. Акад. наук.; № 17).

Текст передмови П. Могили до книги «Леітургіаріон, або Службник...», 1629, і опис цього видання. – С. 196–198. Опис книги «Леітургіаріон, або Службник...», 1639, і текст передмови П. Могили до цього видання. – С. 213–219. Текст передмови П. Могили до «Номоканону» 1629 р. і опис цього видання. – С. 225–230. Текст панегірика «Імнологія, си ест песнословіє...», 1630, в честь П. Могили, підписаного 10 чоловіками, в тому числі Памвою Бриндою, Степаном Бриндою і Тарасієм Земкою, і опис цього видання. – С. 234–239. Текст передмови-посвяти П. Могили Томашу Замоїському з книги «Тріодіон, си ест трипеснець...», 1631, і опис цього видання. – С. 241–245. Текст посвяти П. Могили його брату Мойсею Могилі у вищезгаданій книзі. – С. 263–266. Текст посвяти П. Могили князю Ієремії Вишневецькому книги «Крест Христа спасителя...», 1632, і

вірш з цієї книги на герб князя. – С. 267–270. Передрук книги-проповіді П. Могилі «Крест Христа спасителя...», 1632, і опис цього видання. – С. 271–290. Передрук панегирика «Евхаристиріон, або Вдячність ...», 1632 р., присвяченого П. Могилі, і опис цього видання. – С. 291–305. Передрук панегирика «Евфонія веселобрмяча...», 1633, присвяченого П. Могилі, і опис цього видання. – С. 306–310. Текст передмови П. Могилі до книги «Анфологіон...», 1636, і опис цього видання. – С. 316–320. Текст передмови П. Могилі до «Євангелія учительного», 1637 р., і опис видання. – С. 321–329. Текст присвяти П. Могилі Федору Проскурі-Суцянському із згаданої вище книги і текст вірша на герб панів Проскур-Суцянських. – С. 330–334. Текст присвяти П. Могилі Богдану Стеткевичу Любавицькому, надрукованої в частині екземплярів згаданої вище книги, і текст вірша на герб панів Стеткевичів. – С. 335–341. Текст передмови П. Могилі до книги «Тріодь цвітна...», 1640, і опис цього видання. – С. 343–346. Текст присвяти П. Могилі Федору Проскурі-Суцянському із згаданої вище книги і текст вірша на герб панів Проскур-Суцянських. – С. 357–361. Текст передмови П. Могилі до книги «Євхологіон, або молитвослов» або «Требник...», 1646, опис цього видання і текст вірша на герб Могил. – С. 367–375.

CO16145; Ви1926/17; Попов / 3590

874. [Титов Ф.] Приложения к первому тому исследования заслуженного профессора протоиерея Феодора Титова: Типография Киево-Печерской Лавры. Исторический очерк (1606 – 1616 – 1721). – К.: Тип. Киево-Печер. Успен. лавры, 1918. – [546] с.

Професор Ф. Тітов назвав дану книгу «Приложения», тому що сподівався, що згодом в світ вийде його розвідка під назвою «История Типографии Киево-Печерской лавры. Исторический очерк». У зв'язку з тим, що розвідка про лаврську друкарню не вийшла в світ, пояснює академік А. Кримський, праці професора Ф. Тітова надали заголовок, який більше відповідає змісту цієї книги і видали у 1924 р. під назвою: «Матеріали для історії книжної справи на Україні в XVI–XVII вв.» Див. № 873.

П. 700

875. [Тріодь цвітна] Тріодіон, си ест триписнец святой всликои пяддесятницы. Пентикостаріон еже ест пяддесятница нареченный. От еллинского изслѣдован. Благославленіем и тцаніем ... Петра Могилы.... – К.: Друк. Киево-Печер. лаври, I. VI. 1631. – 2°. – [22], 828 с.: грав.

Герб Петра Могилі та епіграма-присвята йому від Тарасія Земки (зворот титулу).

Квр. 19, 21

З передмовою-посвятою Томашу Замоїському від Петра Могилы (с. [3-12]) і передмовою до читача від Тарасія Земки. Не всі екземпляри цього видання однакові: є без передмови – посвяти Томашу Замоїському, є з посвятою П. Могилы його брату Мойсею Могилі. Герб П. та М. Могил (зворот титулу)

Квр. 24, 4642п та ін.

Запасю, Ісаєвич І, № 220; Махновець І, с. 417; Петров № 133

876. *[Тріодь пісна] Тріодіон*, си сст тріпіснец, святон четыре-десятницы великои от еллинскаго изслѣдован. Благословенієм же и повеленієм .. Петра Могилы.... – 2-е вид. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 30. V. 1640. – 2°. – [14], 884 с.: грав.

З передмовою-посвятою Петра Могилы Федору Проскурі-Сузданському. – С. [3-11]. С екземпляри з автографом Петра Могилы. Переклад з грецької мови Т. Земки.

Квр. 28, 46п

Запасю, Ісаєвич І, № 282; Махновець І, с. 417; Петров № 140

* * *

877. *[Kossow S.] Paternikon abo żywoty śś. Oyców Pieczarskich ...* – К.: Друк. Лавры Pieczarskiey, 1635. – 4°. – [14], 181, 31 s.

Герб П. Могилы. С. 168

Твір написаний за прямою вказівкою П. Могилы, про що сказано в передмові. Останню, як вважали В. Татщев (див. № 322), М. Новіков (див. № 153) та Є. Болховітінов (див. № 20-24, 882-883) написав сам П. Могила, однак С. Голубєв (Т. 2, с. 293, див. № 51) не поділяв їхньої думки.

Р. 1356 (1); Р. 1427 (1); Іл. 580 (1)

Запасю, Ісаєвич І, № 250

Див. також № 52, 75, 988, 1000.

Розділ V
ЛІТЕРАТУРА
ПРО ПРАЦІ ПЕТРА МОГИЛИ

878. *Александрович В., Мицько І.* Архієрейський Службник і Требник Івана Боярського [відомий під назвою «Архієрейський Службник і Требник Петра Могили» /варіант – Йова Борецького/]: Нова інтерпретація унік. рукоп. кодексу 1632 р.: [Джерелознав. дослідж. пам'ятки львів. мистец. культури I пол. XVII ст.: з фондів ВР ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН України у Києві (№ 605). Остаточно вирішена загадка походження] // Пам'ятки України. – 1993. – № 1/2. – С. 74–84. – Приміт.: 37 назв.

П. Могила – редактор богословських видань. – С. 140.

879. *Арсений (митрополит Киевский).* Требник Петра Могили // Домаш. беседа. – 1876. – Вып. 52. – С. 1267–1270.

880. *Архангельский А. С.* Борьба с католичеством и западно-русская литература конца XVI – перв. пол. XVII в.: (Ист.-лит. очерки) // Чтения в Имп. Общ. истории и древностей рос. при Моск. ун-те. – 1888. – Кн. 1 (144). – С. 1–137.

Про праці П. Могили. – С. 40, 48, 80, 121 пр., 128, 134.
1 Київ. гімн. ИА / 102; X. 125. 6

881. *Барсуков Н.* Жизнь и труды П. М. Строева. – СПб.: Тип. В. С. Балашева, 1878. – III, V, 668 с.

П. Могила. – редактор богословських видань. – С. 140.
ВО285; Галаган 8 Слов.; Айзеншток № 8386; Попов / 2563

882. [Болховитинов Е. (Евгений, митрополит)] Словарь исторический о бывших в России писателях духовного чина греко-российской церкви. Т. 2. – 2-е изд., испр. и доп. – СПб.: Тип. И. Глазунова, 1827. – 337, LXXVI с.

Історія написання, видання та характеристика «Катехізиса», «Православного ісповідання віри» та інших творів П. Могіля. – С. 159–164, 166–167.

VXXXIV 9/446

883. [Болховитинов Е. (Евгений, митрополит)] Рассуждение о книге, именуемой Православное исповедование веры соборныя и апостольския церкви восточныя, сочиненной киевским Митрополитом Петром Могилою, читанное в публичном собрании Санкт-петербургской Александровской академии 1804 года генваря 25 дня кандидатом богословия Алексеем Болховским при отпуске его из Академии в Воронежскую Семинарию для коей образован он был к учительской должности / Болховский А. (псевд). – СПб.: Тип. Синода, 1804. – [4], 32, [10] с.

Гр. 2384

884. Борщак І. Рукопис «Православного визнання» Петра Могіли // Соборна Україна. – [Париж], 1947. – Ч. 2. – Квіт. – С. 42–43.

Про рукопис «Православного ісповідання віри», що зберігається у Паризькій Національній бібліотеці у відділі рукописів під № 1265 грецької секції, який надіслав Оліс де Нуантель, французький посол у Константинополі, 21 вересня 1673 р. королю Людовіку XIV.

Жуков. № 92

885. Васильєв Олександр. Петро Могіла і його «Катехізиси» // Людина і світ. – 1996. – № 3. – С. 25–29.

Ж28412

886. Васильєв О. А. Особливості української інтерпретації символу віри у Катехізисі Петра Могіли // Церква і національне відродження. – К., 1993. – С. 356–368.

Ва556686

887. Васильєв О. А., Романова Н. С. Сучасні оцінки богословсь-

кої спадщини Св. Петра Могили // Києво-Печерська лавра в контексті української історії та культури: Зб. наук. пр. – К., 1999. – С. 45–53. – (Лавр. альманах; Вип. 1).

Ж69938

888. *Власовський І.* Нарис історії Української Православної Церкви. В 4 т. Т. 4. (XX ст.). Ч. 1. / Укр. Автокефал. Православ. Церква. – 2-е вид. – Нью-Йорк; Київ: С. БАВНД БРУК, 1990. – 384 с.

Згадка про «Православне ісповідання віри» митрополита П. Могили. – С. 121.

1842 укр

889. *Воскресенский А.* О совершенствовании таинства крещения // Руководство для сел. пастырей. – 1860. – № 21. – С. 71–86. «Требник» П. Могилы. – С. 85.

890. *Голубев С.* Лифос – полемическое сочинение, вышедшее из Киево-Печерской типографии в 1644 году // Архив Юго-Зап. России, изд. Комис. для разбора древ. актов, состоящей при Киев., Подол. и Волынском генерал-губернаторе. – К.: Тип. Киев. ун-та, 1893. – Ч. 1, т. 9. – С. 1–147.

Автор аналізує полемічний твір «Літос» (див. № 862), спрямований проти праці К. Саковича «Перспектива...» (див. № 349).

Попов / 2010 – 2017

891. *Гудзяк Б.* Криза і реформа. Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії / Ін-т історії церкви Львів. Богосл. Акад.; Пер. з англ. М. Габлевич, ред. пер. О. Турій. – Л., 2000. – 426 с.

Про «Православне ісповідання віри» П. Могили. – С. 52.

Вс34494

892. *Єфремов С.* Історія українського письменства. – 2-е вид., без одмін. – К.: Укр. учитель, 1910. – 466 с.

П. Могила. – С. 78, 82, 87, 88, 101.

Маслов / 3506

893. Те саме. – 2-е вид., з одмінами і дод. – К.: Вік, 1917. – 450 с.

П. Могила. – С. 73, 76, 82, 96.

Попов / 7948

894. Те саме. – 3-є вид., з одмінами і дод. – К.: Вік, 1917. – 460, XVI с.

Про твори П. Могили. Панегірики, присвячені П. Могилі. – С. 73, 76, 82, 96.

РЛ № 8784; Маслов / 3507; Попов / 171

895. Те саме: У 2 т. – 4-е вид., з одмінами й дод. – К.; Ляйпціг: Укр. накладня, 1924.

Т. 1. – 448 с.

Про твори П. Могили. Панегірики, присвячені П. Могилі. – С. 48, 126, 136, 149, 155 – 159, 178 – 180, 183, 191, 223, 226, 228.

6151 укр; 4159 укр; РЛ № 8645/1; Айзеншток № 4979/1;

Попов / 18876

896. Те саме: У 2 т. – 4-е вид. – Мюнхен, 1989. – (Укр. літературознавство / Укр. вільний ун-т. Філософічний фак.; вип. 1).

Т. 1. Від початків до М. Костомарова; Київ-Ляйпціг 1919 (Вецляр 1924) / Фотопередрук зі вступом О. Горбача. – 445 с.: ілюстр.

Про твори П. Могили та панегірики, присвячені йому. – С. 48, 126, 128, 136, 149, 155–159, 178–180, 183, 191, 223, 226, 228.

В342314/1

897. Те саме. У 2 т. Т. 1–2. – 4-е вид., з одмінами й дод. – Нью-Йорк: Накладом Ради оборони і допомоги Україні Укр. конгресового комітету Америки, 1991. – 448, 459 с. – Передрук з вид. «Української накладні» Київ-Ляйпціг, 1924.

П. Могила див. імен. покажч.

41259 укр

898. Те саме. – К.: Femina, 1995. – 688 с. – Передрук з вид.: Єфремов С. Історія українського письменства. – К.; Ляйпціг, 1919 (Вецляр 1924).

П. Могила. – С. 54, 116, 119, 133, 141, 143, 158, 161.

ВА566093

899. *Жиленко І. В.* Печерські чудеса в записках святителя Петра Могилы // Православ. вісн. – 2001. – № 1. – С. 64 – 85.

Ж22513

900. *Историческое* обозрение богослужбных книг греко-рос- сийской церкви. – К.: Тип. Киево-Печер. лавры, 1836. – 205 с.

Про видання «Требника» П. Могилы. – С. 179–181.

Галаган 167 Богосл.; Попов / 12386

901. *Ігор (архископ) (Ліценко Ю.)* Загальна Церковна Істо- рія: Курс лекцій для вищих духов. шк. – Х.: Акта, 2001. – 608 с.

Про «Православне ісповідання віри». – С. 390–391.

Вс35521

902. *Кашуба М. В.* З історії боротьби проти унії XVII–XVIII ст. / АН УРСР. Ін-т сусп. наук. – К.: Наук. думка, 1976. – 171 с.

Про твори П. Могилы «Анфологiон», «Літос», «Требник». – С. 19, 20, 25.

1976 / К – 316

903. *Козак О. О. (єрм.)* Богослов'я обряду: У світлі Требника митрополита Петра Могилы. – Л.: Свічадо, 1998. – 90 с.

ВА598397

904. *Крачковский Ю.Г.* Очерки униатской церкви // Чтения в Имп. О-ве истории и древностей рос. при Моск. ун-те. – 1871. – Кн. 1. – С. 2–150, Кн. 2. – С. 151–282; 1876. – Кн. 3. – С. 283–342, Кн. 4. – С. 343–404.

Про виправлення П. Могилою службових книг та про його праці «Літос» та «Требник». – С. 170–187.

1 Київ. гімн. ИА / 102; Х. 125. 6

905. *Крыжановский Е.* Заботы об исправлении Требника в южно-русской митрополии, до издания Требника Петра Могилы // Руководство для сел. пастырей. – 1860. – № 17. – С. 445–467.

906. [*Крыжановский Е.*] Недостатки обрядности в южно-рус- ской митрополии в первой половине 17-го столетия – по требни- кам того времени, изданным до появления в свет Требника Петра Могилы // Там само. – 1860. – № 20. – С. 42.

907. *Крыжановский Е.* О книге *Λίθος* (*Λίθος*, або камієн) // Там само. – 1860. – № 26. – С. 222–239, № 27. – С. 246–260.

908. *Крыжановский Е.* О таинстве св. крещения из книги *Λίθος* // Там само. – 1860. – № 35. – С. 437–444, № 36. – С. 7–13, № 37. – С. 44–54.

909. *Крыжановский Е.* О требнике киевского митрополита Петра Могилы // Там само. – 1860. – № 43. – С. 185–206, № 44. – С. 209–233, № 46. – С. 272–287, № 47. – С. 296–316, № 52. – С. 449–462.

910. *Литвин Н. М., Пилявец Л. Б.* Набуття національних рис українським православ'ям XVII ст. // Києво-Печерська лавра в контексті укр. історії та культури: Зб. наук. пр. – К., 1999. – С. 33–44. – (Лавр. альманах; Вип. 1).

Аналіз праць П. Могилы. – С. 34–38.

Ж69938

911. *Нестеровский Е.* Литургика или наука о богослужении православной церкви. Ч. 1. (Общая). – Курск: Тип. Бр. Н. и И. Ваниных, 1895. – 290 с.

Про «Требнию» П. Могилы. – С. 286 – 288.

DX 9/848

912. *Никольский К.* О службах русской церкви, бывших в прежних печатных богослужбных книгах. – СПб.: Тип. Товарищества «Обществ. Польза», 1885. – 411 с.

Про розбіжності між московськими богослужбними книгами та «Требником» П. Могилы в питаннях тлумачення ряду православних чинів. – С. 113, 121 – 167, 281–282, 289, 360–361, 380, 398–399.

B19313; VI 4/14

913. *Никольский К.* Пособие к изучению устава богослужения православной церкви. – 2-е изд., исп. и доп. – СПб., 1865. – 780 с.

Обряды православного богослужения за «Требником» П. Могилы. – С. 11–12, 433, 622–623, 633, 637, 677–680.

914. Те саме. – 3-е изд., испр. и доп. – СПб.: Тип. А. И. Поповицкого и К°, 1874. – XVI, 805 с.

П. Могила. – С. 13, 442–443, 639–642, 647.
ВХІХ 3/11 – 12

915. *Ничик В. М.* Образ идеального властителя в сочинениях Петра Могилы // Человек и история в средневековой философской мысли русского, украинского и белорусского народов: Сб. науч. тр. – К., 1987. – С. 122–131.

ВА463937

916. *О книге* называемой: Православное исповедание католической и апостольской Церкви восточной // Христиан. чтение. – 1844. – № 2. – С. 223–267.

Церковно-історичні причини написання П. Могилою праці «Православне ісповідання віри» та її видання в країнах Західної та Східної Європи.

Ж30138 / Кримськ

917. *Огієнко І.* Стара форма присяги на вінчання. Бережемо свої українські церковні звичаї // Наша культура. – [Варшава], 1936. – Кн. 11 (19). – С. 721–724.

Присяга на вінчання за «Требником» П. Могили. – С. 722–724.

Див. також № 459–462, 654–657.

918. *Отроковский В. М.* Тарасий Земка, южнорусский литературный деятель XVII в. – Петроград: Акад. 12 гос. тип., 1921. – 122 с. – (Сб. / РАН. Отд-ние рус. яз. и словесности; Т. 96, № 2).

Характеристика діяльності Т. Земки в типографії Києво-Печерської лаври та його літературної діяльності під безпосереднім керівництвом П. Могили на сторінках книги С. Голубева «Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники» (К., 1883. – Т. 1–2, див. № 51). Характеристика творів П. Могили, віршів на герб П. Могили та присвят митрополиту.

Попов / 8043

919. *Павлов А. С.* 50-я глава Кормчей книги, как исторический и практический источник русского брачного права. – М.: Унив. тип. М. Каткова, 1887. – IV, 452 с. – (Учен. зап. / Имп. Моск. ун-т, отд. юрид.; Вып. 5).

Автор розглядає джерела 50-го розділу Кормчої книги – збірника церковних та світських законів України-Русі та Московської держави, зупиняючись, зокрема, на «Требнику» П. Могили та його «Православному ісповіданні віри», як головних джерел прийнятого Москвою чину браковінчання.

В36788

920. *Петров Н.* О влиянии западно-европейской литературы на древнерусскую // Тр. КДА. – 1866. – Т. 2, № 5. – С. 3–66, № 6. – С. 464–544, № 8. – С. 705–779.

Вплив на «Требнику» Петра Могили католицьких требників. – № 6, С. 512–517.

Ж30127 / Кримськ

921. *Плаксин В.* Руководство к познанию истории литературы. – СПб.: Тип. III Отд-ния Собств. е. и. в. Канцелярии, 1833. – IX, [3], 352 с.

П. Могила як церковний письменник. – С. 116–117.

922. *Пономарев П.* Книги символические в русской православной церкви // Богословская энциклопедия. – СПб., 1911. – Т. 12. – Стб. 1–32.

Дослідження «Православного ісповідання...». -- Стб. 5–17.

VIII 1/114

923. *Попов В.* О сочинении студента Николая Нечаева на тему: «Могилинский Евхологий 1646 года со стороны его источников» // Труды КДА. – 1915. – № 4. – С. 495–497, протоколы.

Ж30127 / Кримськ

924. *Порфирьев И.* История русской словесности. Ч. I. Древний период. Устная народная и книжная словесность до Петра В. – Казань, 1897. – 724 с.

Характеристика праць Петра Могили. – С. 615 – 616.

925. *Прилуцкий В.* О сочинении студента Николая Нечаева на тему: «Могилинский Евхологий 1646 года со стороны его источников» // Тр. КДА. – 1915. – № 4. – С. 497–499, протоколы.

Ж30127 / Кримськ

926. *Прилуцкий В. (свящ.)* Частное богослужение в русской церкви в XVI и первой половине XVII в. – К.: Тип. Акц. О-ва «Петр Барский, в Киеве», 1912. – XIV, 376, XIII с.

Молитви: молебні співи за «Требником» П. Могили. – С. 336–339.
DX 9/757

927. *Серафимов А.* О чинопоследованиях принятия неправославных христиан в православную церковь // Тр. КДА. – 1867. – Т. I. – С. 281–316.

Розгляд даного питання за «Требником» П. Могили. – С. 292–298, 305.

Ж30127 / Кримськ

928. *Скворцов И.М. (протоиерей)*. О видах и степенях родства. – К.: Унив. Тип., 1864. – 36 с.

Приклади з «Требника» Петра Могили про визначення ступенів рідства. – С. 33–37.

VXX 8/254

929. *Смолодович Даниил (протоиерей)*. Литургика или наука о богослужении православной восточной католической церкви. – 4-е изд. – К.: Тип. Е. Я. Федорова, 1869. – XVI, 331 с.

Порівняння «Требника» П. Могили з «Великим Требником» московського патріарха Никона (1655). – С. 78.

CVIII 6/172; DX 9/849

930. *Соколов И.* Отношение протестантизма к России в XVI – XVII веках. – М.: Тип. Э. Писснера и Ю. Ротэна, 1880. – 450, 76 с.

Відомісті про написання Петром Могилою праці «Короткий Катехизис» та її значення для російської церкви. – С. 405–406.

1880 – 1066

931. *Соловйов В.* Лист до епископа Штросмайера // Людина і світ. – 1996. – № 3. – С. 15–18.

Ставлення православної церкви до «Катехізіса» П. Могили. – С. 16.

Ж28412

932. *Степовик Д.* Нездійснений проект Петра Могили: [Друге вид. Біблії – святої книги в Україні] // Пам'ять століть. – 1997. – № 5. – С. 153–158.

Ж15156

933. *Сумцов Н.* К библиографии старинных малорусских религиозных сказаний // Сб. Харьк. ист.-филол. о-ва. – 1896. – Т. 8. – С. 306–313.

Використання П. Могилою українських апокрифів. – С. 306, 308, 312.
Ж1507

934. *Сумцов Н. Ф.* О литературных нравах южнорусских писателей XVII ст. – СПб.: Тип. Имп. акад. наук, 1906. – 24 с.

Полемічні засоби в працях П. Могили. – С. 15–16, 19–20.

ВО131135; Айзеншток № 10060/19; Попов / 13881; В21818И;
ВО15996

935. *Тарасий (иеромонах).* Великороссийское и малороссийское богословие XVI и XVII веков / Изд. Ред. «Миссионерское обозрение». – СПб., 1903. – 124 с.

Про вплив католицизму на українське богослов'я і роль в цьому праць П. Могили.

936. *Титлинов Б. В.* Духовная школа в России в XIX столетии. – Вильна: Тип. «Рус. Почин», 1908–1909.

Вып. I: (Время Комиссии Духовных Училищ). К столетию духовно-учебной реформы 1808-го года. – 383 с.

Вып. II: (Протасовская эпоха и реформы 60-х годов). – 421 с.

Вивчення в духовних училищах Російської імперії книг П. Могили. – С. 6, 13, 17, 22.

СІХ 3/202

937. *Тодийчук О. В.* Украина XVI–XVIII в.в. в трудах Общества истории и древностей российских / АН УССР. Ин-т истории; Отв. ред. Ф. П. Шевченко. – К.: Наук. думка, 1989. – 160 с.

Твори П. Могили. – 31, 64, 115, 144.

ВА492656

938. *Требник Петра Могили* // Энциклопедический словарь / Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1901. – Т. 33а. – С. 747–748.
В191

939. *Українська церква між Сходом і Заходом* / НАН України. Ін-т філософії, Від-ня релігієзнавства; Редкол.: А. Колодний (відп. ред.) та ін. – К., 1996. – 225 с.

Про працю П. Могили «Роздуми про високе значення чернецького життя». – С. 127–130. Характеристика мови ряду творів, що вийшли під безпосереднім керівництвом П. Могили. – С. 139–141.

ВА567405

940. *Филарет (архиепископ Харьковский)*. Обзор русской духовной литературы. [Кн. 1]. 862 – 1720. – Харьков: Унив. тип., 1859. – 448 с.

Характеристика творів П. Могили. – С. 269–273.

Костомаров 415; АVIII 6/43

941. *Филарет (Гумилевский, архиепископ Черниговский)*. Обзор русской духовной литературы. [Кн. 1]. 862 – 1863. – 3-е изд., с поправками и доп. автора. – СПб.: Изд. книгопродавца И. Л. Тузова, 1884. – 511 с.

П. Могила. – С. 190–197, 199–200.

АVIII 6/44

942. *Флегматов А.* Поучения о заповедях православной церкви («Прав. Испов. Петра Могилы»). С. 73–79) // Руководство для сел. пастырей. – 1867. – № 2. – С. 33–50.

943. **Флоровский Г.* Пути русского богословия. – Париж: [Утса-Press], 1937. – VI, 574 р.

Богословські праці П. Могили. – С. 43–50.

944. *Флоровский Г. (прот.)* Пути русского богословия. – 3-е изд. – Париж: УМСА – PRESS, 1983. – 600 с. – Репринт. відтворення вид. 1937 р.

П. Могила та його богословські праці. – С. 43–51, 62, 65, 77, 78, 109, 207, 210, 222, 228, 527, 528. Примітки та посилання. – С. 521–574.

ВА537897

945. Те саме. – 4-е изд. – Париж: YMCA-PRESS, 1988. – 599 с.
YMCA – Пресс № 93

946. Франко З. Мова як засіб національної атрибуції літератури // Сучасність. Література, наука, мистецтво, політологія, суспільне життя. – 1992. – № 11 (379). – Листоп. – С. 113–120.

Характеристика літературних та наукових творів письменників та вчених середньовіччя, в тому числі П. Могили.

Ж14413

947. Франко І. Духовна й церковна поезія на Сході й на Заході: Вступ до студії над «Богогласником» // Зап. НТШ. – 1913. – Т. 113. – С. 5–22.

Народна духовна поезія в працях П. Могили. С. 19, 21.

Ж Айзеншток / 4631

948. Франко И. Южнорусская литература // Энциклопедический словарь / Ф. А. Брокгауз, И. А. Эфрон. – СПб., 1904. – Т. 81. – С. 300–326.

Вплив творів П. Могили на розвиток української літератури. – С. 305–306.

В191

949. Хойнацкий А. Западно-русские униатские требники – сравнительно с требниками православными и латинскими // Труды КДА. – 1867. – Т. 1, № 2. – С. 137–179; Т. 2, № 5. – С. 217–252; Т. 3, № 7. – С. 88–126.

Порівняння «Требника» П. Могили з уніатськими і католицькими требниками (ритуалами). – Т. 1, № 2. – С. 137–148, 156, 163, 165, 171–172, 174, 176–178; Т. 2, № 5. – С. 220–223, 234; Т. 3, № 7. – С. 91–92, 94–101, 106–113, 117–118, 120, 123.

Ж 30127 / Кримськ

950. Червяковский Е. Римский катехизис и Православное исповедание Петра Могилы: Опыт крит.-библиогр. исслед. – Варшава: Тип. учеб. округа, 1889. – 113, III с.

Попов / 12615

951. *Шанюк В.* Літописні записки П. Могіли як зразок мемуарного монастирського епосу // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Зб. наук. пр. Міжнар. конф., присвяч. 150-річчю від дня заснування каф. укр. словесності у Львів. ун-ті (Львів, 23–25 жовт. 1998). – Львів, 1999. – Ч. 1. – С. 516–522.

В343196/1

952. *Шевченко Т.* Повне збір. творів. Т. 4. Щоденні записки (журнал). Текст. Первістні варіанти. Коментарій / Ред. і вступ. сл. С. Єфремова / АН України. – К.: Держвидав України, 1927. – 787 с.

Висвітлюючи у передмові історію діяришів (монастирських літописів), С. Єфремов згадує записи П. Могіли. – С. XIV. «Требнику» Петра Могіли на сторінках Щоденника (Журнала) Т. Г. Шевченка від 15 липня 1857 р. – С. 52. Біографічні відомості та характеристика «Требника» П. Могіли у бібліографічних нотатках С. Єфремова. – С. 453–454.

Айзеншток № 6759/4; РЛ № 5987/4

953. *Шевченко Т.* Повна збірка творів: В 3 т. / Редкол.: О. Є. Корнійчук (гол.), П. Г. Тичина, О. І. Білецький та ін. – К.: Держлітвидав України, 1949.

Т. 3: Драматичні твори. Журнал. Листування. – 520 с., 16 вкл. л.

На сторінках Щоденника (Журнала) від 15 липня 1857 р. Т. Г. Шевченко згадує «Требнику» Петра Могіли. – С. 133, 453.

В262772/3; Айзеншток № 4663/3; Попов / 15497

954. *Шевчук В.* Петро Могіла та його літературні твори // Дивослово. – 1996. – № 12. – С. 3–8.

Ж28928

955. *Шляпкин И.А.* История литературы Юго-Западной Руси (XVI – XVII в.): (Лекции читанные в 1908–1909 г. г.) / СПб. ун-т, ист.-филол. фак. – СПб.: Тип. Богданова, [Б. г.]. – 445 с.

Біографія П. Могіли. – С. 200–217. Літературно-полемічна боротьба української православної церкви з католиками та роль в цьому праць П. Могіли. – С. 198, 217–228.

Попов / 18855

956. *Яцимирский А. И.* Славянские и русские рукописи румын-

ских библиотек // Сб. отд. рус. яз. и словесности имп. АН. – 1905. – Т. 79. – С. 1–965.

Друкування праць Петра Могили. – С. 192, 220.
В98193/79

* * *

957. **Barlea O. De Confessione Orthodoxa Petri Mohilae.* – Frankfurt a. M.: Kommissionsverlag J. Knecht, 1948. – XIV, 227 S.

Вплив протестантизму на православну церкву та переборення його в період митрополита П. Могили. Велика увага приділена праці П. Могили «Православне ісповідання віри» та її значення для православної української та інших європейських церков.

Патр. I, № 984

958. *Bezviconi Gh. Contribuții la istoria relațiilor romîno-ruse (din cele mai vechi timpuri pînă la mijlocul secolului al XIX-lea) / Acad. Rep. Popul. Romîne. In-t de Studii Romino-Sovietic.* – București, 1962. – 347 p.

Історія українсько-румунських відносин. П. Могила. – С. 70–78.
iВ126173

959. *Bykova T. A. Über in Halle gedruckte slavische Bücher // Ost und West in der Geschichte des Denkens und der kulturellen Beziehungen. Festschrift für Eduard Winter zum 70. Geburtstag / Mit einem Geleitwort von A. P. Juškevič; Hrsg. von W. Steinitz u. a.; Red. H. Mohr und C. Grau.* – Berlin: Akademie – Verlag, 1966. – S. 262 – 267. – (Duetsch. Akad. der Wiss. Quellen und Studien zur Geschichte Osteuropas; Bd. 15).

Про друкування в Галле коментарів до книги П. Могили «Православне ісповідання віри», надрукованих в Москві в 1696 р. – С. 265.

В270666/15

960. **Emanuelis D., Schelstrate E. Acta orientalis contra Lutheri haeresim.* – Romae, 1739. – P. 396–633.

Про рукопис грецькою та латинською мовами за назвою «Православне ісповідання Східної церкви», який доводить автентичність книги, над-

рукованої завдяки Панаїоті, драгоману Порти. Таким чином, як вважає автор, «Православне ісповідання віри» П. Могили було вперше видане в Голандії у 1667 р.

Жуков. № 263

961. **Gajecy G., Baran A.* The cossacks in the Thirty years war: In 2 vol. Vol. I. 1619 – 1624. – Rome: P. P. Basiliani, 1969–1983. – 140 p.: ill.

Спростування П. Могилою близьких до протестантизму ідей Константинопольського патріарха Кирила Лукаріса в книзі «Православне ісповідання віри». – С. 90.

962. **Čyževskýj D.* Ein unbekannter Hallenser slavischer Druck // *Ztschr. f. slavische Philologie.* – 1938. – Bd. 15. – S. 78–81.

Про коментарі до книги П. Могили «Православне ісповідання віри», надруковані в Галле в 1737 р. – С. 80.

963. **Grabowski T.* Z dziejów literatury unicko-prawosławnej w Polsce 1630 – 1700. – Poznań, 1922. – 92 s. – (Pozn. T-wo Przyjaciół Nauk przy Komis. Filol.; T. I, z. 3).

Про полемічні праці українських діячів XVII ст., в тому числі П. Могили.

Рец.: Brückner A. // *Kwartalnik Historyczny.* – 1923. – S. 199–201.
Патр. I, № 440

964. **Ionesco T.* La vie et l'oeuvre de Pierre Movila, Métropolita de Kiev. – Paris: Impr. Nidot, 1944. – 260 p.

Теологічне та культурно-історичне значення книги П. Могили «Православне ісповідання...» було якнайкраще визначене в матеріалах Синоду Румунської церкви 1899 р., де вона була названа «першою книгою, яка за своєю догматичною вартістю йде після Символу віри Нікео-Константинопольського...». – Р. 208.

Патр. I, № 988; Жуков. № 232

965. *The Jevanhelije učytelnoje of Meletij Smotryc'kyj* / Introd. by D. A. Frick; Ukrainian Research Institute of Harvard University. – Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press, 1987. – XVI, 552 p.

Стосунки П. Могили з М. Смотрицьким М. та характеристика творів

966. *Jugie M.* La Confession Orthodoxe de Pierre Moghila. A propos d'une publication récente // *Echos d'Orient.* – Paris, 1929. – Т. 28, № 153–156. – Р. 414–430.

Про «Православне ісповідання віри...» П. Могили. – С. 418.

Ж3698

967. **Leszczyński M.* De trebniko Petri Moghila. – Romae, 1934.

Про «Требник» П. Могили.

968. **Malvy A., Viller M.* La Confession Orthodoxe de Pierre Moghila, Métropolitte de Kiev (1633–1646), approuvée par les Patriarches grecs de XVII s. Text latin inédit publié avec introduction et notes critigues / Ed. G. Beauchesne. – Paris: Pont. Inst. Studiorum Orientalium-Orientalia Christiana X, 1927. – CXXXI, 223 p.

Текст праці складається з двох частин: 1) біографія П. Могили та історія створення його «Ісповіді православної віри»; 2) повний текст цієї праці з примітками, як під текстом так і в кінці його.

Патр I, № 990

969. *Martel A.* La langue polonaise dans les pays ruthènes. Ukraine et Russie Blanche. 1569–1667 / Pref. A. Mazon. – Lille, 1938. – 317 p. – (Travaux et Mémoires de l'Université de Lille. Nouvelle sér.; 1 Let., № 20).

Мова творів П. Могили. – С. 118, 282.

B245804/L.20; Popov 18282

970. *Melchisedec (Episcopulu).* Biserica – ortodoxă in luptă cu Protestantismulu, in Specialu cu Calvinismulu, în veculu XVII-lea si cele doue sinods din Moldova contra Calviniloru // *Analele Academici Romane.* – Ser. II. – Bucuresti, 1893. – Т. 12. 1889 – 1890. – S. 1–116.

Про «Православне ісповідання віри» П. Могили. – С. 24–31, 34–36, 42–45, 48, 50–52, 54–56, 68.

Ж19275

971. **Olszewski M.* Der Ritus des Sakraments der Russe nach Peter Mogila in seinem historischen Kontext // *Ostkirchliche Studien.* – Würzburg, 1982. – S. 142–159.

Автор розглядає історію обряду св. тайни сповіді в Київській митрополії, зокрема, як цей обряд виглядав у «Требнику» П. Могили 1646 р., його залежність від західних обрядів і його вплив на інші східні церкви.
Патр. II, № 672

972. **Petrescu I. D.* Locul 'Mărturisirii ortodoxe' a lui Petru Movilă în ortodoxie // *Predania.* – Bucarest, 1937. – Vol. 1, № 8/9. – P. 11–18.

Місце «Православного ісповідання віри» П. Могили в православ'ї.
Caz. № 49

973. **Popivchak R. P.* Peter Mohyla, Metropolitan of Kiev (1633–47): Translation and Evaluation of His «Orthodox Confession of Faith» (1640). – Washington: D. C., 1975. – 236 p. – (The Cath. Univ. Of America; № 259).

Патр. II, № 950

974. **Popivchak R. P.* Peter Mohyla, Metropolitan of Kiev (1633–47): Translation and evaluation of his «Orthodox Confession of Faith» (1640). Ph. D. diss., The Catholic University of America, 1975. – 495 p.

Виклад життя та діяльності П. Могили. Переклад на англійську мову його праці «Православне ісповідання віри...» з її історико-богословським аналізом.

Wypar № 1082

975. *Pylypiuk N.* Eucharisterion. Albo, Vdyacnost'. The First Panegyric of the Kiev Mohyla School: Its Content and Historical Context // *Harvard Ukrainian Studies.* – Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2: The Kiev Mohyla Academy. – P. 45–70.

Ж40220

976. **Raes A.* Le rituel ruthène depuis l'Union de Brest // *Orientalia Christiana periodica.* – 1935. – Vol. 1, № 3/4. – P. 361–392.

Про українські требники після Берестейської унії. Характеристика «Требника» П. Могили, який служив моделлю для багатьох пізніших видань в Україні і в Росії для православних і уніатів.

Жуков. № 260

977. **Śliwa Tadeusz (ks.)* Kościół Unicki w Polsce w latach 1596 – 1696 // *Historia kościoła w Polsce.* – Poznań; Warszawa, 1974. – T. I: Do roku 1764. – S. 259–309.

П. Могила та його полеміка з К. Саковичем. Характеристика «Літоса». – С. 294.

978. **Windisch H.* Die Religion in Geschichte und Gegenwart // *Confessio Orthodoxa.* – Tübingen, 1909. – Т. 1.

Протестантський історик Віндіш підкреслює апологетично-православну спрямованість праці П. Могили «Православне ісповідання віри...». – С. 1886.

Жуков. № 275

979. **Wenger A.* La reconciliation des hérétiques dans L'Eglise russe d'après le Trebnik de Pierre Moghila // *Revue de Etudes Byzantines.* – 1954. – № 12. – Р. 144–175.

Характеристика «Требника» Петра Могили.

Жуков. № 273

980. *Wenger A.* Les influences du rituel de Paul V sur le Trebnik de Pierre Moghila // *Revue des Sciences Religieuses.* – Strasbourg, 1956. – Р. 477–499.

Вплив ритуалу папи Павла V на «Требник» П. Могили.

Жуков. № 274

Див. також № 22, 34, 39, 52, 55–63, 75–77, 79, 83, 149, 154, 176, 188, 197, 213, 259, 271, 317–319, 348–350, 361, 376, 378, 571–572, 610, 632, 643, 646, 654–657, 670, 693, 698, 1020, 1028, 1033, 1044–1047, 1054–1057, 1060–1061, 1065.

**ПАНЕГІРИКИ
ТА ІНШІ ТВОРИ,
ПРИСВЯЧЕНІ
ПЕТРУ МОГИЛІ**

981. *Апостол*. – Л.: Друк. М. Сльозки, 1639. – 2°. – [27], 244 арк.

Герб П. Могилі, вірш на герб Могилі (зворот титулу). Передмова з посвятою П. Могилі. – Арк. [2–8].

Кир. 2526л та ін.

Запаско, Ісаєвич I, № 270

982. *Волкович Йоаникій*. Розмишляне о муці Христа Спасителя нашего, притим веселая радость з триумфального его воскресенія. – Л.: Друк. Братства, 1631. – 4°. – [31] арк.: ілюстр.

Герб П. Могилі (на звороті титулу).

Запаско, Ісаєвич I, № 219

983. *Дорофей авва*. Поученія. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1628. – 4°. – [8], 450, [2] с.: ілюстр.

На звороті титулу герб П. Могилі та вірш Т. Земки «На пресветлый герб...Могилев». Передмова Філофея Кизаревича з присвятою П. Могилі (арк. [2–3]) та післямова Степана Беринди.

Кир. 10 – 11 та ін.

Запаско, Ісаєвич I, № 171; Махновець I, с. 416; Петров № 99

984. *Евфонія веселобрмачая*. На висоцеславный фрон митрополі київскої щасливе вступаючому в бозе преосвященному е. мл. господину отцу кир Петру Могиль, воеводичу земель молдавских, православному упривилеіованому митрополиту кievско-

му, галицкому и всея Россіи, ексарсе с. фрону константинопольского, архимандриту с. чудотворной лаври Печерской Киевской // Хрестоматія давньої української літератури (доба феодалізму) / Упоряд. О. І. Білецький. – 2-е вид., випр. та доп. – К., 1952. – С. 161–163.

ВО474823; Попов / 7876

985. *Евфонія веселобрмячая на висоцеславний фронт митрополіи кievской щасливе вступаючому... Петру Могилі... от типографов в ... лаври Печерской працюючих...* – К.: Друк. лаври, 5. VII. 1633. – 4°. – [5] арк.: грав.

Герб П. Могіли (зворот титулу).

Запаско, Ісаєвич І, № 235

986. *Евхарістиріон, або вдячність... Петру Могилі... од спудеов гімназіум его милости з школы реторіки, за гойными добродійства себе и церкви православной в фундованю школ показаныи...* – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 29. III. 1632. – 4°. – [36] с.: грав.

Герб П. Могіли та вірш на герб (зворот титулу).

Автором передмови до панегірика і, мабуть, самого твору, як вважають Я. Запаско та Я. Ісаєвич, був професор академії Софроній Почаський (очевидно, він же Стефан Почаський). Під кожним віршем панегірика є підписи учнів академії – виконавців твору.

Кир. 27

Запаско, Ісаєвич І, № 228; КДА № 11405; Петров № 112

987. *Ильинский Ф. Юго-западное русское общество и его умственное и религиозно-нравственное состояние в конце XVI и первой половине XVII вв. (в период Брестской унии).* – Почаев: Тип. Почаево-Успен. Лавры, 1891. – 34 с.

Характеристика морального стану духівництва, в т. ч. П. Могіли. – С. 11. Присвята П. Могилі вченого ректора вищого соцініанського училища Євстафія Кисіля під псевдонімом Геласія Диплиця своєї «Антології», виданої у 1631 р. (направленої проти «Апології» Смотрицького). – С. 25.

Попов / 13833

988. *Гисторія* або правдивое выписане святого Іоанна Дамас-

кина о житіи святых преподобных отец Варлаама, Іоасафа и о на-
верненію індіан. – Кутейн: Друк. Богоявлен. Монастиря, 1637. – 4°.
– [9], 363 арк.: іл.

Герб П. Могили та вірш на герб на звороті титулу (є варіанти – герб
С. Косова). Передмова з присвятою П. Могили (є варіанти – С. Косову),
підписана Іоасафом Половком. – Арк. [2 – 4].

Кир. 717 та ін.

Кніга Беларусі № 125; Петров № 123

989. *Імнологія*, си ест Піснєвловіє, албо Піснь през части пис-
мом мовлена на день вЪскресенія господа нашего Іисуса Хріста.
Пану, пастыру, опекунови и добродієви своему през дьлатели в
тіпографіи в даруночку низко принесенаа... – К.: Друк. Києво-Пе-
чер. лаври, 1630. – 4°. – [6] с.

Герб П. Могили (зворот титулу).

Панегірик, піднесений П. Могили працівниками Києво-Печерської
друкарні на великодень 1630 р. Перші літери строф утворюють акровірш
«Петрові Могили, архімандриту святя чудотворн्या великія лаври Пе-
черськія Київськія, воєводичу земель Молдавських». Панегірик підписа-
ний 10 чоловіками, серед них – Памво Беринда, Степан Беринда, Тарасій
Земка. Я. Запаско, Я. Ісаєвич та інші дослідники припускають, що основ-
ними авторами були П. Беринда та Т. Земка.

Запаско, Ісаєвич І, № 204

990. *Литературный сборник*, издаваемый Галицко-русскою
Матицею, г. 1889 – 1890 / Под ред. Богдана А. Дедицкого. – Львов:
Издвением Галицко-рус. Матицы. Тип. Ставропиг. ин-та. Под
зарядом И. Ф. Пухира, 1891. – [3], III, 939 с. – На окр. арк.: Вечной
памяти Молдавскому воєводичу, Києво-Печерскому архимандрит-
ту, Київському и Галицкому митрополиту Петру Могиле... посвяще-
но.

ВО32473

991. *Панегірик*, піднесений києво-печерському архімандриту
Петру Могили спудеями заснованої їм школи в Києво-Печерській
Лаврі // Унив. изв. – 1886. – Март. – Прибавл. – С. 46–64.

I. 34. I; I. 34. 2

992. *Пекарский П. П.* Известия об одной брошюре, напечатанной в Киеве в 1632-м году // Изв. имп. археолог. о-ва. – 1861. – Т. 3. – С. 198–205 с.: мал.

993. *Пилип'юк Н.* «ΣΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ албо, вдячність». Перший панегірик Києво-Могилянської школи: його зміст та історичний контекст / Пер. з англ. І. Бурковський // Зап. НТШ. – Т. 224. Пр. філол. секції. – Л., 1992. – С. 25–43.

Про панегірик «Евхаристиріон, албо Вдячність...», присвячений Петру Могили.

Ж20869

994. *Псалтир.* – К.: Друк. лаври, 28. VI. 1629. – 16°. – [4], 534 с.: грав.

Гравюра Успіння з мініатюрним гербом П. Могили (зворот титулу).
Запаско, Ісаєвич І, № 190

995. *Псалтир.* – Могильов: Друк. С. Соболя, 1637. – 4°. – [2], 167, [38] арк.

На титулі вказано, що видання надруковано «благословенієм и иждивенієм П. Могили».

Книга Беларусі, № 126

996. *Псалтир з молитвами та акафістами.* – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1643–1644. – 12°. – 276, [1], 278, 261–274 арк.

Герб П. Могили (зворот титулу).

Запаско, Ісаєвич І, №324

997. *Студинський К.* Панегірик «ΣΥΦΩΝΙΑ веселобрмячая», посвячений Петрові Могили в р. 1633 // Зап. НТШ. – 1895. – Т. 8, кн. 4. – С. 1–4.

Характеристика панегірика. Пояснення структури родинного герба Могили. Текст панегірика.

Ж20869; Ж Білодід № 762; Ж Айзеншток / 4631

998. *Студинський К. Й.* Панегірик «ΣΥΦΩΝΙΑ веселобрмячая», посвячений Петрові Могили в р. 1633 з вступними увагами про панегіричну літературу кінця XVII в. / Подав Кирило Студинський. – Л.: Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1895. – 14 с.

Попов / 13875

999. *Студинський Кирило*. Три панегирики XVII віку // Зап. НТШ. – 1896. – Т. 12, кн. 4. – С. 1–32.

Про панегирик «Імнологія», присвячений П. Могилі (1630 р.). – С. 1–3. Текст панегирика. – С. 9–18.

Ж20869; Ж Білодід № 762; Ж Айзеншток / 4631

1000. [Триодь цвітна]. *Триодион*, си ест трипіснец святои великои п'ятдесятници. П'ятикостаріон, еже ест п'ятдесятница нареченный. – Л.: Друк. М. Сльозки, 11. Ш. 1642. – 2°. – [6], 433, [1] арк.: грав.

Деякі екземпляри містять герб Петра Могилі, вірш на герб Петра Могилі (зворот титулу) та передмову з присвятою йому, підписаною М. Сльозкою (арк. [2 – 4]), інші – з присвятами А. Киселю, М. Басарабу та В. Луцулу.

Кир. 584, 882, 2531п, 4862п, 4868п та ін.

Запаско, Ісаєвич І, № 302; Петров № 146

* * *

1001. *Baiewski Theodosius Wasilewicz. Sancti Petri metropolitae Kijoviensis thaumaturgi Rossiae... Petrus Mohila... patroni sui iconismus*. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 21. XII. 1645. – 4°. – [23] арк.

Вірш на герб Могил польською мовою, присвята Петрові Могилі латинською мовою, далі панегиричні вірші латинською і польською мовами. Прозовий панегирик «*Felix cometa post natalem diem... Petri Mohila*» (М. Вішневський приписує авторство цього твору Олександрові Тишкевичу).

Запаско, Ісаєвич І, № 337; Фінк. № 8148

Див. також № 34, 39, 63, 76–77, 185а–185в, 632, 646–647, 675, 717, 873, 876, 894–898.

**ПЕТРО МОГИЛА
В РЕЛІГІЙНИХ
ТА КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ
ЗВ'ЯЗКАХ УКРАЇНИ
З МОЛДОВОЮ ТА РУМУНІЄЮ**

1002. *Арсений (епископ Псковский)*. Исследования и монографии по истории молдавской церкви. Ч. 1/2. – СПб.: Тип. Ф. Вайнсберга и П. Гершунина, 1904. – 583 с.

П. Могила. – С. 10, 51, 53, 74, 91, 101, 146, 262, 373, 396, 398, 401, 402, 407, 444, 529, 530, 540, 548.

II. 23. 15; ВХЛII 3/60

1003. *Всемирная история*. В 10 т. / АН СССР. Ин-т истории и др. – М.: Соцэкгиз, 1958.

Т. 5 / Под ред. Я. Я. Зутиса (отв. ред.) и др. – 782 с. – Библиогр.: с. 713–739.

Про допомогу П. Могили у відкритті першої друкарні в Яссах (Молдавія). – С. 182.

В300833; Попов/1363–1365; СКУ 2047/5

1004. *Голубинский Е.* Краткий очерк истории православных церквей: Болг., серб. и рум. или молдо-валах. – М.: Унив. тип. (Каинов и Ко), 1871. – 732 с.

Молдавсько-волоський митрополит Георгій Могила – дядько П. Могили. – С. 379.

Костомаров 127

1005. *Есану А.* Художественные ценности и культурные деятели средневековой Молдовы // *Cugetul*. – 1991. – № 5/6. – С. 3–13.

П. Могила як культурно-освітній діяч Молдови.

Ж14409

1006. *Лашков Н. В.* Местное управление в Молдавии и Валахии в XVII веке (в кратком очерке). – Кишенев: Тип. Э. Шлиомовича, 1901. – 63 с.

Піклування П. Могили про освіту в Молдавії і Валахії та його роль у відкритті богословської школи в Яссах за зразком Києво-Могилянської академії. – С. 52–54.

СІV.Ш/399

1007. *Мохов Н. А.* Очерки истории молдавско-русско-украинских связей (с древнейших времен до начала XIX века). – Кишинев: Штиинца, 1961. – 213 с.

Зв'язки молдавського господаря Є. Могили з Польщею. – С. 78–82.
Про рід молдавських бояр і господарів Морил. – С. 82. Допомога П. Могили в організації першої типографії в Молдові. – С. 177.

1008. *Мохов Н. А.* Новые данные об организации первой типографии в Молдавии // Уч. зап. / АН ССРСР. Молд. фил. Ин-т истории. – 1959. – Т. 1 (10). – С. 172.

Допомога П. Могили в організації типографії.

1009. *Ничик В. М.* Из истории молдавско-украинских культурных связей в первой половине XVII в. // Очерки по истории молдавско-русско-украинских философских связей XVII – XX вв. – Кишинев, 1977. – С. 6–16.

Біографія П. Могили. Молдавські коріння митрополита. Оцінка діяльності П. Могили за різними джерелами.

ВА314148; ВА302992

1010. *Резакевич К.* Зв'язки київського архієпископа Петра Могили з молдавськими князівствами // Укр. іст. журн. – 1996. – № 3. – С. 78–81.

Ж27630

1011. *Семчинський С.* Українсько-румунські зв'язки XVII ст. в галузі книгодрукування // Друкарство. – 1995. – № 3/4. – С. 4–5.

П. Могила і книгодрукування в Україні та Молдові.

Ж68875

1012. *Teoria та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій: Навч. посіб. для студ. вузів / Авт.: А. К. Бичко (кер.), Б. І. Бичко, Н. О. Бондар та ін. – К.: Либідь, 1992. – 392 с.*

Внесок П. Могіли у розвиток культури Молдови. – С. 277.
1992 / Т – 33

* * *

1013. **Andreescu Șt. «Movileștii» în Țara Românească // Andreescu Șt. Restitutio Daciae. II. Relațiile politice dintre Țara Românească, Moldova și Transilvania în răstimpul 1601 – 1659. – București, 1989. – P. 7–34.*

Родина Могил на румунській землі.
Bob.

1014. **Asaki Gh. Despre literatura românească // Albina românească [Iași], 1830. – № 2. – P. 51–52; Curierul românesc. – [Bucarest], 1829 – 1830. – № 1. – P. 433–434.*

Про допомогу П. Могіли в організації шкіл в Котнарі та при церкві Трьох Ієрархів в Яссах.
Caz. № 2

1015. **Avădăni M. J. Așezământul școlar de la Trei Ierarhi din Iași – prima instituție cu elemente de învățământ superior din Moldova // Mitropolia Moldovei și Sucevei. – 1971. – № 47. – P. 361 – 374; 1972. – № 48. – P. 775–788.*

Про допомогу П. Могіли в організації школи при церкві Трьох Ієрархів в Яссах – першого вищого навчального закладу Молдови.
Caz. № 3

1016. *Bezviconi Gh. Contribuții la istoria relațiilor romîno-ruse (din cele mai vechi timpuri pînă la mijlocul secolului al XIX – lea) / Acad. Rep. Popul. Romîne. Inst. de studii rom.-sov. – București, 1962. – 347 p.: il. – Bibliogr.: p. 311–344.*

П. Могила. – С. 65, 70–77.
iB126173

1017. **Bobâna Gh. O conștiința românească în cultura europeană (Petru Movilă) // Literatura și arta. – 1993. – 4 mart.; 1 apr.*

Внесок Петра Могили в європейську культуру.
Bob.

1018. **Bobâna Gh.* Petru Movilă – o conștiință românească în
umanismul esteuropean // *Destin românesc.* – 1995. – № 4. – P. 33–44.

Внесок П. Могили в розвиток східноєвропейського гуманізму.
Bob.

1019. **Bobâna Gh.* Varlaam și Petru Movilă: (File din istoria culturii
rom. și ucr. din prima jumătate a sec. al 17-lea) // *Cugctul.* – 1993. –
№ 1. – P. 5–8.

Культурні зв'язки молдавського митрополита Варлаама та П. Могили
в контексті історії української та румунської культури першої половини
XVII ст.

Bob., P.M. c. 4

1020. **Bodogae T.* Din istoria Bisericii ortodoxe de acum 300 de
ani. Considerații istorice în legătură cu sinodul dela Iași. – Sibiu,
1943. – IV, 153 p.

Про собор в Яссах, на якому обговорювалась праця П. Могили «Пра-
вославне ісповідання віри...».

Bob.; Caz. № 8

1021. **Bodogae T.* Un capitol din relațiile româno-ruse: mitropolitul
Petru Movilă // *Revista teologică.* – [Sibiu], 1946. – № 36. –
P. 403–419.

Діяльність П. Могили в світлі українсько-румунських зв'язків.

Caz. № 9

1022. *Bulat T.* Petru Movilă prinț de Moldova, apărător al ortodoxis-
mului (cu prilejul împlinirii a 300 de ani dela sinodul din Iași, 1641 –
1941) // *Buletinul Institutului de istoria Românilor «A. D. Xenopol».* –
[Iași], 1941. – P. 9–14.

Петро Могила – захисник православ'я: (до 300-ї річниці собору в
Яссах, 1641 – 1941).

Caz. № 10; Жуков. № 80

1023. *Cartoian N.* Un cărturar moldovean mitropolit al Kievului:

Petru Movilă // Cartoian N. Istoria literaturii române vechi. – București, 1980. – P. 163–166.

Вчений молдавський митрополит у Києві: П. Могила.
Р.М. с. 4

1024. *Cazacu M. Pierre Mohila (Petru Movilă) et la Roumanie: Essai historique et bibliographique // Harvard Ukrainian Studies. – Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2: The Kiev Mohyla Academy. – P. 188–222.*

Праця сучасного румунського автора складається з двох частин. У першій описовій йдеться про історію молдавсько-румунського роду Могила за молдавськими та румунськими літописами, а також характеризується література про життя та діяльність київського митрополита. Друга частина – бібліографічний покажчик, джерела з якого подано в даному покажчику під сиглою Caz.

Ж40220

1025. **Ciobanu Șt. Din legăturile culturale moldo-ucrainiene // Analele Academiei române, ser. 3. Memoriile secției literare. – 1938. – Vol. 8. – P. 15–18.*

Молдавсько-українські культурні зв'язки.
Caz. № 11

1026. **Ciobanu V. Relații literare româno-ruse în epoca feudală // Revista de istorie și teorie literară. – Bucarest, 1960. – Vol. 9, № 2.*

Румунсько-українські літературні зв'язки періоду феодалізму.
Caz. № 12

1027. **Constantinescu B. Românul Petru Movilă ca reprezentant al Bisericii ortodoxe // Columna lui Traian. – Bucarest, 1873. – Vol. 4. – P. 38–39.*

Характерна для румунської історіографії оцінка П. Могили як румуна – захисника православ'я.
Caz. № 13

1028. **Elian A. Contribuția grecească la 'Mărturisirea ortodoxă // Balcania. – Bucarest, 1942. – Vol. 5, № 1. – P. 79–135.*

Про працю П. Могили «Ісповідання православної віри» з точки зору ру-

1029. **Enaceanu Gh.* Din istoria bisericească a Românilor. Petru Movilă // Biserica ortodoxă română. – Bucurest, 1883. – Vol. 7. – P. 278–289, 431–453, 618–622, 657–696, 734–772; 1884. – Vol. 8. – P. 4–39, 89–121, 185–221, 282–320.

1030. *Те саме. – Bucurest, 1884. – 352 p.

Нарис історії румунської православної церкви і роль в її діяльності П. Могили.

Caz. № 16

Рец.: Popescu N. M. Petru Movilă // Biserica ortodoxă română. – 1947. – Vol. 65, № 1/3. – P. 9–29.

Caz. № 53

1031. **Godorogea Șt.* Contribuțiile lui Petru Movilă // Academica. – 1992. – Anul 2, № 10 (22). – P. 11, 29.

Про історичну роль П. Могили в історії України, Молдови та Румунії. Bob.

1032. *Gorovei Șt.* Movileștii // Magazin istoric. – 1973. – Anul 7, № 6. – P. 64–72.

Рід Могили в історії Молдови та Румунії.

Ж38459

1033. **Grosu N.* Caracterizarea canonică și simbolică a sinodului dela Iași // Cronica Romanului. – Roman, 1941. – Vol. 19. – P. 13–19.

Богословські проблеми на соборі в Яссах, на якому обговорювалась праця П. Могили «Православне ісповідання віри...».

Caz. № 19

1034. **Hâjdău A.* Cuvânt către ucinicii sholii ținutului Hotin, Ruși și Români // Foaie pentru minte, inimă și literatură. – Bucurest, 1838. – Vol. 1. – P. 161–167; Curierul românesc. – 1839. – Vol. 10. – P. 37–43.

Роль П. Могили в історії культурних зв'язків «рутенив» (українців) і румунів.

Caz. № 20

1035. **Iorga N.* Histoire des relations russo-roumaines. – Iassy, 1917.

Історія українсько-румунських відносин і місце в цьому П. Могили.
Bob.

1036. **Iorga N.* Istoria literaturii române în secolul XVII. – București, 1925.

Історія румунської літератури XVII ст. і значення для її розвитку праць
П. Могили.

Bob.

1037. *Iorga N.* Biserica moldovenească în epoca lui Petru Movilă. Mitropolitul Varlaam // *Iorga N.* Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor. – București, 1928. – Vol. 1. – P. 302–314.

Молдавська церква в часи П. Могили.

B275553/1; Bob.

1038. **Iorga N.* Petru Movilă, Mitropolitul Kievului; Înraurirea lui Petru Movilă asupra Bisericii muntene. Curentul nou elino-slavon supt Mateiu Vodă // *Iorga N.* Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor. – Vălenii de Munte, 1908. – Vol. 1, № 3/4. – P. 290–300.

Вплив П. Могили на мунтянську церкву.

Bob.

1039. **Joukovski A.* Les relations culturelles entre l'Ukraine et la Moldavie au XVIIe siècle // VIIe Congrès International des Slavistes. Varsovie, 21 – 27 août 1973. Communications de la délégation française. – Paris: Institut d'Etudes Slaves, 1973. – P. 217–230.

Роль П. Могили в розвитку культурних зв'язків України і Молдови в XVII ст.

1040. **Licea I.* Contribuțiuni vechi românești la cultura altor popoare. – Galati, 1932.

Про вплив румунів на культуру інших народів і в цьому зв'язку про
П. Могилу.

Caz. № 24

1041. **Lungu Gh.* Un important moment istoric al legăturilor culturale și bisericești ruso-române. Petru Movilă // Mitropolia Moldovei și Sucevei. – 1954. – Vol. 30, № 11.

Діяльність П. Могили – важливий епізод в історії культурних та церковних українсько-румунських зв'язків.

Caz. № 25

1042. **Lupaș I.* Mitropolitul Petru Movilă și relațiunile lui cu Români // Studii, conferințe și comunicări istorice. – Sibiu, 1943. – Vol. 4. – P. 83–91.

П. Могила та його відносини з Румунією.

Caz. № 26

1043. **Lupaș I.* Marii ierarhi: Petru Movilă, mitropolitul Kievului, Varlaam și Dosoftei mitropoliții Moldovei // Lupaș I. Carte de istorie bisericească ilustrată. – București, 1933. – P. 121–131.

Великі ієрархи: Петро Могила – митрополит Київський та Варлаам і Досифей – молдавські митрополити.

Bob.; P. M., c. 6

1044. **Mihălcescu I.* Petru Movilă și sinodul de la Iași // Mitropolia Moldovei și Sucevei. – 1942. – Vol. 18. – P. 481–519.

П. Могила і собор в Яссах (1642).

Caz. № 36

1045. **Ibid.* – Iași, 1943. – 39 p.

П. Могила і собор 1642 р. в Яссах.

Bob.; Caz. № 36

1046. **Minea I.* Câteva precizări și interpretări noi în legătură cu sinodul dela Iași // Mitropolia Moldovei și Sucevei. – 1942. – Vol. 18. – P. 520–527.

Собор в Яссах 1642 р., де обговорювалась праця П. Могили «Православне ісповідання віри».

Caz. № 37

1047. **Minea I., Boga L. T.* Despre cel mai vechiu document în

legătură cu școala de la Trei Ierarhi // Cercetări istorice. – 1934/1936.
– Vol. 10/12. – P. 208–216.

Про декілька стародавніх документів, пов'язаних зі школою при церкві
Трьох Ієрархів (Святителів) в Яссах, в організації якої допоміг П. Могила.
Caz. № 38

1048. *Nistor I. Contribuții la relațiunile dintre Moldova și Ucraina
în veacul al XVII-lea // Analele Academiei române, ser. 3. Memoriile
secției istorice. – Bucurest, 1932/1933. – Vol. 13. – P. 186–221.

Історичне значення відносин Молдавії з Україною в XVII ст. Внесок
П. Могили.
Caz. № 41

1049. Panaitescu P. P. L'influence de l'oeuvre de Pierre Mogila
archevêque de Kiev dans les Principautés roumaines. – Paris: Librairie
J. Gamber, 1926. – 96 p. – (Extrait des «Mélanges de l'Ecole Romaine
en France»; Vol. 5).

Порівняння видань П. Могили, виданих в Польщі та Румунії, і вплив
Київської колегії на розвиток книгодрукування в Молдові та Волощині в
XVII ст. Конфлікт між західною і грецькою культурою. Дослідження куль-
турної і церковної діяльності П. Могили, його біографія.

IB89430

1050. *Ibid // Mélanges de l'Ecole roumaine en France. – Paris,
1926. – Vol. 5, № 1. – P. 1–97.

Caz. № 45

1051. Panaitescu P. P. O carte necunoscută a lui Petru Movilă
dedicată lui Matei Basarab // Omagiu lui Petre Constantinescu-Iași cu
prilejul împlinirii a 70 de ani. – București, 1965. – P. 295–301.

Про невідому книгу П. Могили з його присвятою господарю Воло-
щини Матею Басарабу.

iB130380

Caz. № 44

1052. *Panaitescu P. P. Petru Movilă, ctitor al tipografiilor române
din veacul al XVII-lea // Almanahul Graficei române. – Craiova,
1931. – P. 116–120.

П. Могила – фундатор румунських друкарень в XVII ст.

1053. **Papacostea V.* O școală de limbă și cultură slavonă la Târgoviște în timpul domniei lui Matei Basarab // *Romanoslavica*. – Bucurest, 1962. – Vol. 5. – P. 183–194.

Школа мови та слов'янської культури в Тарговиште в часи господаря Матея Басараба (1632 – 1654). Діяльність П. Могили.

Caz. № 48

1054. **Petreuță I.* Sinodul dela Iași și Mărturisirea ortodoxă // *Biserica bănățeană*. – Timișoara, 1941. – Vol. 3, № 9–13, 15–17.

Собор в Яссах та «Ісповідання православної віри».

Caz. № 50

1055. **Plămădeală A.* Eveniment mondial la Iași: Sinodul din 1642 // *Dascăli de cuget și simțire românească. (Maîtres de l'esprit et du sentiment roumains)*. – Bucurest, 1981. – P. 180–191.

Визначна подія в Яссах – собор 1642 р.

Caz. № 52

1056. **Popescu N. M.* Pomenirea mitropolitului Petru Movilă și a Sinodului dela Iași // *Biserica ortodoxă română*. – 1942. – Vol. 60. – P. 387–402.

Собор в Яссах 1642 р. і П. Могила.

Caz. №54

1057. **Popescu S.* Sinodul dela Iași din 1642 // *Renașterea*. – 1942. – Vol. 21, № 10. – P. 557–565.

Собор в Яссах 1642 р.

Caz. № 56

1058. **Porcescu S.* Tiparnița de la Biserica Trei Ierarhi-Iași. Cea dintâi carte imprimată în Moldova (1643) // *Mitropolia Moldovei și Sucevei*. – 1971. – Vol. 47. – P. 204–215.

Друкарня церкви Трьох Ієрархів в Яссах, організована за допомогою П. Могили.

Caz. № 57

1059. **Rezuș P.* Academia movileană din Kiev și rolul ei în

dezvoltarea învățământului teologic din țările române // Mitropolia Olteniei. – Craiova, 1967. – Vol. 19. – P. 699–708.

Киево-Могилянська академія та її роль в розвитку теологічної освіти на румунських землях.

Caz. № 58

1060. *Savin G. I. Mitropolitul Petru Movilă și sinodul de la Iași. Contribuții românești la viața spirituală rusă // Cetatea Moldovei. – Iași, 1941. – Vol. 2. – P. 11–12.

П. Могила і собор 1642 р. в Яссах. Внесок румун в духовне життя України.

Caz. № 59

1061. *Simonescu D., Bogdan D. P. Inceputurile culturale ale domniei lui Matei Basarab // Biserica ortodoxă română. – 1938. – Vol. 56. – P. 866–880.

Caz. № 63

1062. *Ibid. – București, 1939. – 19 p.

Культурні надбання за часів воєводи Матея Басараба. Передмова до Молитовника 1635 р., надрукованого завдяки допомозі П. Могили.

Caz. №63

1063. *Șesan M. În amintirea soborului dela Iași din 1642 // Candela. – Cernivci, 1942/43. – Vol. 53/54. – P. 154–161.

До 300-ї річниці собору в Яссах.

Caz. № 62

1064. *Ștrempele G. Sprijinul acordat de Rusia tiparului românesc în secolul al XVII-lea // Studii și cercetări de bibliologie. – Bucurest, 1955. – Vol. 1. – P. 15–42.

Про допомогу України в налагодженні типографської справи на румунських землях у першій половині XVII ст. Діяльність П. Могили.

Caz. № 66

1065. *Suttner E.C. Noi date și precizări în legătură cu Sinodul de la Iași din anul 1642 // Biserica ortodoxă română. – 1975. – Vol. 93. – P. 1107–1113.

Собор в Яссах 1642 р. і сучасність.

Caz. № 67

А

- Аблицов В. 1
- Агапіт (діакон) 867
- Адам Кисіль *див.* Кисіль (Kisiel, Kysil Adam) Адам (воєвода Київський)
- Александрович В. 636а, 878
- Алексей Михайлович *див.* Олексій Михайлович (цар російський)
- Алексій Громадский *див.* Громадский (Алексій, архиепископ)
- Алексієвець Л.М. 692, 693
- Алеппський (Алеппский) Павло 277 – 278, (520), (563)
- Альбертранді Ян (Alberttrandu J. C.) 347, (347)
- Амвросій (єпископ Пензенский и Саратовский) 383
- Ананьєва Т. 20
- Анастасевич В. 694
- Антонин (иеродіакон) 510
- Антонов В. 384
- Антонович В.Б. (Antonowicz W.) 2 – 3, 320, (337), 385
- Антонович Дм. 672
- Антонович М. 672
- Апанович Е. М. 291 (сост.)
- Аркас М. М. 4–7
- Арсений (архимандрит) 280
- Арсений (єпископ Псковский) 1002
- Арсений (митрополит Киевский) 879
- Арсеній Желіборський (єпископ Львівський, Галицький та Кам'янець-Подільський) (282), (312)
- Арсеньєв А. В. 8
- Артеменко І. І. 79 (ред.), 83 (ред.)
- Архангельский А. С. 695–696, 880
- Архипова Є. І. 9
- Асєєв Ю. 511, 521
- Аскоченский В. И. 386, 697 – 698
- Астряб М. Г. 10
- Атанасій (Пузина) (єпископ Луцький) (332), (353)
- Афанасій Филиппович *див.* Філіппович (Филиппович)
- Афанасій (ігумен брест-літовський)

Б

- Багратіоні А. 693 (пер.)
Бакулин В. С. 11
Балушок В. Г. 636а
Бантыш-Каменський Д. М. (Бан-
тыш-Каменский Д. Н.) 283 –
284, (364)
Бантыш-Каменский Н. 285 – 286
Баран В. Д. 521
Баран О. (Baran A.) 565, 592, 770
–771, 961
Баранов І. А. 521
Баранович А. И. 12
Баранович Лазар (єпископ Черні-
гівський) (196), (749)
Барвінський О. 92а
Барсов Т. 387
Барсуков Н. 881
Басараб Матей (господар Воло-
щини) (249), (1000), (1051)
Батюшков П. Н. 388–389
Бевзо О. А. 287
Белебеха І. 13
Белозерский Н. 326
Белокуров С. 609
Белявский Ф. 699
Беринда Памво (76), (873), (989)
Беринда Степан (873), (983),
(989)
Берлинський М. Ф. 512 – 513,
700
Бичко А. К. 1012
Бичко Б. І. 1012
Бичко І. В. 671
Білецький О. І. (Bileckuj O. I.) 687,
953 (ред.), 984
Білецький П. О. 355
Білик Б. І. 88, 638 – 640, 673
Білодід І. К. 701, 798
Білодід О. І. 14–18, 611
Блажейовський Д. (Blazejowskyi D.)
218, 702
Бобине Г. (Bobalǎ Gh.) 154, 219–
222, 497, 1017–1019
Богун Іван (242)
Божовский К. 19
Бойченко В. О. 84 (ред.)
Бокань В. А. 612
Болховітінов, Євгеній (митрополит
Київський і Галицький) 20–24,
(877), 882–883
Болховский Алексей див. Болхові-
тінов, Євгеній (митрополит Київ-
ський і Галицький)
Бондар М. П. 637
Бондар Н. О. 1012
Борбосха Теодосій (Teodosie
Borboscha) (молдавський мит-
рополит) (382)
Борецький Іов (Борецкий Иов)
(митрополит Київський та Га-
лицький) (279), (302), (311),
(322), (391), 878
Борисенко В. Й. 25, 613, 703
Борисова О. В. 567
Борщак І. 884
Бочковська В. 26
Боянівська М. Б. 636а
Боярський І. 878
Брайчевський М. Ю. 513, 614
Братасюк М. 704
Брюховецький В. 27
Бузина О. 28
Булгак (митрополит) (271)
Бунченко В. О. 317
Бурко Д. 29

Бурковський І. 993 (пер.)
Бурлачук В. Ф. 749
Бутич І. Л. (И. Л.) 291 (сост.), 647

V

Вакулюк П. Г. 615
Варлаам (988)
Варлаам Ясинський (митрополит) (312)
Варнава (ігумен) (308)
Варон Ф. (199), (208)
Варченко А. М. 616
Василенко Н. П. 30–31
Василій Великий (святий) 871–872
Васильєв О. А. 885–887
Великий А. Г. (Welykuj Athanasius G.) 288, 328–329, 338–340, 568–569
Величко С. 289–290
Венелин Ю. (Гуца Г.) 35–36
Викторовский П. Т. 38
Викул П. 391
Винар Л. 147 (ред.)
Віндіш (Windisch) Е. 978, (978)
Вишневецький (Wisniowiecki J.)
Ярема (Єремія, Ієремія) (38), (111), (163), (267), (873)
Віндіш (977)
Вірний М. 170
Вішневський М. (1001)
Власовський І. 392, 888
Возняк М. С. 39–41, (839)
Войтович Л. 42
Волкович Йоаникій 982
Володислав IV (король польський) (301), (331), (346), (509), (608), (691)

Воронин О. 453 (ред.)
Воскресенский А. 889
Врадїй Н. Ф. 317
Всеволодский-Гернгросс В. Н. 705

G

Г. 393
Габлевич М. 891 (пер.)
Галан Я. 706
Галант И. В. 43, 293
Галшка Гулевичівна Стефанова
Лозчина див. Гулевичівна Є. В.
(Галшка, Лозчина Гулевичівна)
Галятівський (Галятівский, Голятовський) Іоаникій 294, (670)
Гаюк В. В. 421 (ред.)
Гаюк І. 154
Гвоздецький П. М. 7
Геласій Диплиць див. Кисіль
Євстахій
Герич Ю. 707
Гильтебрандт П. 281
Гирич І. 55, 394–395
Гізель Інокентій (архімандрит Києво-Печерської лаври) (196), (749)
Главак Т. В. 76 (ред.)
Гнатюк М. І. 40
Гобей М. 255
Говорский К. 396
Гогара (Гагара) В. Я. (купець казанський) 295, (295)
Голенищев-Кутузов И. Н. 708
Голобуцький В. О. 44–45, 82 (ред), 87 (ред.)
Голобуцький П. В. 46, 709, 710
Головацкий Я. Ф. 296, 711

Головащенко С. 47, 154, 197
Головко А. 96
Головко С. В. 195 (ред.)
Голубець М. 32–34, 632
Голубев (Голубев) С. Т. 48–53,
(83), (99), (279), (291), (296)–
297, 305 (пер.), (350), 356,
397–405, 514, 617–618, 712–
717, 796–797, (877), 890, (918)
Голубинский Е. 1004
Голятовський Іоаникій *див.* Галя-
товський (Галятовский, Голя-
товський) Іоаникій
Гончар О. І. 637
Гончар О. Т. 290 (ред.)
Горбань Ю. А. 88, 638 640, 673
Горбацький Йосиф (єпископ Біло-
руський) (275)
Горбач О. 870 (фотопередрук),
896 (фотопередрук)
Горбик В. 721 (ред.)
Гординський Я. 619, (839)
Горностай Т. (київ. підкоморій)
(79), (83)
Горожанский Я. 620
Горский А. В. 54
Грабарь И. 515
Грещенко В. С. 85
Григоренко А. 406
Григорий Чудотворец (єпископ
Неокесарийский, святой)
833–837
Гринчишин М. 255
Грищак Я. 70 (ред.)
Грицюта М. С. 637
Гришин А. Д. 407
Грінченко Б. Д. 785
Громадский (Алексий, архиепис-
коп) 564

Грушевський М. С. 55–63, (350),
408
Гудзенко П. П. 291 (ред., сост.)
Гудзяк (Гудзяк) Б. 566 (ред.), 575
(ред.), 610 (ред.), 891
Гулевичівна Є. В. (Галшка, Лозчи-
на Гулевичівна) 726
Гуржій О. І. (Гуржий О. И.) 284,
630
Гусаков В. 721 (ред.)
Гуслистый К. 64
Гуца Г. *див.* Венелин Ю.

Д

Дамаскин (Семенов–Руднев Д.)
(єпископ Нижегородский)
(620)
Дедицкий Б. А. 65, 718, 990 (ред.)
Декарт Рене (208)
Денисович І. (Denisowich Н.) (ігу-
мен) 327, (327)
Дзевєрін І. О. 637 (ред.)
Дзира Я. І. 307
Дзюба І. М. 672
Дзюба О. М. 55
Дивний І. 535 (ред.)
Діак І. В. 621
Дмитриев М. В. 409
Добрянський М. Д. 622
Довнар-Запольский М. В. 31
(ред.)
Долгорукий Юрий (Ростово-суз-
дал. и великий князь Киев.)
(525)
Доманицький В. 357
Дорофей авва 983

Дорошенко Д. І. 33, 66–67, 410
Драгоманов М. П. 68
Драч І. 304 (пер.)
Дубина К. К. 86 (ред.)
Дублянський Анатолій (митрополит УПЦ) 255
Дятлов В. 411

Е

Ернст Ф. 517, 524 (ред.)
Есану А. 1005
Естрейхер К. (350) – (351)

Є

Елисей (священник) (322)
Еренюк Р. 255
Єфименко В. В. 85
Єфремов С. 892–898, 952

Ж

Жиленко І. В. 899
Житецкий И. 69
Житецкий П. 624
Жлудько Є. М. 46
Жолкевський Станіслав (великий коронний гетьман) (267)
Жолтовський П. М. 358–359, 374 (ред.)
Жубер А. (238)
Жукович П. Н. 412, 413
Жуковський (Joukovsky, Zhukovsky) А. 70–71, 136, 197, 240, 252, 255, 390, 570–573,

598, 625, 838, 857, 1039
Жулинський М. Г. 290 (ред.)

З

Замлинський В. О. 73
Забуга М. (протоієрей) 72, 719
Завитневич В.З. 414
Заикин В. 415
Закревский Н. 518–519
Замлинський В. О. 74, 94, 647
Замойський Томаш (873), (875)
Запаско Я. П. 359 (ред.), 361, (986), (989)
Захар І. С. 675
Захарченко М. В. 749
Збандутто С. Ф. 720
Зеленецкий К. 626
Зеленко Т. 627
Земка Тарасій (76), (871), (873), (875), (876), (918), (983), (989)
Зінкевич О. 453 (ред.)
Зленко П. 627а
Знаменский П. 51
Зосима Валькевич (архимандрит) (306)
Зубрицкий Д. 303
Зутис Я. Я. 1003

И

И. Ж–цкий див. Житецкий И. И. М. 295
И. М. див. Максимович И.
Иларион (иеромонах) 416
Иловайский Д. И. 520
Ильинский Ф. 417, 987

Иоанн Дамаскин (святой) 833–837, 988

Иоанн Сочавский (святой) 845

Иоанникий Галатовский *див.*

Галатовський (Галатовський, Голятовський) Іоаникій

Иосиф (пагриарх) (642)–(643)

Исайя Копинский *див.* Копинський Ісая (митрополит Київський)

Истомин М. 363, 418

I

Иван Богун *див.* Богун Іван

Иванеско М. І. 81

Иванченко Ю. О. 360

Игор (архиепископ) (Ісіченко Ю.) 574, 901

Иларіон (Огієнко) (митрополит) *див.* Огієнко І. І. (Іларіон, митрополит Холмсько-Підляський)

Ілля (378)

Иоанн Златоуст (375), (378), 871 – 872

Иосаф (988)

Иов Борецький *див.* Борецький Іов (Борецкий Иов) (митрополит Київський)

Иосиф (патріарх) (643)

Исаевич Я. Д. 317, 390, 628–630, 786, (986), (989)

Исая Копинський *див.* Копинський Ісая (митрополит Київський)

Исіченко Юрій *див.* Игор (архиепископ) (Ісіченко Ю.)

Ищак А. 415

Й

Йорга Н. (499)

Йосиф Горбацький *див.* Горбацький Йосиф (єпископ Білоруський)

Йосиф Рутський *див.* Рутський Велямин Йосиф (Rutskyj V. J.) (митрополит уніатської (греко-католицької) церкви)

К

Кабанець Є. 89, 154

Калакура Я. С. 88, 638–640

Калиниченко Л. 365

Калитин П. В. 24 (сост.)

Каллист (Константинопольський патріарх) 868

Кальнофойський А. (Kalnofoyskij Athanasius) 327, (327), (335), 335

Каманин И. М. 324, 787–788

Каптерев Н. 642–643

Каптерев П. Ф. 722

Карась А. 666

Каргер М. К. 522

Карпович Л. (430)

Касименко А. К. 78 (ред.), 291 (ред.)

Кассиян Сакович *див.* Сакович Кассиян (Sakowicz Kassian) (архимандрит)

Кашуба М. В. 154, 675, 902

Кизаревич Філофей (983)

- Кизя Л. Є. 423
- Киприанович Г. Я. 424
- Кирило Лукаріс (патріарх Константинопольський) (101), (338), (499), (961)
- Кисіль (Kisiel, Kysil Adam) Адам (воєвода Київський) (64), (145), 246, (246), (596), (604), (607), (1000)
- Кисіль Євстафій (987)
- Кисіль Олександр 723
- Кисіль Олена 723
- Кіпоренко М. 721
- Клапчук С. М. 88 (ред.), 638 (ред.) – 640 (ред.), 673
- Климов А. О. 567
- Климов В. В. 90, 154, 197 (ред.), 425–426
- Ключевский В. 427
- Коваленко М. М. 91, 423
- Козак О. О. (єрм.) 903
- Козачинський Мануїл-Михайло (архімандрит Слуцький) (151)
- Козыренко М. К. 291 (сост.)
- Колодний А. 154, 194 (ред.), 197, 390, 420 (ред.), 586 (ред.), 939 (ред.)
- Компан О. 724
- Кондуфор Ю. Ю. 79 (ред.), 80 (ред.), 83 (ред.), 87 (ред.)
- Конєцпольський (польський магнат, коронний гетьман) (337)
- Кониський Григорій (Юрій) (архієпископ Білоруський) (749)
- Кононович-Горбацький Йосиф (єпископ Вітебський, Оршинський і Могильовський) (749)
- Копинський Ісає (митрополит Київський) (10), (267), (279), (311), (334), (337), (402), 403, (405), (428), (726)
- Копыстенский Захария (архимандрит Киево-Печерской лавры) (414)
- Корнійчук О. Є. 953 (ред.)
- Коровицький І. 92, 366, 571 (рец.)
- Корольков А. А. 681
- Корсак Р. (єпископ Пінський) (319)
- Косів (Коссов, Kossow S.) Сильвестр (митрополит Київський) (282), 305, (312), (335), (707), 877, (988)
- Костомаров М. І. (Н. И.) 92а, 93–97, 428, 644
- Костюк С. Г. 737 (ред.)
- Косуха П. І. 576
- Котляр М. Ф. 630
- Коялович М. О. 98, 429
- Крайній К. К. 99
- Крालюк П. М. 430
- Крालюк С. 154
- Красицкий Д. Ф. 525
- Крачковский Ю. Г. 904
- Крекотень В. 645
- Крижанівський В. П. 193
- Крижанівський О. П. 431
- Кримський А. (874)
- Кримський С. Б. 100, 577, 611
- Крип'якевич І. П. 32–34, 101, 578, 632 – 636, 725
- Кроковський Йосаф (митрополит Київський і Києво-Печер. архімандрит) (312)
- Кропива П. 102
- Крыжановский Е. 90–909
- Крыловский А. С. 432

Кулеш Я. А. (Kulesz J. A.) 600
Куліш П. О. (Кулиш П. А.) (50),
103 – 106, (205), 579
Кульчицький С. В. 185
Курас І. 107, 255
Курилас Б. 580
Куцок-Кочинський К. 108
Кучерук О. 726

Л

Лазаревский А. М. 306
Лапичак Д. 109
Лашкарев П. 526–527
Лашков Н. В. 1006
Лебедев Н. А. 727
Лебединцев П. 110, 433–434,
528–529
Левенець Ю. А. 193
Левицький О. І. (Левицкий О. И.)
111, 435 – 440
Левицький Ю.-М. 112
Левчук Л. Г. 85
Ленчик В. 441
Линчевский М. 728
Липинський В. (Lipinski W.) 337,
442–445
Липківський Василь (митрополит
Київський і всієї Русі (УАПЦ)
(92)
Лисенко І. 113
Литвин Н. М. 910
Литвинов В. Д. 144, 752
Лобовик Б. 114
Лободовский С. 308
Логвин Г.Н. 367–369, 373, 530
Логвиненко О. В. 810
Лотоцький О. 729

Лужницький Г. 446, 666
Лука Ю. 115
Лупій Л. 444
Лупул В. (господар Молдавії)
(1000)
Луцишин О. 116
Людовік XIV (король французь-
кий) (884)
Люта Т. Ю. 309
Ляхоцький В. П. 117

М

Мазепа Іван (гетьман) (515)
Майборода С. П. 291 (сост.)
Макарий (Булгаков М. П.) (митро-
полит Московский и Коломен-
ский) 447–448, 730
Макарій (патріарх Антіохійський)
(277), (278)
Макаров А. М. 370
Максимович І. 531–533
Максимович М. О. (М. А.) 118,
449, 646 647, 731–732
Маланчук В. Ю. 317 (ред.)
Маланюк Є. 648
Малафеев О. 325
Маловський М. М. 371
Мальшевский И. И. 120, 450–
451, 733–734
Мануїл-Михайло Козачинський
див. Козачинський Мануїл-
Михайло (архімандрит Слуць-
кий)
Маркевич Г. 452
Марченко М. І. 121–122, 649
Масан О. 123
Маслов А. 123а

Маслов С. 124–125
Маслюк В. 572 (пер.)
Мединський Є. М. (Медынский Е. Н.) 789–790
Меєндорф П. 154, 454
Мелетій Пігас *див.* Пігас Мелетій (патриарх Александрійський)
Мелетій Смотрицький *див.* Смотрицький Мелетій (архієпископ Полоцький)
Мельник Л. 650
Микитась В. Л. 735
Микола (Нікола) (ієрарх) 807
Миротворцев А. 281
Михайло Федорович (цар російський) (276), (693)
Мицик Ю. 154
Мицько І. 878
Міляєва Л. 372–373
Міщук Р. С. 68
Могила Георгій (Юрій) (Mogila Georges) (митрополит Молдавсько-Волоський, дядько П. Могили) (379) – (380), (1004)
Могила Ієремія (Єремія) (молдав. господар, дядько П. Могили) (7), (58), (60), (63), (80), (162), (211), (379)
Могила Іон (Іоніхій) (дід П. Могили) (379)
Могила Катерина (211)
Могила Мойсей (брат П. Могили) (873), (875)
Могила Олександр (син Ієремії Могили) (60)
Могила Симеон (Семен) (батько П. Могили) (60), (63),

(162), (235), (379)
Могила-Бернавський (Барнавський) Мирон (воєвода молд.) (799)
Могили (рід) (12), (42), (120), (177), (211), (231) – (232), (287), (342)–(343), (664), (727), (1007), (1032)
Могилянка Раїна (Ірина) (двоюродна сестра П. Могили) (7), (10), (58), (111), (159), (162), (163), (211), (799)
Мозгова Н. Г. 674
Молчанов М. О. 749
Мостіпака О. 136
Мохов Н. А. 1007–1008
Муркос Г. А. 277 (пер.)
Мухин Н. 292, 455, 736
Мушкетик Ю. М. 290 (ред.)
М'ястківський А. 167 (пер.)

Н

Н. С. *див.* Собко Н. П.
Нагаєвський І. 456, 581
Назарко І. 137
Нельговський Ю. П. 631 (ред.)
Немировский Е. Л. 139
Нестеровский Епифаний 911
Нечаев Н. (923), (925)
Нечуй-Левицький І. С. 457–458
Никитенко І. (протоієрей) 140
Никольський К. 912–914
Никон (патриарх) (642) – (643)
Ніжинський М. П. 141
Нікітенко М. М. 536
Нікітенко Н. М. 154, 534 – 536
Нікола (святий) 806

Нічик В. М. 142–144, 154–155
(ред.), 197, 641, 651, 738–
739, 810, (839), 915, 1009
Новицький І. 145
Новіков М. (Новіков Н.) 153,
(877)
Новосельський А. А. 291 (ред.)
Нуантель де Оліє (посол фран-
цузький) (884)
Нудьга Г. А. 652–653, 740

О

Овсійчук В. А. 374
Огієнко І. І. (Ларіон, митропо-
лит Холмсько-Підляський)
459–462, 654–657, 799, 917
Оглоблін (Ohloblyn) О. 146–
148, 252
Огоновский О. 149
Окара А. 154
Олеарий Адам (609)
Олексій Михайлович (цар ро-
сійський) (210), (276),
(311), (520) •
Олійник-Рахманний Р. 150
Олянчин Д. 151
Онацький Є. 152
Орловский П. (протоиерей)
463, 539
Остафійчук В. Ф. 88 (ред.), 638
(ред.) – 640 (ред.)
Отамановський В. Д. 658
Отроковський В. М. 918

П

П. Л. див. Лебединцев П.
Павлов А. С. 919
Павловський П. (337)
Паламар І. 154
Памво Беринда див. Беринда Пам-
во
Панаіоті (драгоман Туреччини)
(960)
Папков А. А. 791
Парфеній (Parthenius[z]) (патріарх
Константинопольський) 344,
(344), (499)
Паславський І. В. 155, 464, 582,
675, 792
Пастернак Я. 33
Патон Б. Є. 521 (ред.), 636а (ред.)
Пашуто В. Т. 198
Пащенко В. 74
Пекарский П. П. 156, 743, 992
Перетц В. 744, (839)
Петр Ратненскій (святой) (174а)
Петражицький І. (Петрижицький)
(гетьман) (311)
Петро І (цар російський) (695),
(924)
Петров Н. И. (Н. Н.) 51, 313–314,
466, 523 (сост.), 540–543, 920
Петрушевич А. С. 315
Пигас Мелетий (патриарх Алексан-
дрийський) (120)
Пилип'юк Н. (Pylurіuk N.) 975,
993
Пилявець Л. Б. 910
Писларий И. А. 407
Плаксин В. 921
Платон (митрополит Московський)
467

Плюхій С. М. (Плюхий С. Н.) 431,
583
Площанский В. М. 468
Плющ В. 659
Повстенко Олекса 544–545
Погребенник В. 158
Погребенник Ф. 150
Подворняк М. (633)
Покровский А. И. 469–471, 546
Полевой П. Н. *див.* Польовий П. М.
Полетика Г. А. (306), 316
Половко Іоасаф (988)
Полонська-Василенко Н. 159–
162, 571
Полоцкий Симеон (753)
Польовий Л. П. 612
Польовий П. М. (Полевой П. Н.)
224 (пер.), 660–664
Пономарев П. 922
Попов В. 923
Попов П. М. 154, (361), 375–
376, 798 (ред.)
Попович М. 163 – 165
Порфирій Успенський *див.* Ус-
пенський Порфирій (сходозна-
вець)
Порфирьев И. 745, 924
Потій Іпатій (греко-катол. митро-
полит Київський та Галиць-
кий) (275), 603
Поторжинский М. А. 75 (сост.)
Потоцька Ганна (двоюрідна сест-
ра П. Могили) (670)
Почаський С. (76)
Прилуцький В. 925 – 926
Прокопович Феофан (архієпископ
Новгородський) (749)
Проскура-Сущанський Федір
(868), (873), (876)

Проскура-Сущанські (пани)
(873)
Пугачева Н. Т. 547
Пузина Михайло (ігумен) (312)
Пуцар П. (митрополит) 390
Пуцько В. Г. 548
Пыпин А. Н. 166

Р

Радзивілл (Radziwiłł A. St.) А. С.
(346)
Радзивілл Христофор (великий
литовський гетьман) (281)
Радзикевиц В. 632
Радишевський Р. 572 (пер.)
Резакевич (Резакевич) К. 167,
1010
Рекеда В. 135
Рибалко В. 168
Рикачевський Еразм (347)
Рильський М. 723
Римаренко Ю. І. 119 (ред.)
Рогов А. И. 472
Рогоза Михайл (митрополит Киев-
ский) (717)
Рождественский С. 169
Розумна О. 473
Романів О. 70 (ред.)
Романова Н.С. 887
Ротач Петро 747
Рудаков А. (протонерей) 474
Рудницький Яр. 170, 748
Рутка Теофіл ((Rutka T., Bogumil)
348, (348)
Рутський Велямин Йосиф (Rutskyj
V. J.) (митрополит Київський,
Галицький і всієї Русі уніатсь-

кої (греко-католицької церкви)) (238), (274), (297), (319), (322), 329, (329), (396), (501), (565), (578), (592), (594), (603), (608)

Рущинский Л. П. 475

С

С. Г. *див.* Голубев С. Т.

С. Г-въ *див.* Голубев С. Т.

С. Р. *див.* Рождественский С.

Савич О. 793

Саган О. 154, 171

Садовяк Димитрий (протоіерей)
172

Сакада Л. 650

Сакович Касіян (Sakowicz
Kassian) (архімандрит) 299,
330, (349), 349–351, (493), 862,
(890), (978)

Самойлов Н. 549

Сангушко Адам (волинський воє-
вода) (332), (338), (353)

Сарапін О. 154, 197

Сарбей В. Г. 6, 79 (ред.), 83 (ред.),
377

Сверстюк Є. 173

Свенцицький І. С. (Свенцицкий И.
С.) 35, 801

Свистун Ф. И. 173а

Сементовский Н. М. 550–554

Семчинський С. (14), 174–176,
197, 1011

Семчишин М. 666

Сеник С. 476–477

Сенченко Н. И. 794

Серафимов А. 927

Сергієнко (Сергиенко) Г. Я. 80,
87 (ред.)

Сігізмунд III (432)

Сидоренко Н. С. 291 (сост.)

Сизон В. 177

Симеон Полоцкий *див.* Полоцкий
Симеон

Скаба А. Д. 307 (ред.)

Сквар О. 478

Скворцов И. М. (протоіерей) 928

Сковорода Г. (105)

Скопенко В. В. 647

Скотний В. Г. 671

Слабеев И. С. 80 (ред.)

Слабошпицький М. Ф. 178–180,
444

Славинецький Є. (627а)

Сливка Ю. 317

Сльозка Михайло (41), (797)

Смирнов Флегонт 481

Смолій (Смолий) В. А. 57, 181,
211, 630 (ред.), 667–668, 721
(ред.)

Смолодович Даниил (протоіерей)
929

Смотрицький Мелетій (Смотриц-
кий, Smotricii, Smotruc'kuj
Meletij) (архієпископ Полоць-
кий) (61), 228, (279), (352),
(393), (430), (498а), (585), (965),
(987)

Собко Н. П. 802

Соколов И. 930

Солдатенко В. Ф. 193

Соловйов В. 931

Соловьев С. М. 182

Софроній (єпископ Черкаський і
Канівський) 183

Софроній (Стефан) Почаський
(986)

Сохань П. С. 57, 62 (ред.)
Спасович В. Д. 166
Спасский И. 482
Сперанский М. 184, 750–751
Степаненко В. П. 749
Степанков В. С. 181, 667–668
Степовик Д. В. 112 (ред.), 154,
378, 483, 932
Стеткевич Б. (868)
Стеткевичі (пани) (873)
Стеткевич-Любавицький Б. 873
Сторожев В. Н. 669
Стратій Я. М. 144, 752
Стрешнев С. (сєвський воєвода)
291
Строев П. М. 484, (881)
Студинський К. Й. 997–999
Субтельний О. 70–71, 185
Сумцов М. Ф. (Н. Ф.) 185а–185в,
670, 933–934
Суша Яків (Susza Jacob Jan) (єпис-
коп) (352)
Сущенко О. 614 (ред.)
Сюндюков І. 186

Т

Тарас (412)
Тарасий (иеромонах) 935
Тарасій Земка див. Земка Тарасій
Тарнашинська Л. 187
Тарновський В. (377)
Татарський Иерофей 753
Татищев В. М. (Татищев В. Н.)
323, (877)
Теодосій Борбосха див. Борбосха
Теодосій (Teodosie Borboscha)

(молдавський митрополит)
Тер-Григорян-Демьянюк Н. Э.
794
Терновский С. 188
Терновский Ф. 189, 486, 754–755
Тимофій (протоіерей) 190
Тимошенко Л. В. 487, 584
Тимошик М. С. 799
Титлинов Б. В. 936
Титов Ф. И. 312 (ред.), 488, 756–
758, 803, 873
Тихомиров Д. 489
Тичина П. Г. 953 (ред.)
Тишкевич О. (1001)
Тодийчук О. В. 937
Толочко П. П. 191, 255, 290 (ред.),
521 (ред.), 555
Томсон Ф. Д. 585
Тоцька І. 556
Тронько П. Т. 76 (ред.) – 77 (ред.),
84 (ред.), 721 (ред.)
Трофимович-Козловський Ісайя
(Трофимович-Козловский
Исайя) (698), 811–837, 847–
854, 865–866
Троцкий П. 557–558
Т-ский А. 485
Тургенев (Turgenев) А. И. 272
Турій О. 566 (ред.), 575 (ред.),
610 (ред.), 891 (ред. пер.)

У

Ульяновська С. В. 672
Ульяновський В. І. 55, 195, 672
Уманцев Ф. 365
Урбан VIII (папа) (272), (288),
(332), (353), (596)

Успенський Порфирій (сходозна-
вець) (525)

Ушкалов Л. В 196

Ф

Ф. И. С. див. Свистун Ф. И.

Ф. Т. див. Терновский Ф.

Ф. Т. див. Титов Ф. И.

Федів Ю. О. 674

Федоренко П. К. 525

Федорова Л. 721

Федорович М. 170

Феофан (иеромонах) 490

Фетисов Н. Н. 759

Филарет (архиепископ Харьков-
ский) 940

Филарет (Гумилевский, архи-
епископ Черниговский) 941

Филиппович (Филиппович) Афа-
насій (ігумен брест-літовсь-
кий) (300), (435)

Филипович Л. 154, 197

Філарет [Денисенко] (Патріарх
Київський і Всієї Русі-Украї-
ни) 255

Флегматов А. 942

Флеров Иоанн (свщ.) 795

Флоровский (Flogovsky) Георгий
(протоиерей) (690), 943, 944,
945

Флоря Б. Н. 198

Франко (Franko) І. (И.) 687,
(839), 947–948

Франко З. Т. 946

Фундуклей И. 559, 760

Фурман Р. 560

Х

Харишин М. В. 491

Харламов В. О. 9, 18, 804

Харлампович К. В. 492, 676, 761

Хижняк З. І. 27, 154, 762–767

Хмельницький Богдан (Chmielnicki
Bohdan) (65), (97), (337)

Хойнацкий А. 493, 949

Хом'як Р. 603 (рец.)

Хома І. 587

Хорошкевич А. Л. 198

Ц

Ціховський Г. 415 (рец.)

Цьох Й. Т. 706

Ч

Чепурний В. 494

Червяковский Е. 950

Черепанов И. Ф. 407

Черепанова С. О. 671

Черепнин Л. В. 183 (ред.)

Четвертинські (князі) (38)

Чижевський Д. (Cuzhevskyj D.) 199,
677–680, 962

Чистович И. А. 769

Чорний Григорій Савич (гетьман)
324

Чубатий М. 200–201, 588

Ш

- Шандра В. С. 68
Шанюк В. 951
Шарипова Л. В. (Sharipova L. V.)
202, 682–684
Шаров І. Ф. 203
Шевельов Ю. 205
Шевців І. О. 589
Шевченко В. 143 (рец.)
Шевченко Т. Г. 952–953
Шевченко Ф. П. 55 (ред.), 287
(ред.), 613 (ред.), 703 (ред.),
937 (ред.)
Шевчук В. 204, 290, 304, 572
(пер.), 838 (пер.), 954
Шевчук Ю. І. 185 (пер.)
Шемякин В. И. 523 (ред.)
Шерех Ю. *див.* Шевельов Ю.
Шероцький К. В. 562
Шинкарук В. І. 641 (ред.)
Шляпкин И. А. 955
Шмурло Є. Ф. (Е. Ф.) (564),
590, 681
Шокало О. 37 (ред.)
Штефанеску І. (Stefanesku Ioan
D.) 366, 380, (380), 381, (382)
Штросмайер (єпископ) 931
Шуба О. В. 591
Шугай О. 572 (пер.)

Щ

- Щербак В. О. 206, 207
Щурат В. (199), 208–209, (839)

Э

- Эйнгорн В. 210

Ю

- Юзефович М. 321
Юстиніан (імператор візантійський)
(867)

Я

- Яблоновський О. (Яблоновский,
Jabłonowski, Jabłonowsky A.)
(350), 756, 775–776
Яворницький Д. І. 360
Яковенко Н. М. 211
Якович Л. 375–(376)
Ярмусь С. (протоіерей) 154, 255,
460 (ред.)
Яроцький П. 419 (ред.), 495
Яцимирский А. И. 956

А

- Adam Kisiel *див.* Кисіль (Kisiel,
Kysil Adam) Адам (воєвода
Київський)
Albertrandu J. C. *див.* Альбертранді
Ян (Albertrandu J. C.)
Ammann A. M. 213
Anczusa W. L. 691
Andreescu Ștefan 1013
Andrusiak Mikołaj 496
Antonowicz Włodzimierz *див.* Анто-
нович В. Б. (Antonowicz W.)

Arbore Z. 214
Arrigon J.-P. 255
Asaki Gheorghe 1014
Avădăniū Mihail J. 1015

B

Baiewski Theodosius Wasilewicz
1001
Balan P. 215
Balmuş P. 216
Baran A. *див.* Баран О. (Baran A.)
Bârlea O. 957
Barwinsky H. A. 784
Bass Y. I. 687
Beauchesne G. 968 (ред.)
Beauplan W. 336
Berkow P. N. 686
Bezviconi Gh. 217, 958, 1016
Bileckuj O. I. *див.* Білецький О. І.
(Bileckuj O. I.)
Blazejowskyi D. *див.* Блажейовський Д. (Blazejowskyi D.)
Bobâna Gh. *див.* Бобине Г.
(Bobâna Gh.)
Bobrowicz J. N. 342
Bodogae T. 1020–1021
Boga L. T. 1047
Bogdan D. P. 223, 1062–1063
Bogdan N. A. 224
Brătulescu V. 379, (380)
Brückner A. 345, 963 (рец.)
Bulat T. 1022
Bykova T. A. 959

C

Cartoian N. 1023
Cazacu M. 1024
Charipova L. V. *див.* Шарипова Л. В.
(Charipova L. V.)
Chmielnicki Bohdan *див.* Хмельницький Богдан (Chmielnicki Bohdan)
Chodyncki K. 593
Chynczewska-Hennel T. 685
Ciobanu Şt. 225, 1025
Ciobanu V. 1026
Ciubucciu V. 226
Cojocaru T. 227
Constantinescu B. 1027
Cracraft J. 772
Cremer P. 784

Č

Čyževskýj D. *див.* Чижевський Д.
(Čyževskýj D.)

D

Denisowich H. *див.* Денисович І.
(Denisowich H.) (ігумен)
Dubiecki M. 773
Dupuy B. 255, 594

E

Eichler E. 686
Elian A. 1028
Emanuelis D. 960

Enăceanu G. 1029–1030
Erbiceanu C. 229
Eremia A. 230
Euler L. 686
Evzebij Pimin (Pimin Eusebius,
Петро Могила) 350, 862

F _____

Figurovskij N. A. 686
Franko I. *див.* Франко (Franko) I. (И.)
Frick D. A. 228, 498a, 965
Frisch J. L. 686

G _____

Gajecky G. 771, 774, 961
Gembicki A. 330, 351, (351)
Godorogea Șt. 1031
Gorovei Șt. 231 – 234, 1032
Grabowski Ambr. 331
Grabowski T. 963
Grau C. 959 (ред.)
Grosu N. 1033

H _____

Hâjdău A. 1034
Haluščynskij T. R. 329
Hofmanno Carolo Gottlob 864
Holban Th. 235
Hryniewich W. 595–596
Hurmuzaki E. 332

I _____

Ionescu (Ionesco) T. 236, 597,
964
Iorga N. 333, 499, 1035–1038
Irimia I. 237

J _____

Jabłonowsky (Jabłonowski) A.
див. Яблоновський О. (Ябло-
новский, Jabłonowski,
Jabłonowsky A.)
Jan (II) Kazimierz 691
Jan III (Sobieski) 691
Jerlicz J. 334
Joubert A. 238–239
Joukovsky A. *див.* Жуковський
(Joukovsky, Zhukovsky) A.
Jugie M. 241, 966
Jurkiewicz J. 337
Juškevič A. P. 959

K _____

Kaltenbergh L. 242
Keleher S. 255
Kirchner P. 687
Kłoczowski J. 243, 498
Kochubej J. 255
Koropecy R. 777
Kortschmaryk F. 778
Kowalów W. J. (ksiądz) 245
Kowalska H. 244
Kowalska M. 563
Krawchenko O. A. 599

Krzyczewski Stanisław Michał
(337)
Kubala L. 500
Kulesz J. A. *див.* Кулеш Я. А.
(Kulesz J. A.)

L _____

Lassota E. 336
Legrand E. 254
Leszczyński M. 967
Lewicky E. 784
Lewin P. 505
Licea Ion 1040
Likowski Edw. (ksiadz) 501
Lipiński W. *див.* Липинський В.
(Lipinski W.)
Lubomirski J.T. 246
Lungu Gh. 1041
Lupan S. 688
Lupaș I. 1042–1043
Luther M. (960)

Ł _____

Łuzny R. 779

M _____

Madey J. 571 (рец.)
Malanetchi V. 247
Malvy A. 968
Martel A. 969
Martinaș I. 601
Mateescu N. 248
Mazilu D. H. 249, 689

Mazon A. 969
Medlin W. K. 250
Melchisedec (episcopulu) 970
Michailovici P. 341
Michał (Korybut Wiśniowiecki)
691
Mickewicz A. 251
Mihălcescu I. 1044–1045
Minea I. 1046–1047
Mogila Georges (métropolit de
Moldavie) *див.* Могила Георгій
(Юрій) (Mogila Georges) (мит-
рополит Молдавсько-Волось-
кий, дядько П. Могили)
Mohr H. 959 (ред.)
Montagu Henry (777)
Morawski S. 502

N _____

Negrescu P. 503
Niesiecki K. 342–343
Nistor Ion 1048

O _____

Ohloblyn O. *див.* Оглоблін
(Ohloblyn) O.
Okenfuss M. J. 780
Olszewski M. 971
Onoszko K. 504
Ossoliński J. (500)

P _____

Panaitescu P. P. 253, 1049–1052

Rapacostea V. 1053
Parthenius[z.] *див.* Парфеній
(Parthenius[z]) (патріарх Кон-
стантинопольський)
Patrinelis C. G. 250
Pelesz J. 602
Petrescu I. D. 972
Petreuță I. 1054
Picot E. 254
Pimin Euzebij *див.* Evzebij Pimin
(Pimin Eusebius, Петро Могі-
ла)
Plămădeală A. 1055
Platon Gh. 256
Popescu N. M. 1030 (рец.), 1056
Popescu S. 1057
Popivchak R. P. 973–974
Porcescu S. 1058
Potocki W. 345
Pritsak O. 781
Przyboś ?. 346
Pylypiuk N. *див.* Пилип'юк Н.
(Pylypiuk N.)

R

Radziwil Janusz (863)
Radziwiłł A. St. *див.* Радзивілл
(Radziwiłł A. St.) А. С. (вели-
кий литовський канцлер,
князь)
Raes A. 976
Ramet P. 257
Rezuş P. 1059
Rosca F. 258
Rutka Teofil (Bogumił) *див.* Рутка
Теофіл (Rutka T., Bogumił)

Rutskyj V. J. *див.* Рутський Веля-
мин Йосиф (Rutskyj V. J.) (мит-
рополит Київський, Галиць-
кий і всієї Русі уніатської (гре-
ко-католическої) церкви
Rykaszewski E. 346
Rylski T. (337)

S

Sakowicz Kassian *див.* Сакович
Касіян (Sakowicz Kassian) (ар-
хімандрит)
Savin G. I. 1060
Schelstrate E. 960
Schupp F. 784
Schuver U. M. 603
Scriban Filaret 259
Serczyk W. A. 260 – 261
Shevchenko (Ševcenko) I. 262–
264, 805
Shimoniak W. 265
Siarczyński Fr. 266
Siedlecki L. 337
Simonescu Dan 1062–1063
Smotryc'kuj Meletij *див.* Смот-
рицький Мелетій (архієпископ
Полоцький)
Sorokowski A. 212 (ред.)
Stanislaw August (Poniatowski)
691
Stasiewskiej Z. 336 (пер.)
Stefanesku J. D. *див.* Штефанеску І.
(Stefanesku J. D.)
Steinitz W. 959
Susza Jacob Jan *див.* Суша Яків
(Susza Jacob Jan) (єпископ)

Suttner E. C. 507, 1065
Sydorenko A. 782
Sysyn F. E. 604, 783
Szaraniewicz Izidor 508

Ś _____

Śliwa Tadeusz (ksiądz) 506, 977
Święcicki P. (337)

Ş _____

Şesan M. 1061
Ştrempeł G. 1064

T _____

Teodosie Barboschi *див.* Борбосха
Теодосій (Teodosie Barboschi)
(молдавський митрополит)
Theiner Augustinus 353
Thomson F. J. 690
Tomkiewicz Wł. 267, 605–606
Turgenev A. *див.* Тургенев
(Turgenev) A. И.

U _____

Ulea S. 380, 382

V _____

Vasilescu E. 268
Viller M. 968

W _____

Ware K. 269
Wasilij (woiewoda i gospodar
Woloski) 863
Welykuj A. G. *див.* Великий А. Г.
(Welykuj Athanasius G.)
Wenger A. 979–980
Windisch H. *див.* Віндіш (Windisch)
E.
Winter E. 607, 686–687
Wiśniowiecki Jeremi *див.* Вишне-
вецький (Wisniowiecki J.) Яре-
ма (Іеремія)
Wiszniewski M. 270
Wojcicki K. Wł. 334
Wójcik Z. 336 (ред.)
Wojtyła A. 608
Wolska F. 337

Z _____

Załęski St. (ksiądz) 509, 691
Zhukovsky A. *див.* Жуковський
(Joukovsky, Zhukovsky) A.
Zinkewych O. 212 (ред.)
Zubov V. P. 686
Zygmunt III (266), (509), (691)

Ż _____

Żelewski R. 346

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- Боб.** Бобыне Г. Румынско-молдавская библиография, посвященная Петру Могиле. – [Б. м.], [Б. г.]. – 6 с. – Ксерокопия.
- Будов.** Будовниц И. У. Словарь русской, украинской, белорусской письменности и литературы до XVIII века. – М.: Изд-во АН СССР, 1962. – 398 с.
- Вид. «Просвіт»** Видання «Просвіт» Галиччини: книжкова та аркушева продукція (1868–1939): Бібліогр. показч. / Нац. парламент. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – 248 с.
- Голуб.** Голубев С. Т. Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники: (Опыт церк.-ист. исслед.): В 2 т. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1883–1898. – В доц.: Материалы для истории западно-русской церкви.
Т. 1. – 1883. – 559 с.
Т. 2. – Тип. С. В. Кульженко, 1898. – 498 с.
- Жуков.** Жуковский А. Петро Могила й питання єдності церков / Передм., упорядкув. тексту та ілюстр., комент. до них Ю. Іванченка. – К.: Мистецтво, 1997. – 303 с.
- Зап. НТШ** Записки Наукового Товариства ім. Шевченка.
- Зап. ЧСВВ** Записки Чина св. Василя Великого.
- Запаско, Ісаєвич** Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам'ятки книжкового мистецтва: Каталог стародруків, виданих на Україні: В 2 кн. – Л.: Вища шк. Вид-во при Львів. ун-ті, 1981–1984. – Кн. 1–2.
- Зернова** Сводный каталог русской книги кирилловской печати XVIII века / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина; Сост.: А. С. Зернова, Т. Н. Каменева. – М., 1968. – 567 с.
- Иков.** Иконников В. С. Опыт русской историографии: В 2 т. – К.: Тип. Имп. Ун-та св. Владимира, 1891–1908. – Т. 1–2.
- имп.** императорский.
- КДА** Систематический каталог книг библиотеки Киевской духовной

академии. Т. 1, вып. 2. Основное, догматическое, обличительное или сравнительное и нравственное богословия, литургия, церковная археология и гомилетика / Сост. А. С. Крыловский. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1892. – 436 с.

КМА

Києво-Могилянська академія.

КПЛ

Систематический каталог книг библиотеки Киево-Печерской лавры. – К.: Тип. Киево-Печер. Успен. лавры, 1908–1912. – Т. 1–2.

Ков.

Ковальский Н. П. Источниковедение истории Украины (XVI – первая половина XVII века): Учеб. пособие: В 4 ч. / Днепронетр. гос. ун-т – Днепропетровск, 1977–1979. – Ч. 1–4.

Махновець

Українські письменники: Біо-бібліогр. слов. У 5 т. Т. 1. Давня українська література (XI – XVIII ст.ст.) / Редкол.: О. І. Білецький (голова), уклад. Л. Є. Махновець. – К.: Держлітвидав, 1960. – 979 с.

Нац. ун-т «КМА»

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

НМІУ

Національний музей історії України.

Пагр.

Патрило І. Джерела і бібліографія історії української церкви: В 3 т. – Рим, 1975–1995. – (Записки ЧСВВ; Сер. 2; Секція 1. Праці). – Т. 1–3.

Петров

Славянские книги кирилловской печати XV–XVIII вв. Описание книг, хранящихся в Государственной публичной библиотеке УССР /АН УССР. Гос. публ. б-ка УССР; Сост.: С. О. Петров, Я. Д. Бирюк, Т. П. Золотарь, отв. ред. П. Н. Попов. – К., 1958. – 266 с.

СКРК

Сводный каталог русской книги гражданской печати XVIII века. 1725–1800: Доп., разыскиваемые изд., уточнения / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина и др. – М.: Книга, 1975. – 191 с.

УПЦ

Українська Православна Церква.

Caz.

Cazacu M. Bibliographie raisonnée (1830–1981) // Harvard Ukrainian Studies. – Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2. – P. 212–221.

Estr.

Estreicher K. Bibliografia Polska. Cz. 3. T. 1(12)–23(34). XV–XIX w. / Akad. Umiejętności. – Kraków, 1891–1951.

Fink

Finkel L. Bibliografia historii polskiej: In 3 t. – Warszawa: Państwowe wydawnictwo naukowe, 1955. – Т. 1–3.

P. M.

Petru Movilă: Indice bibliografic / Bibl. municipală «B. P. Hasdeu». Bibl. Ucraineană «Lesea Ucrainca». – Chişinău, 1996. – 8 p.

Wynar

Wynar B. S. Ukraine: a bibliographic guide to English-language publications. – Englewood: Ukrainian Academic Press. – 406 p.

СПИСОК ОСНОВНИХ ВИКОРИСТАНИХ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ВИДАНЬ

1. Бібліографічний покажчик нової української літератури (1798–1883 р.) / Зібрав М. Комаров. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицького, 1883. – 74 с.

2. *Бобыне Г.* Румынско-молдавская библиография, посвященная Петру Могила. – [Б. м.], [Б. г.]. – 6 с. – Ксерокопия.

3. *Будовниц И. У.* Словарь русской, украинской, белорусской письменности и литературы до XVIII века. – М.: Изд-во АН СССР, 1962. – 398 с.

4. Видання «Просвіт» Галичини: книги та аркушева продукція (1868–1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – 248 с.

5. *Голубев С. Т.* Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники: (Опыт церк.-ист. исслед.): В 2 т. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицького, 1883–1898. – В доп.: Материалы для истории западно-русской церкви.

Т. 1. – 1883. – 559 с.

Т. 2. – Тип. С. В. Кульженко, 1898. – 498 с.

6. *Жуковський А.* Петро Могила й питання єдності церков / Передм., упорядкув. тексту та ілюстр., комент. до них Ю. Іванченка. – К.: Мистецтво, 1997. – 303 с.

7. *Запаско Я., Ісаєвич Я.* Пам'ятки книжкового мистецтва: Каталог стародруків, виданих на Україні: В 2 кн. – Л.: Вища шк. Вид-во при Львів. ун-ті, 1981–1984.

Кн. 1: (1574–1700). – 1981. – 136 с.

Кн. 2, ч. 1: (1701–1764). – 1984. – 132 с.

Кн. 2, ч. 2: (1765–1800). – 128 с.

8. *Иконников В. С.* Опыт русской историографии: В 2 т. – К.: Тип. Имп. Ун-та св. Владимира, 1891–1908.

Т. 1, кн. 1. – 1891. – [разд. паг].

Т. 1, кн. 2. – 1892. – [разд. паг].

Т. 2, кн. 1. – 1908. – [разд. паг].

Т. 2, кн. 2. – 1908. – [разд. паг].

9. Історія України: наук.-допом. бібліогр. покажч. за 1990–1997 рр. / М-во культури і мистецтв України. Держ. іст. б-ка України. – К., 1993–2000.

10. Історія Української РСР: Наук.-допом. покажч. 1968–1989 / М-во культури УРСР. Держ. іст. б-ка УРСР. – К., 1971–1990.

11. Книги первой четверти XIX века. (Каталог книг, хранящихся в Гос. публ. б-ке УССР / АН УССР. Гос. публ. б-ка УССР; Сост. С. О. Петров. – К., 1961. – 402 с.

12. *Ковальский Н. П.* Источниковедение истории Украины (XVI – первая половина XVII века): Учеб. пособие: В 4 ч. / Днепрпетр. гос. ун-т. – Днепрпетровск, 1977–1979.

Ч. 1: Анализ советских археографических публикаций документальных источников. – 1977. – 95 с.

Ч. 2: Анализ дореволюционных отечественных публикаций источников. – 1978. – 114 с.

Ч. 3: Характеристика публикаций источников на иностранных языках. – 1978. – 95 с.

Ч. 4: Обзор основных отечественных собраний архивных источников. – 1979. – 109 с.

13. Літопис книг: Держ. бібліогр. покажч. України / Книжкова палата України. – 1924–2001.

14. Літопис журнальних статей: Держ. бібліогр. покажч. України / Книжкова палата України. – 1936–2001.

15. *Патрило І.* Джерела і бібліографія історії української церкви: В 3 т. – Рим, 1975–1995. – (Записки ЧСВВ; Сер. 2; Секція 1. Праці).

Т. 1. – 1975. – 376 с.

Т. 2. – 1988. – 330 с.

Т. 3. – 1995. – 325 с.

16. Репертуар української книги. 1798–1916: Матеріали до бібліографії: В 5 т. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника та ін.; Упоряд. Л. І. Ільницька. – Л., 1995.

Т. 1: 1798–1870. – 387 с.

Т. 2: 1871–1886. – 401 с.

Т. 3: 1887–1894. – 427 с.

Т. 4: 1895–1900. – 487 с.

Т. 5: 1901–1905. – 415 с.

17. Русская историческая библиография за 1865–1876 включительно: В 8 т. / Сост. В. И. Межов. – СПб.: Тип. Имп. Акад. наук, 1882–1890. – Т. 1–8.

18. Сводный каталог русской книги гражданской печати XVIII века. 1725–1800: В 5 т. / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина и др. – М., 1962–1967. – Т. 1–5.

19. Сводный каталог русской книги гражданской печати XVIII века. 1725–1800: Доп., разыскиваемые изд., уточнения / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина и др. – М.: Книга, 1975. – 191 с.

20. Сводный каталог русской книги кирилловской печати XVIII века / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина; Сост.: А. С. Зернова, Т. Н. Каменева. – М., 1968. – 567 с.

21. Систематический каталог книг библиотеки Киевской духовной академии. Т. 1, вып. 2. Основное, догматическое, обличительное или сравнительное и нравственное богословие, литургия, церковная археология и гомилетика / Сост. А. С. Крыловский. – К.: Тип. Г. Т. Корчак-Новицкого, 1892. – 436 с.

22. Систематический каталог книг библиотеки Киево-Печерской лавры. – К.: Тип. Киево-Печер. Успен. лавры, 1908–1912. – Т. 1–2.

Т. 1: Св. Писание, патрология, основное, догматическое ... – 1908. – 327 с.

Т. 2: Философия, словесность, история ... и др. Дополнения. – 1912. – 420 с.

23. Славянские книги кирилловской печати XV–XVIII вв. Описание книг, хранящихся в Государственной публичной библиотеке УССР / АН УССР. Гос. публ. б-ка УССР; Сост.: С. О. Петров, Я. Д. Бирюк, Т. П. Золотарь, отв. ред. П. Н. Попов. – К., 1958. – 266 с.

24. Україномовна книга. 1798–1916. Вип. 1–4 / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; Редкол.: О. С. Онищенко (голова) та ін. – К.: Абрис, 1996–1999. – (Нац. бібліогр. України).

Вип. 1: 1798–1885. – 1996. – 219 с.

Вип. 2: 1886–1900. – 1998. – 375 с.

Вип. 3: 1901–1910. – 1999. – 732 с.

Вип. 4: 1911–1916. – 2001. – 539 с.

25. Українська бібліографія Австро-Угорщини за роки 1887–1900:

В 3 т. / Уложив І. Е. Левицький. – Львів: Накладом НТШ, 1909–1911. – (Матеріали до української бібліографії). – Т. 1–3.

26. Українські письменники: Біо-бібліогр. слов. У 5 т. Т. 1. Давня українська література (XI–XVIII ст. ст.) / Редкол.: О. І. Білецький (голова), уклад. Л. Є. Махновець. – К.: Держлітвидав, 1960. – 979 с.

27. *Cazacu M.* Bibliographie raisonnée (1830–1981) // *Harvard Ukrainian Studies.* – Cambridge, 1984. – Vol. 8, № 1/2. – P. 212–221.

28. *Estreicher K.* Bibliografia Polska. Cz. 3. T. 1(12)–23(34). XV–XIX w. / Akad. Umiejętności. – Krakow, 1891–1951.

29. *Finkel L.* Bibliografia historii polskiej: In 3 t. – Warszawa: Państwowe wydawnictwo naukowe, 1955.

Т. 1. – 1142 с.

Т. 2. – 1143 с.

Т. 3. – 176 с.

30. *Petru Movilă:* Indice bibliografic / Bibl. municipală «B. P. Hasdeu». Bibl ucr. «Lesea Ucrainca». – Chişinău, 1996. – 8 p.

31. *Wynar B. S.* Ukraine: a bibliographic guide to English-language publications. – Englewood: Ukrainian Academic Press. – 406 p.

Передмова	5
Розділ I. МАТЕРІАЛИ ДО БІОГРАФІЇ ПЕТРА МОГИЛИ ТА ЗАГАЛЬНІ ОЦІНКИ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ	17
1. Загальні праці. Дослідження	17
2. Джерела	64
3. Іконографія Петра Могили	87
Розділ II. ПЕТРО МОГИЛА ЯК ЦЕРКОВНИЙ ДІЯЧ	94
1. Загальні праці	94
2. Петро Могила і відбудова київських храмів	115
3. Петро Могила і питання об'єднання церков	124
Розділ III. ПЕТРО МОГИЛА ЯК КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ДІЯЧ	134
1. Загальні праці	134
2. Роль Петра Могили в започаткуванні та розвитку Кисво-Могилянської академії	149
3. Петро Могила і братства	165
4. Петро Могила і книгодрукування	167
Розділ IV. ТВОРИ ПЕТРА МОГИЛИ	170
1. Окремі видання творів. Публікації. Рукописи	170
2. Передмови. Твори за редакцією Петра Могили	183
Розділ V. ЛІТЕРАТУРА ПРО ПРАЦІ ПЕТРА МОГИЛИ	187
Розділ VI. ПАНЕГРИКИ ТА ІНШІ ТВОРИ, ПРИСВЯЧЕНІ ПЕТРУ МОГИЛІ	205
Розділ VII. ПЕТРО МОГИЛА В РЕЛІГІЙНИХ ТА КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ ЗВ'ЯЗКАХ УКРАЇНИ З МОЛДОВОЮ ТА РУМУНІЄЮ	210
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	221
СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	241
СПИСОК ОСНОВНИХ ВИКОРИСТАНИХ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ВИДАНЬ	243

999043422

Наукове видання

Петро Володимирович Голобуцький
Надія Іванівна Моїсеєнко
Зоя Іванівна Хижняк

Петро Могила
(1596–1647)

Бібліографічний покажчик

Редактор *О. З. Клименко*
Технічний редактор *Н. М. Маслакова*
Комп'ютерна верстка *Л. С. Климова*
Комп'ютерний набір *Н. І. Моїсеєнко*

Підп. до друку 04.04.03. Офс. друк. Формат 60x84/16. Папір офс.
Ум. друк. арк 7, 6. Обл.-вид. арк 6,15. Наклад 300 прим. Зам. 4.
Віддруковано у Науково-видавничому центрі НБУВ.
03039, Київ-39, пр-т 40-річчя Жовтня, 3

567-3

7-54

Ba 638374⁴

362

11.6.23